

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. М. П. ДРАГОМАНОВА

**ІВАН АНДРІЙОВИЧ ЗЯЗЮН:
Педагог. Вчений.
Філософ**

Біобібліографічний покажчик

4-е видання, перероблене і доповнене

Київ
Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова
2018

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
(протокол № 1 від 18 січня 2017 року)*

- Рецензенти** – *Л. О. Хомич*, доктор пед. наук, професор, заступник директора з наукової роботи Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України;
М. П. Лещенко, д-р пед. наук, професор, голов. наук. співробітник Ін-ту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України.
- Упорядник** – *Л. Н. Штома*, завідувач бібліотеки Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, заслужений працівник культури України.
- Науковий редактор** – *Н. Г. Ничкало*, доктор пед. наук, професор, дійсний член НАПН України, академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України.
- Науковий консультант** – *Л. Б. Лук'янова*, доктор пед. наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

З 99 ІВАН АНДРІЙОВИЧ ЗЯЗЮН: ПЕДАГОГ, ВЧЕНИЙ, ФІЛОСОФ : біобібліогр. покажчик / [упоряд. Л. Н. Штома ; наук. ред. Н. Г. Ничкало] ; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – 4 вид., перероб., допов. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – 229 с.

У покажчику систематизовано наукові і науково-методичні праці І. А. Зязюна – доктора філос. наук, професора, дійсного члена НАПН України, засновника наукової школи пед. майстерності, директора Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України (1993–2014 рр.). Представлено літературу про його життя, науково-педагогічну і громадську діяльність, перелік дисертацій, захищених під його керівництвом.

Покажчик може бути використаний фахівцями в галузі педагогіки, психології, філософії освіти, мистецтва та інших суміжних дисциплін, для науково-дослідної, науково-методичної, науково-педагогічної та навчально-виховної діяльності.

УДК 016:37

ISBN 978-966-931-148-1

© Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2018
© Штома Л. Н., 2018
© Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018

Від упорядника

У покажчику представлено творчий доробок вченого більш ніж за 40 років наукової діяльності, зокрема: монографії, підручники, навчально-методичні посібники, концепції, програми, довідкові видання, статті із наукових збірників, матеріалів наукових конференцій, публікації в періодичній пресі тощо, які розкривають багатогранну наукову діяльність академіка І. А. Зязюна з філософії освіти та естетичного виховання, з теорії педагогічної майстерності, з історії педагогіки та його філософсько-педагогічні роздуми.

У покажчику представлено наукову школу вченого: дисертації, автореферати як самого ювіляра, так і його учнів.

Структуру покажчика розроблено з додержанням чинних рекомендацій Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського “Биобиблиографический указатель: рекомендации по составлению и оформлению” (1988).

Біобібліографічний покажчик відкривають фундаментальні статті: В. П. Андрущенко, д-ра філос. наук, професора, член-кореспондента НАН України, дійсного члена НАПН України, ректора НПУ імені М. П. Драгоманова “Академік І. А. Зязюн – видатний вчений у галузі педагогічної майстерності і сподвижник педагогіки добра”, в якій розкрито особистість І. А. Зязюна як одного із засновників і розробників наукових напрямів з педагогіки, філософії освіти, теорії і методики педагогічної майстерності, психопедагогіки; В. Г. Кременя, д-ра філос. наук, професора, дійсного члена НАН і

НАПН України, президента НАПН України “Педагогіка добра академіка Івана Зязюна”, в якій висвітлено життєвий шлях, науково-педагогічну та громадську діяльність Івана Андрійовича Зязюна. Далі викладено перелік основних дат його життя і діяльності, де дати розміщуються в прямій хронології, після зазначеного року подано короткий запис основної події.

До розділу “Матеріали про науково-творчу діяльність вченого” включено хронологічний опис публікацій про життєвий шлях, науково-педагогічну та громадську діяльність академіка. Матеріал розміщено у хронологічному порядку, а в межах року – за алфавітом прізвищ і назв праць.

Розділ “Хронологічний покажчик праць І. А. Зязюна” містить бібліографічні описи праць вченого, які згруповано за російсько-українською абеткою та розміщено за прямою хронологією з виділенням років видання, а в межах року – за видами документів, а саме:

- книги та брошури українською й російською мовами, далі іноземними мовами;
- статті та інші матеріали з періодичних видань, збірників наукових праць, матеріалів конференцій, видань, що продовжуються (мовний принцип розташування такий самий);
- рецензії (помітка “Рец.”);
- видання, де вчений є упорядником, укладачем чи одним із укладачів (помітка “Упоряд.”);
- праці, у підготовці яких вчений брав участь як головний або відповідальний редактор, голова або член редколегії (помітка “Ред.”).

Розділ “Наукова школа І. А. Зязюна” містить бібліографічні описи дисертацій на здобуття наукового ступеня д-ра та кандидата наук, керівником і науковим консультантом яких був

І. А. Зязюн. Матеріал згруповано у підрозділи “Доктори наук” та “Кандидати наук” за алфавітом прізвищ.

Допоміжний апарат біобібліографічного посібника – це:

- переднє слово від упорядника ;
- іменний покажчик, в якому наведено прізвища авторів, співавторів, упорядників, редакторів та інших осіб, відомості про яких є в бібліографічних записах ;
- алфавітний покажчик назв праць вченого;
- схема групування матеріалу (зміст).

Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено згідно з чинними державними стандартами України. Джерелами відбору документів є каталоги бібліотеки Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих та ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського НАПН України, інших державних бібліотек України. Більшість публікацій, що увійшли до покажчика, було опрацьовано *de visu*.

Біобібліографічний покажчик адресовано науковцям, аспірантам, докторантам, педагогічним працівникам, слухачам інститутів післядипломної освіти, працівникам науково-методичних і навчально-методичних центрів і кабінетів, освітянських бібліотек, студентам вищих наукових закладів, викладачам, вчителям та всім, хто цікавиться проблемами теорії та історії педагогіки, педагогічної майстерності, естетики, етики, філософії освіти та іншими суміжними дисциплінами. Він може використовуватися у науково-дослідній, науково-методичній і практичній діяльності освітян і тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогічної науки та освіти.

Життєвий і творчий шлях ІВАНА АНДРІЙОВИЧА ЗЯЗЮНА

*В. П. Андрущенко,
доктор філософських наук, професор,
член-кореспондент НАН України,
дійсний член НАПН України,
ректор Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова*

Академік І. А. Зязюн – видатний вчений у галузі педагогічної майстерності і сподвижник педагогіки добра

Методологічні, теоретичні, практико орієнтовані засади розвитку педагогічної освіти в Україні були закладені видатними педагогами, науковцями сучасності, у когорті яких чільне місце займає постать академіка Івана Андрійовича Зязюна (1938–2014) – доктора філософських наук, професора, академіка Національної академії педагогічних наук України, першого Міністра народної освіти незалежної України (1990–1992 рр.), директора Інституту педагогіки і психології професійної освіти (з 2007 р. – Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих) НАПН України (1993–2014 рр.).

Розвиток сучасної педагогічної науки України 1980-х – 2000-х років пов'язаний з іменем І. А. Зязюна. Прагнучи бути

взірцем людяності, інтелігентності, наукової культури, академічної доброчесності, власним прикладом спрямовував студентську молодь, викладачів, учителів до пошуку краси у житті, сприяв формуванню у них ціннісного ставлення до учнів, поваги до фаху, спонукав до саморозвитку і самоудосконалення. Молодь завжди горнулась до нього як до наставника, мудрого вчителя, шукаючи доброго слова, стимулу до навчання і наукових досліджень. Для студентів і викладачів Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова зустрічі з Іваном Андрійовичем ставали вагомим поштовхом професійного зростання, можливістю доторкнутися до авторського сакрального слова, дієвого, щирого, наповненого філософсько-життєвим сенсом.

В Україні й за кордоном І. А. Зязюн був відомий як один із засновників і розробників наукових напрямів у педагогіці: філософії освіти, теорії і методики професійної освіти, психопедагогіки та ін. Його внесок у теорію і практику сучасних філософської і педагогічної галузей науки непересічний, оскільки складається насамперед з широковідомих наукових концепцій: “філософії освіти”, “педагогіки добра”, “педагогічної майстерності”, які ґрунтувалися на гуманістичних засадах та екзистенційному світосприйнятті науковця.

Упродовж усього життя учений-мислитель послідовно та впевнено дотримувався переконань щодо необхідності розвитку педагогічної освіти з урахуванням аксіокультурних, андрагогічних та акмеологічних пріоритетів розвитку особистості педагога. У цьому полягала сутність розробленої ним концепції філософії освіти. На переконання І. А. Зязюна: “Смисл і ціль освіти – людина у постійному розвитку, її

духовне становлення, гармонія її відносин з собою й іншими людьми, зі світом. У такий спосіб освіта на державному рівні створює умови розвитку – саморозвитку, виховання – самовиховання, навчання – самонавчання всіх і кожного. Під освітою розуміється процес входження людини в життя суспільства, в цілісний світ живої і “неживої” природи. Отже, система освіти створюється для людини, функціонує і розвивається в її інтересах, слугує повноцінному розвитку особистості і в ідеалі її призначення – щастя людини” (Зязюн І. А. Інтелектуально творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти / І. А. Зязюн // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи : [монографія] / за ред. І. А. Зязюна. – К., 2000. – С. 14).

Важливо акцентувати увагу на тому, що особливого значення у сучасних умовах набуває запропоноване І. Зязюном розуміння природи особистісної сутності. На його думку, “особистість не може бути самодостатнім виміром чи кінцевим результатом смислової вибудови Людини. Адже смисл набувається постійно змінюваними відношеннями і зв’язками з сутнісними складниками людського буття. Особистість і Людина відрізняються тим, що перша є способом, інструментом, засобом організації досягнень другої. Перша отримує смисл і життєвість в другій” (Зязюн І. А. Людина в контексті гуманітарної філософії / Іван Зязюн // Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр.; укр.-пол. [щорічник] / за ред. Т. Левовицького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. – Ченстохова; К., 1999. – Вип. № 1; С. 326). Означена ідея покладена в основу філософського концепту “олюднення” людини, що стала наріжним каменем філософсько-аксіологічної концепції Івана Андрійовича, яка реалізовується

багатьма його науковими учнями в освітніх закладах України і зарубіжжя. У цьому контексті варто зауважити, що академік вирізнявся талантом наставника: підготував 22 доктори і 20 кандидатів наук, благословив багатьох дослідників на наукові звершення. Сьогодні в Україні немає вищого навчального закладу, де б на педагогічній кафедрі не працювали учні й послідовники Івана Андрійовича Зязюна.

Життєдіяльність І. А. Зязюна підтверджує реалізацію педагогічного кредо науковця, яке покладено в основу філософії “педагогіки добра”: “У педагогічній дії є два рівнозначні суб’єкти за змістовною сутністю – Людина і Людина. Вони мають створювати один одному відчуття спокою, рівноваги, благополуччя, щастя. Як це зробити знає передусім педагог. Він має навчити цього своїх учнів незалежно від предмета викладання. Навчити ненав’язливо, нетенденційно, мимовільно. Навчити своєю поведінкою, своїм статусом, своїми Знаннями, своєю Людністю, своєю Свободою, своїм Щастям, своїм Талантом” (Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: наук. метод. посіб. / І. А. Зязюн. – К.: МАУП, 2000. – 312 с.; С. 74).

Академік І. А. Зязюн у контексті дослідження філософських проблем освіти розглядав педагогіку у вимірах інтердисциплінарності, на основі міжпредметної взаємодії, що дозволяє екстраполювати досягнення сучасних наук у педагогічну теорію і практику. Науковець зауважував, що “філософія освіти – це і філософія, і наука. В той же час вона використовує підходи і знання всіх рефлексивних дисциплін – методології, аксіології, історії, культурології, власне філософії. Її інтерес – педагогіка і освіта, тому все запозичене з інших дисциплін вона використовує для вибудови моделі подолання

кризи освіти, для обговорення найзагальніших проблем педагогічної діяльності, проектування шляхів побудови нової педагогічної науки” (Зязюн І. А. Краса педагогічної дії : навч. посіб. для вчителів, аспірантів, студ. середніх та вищ. навч. закл. / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач – К. : Україно-фінський ін-т менеджменту і бізнесу, 1997. – 302 с.; С. 35). Розвиток нової педагогіки академік вбачав у синтезі фундаментальних досягнень української і зарубіжної педагогіки та суміжних дисциплін. Водночас він акцентував увагу на аксіокультурних засадах розвитку теорії і практики педагогічної освіти з урахуванням націєтворчого потенціалу сучасних вищих педагогічних навчальних закладів, які мають готувати конкурентоспроможних фахівців з ціннісним ставленням до професії вчителя.

Філософсько-педагогічна концепція академіка І. А. Зязюна ґрунтувалася на моральних, естетичних імперативах педагогічної професії. Науковець був глибоко переконаний, що особистість педагога має бути наділена здібностями до педагогічного фаху, ціннісними орієнтирами щодо естетичного, етичного впливу на дитину. У такої особистості, – переконує науковець, – співчуття, доброзичливість, “журба про інших” (М. Бердяєв) пов’язані з надзвичайною сприйнятливістю, зраненою за інших “боляче сприйнятною душею”, відкритістю світові” (Зязюн І. А. Духовні чинники елітарної особистості / І. А. Зязюн // Розвиток особистості в полікультурному освітньому просторі : зб. матер. Міжнар. конгресу – IV Слов’янські педагогічні читання. – Черкаси : Вид-во ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2005. – С. 15-19. – С. 16).

І. А. Зязюн був ініціатором впровадження окремої дисципліни “Педагогічна майстерність” у всіх вищих навчальних

зкладах Радянського Союзу з урахуванням позитивного досвіду її вивчення майбутніми педагогами у Полтавському педагогічному інституті. Іван Андрійович збагатив педагогіку і психологію чималою кількістю нових аксіологічних, морально-етичних смислів, які більш глибоко передають цінності вчительської професії. З-поміж них домінуючими є честь, гідність, добро, праця, досвід, педагог-майстер.

Основні концептуальні ідеї академіка були викладені у понад 550 публікаціях. З-поміж них – монографії, підручники, навчальні та навчально-методичні посібники для студентів педагогічних закладів освіти, аспірантів, учителів та викладачів, статті, опубліковані в українських і зарубіжних виданнях. Особливо вартісними з позиції наукової цінності та потреб сучасної освіти є книги: “Естетичний досвід особи”, “Основи педагогічної майстерності”, “Педагогічна майстерність”, “Краса педагогічної дії”, “Педагогіка добра: ідеали і реалії”, “Філософія педагогічної дії” та ін., які для багатьох науковців, освітян, майбутніх педагогів залишаються орієнтирами наукової мудрості та практичної педагогічної дії. Праці Івана Андрійовича Зязюна, його життєвий і професійний досвід дозволяють формувати у молоді стійкі уявлення і поняття про національну педагогічну картину світу, в якій відображається українська ментальність і світоглядність, психотип українського національного характеру педагога, його професійна честь.

Сподіваємось, що третє видання бібліографічного покажчика праць академіка Івана Андрійовича Зязюна стане вагомим ресурсом наукових пошуків студентства, молодих дослідників, відкриє нові обрії для саморозвитку досвідченим педагогам і науковцям.

---

*В. Г. Кремень,
доктор філософських наук, професор,
дійсний член НАН і НАПН України,
президент Національної академії педагогічних наук України,
президент Товариства “Знання” України*

Гуманістична концепція Івана Зязюна

У найзагадковішу пору року, коли кожний дбайливий господар живе в радісному і хвилюючому очікуванні світлого пробудження природи, в селі Пашківка на Чернігівщині 3 березня 1938 року в родині Зязюнів спалахнула доленосна зірочка Івана Андрійовича Зязюна, майбутнього українського вченого, організатора освіти, доктора філософських наук, професора, дійсного члена НАПН України. Простому сільському хлопчині, народженому між двома війнами в роздоллі українських степів, долею визначено було пройти складний шлях від вихователя гірничо-промислового училища до ректора педагогічного інституту, міністра освіти, директора академічного науково-дослідного інституту, науковця-педагога світового рівня і відомого громадського діяча.

Першим справжнім університетом життєвої мудрості і високої духовності, плекальницею моральних чеснот були сім'я і школа. Власним прикладом, “позитивною почуттєвістю” глибокошановані батьки і талановиті вчителі виховували у

здібного юнака характер, повагу до свого пракоріння, спрагу до пізнання краси Людини і Праці, життєву стійкість, а звідси – життєві пріоритети і серед них – філософія Особистості Учителя. Потреба в самоствердженні, самореалізації і саморозвитку власного досвіду супроводжувала І. А. Зязюна на всіх етапах професійного становлення. Іван Андрійович завжди намагався дотримуватися духовного заповіту А. Макаренка: “У людини має бути єдина професія – вона повинна бути справжньою Людиною”.

Відомі українські вчені-філософи Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка, котрі впродовж усіх років навчання формували професійний стиль, виховували відчуття величі філософської думки і її безпосередньої дотичності до соціальної практики, власний аналітичний розум, величезна працездатність і наполегливість, філософсько-креативна енергетика пошуку сприяли успішному становленню Івана Зязюна як педагога-дослідника творчих можливостей людської особистості. Пізніше, пам’ятаючи заповіді вчителів, аспірант Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, викладач Київського театрального і Дніпропетровського сільськогосподарського інститутів Іван Андрійович теж навчав “своєю Поведінкою, своїми Знаннями, своєю Людністю, своєю Свободою, своєю Любов’ю, своїм Щастям, своїм Талантом”.

Активний пошук Івана Зязюна з проблем педагогічної майстерності, розпочатий на філософській кафедрі Київського інституту театрального мистецтва імені І. Г. Карпенка-Карого, був успішно реалізований у Полтавському державному педагогічному інституті імені В. Г. Короленка. Із цим вищим навчальним закладом пов’язано п’ятнадцять років плідної

викладацької діяльності і стільки ж важкої ректорської роботи. Без перебільшення, педагогіка 80-х років минулого століття була тісно пов'язана з ім'ям Івана Андрійовича Зязюна. Видатний філософ, культуролог, мистецтвознавець прагнув і досягав, щоб навчання в Полтавському педінституті було цікавим і захоплюючим. Прагнучи бути зразком інтелігентності, глибокої культури, високих еталонів культури, він власним ректорським прикладом надихав творчу обдарованість студентської і викладацької молоді, умів відшукати таланти і допомогти їм зростати.

Саме з ініціативи ректора І. А. Зязюна й підтримки викладачів-ентузіастів в інституті як окремий навчальний предмет було вперше впроваджено науку про одухотворення навчального процесу – курс “Основи педагогічної майстерності”. Добра аура педагогічної культури, створена викладацьким колективом, сприяла залученню майбутніх учителів до чарівного світу педагогічної мудрості, до оволодіння технікою мовлення, ознайомлення з педагогічними системами А. Макаренка і В. Сухомлинського, опанування культурою педагогічного спілкування, технікою ведення уроку й позакласних виховних заходів, основ педагогічної майстерності.

Дивовижний експеримент полтавців з перетворення провінційного інституту на елітарний (в навчальних аудиторіях панував дух позитивного креативу, людяності, радості праці) викликав інтерес педагогів Японії, Китаю, Німеччини, Куби, Канади, Франції, Польщі, Чехії, Болгарії та інших країн й стимулював відкриття мережі кафедр педагогічної майстерності у вищих навчальних закладах не лише України, а й колишнього СРСР.

В Україні й за кордоном І. А. Зязюн добре відомий фундаментальними науковими пошуками: це і філософія освіти, і теорія і методика професійної освіти, і проблеми естетичного виховання. Означені напрями знайшли глибоке розкриття в понад 550 публікаціях. Серед численних позицій: монографії, підручники, навчальні та навчально-методичні посібники для студентів педагогічних закладів освіти, аспірантів, учителів та викладачів, статті, опубліковані в українських і зарубіжних часописах. Мірилом вартості кожної з фундаментальних науково-педагогічних книг (“Естетичний розвиток особи”, “Естетичний досвід особи”, “Основи педагогічної майстерності”, “Педагогічна майстерність”, “Краса педагогічної дії”, “Педагогіка добра: ідеали і реалії”), високо поцінованих у науково-педагогічному світі, крім теоретичної глибини й актуальності, є також міцний зв’язок з практичними потребами життя. У підручниках життєвими барвами і мелодіями реалій постає краса буднів педагогічної праці, процес виховання обдарованої особистості, її становлення і самоствердження. Кожна книга написана серцем. Енергія думки органічно втілена в енергії слова, яке мудро розкриває глибинну сутність Людини і Педагогіки Добра.

Переконання, що “життєдайні начала Добра, Любові, Істини і Краси”, здатні сформувані пізнавальні запити і духовні потреби учнів, спонукали Івана Андрійовича Зязюна вже як міністра народної освіти ініціювати теоретико-методологічні та експериментальні дослідження за програмою “Учитель”. З “легкої руки” міністра розпочалася і широкомасштабна комплексна програма “Творча обдарованість”, завдяки якій стимулювалися дослідницькі пошуки учнівської молоді.

Традиції педагогічної майстерності, що інтегрує проблеми філософії, етики, естетики, логіки, риторики, психології, соціальної психології, педагогіки, історії педагогіки і психології, соціології, психопедагогіки, започатковані талановитим педагогом, гідно продовжує колектив науковців Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України на чолі з його директором Л. Лук'яною. Невтомний трудівник плекав сучасних учених, особистостей з високою методологічною культурою, фундаментальною підготовкою, гуманістичним стилем наукового мислення. Вагомий педагогічний ужинок, створений в інституті, приносить значну користь науці і практиці. Без сумніву, до цієї спадщини прилучатиметься не одне покоління студентів, викладачів, учителів, учених і завжди знаходитиме в ній ключ до розв'язання складних проблем.

Учні, колеги Івана Зязюна відзначають, що його блискучі лекції, виступи, насичені філософсько-креативною енергетикою наукового пошуку, дослідницької насолоди (Іваном Андрійовичем прочитано сотні доповідей і лекцій на різні педагогічні теми перед учителями, студентами; не злічити й неперевершених виступів на спеціалізованих вчених радах), – це потужна науково-дослідницька лабораторія, надзвичайно важлива для професійного зростання молодих учених. Як носій педагогічної культури, він чудово володів методикою “живого спілкування”, вмів аргументовано дискутувати (в цьому допомагали глибокі знання з різних наук), вести конструктивний, толерантний діалог, доречно зауважити й шанувати співрозмовників. Науковий діалог з видатною особистістю допомагав формувати самостійність,

---

відповідальність, відкритість, стимулював процес самовдосконалення, саморозвитку і постійного самооновлення.

На всіх, хто його оточував, Іван Андрійович Зязюн справляв величезне враження не лише енциклопедичними знаннями і колосальною ерудицією, а й щедрістю та добротою: точним, влучним словом він завжди вмів зацікавити, переконати, спонукати, заохотити, ефективно вплинути на думки і почуття своїх вихованців. Неперевершені уроки мудрості видатного вчителя стали уроками педагогічної майстерності для багатьох освітян.

Вихователь наукової молоді підготував 22 доктори і 20 кандидатів наук, благословив багатьох дослідників на нові наукові пошуки. Сьогодні в Україні немає вищого навчального закладу, де б на педагогічній кафедрі не працювали учні й послідовники Івана Андрійовича Зязюна, ті, у кого він або був науковим керівником дисертації, або виступав офіційним опонентом на захисті, або консультував. Він щиро, по-батьківськи підтримував зерна дослідницького пошуку, допомагав сходити на вершини науки.

Плідну працю І. А. Зязюна як науковця й організатора досліджень у галузі професійної освіти, формування особистості та педагогічної майстерності вчителя відзначено державними нагородами України: орденом “За заслуги” III, II, I ступенів та почесним званням “Заслужений працівник вищої школи УРСР”. У 1998 році Американський біографічний інститут визнав Івана Андрійовича “Людиною року”, найдостойнішою людиною, чий фахові досягнення і праця служитимуть для сучасників і наступних поколінь. Його нагороджено Золотим знаком Спілки вчителів Польщі (2010) та Срібною медаллю “Василь Зеньковський” (2011). Він є

Лауреатом премії Антона Макаренка (2010) та Лауреатом відзнаки “Засвіти вогонь” (2011).

Життєвим кредом І. А. Зязюна було виховання Особистості, “облагородженої великою метою Добра й Любові, Істини й Краси”, адже “коли в особі державного лідера поєднуються мудрість і майстерність Учителя, мужність і відповідальність Батька, сердечність і чесність Матері, Держава і її Народ досягають визнання й розквіту”. Перед нами постає образ людини, надзвичайно закоханої у свою справу, цілеспрямованої, налаштованої на розвиток кращих традицій української педагогіки. Більш образно цю ідею висловив поет Дмитро Павличко: “Життя людини ... обчислюється й вимірюється тим, скільки перебуває вона в небесах духу, в небесах любові, в небесах творчого діяння, а не тим, скільки хліба й солі вона споживатиме і скільки позношує одежі”.

Основні дати життя і діяльності І. А. Зязюна (1938–2014)

- 3 березня 1938 р.** – Народився у с. Пашківка Ніжинського району Чернігівської області у сім'ї колгоспників. Батьки – Зязюн Андрій Володимирович (1913–1992) та Зязюн Варвара Микитівна (1918–2006).
- 1952 р.** – Закінчив Пашківську семирічну школу з відмінними успіхами.
- 1952–1955 рр.** – Навчання у Галицькій (нині Крутівська) середній школі.
- 1955–1956 рр.** – Завідувач будинку культури у с. Пашківка.
- Серпень 1956 – липень 1959 рр.** – Навчання і робота вихователем у гірничо-промисловому училищі № 5 у м. Свердловську, Луганської обл.
- Січень 1958 р.** – Одержав посвідчення кадрового шахтаря-прохідника шахтного треку. Перша професія.
- Липень 1959 – вересень 1959 рр.** – Заступник директора з культурно-масової роботи гірничо-промислової школи № 72 м. Володарки, Свердловського р-ну, Луганської обл.
- Вересень 1959 – червень 1964 рр.** – Навчання у Київському університеті імені Т. Г. Шевченка на історико-філософському факультеті.
- Серпень 1964 – серпень 1966 рр.** – Асистент кафедри суспільних дисциплін Дніпропетровського сільськогосподарського інституту.
- 1966 – 1968 рр.** – Аспірант кафедри філософії Київського університету імені Т. Г. Шевченка.
- 1968 р.** – Захистив кандидатську дисертацію “Особливості становлення і розвитку естетичного сприймання людини”. Присуджено науковий ступінь кандидата філософських наук.

-
Серпень 1968 – листопад 1968 рр.	– Старший викладач кафедри філософії Театрального інституту імені І. Карпенка-Карого (м. Київ).
Листопад 1968 – січень 1970 рр.	– Старший викладач кафедри філософії Дніпропетровського сільськогосподарського інституту.
Лютий 1970 – лютий 1971 рр.	– Завідувач лабораторії творчих процесів Театру опери і балету імені Т. Г. Шевченка (м. Київ).
Лютий 1971 – березень 1975 рр.	– Старший викладач, доцент кафедри філософії Київського театрального інституту імені І. Карпенка-Карого.
Березень 1975 – вересень 1990 рр.	– Ректор Полтавського педагогічного інституту імені В. Г. Короленка. Створено науковлу школу педагогічної майстерності І. Зязюна.
1977 р.	– Захистив докторську дисертацію “Формування і сфери вияву естетичного досвіду людини”. Присуджено науковий ступінь д-ра філософських наук.
1981 р.	– Нагороджений орденом “Дружби народів”.
1981 р.	– Нагороджений медаллю Антона Макаренка.
1986 р.	– Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора.
1987 р.	– Нагороджений медаллю “Ветеран праці”.
1988 р.	– Отримав почесне звання “Заслужений працівник вищої школи УРСР”.
1989 р.	– Дійсний член Академії педагогічних наук СРСР.
Вересень 1990 – травень 1992 рр.	– Міністр народної освіти України.
Травень 1992 – листопад 1993 рр.	– Завідувач лабораторії естетичного виховання Інституту педагогіки Міністерства народної освіти України.
Грудень 1992 р.	– Дійсний член Академії педагогічних наук України.
3 грудня 1993 – серпень 2014 р.	– Директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України (до лютого 2007 р. – Інститут педагогіки і психології професійної освіти).
Грудень 1995 р.	– Член Президії Академії педагогічних наук України.
Лютий 1998 р.	– Нагороджений орденом “За заслуги” III ступеня.

-
Березень 2003 р.	– Нагороджений орденом “За заслуги” II ступеня.
Жовтень 2008 р.	– Нагороджений орденом “За заслуги” I ступеня.
Травень 2010 р.	– Нагороджено Золотою медаллю Спілки вчителів Польщі.
2010 р.	– Лауреат премії Антона Макаренка.
Жовтень 2011р.	– Нагороджений Срібною медаллю “Василь Зеньковський”.
Грудень 2011р.	– Кращий освітянин року, Лауреат відзнаки “Засвіти вогонь”.

Матеріали про науково-творчу діяльність вченого

1981

1. **Моргун Ф.** Человек на своем месте: [о ректоре Полтав. пед. ин-та им. В. Г. Короленко И. А. Зязюне] / Ф. Моргун // Радуга. – 1981. – № 4. – С. 138–146.

1990

2. **Про призначення тов. Зязюна І. А.** міністром народної освіти Української СРС від 3 серп. 1990 р. // Рад. освіта. – 1990. – 7 серп. (№ 63). – С. 1.

1991

3. **Верховна Рада Української РСР** призначила міністром народної освіти України Івана Андрійовича Зязюна // Освіта. – 1991. – 11 черв. (№ 46). – С. 1.

1996

4. **Меншун В.** Щоб зірки позаздрили землі: [про І.А. Зязюна] / В. Меншун // Трибуна. – 1996. – № 7/8. – С. 6, 25. – Фотогр. І. А. Зязюна на с. 1 обкл.
5. **Моргун Ф.** Борозда / Федор Моргун. – Київ : Сіл. вісті, 1996. – 410 с., [32] л. фотогр.

На фотогр.: Ф. Моргун з ректором Полтавського педагогічного інституту І. А. Зязюном. – Між с. 288–289.

1997

6. **Зязюн Іван Андрійович** // Гончаренко С. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. – Київ, 1997. – С. 138.
7. **Зязюн Іван Андрійович** // Ярмаченко М. Д. Академія педагогічних наук України (п'ятиріччя становлення і розвитку) / М. Д. Ярмаченко. – Київ, 1997. – С. 36–37, 93.

1998

8. **Бібліографічний покажчик наукових праць (1993–1998 рр.)** / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; Ін-т педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – Х. : Фірма “РЦНІТ”, 1998. – 132 с.
Про І. А. Зязюна див. Іменний покажчик. – С. 5, 31–32, 84–85.
9. **Вітаємо академіка І. А. Зязюна з другим 30-річчям** / голов. ред. журн. // Трибуна. – 1998. – № 3/4. – С. 18.
10. **Іван Зязюн – Людина року–1998** // ПостМетодика. – 1998. – № 4. – С. 6.
11. **Іванові Андрійовичу Зязюну – 60** // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 243–244.
12. **Ничкало Н. Педагогічна наука і особистість: [про дир. Ін-ту педагогіки і психології проф. освіти І. А. Зязюна]** / Н. Ничкало // Світло. – 1998. – №1. – С. 10–13.
13. **Сердечно вітаємо дійсного члена АПН України, д-ра філософських наук, професора Зязюна Івана Андрійовича з номінацією “Людина року”** // Освіта України. – 1998. – 4 листоп. (№ 45). – С. 2.

1999

14. **Березовський Ю.** П'ять – на 5! : [Ін-ту педагогіки і психології проф. освіти АПН України виповнилось п'ять років] / Ю. Березовський // Пед. газета. – 1999. – Січ. (№ 1). – С. 4: фотогр.

Про директора Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України Івана Андрійовича Зязюна, філософа, мислителя, організатора, талановитого діяча науки й освіти.

15. **Зязюн Іван Андрійович** // Імена України: біогр. щорічник, 1999 / Укр. АН нац. прогресу, Ін-т гуманіт. дослідж. – Київ, 1999. – С. 163.
16. **Моляко В.** Видатний український педагог, учений Іван Андрійович Зязюн – ЛЮДИНА РОКУ 1998 : [інтерв'ю з І. А. Зязюном] / В. Моляко // Обдарована дитина. – 1999. – № 1. – С. 23–25.

2000

17. **Бібліографічний покажчик наукових праць (1993–2000)** / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України ; за ред. : І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; [уклад. Штома Л. Н.]. – Ніжин, 2000. – 168 с.

Про І. А. Зязюна див. Іменний покажчик. – С. 154.

18. **Вісті з Президії АПН України** // Пед. газета. – 2000. – Жовт. (№ 10). – С. 5.

І. А. Зязюн взяв участь в обговоренні Концепції 12-річної середньої загальної школи. Вчений запропонував змінити деякі концептуальні положення Концепції.

19. **Зязюн Іван Андрійович** // Хто є хто в Україні. – Київ, 2000. – С. 175.

-
20. **Костенко М.** Епоха Моргуна: хліб і правда: письменницькі роздуми про селянського сина / Микола Костенко. – Полтава : Полтав. літератор, 2000. – 229 с., [16] л. фотогр.

На фотогр.: Іван Зязюн, Олексій Пономарьов, Віктор Поляченко розглядають гарні врожаї по безвідвалці. – Між с. 96–97.

2001

21. **“Про врахування пропозицій II Всеукраїнського з’їзду працівників освіти при доопрацюванні проекту Національної доктрини розвитку освіти України”** // Пед. газета. – 2001. – Листоп. (№ 11). – С. 1: фотогр.

Про участь І. А. Зязюна в обговоренні Національної доктрини розвитку освіти України на спільному засіданні колегії Міністерства освіти і науки України та президії АПН України.

22. **“Неперервна освіта як основа соціального поступу”** // Теоретико-методологічні проблеми неперервної професійної освіти: методол. семінар (6 груд. 2001 р., м. Київ) : програма / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Київ, 2001. – С. 7.

23. **Складаний І.** Іван Зязюн: педагогіка – моє життя / Іван Складаний // Освіта України. – 2001. – № 48. – С. 5.

Про Івана Зязюна як учителя, педагога, організатора освіти, громадянина, Людину великого щедрого серця.

24. **Ярмаченко М.** Зязюн Іван Андрійович / М. Ярмаченко // Педагогічний словник / АПН України. Ін-т педагогіки; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 216.

2002

25. **Зязюн Іван Андрійович** : [біогр. довідка] // Інформаційний довідник / АПН України. – Київ, 2002. – С. 190–191: фотогр.

2003

26. Україна. Президент (1999. – Л. Д. Кучма)

Про нагородження орденом “За заслуги”: Указ ... 1 берез. 2003 р. № 179/2003.

Нагородити орденом “За заслуги” II ступеня Зязюна Івана Андрійовича – директора Інституту педагогіки і психології проф. освіти АПН України, д-ра філос. наук, професора, акад. АПН України // Уряд. кур’єр. – 2003. – 5 берез. (№42). – Орієнтир. – № 8. – С. 6.

27. **Вітаємо!:** [з 65-літтям вітають академіка АПН України І. А. Зязюна ред. рада і ред. журн. “Рідна шк.”] // Рідна шк. – 2003. – Берез. (№ 3). – С. 24: фотогр.

28. **Іван Андрійович Зязюн: Педагог. Вчений. Філософ :** бібліогр. покажч. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, ДНПБ України, Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя ; [упоряд. : Л. І. Ніколюк, Л. О. Пономаренко, Л. Н. Штома ; наук. консультант Н. Г. Ничкало ; наук. ред. П. І. Рогова]. – Ніжин : НДПУ ім. М. Гоголя, 2003. – 48 с. – (Серія : “Академіки АПН України”; Вип. 2).

29. **З 65-літтям щиро вітаємо професора,** академіка АПН України, славетного Івана Андрійовича Зязюна / Колектив Ін-ту педагогіки і психології проф. освіти АПН України і редакція тижневика “Освіта” // Освіта. – 2003. – 26 лют.–5 берез. (№ 10). – С. 7: фотогр.

30. **І розум мудрість освітила:** [АПН України, колектив Ін-ту педагогіки і психології проф. освіти АПН вітають І. А. Зязюна з 65-річчям] // Освіта України. – 2003. – 4 берез. (№ 17). – С. 10.

31. **Каракоз С.** Інтелігент духу: [І. А. Зязюн] / С. Каракоз // Освіта. – 2003. – 19–23 берез. (№ 13). – С. 10–11.

32. **Мудрість доброти: до 65-ліття І. А. Зязюна** // Проф.-техн. освіта. – 2003. – № 1. – Фотогр. на 2-й с. обкл.

---

33. **Педагогіка – його покликання:** [привітання І. А. Зязюна з 65-річчям] / Газ. “Освіта України”, вид-во “Пед. преса” // Освіта України. – 2003. – 4 берез. (№ 17). – С. 10: фотогр.

34. **Талалуєва Н.** Десятирічний поступ Інституту педагогіки і психології професійної освіти / Наталя Талалуєва // Пед. газета. – 2003. – Листоп. (№ 11). – С. 3: фотогр.

Про І. А. Зязюна, директора Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України.

35. **Шлях довжиною 10 років:** [про директора Ін-ту педагогіки і психології проф. освіти від дня його заснування, д-ра філос. наук, професора, дійсного члена АПН України Івана Андрійовича Зязюна] / Валентина Радкевич, О. Дубасенюк, Світлана Тезікова // Освіта України. – 2003. – 2 груд. (№ 90). – С. 2, 5.

2004

36. **Вегера Л.** Духовність особистості: методологічні та методичні аспекти: [про Всеукр. наук.-практ. конф. у Волинському Ін-ті післядиплом. пед. освіти] / Лідія Вегера // Освіта України. – 2004. – 21 трав. (№ 39). – С. 9: фотогр.

Про доповідь І. А. Зязюна “Естетичні детермінанти виховного процесу”.

37. **Зязюн Іван Андрійович – випускник історико-філософського факультету (1964 р.)** // Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Імена славних сучасників. – Київ, 2004. – С. 146: фотогр.

38. **Коваленко О.** “Освітнянські обжинки” у драгомановців / Ольга Коваленко // Освіта України. – 13 лип. (№ 54/55). – С. 3.

Про привітання академіка І. А. Зязюна Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова з успішним завершенням навчального року.

39. **Кузнецов Ю.** Видавництво “Педагогічна преса” крокує в ногу з реформою / Юрій Кузнецов // Пед. газета. – 2004. – Трав. (№ 5). – С. 2: фотогр.

Про участь І. А. Зязюна у круглому столі про роль і завдання видавництва “Педагогічна преса”.

40. **Марченко Л.** Нова парадигма освіти для “початківців” / Людмила Марченко // Освіта України. – 2004. – 16 квіт. (№ 29). – С. 7: фотогр. [В. Андрущенко і І. Зязюн з пол. колегами].

Про участь І. А. Зязюна у міжнар. наук.-метод. конф., що відбулася в Національному педагогічному університеті ім. М. Драгоманова.

41. **Ничкало Н.** Зязюн Іван Андрійович / Н. Ничкало // Профтехосвіта України: ХХ століття: енциклопед. вид. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти; [упоряд.: Н. Ничкало, І. Лікарчук, Н. Талалуєва, Л. Штома та ін.; за ред. Н. Ничкало]. – Київ, 2004. – С. 674.

42. **Професійна освіта України за роки незалежності (1991–2003 рр.):** наук.-допом. бібліогр. покаж. / упоряд.: Л. О. Пономаренко, Моїсеєва І. П., Ніколюк Л. І., Штома Л. Н., Бабич Є. Київ; наук. консультант Ничкало Н. Г. – Київ, 2004. – 268 с.

Праці Зязюна І. А. див. Іменний покажчик. – С. 242.

43. **Czarnecki K. M. Opowieść o wędrówce życiowej i naukowej.** – Katowice, 2004. – 279 s.

Із змісту: Спогади професора, д-ра психол. наук К. Чарнецького про завершення підготовки докторської дисертації та її захист у Спеціалізованій вченій раді Інституту педагогіки і психології проф. освіти, АПН України, зокрема про академіків І. Зязюна та Н. Ничкало, які сприяли успішному захисту наукової праці польського вченого.

2005

44. **Бібліографічний покажчик** праць науковців Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України (1993–2003 рр.): наук. видання / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало; [уклад. Л. Н. Штома], Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Миколаїв: МДГУ ім. Петра Могили, 2005. – 224 с.

Про І. А. Зязюна див. Іменний покажчик. – С. 212.

-
45. **Булавко В.** Професійна освіта має випереджати розвиток економіки / Віталій Булавко // Освіта України. – 2005. – 12 лип. (№ 51/52) – С. 10.

Про доповідь академіка АПН України Івана Зязюна “Світоглядні засади професійного розвитку особистості” на IV-й міжнар. наук.-практ. конф. “Теоретичні та методичні засади розвитку професійно-педагогічної освіти у контексті європейської інтеграції”, що відбулася в Київському професійно-педагогічному коледжі ім. Антона Макаренка.

46. **Моргун Ф. Т.** ...Відгукнеться в українському серці добром: [інтерв'ю] / Ф. Т. Моргун; Бесіду вела Л. Ткаченко // Пед. газета. – 2005. – Черв. (№ 6). – С. 3: фотогр. [І. Зязюн з Ф. Моргуном під час Всеукр. форуму в Полтаві].

47. **Ничкало Н.** Презентація АПН України в Польській академії наук / Нелля Ничкало // Пед. газета. – 2005. – Листоп. (№ 11). – С. 8.

Про участь І. А. Зязюна у польсько-українській наук. конф. з циклу “Дороги і бездоріжжя у підготовці вчителя” (м. Устронь, 10–12 жовт. 2005 р.).

Про презентацію книги І. А. Зязюна “Педагогічна майстерність” (пол. мовою).

48. **Ткаченко Л.** Сучасна педагогічна освіта – це інноваційна педагогічна культура плюс дитиноцентризм / Лідія Ткаченко // Освіта України. – 2005. – 27 трав. (№ 38/39). – С. 10–11.

Про участь академіка І. А. Зязюна у виїзному засіданні президії АПН України і вченої ради Переяслав-Хмельницького держ. пед. Ун-ту ім. Г. Сковороди, де розглядалося питання підготовки вчителя в контексті інновації шкільної освіти.

- 48a. **Iwan Adrejewicz Zjazium** // Edukacja ustawiczna dorosłych. – 2005. – № 3. – S. 115–116.

Короткий виклад життєвого шляху та наукової діяльності академіка, проф. І. А. Зязюна, зокрема охарактеризована його співпраця з польськими педагогами.

2006

49. **Долганова Л.** Українсько-польські відносини в освіті / Л. Долганова // Освіта України. – 2006. – 12 груд. (№ 93). – С. 1–2: фотогр.

Про зустріч академіка І. А. Зязюна з Ф. Шльосеком, іноземним членом АПН України.

50. **Василь Григорович Кремень** – філософ, учений, освітянин, державний діяч: біобібліогр. покажч. / АПН України. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; упоряд. : Л. О. Пономаренко, Л. І. Ніколюк, І. П. Моїсєєва; вступ. ст. Л. І. Ткаченко; наук. ред. П. І. Рогова. – Київ : “Знання”, 2006. – 139 с. – (Серія : “Академіки АПН України”; Вип. 6).

Праці Зязюна І. А. див. Іменний покажчик.

51. **Корюненко М.** Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті / Марія Корюненко // Освіта України. – 2006. – 3 листоп. (№ 82). – С. 4–5.

Про виступ Івана Зязюна на міжнар. конф., яка проходила у Львівському держ. Ун-ті безпеки життєдіяльності, в якому зазначив, що комп'ютерні технології допомагають людині в інформаційному забезпеченні, є допоміжним чинником в організації системи навчання, але вони позбавлені можливості емоційно-почуттєвого впливу на суб'єкт навчання. – Фотогр.

52. **Педагогіка добра І. А. Зязюна** // Самодрин А. П. Формування навчально-освітнього простору регіону : монографія / Самодрин Анатолій Петрович. – Кременчук, 2006. – С. 44–46.

53. **Світ життя – це світ Істини, Добра і Краси.** Педагогіка добра робить людину Щасливою – Душа стає Красивою, а серце – Розумним // Освіта регіону. – 2006. – № 2 (3). – С. 8–9.

Виклад основних положень педагогіки добра І. А. Зязюна.

54. **Wiatrowski Z.** Współczesne problemy pedeutologiczne i zawodoznawcze w relacji pedagogów z Polski i z Ukrainy / Zygmunt Wiatrowski // Edukacja. – 2006. – № 1. – S. 117–120.

Про участь академіка І. А. Зязюна у польсько-українській конф. “Дороги й бездоріжжя в підготовці вчителя”, яка відбувалася одночасно з презентацією АПН України у Польщі.

Про презентацію книги І. А. Зязюна “Педагогічна майстерність” (пол. мовою). – С. 120. – Fotogr. : Tadeusz Lewowicki, Iwan A. Zjaziun, Wasyl G. Kremen.

2007

55. **Академія визначає пріоритети:** [про звітно–виборні Загальні збори АПН України, 15–16 листоп. 2007 р.] // Пед. газета. – 2007. – Груд. (№ 12). – С. 1.

Загальні збори обрали президію АПН України, до складу якої увійшов І. А. Зязюн.

56. **Золотарьова Е. В.** Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи : IV міжнар. наук.-практ. конф. / Елеонора Золотарьова // Освіта України. – 2007. – 20 лист. (№ 86). – С. 4.

Про участь академіка Івана Зязюна у IV міжнар. наук.-практ. конф. “Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи”, присвяч. 15-річчю АПН України, що проходила у Хмельницькому нац. Ун-ті. Під час конф. було презентовано наукові доробки академіка. – Фотогр.

57. **Зязюн Іван Андрійович** // Імена України, 2007: біогр. енциклопед. словник / Ін-т гуманіт. дослідж. – Київ, 2007. – С. 200: фотогр.

58. **Ніколаєнко С.** Школа повинна бути попереду суспільства: роздуми з нагоди 70-річчя О. А. Захаренка / Станіслав Ніколаєнко // Педагогіка толерантності. – 2007. – № 1. – С. 70–88.

Про І. А. Зязюна, д-ра філос. наук, який відродив досвід С. Т. Шацького в Полтавському пед. інституті, створив програму, підручник, кафедру “Педагогічної майстерності”. – С. 84.

59. **Подолян І.** День професійно-технічної освіти в Києві: [урочистості у Київ. проф.–пед. коледжі ім. А.С. Макаренка] / Ірина Подолян // Освіта України. – 2007. – 5 жовт. (№ 74). – С. 2.

Про участь І. А. Зязюна в урочистостях. Учений розповів молодому поколінню про початок своєї трудової діяльності.

60. **Рибалка В. В.** Теорія особистості у філософії, психології та педагогіці Добра і культури І. А. Зязюна / Валентин Рибалка // Неперервна проф. освіта: теорія і практика. – 2007. – Вип. 3/4. – С. 7–34.
61. **Українсько-польський форум – V Міжнар. наук.-практ. конф.** “Теоретичні та методичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології”, Київ, 15–17 трав. 2007 р. : фотоінформація з залу засідання конф. // Проф.-техн. освіта. – 2007. – № 2. – II-га сторона обкладинки.

На фото Іван Зязюн ; Н. Ничкало, З. Вятровський обговорюють перспективи співпраці.

2008

62. **Україна. Президент (В. Ющенко)**

Про відзначення державними нагородами України працівників освіти: указ від 1 жовт. 2008 р. № 879/2008.

Нагородити орденом “За заслуги” I ступеня Зязюна Івана Андрійовича – директора Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України, д-ра філос. наук, професора, акад. АПН України // Офіц. вісн. Презид. України. – 2008. – № 42. – Ст. 11/62.

63. **Бібліографічний покажчик** праць науковців Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України (1993–2008 рр.) : наук. вид. / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; [уклад. Л. Н. Штома], Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Миколаїв : МДГУ ім. Петра Могили, 2008. – 308 с.

Про І. А. Зязюна див. Іменний покажчик. – С. 399.

64. **Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Полтавська область** / АПН України. Асоціація ректорів пед. ун-тів Європи. Ін-т вищої освіти ; [за заг ред. В. О. Пащенко, М. І. Степаненка, Б. В. Года]. – Полтава : АСМІ, 2008. – 476 с.

Про ректора Полтавського пед. Ін-ту імені А. Г. Короленка Івана Андрійовича Зязюна. – С. 212–219.

65. **На крилах педагогіки Добра** [поздоровлення з 70-річчям від дня народж. акад. І. Зязюна / уклад. Н. Г. Ничкало]; АПН України. Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Київ : СПД Богданова А. М., 2008. – 104 с.

*Зміст: [Вітання] / **Наталія Авшенюк.** – С. 94–95.; Великий сподвижник філософії серця та творець педагогіки добра/ **Віктор Андрущенко.** – С. 42–43; [Вітання] / **Єлизавета Барбіна.** – С. 74; Іванові Андрійовичу, з пошаною / **Іван Бех.** – С. 19; [Вітання] / **Валерій Биков.** – С. 20–21; [привітання від першої вчительки І. А. Зязюна] / **Віра Кирилівна Богомаз.** – С. 7; Через любов до України – до найвищих досягнень у педагогіці / **Віталій Бондарь, Володимир Бондарь.** – С. 22–23; Творити світ за людською мірою / **Віталій Будяк.** – С. 62; Академікові Івану Зязюну / **Григорій Васянович.** – С. 29; [Вітання] / **колектив** Ін-ту мистецтв Нац. пед. Ун-ту імені М. П. Драгоманова. – С. 44; . Люди біля Вас усі – щасливі! / **Ольга Виговська.** – С. 80; [Вітання] / **Викладачі і студенти** психолого-педагогічного факультету Полтав. держ. пед. Ун-ту імені В. Г. Короленка. – С. 39; [Вітання] / **колектив** Черкас. обл. Ін-ту післядипломної освіти пед. працівників. – С. 56; [Вітання] / **Гліб Головченко.** – С. 77; [Вітання] / **Лідія Гриневич.** – С. 12–13; [Вітання] / **Марина Гриньова, [Н. Тарасевич, Л. Крамущенко, М. Герасименко, Н. Пивовар, Л. Малаканова, А. Ткаченко, О. Штепа, Н. Беляєва, Ю. Клименко.** – С. 38; [Вітання] / **Роман Гуревич.** – С. 57; Іван Зязюн – вчитель, педагог, вчений, організатор освіти, громадянин / **Тимофій Десятков.** – С. 14–15; [Вітання]: про вчительську долю / **Тетяна Дмитренко, Олена Крамарева.** – С. 40–41; [Вітання] / **Станіслав Довгий.** – С. 10; Вплив новаторських ідей академіка І. А. Зязюна на становлення та розвиток Житомирської науково-педагогічної школи / **Олександра Дубасенюк.** – С. 50–53; [Вітання] / **Володимир Живодьор.** – С. 54; Життя за законами педагогіки добра/ **колектив** Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – С. 82–84; На пошану І. А. Зязюнові / **Ярослав Каминецький.** – С. 28; Людана, яка вміє продукувати добро / **Сусанна Каракоз.** – С. 78–79; [Вітання] / **Андрій Козак.** – С. 63; [Вітання] / **Василь Кремень.** – С. 8; [Вітання] / **Іван Кривонос, Ніна Тарасевич, Андрій Ткаченко.** – С. 36; [Вітання] / **В'ячеслав Кудін.** – С. 86–87; [Вітання] / **Анатолій Кузьмінський.** – С. 48; [Вітання] / **М.О. Лазарєв.** – С. 37; [Вітання] / **Марія Лещенко.** – С. 71; [Вітання]*

/ **Антон Лісовський**. – С. 81; [Вітання] / **Сергій Максименко**. – С. 18; [Вітання] / **Людмила Масол**. – С. 92; [Вітання] / **Віталій Москаленко, Ярослав Цехмістер**. – С. 45; [Вітання] / **Микола Нещадим**. – С. 76; **Філософсько–педагогічні крила І.А. Зязюна / Нелля Ничкало**. – С. 99–100; [Вітання] / **Віктор Олійник**. – С. 24; **Полтавщина як акмеологічна вершина життєвого і професійного шляху академіка Івана Зязюна / Андрій Остапенко; Полтавчани: Федір Моргун, Микола Лебедик, Володимир Моргун**. – С. 34–35; **Уроки академіка І.А. Зязюна / Олена Отич**. – С. 93; **Подвижник добра, гуманізму і філософії освіти / Марина Пальчук**. – С. 64–65; **Слово про наставника – і не тільки... / Володимир Пащенко**. – С. 32–33; **Педагогіка добра, або мистецтво любові та краси / Олена Пехота**. – С. 66–67; [Вітання] / **Володимир Полохало**. – С. 9; [Вітання] / **Е. Помиткін, Г. Балл, О. Самойлов, В. Рибалка, О. Власова, В. Моргун, М. Бастун, Н. Волошко, Н. Павлик, І. Голуб, О. Рибак, О. Ігнатович, З. Становських, Н. Вінник, І. Турчина, М. Білоброва**. – С. 96; **Велет педагогічної науки / Валентина Радкевич**. – С. 97; [Вітання] / **Валентин Рибалка**. – С. 90–91; **Зязюн Іван Андрійович і Крим / Олександр Рудяков**. – С. 58–59; [Вітання] / **Петро Саух**. – С. 49; [Вітання] / **Світлана Сисоєва**. – С. 31; [Вітання] / **Віталій Скрипка**. – С. 55; [Вітання] / **Микола Солдатенко**. – С. 89; **Аура доброти / Ілья Стариков**. – С. 68–70; [Вітання] / **Леонід Товажнянський, Олександр Романовський**. – С. 46–47; **Дорогий вчителю... / Георгій Філіпчук**. – С. 11; [Вітання] / **Василина Хайруліна**. – С. 26–27; [Вітання] / **Лідія Хомич**. – С. 98; [Вітання] / **Галина Цибульська**. – С. 88; **Добре, що серед нас є такі люди / Михайло Чембержі**. – С. 25; [Вітання] / **колектив експериментального майданчика відділу педагогічної естетики та етики Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих АПН України середньої загальноосвітньої шк. № 219**. – С. 75; [Вітання] / **Олександр Шестопалюк**. – С. 60–61; **Золотий сніп життєвої ниви / Людмила Штома**. – С. 85; [Вітання] / **Ольга Щербак**. – С. 30; **Великий українець – філософ і педагог Іван Андрійович Зязюн / Ірина Юрас**. – С. 72–73.

66. **Філософія педагогічної майстерності** : зб. наук. пр. [присвяч. 70-річчю від дня народж. акад. Івана Зязюна / редкол. : Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Вінниц. держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця : ДОВ “Вінниця”, 2008. – 380 с.

---

67. **Абашкіна Н.** Державні вимоги до професіоналізму учителів Німеччини в умовах розвитку Європейської інтеграції : [порівняння поняття “педагогічний професіоналізм” в трактуванні німецьких дослідників і поняття “педагогічна майстерність” в дослідженнях українського вченого академіка І. Зязюна] / Неллі Абашкіна // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. ; / [редкол. : Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та ін.] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2008. – С. 127–136.

68. **Білик О.** Педагогіка Добра Івана Зязюна / Олександра Білик, Валентин Меншун // Трибуна. – 2008. – № 1/2. – С. 10-11. – (Особистості нашої науки).

69. **Гуревич Р.** Інформаційно-комунікаційні технології в освіті – виклик ХХІ століття : за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф. / Р. Гуревич // Пед. газета. – 2008. – Трав.–черв. (№ 5/6). – С. 6.

Про доп. академіка І. Зязюна на конф. : Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, перспективи, яка проходила у Вінницькому держ. пед. Ун-ті імені Михайла Коцюбинського.

70. **Долганова Л.** Антон Макаренко і сучасні проблеми освіти і науки / Лілія Долганова // Освіта України. – 2008. – 1 квіт. (№ 25). – С. 5.

Про участь академіка, д-ра пед. наук Івана Зязюна у прес-конференції, присвяч. 120-річчю видатного класика української педагогіки Антона Макаренка.

71. **Життя за законами добра :** (до 70-річчя з дня народж. І. Зязюна) // Проф.-техн. освіта. – 2008. – № 1. – С. 54-55.

72. **Зачевський М. В.** До 70-річчя з дня народж. академіка АПН України Івана Андрійовича Зязюна / М. В. Зачевський, Г. Є. Левченко // Молодь і ринок. – 2008. – № 3 (38). – С. 5-6. – (Від ред. журн.у).

73. **Золотарьова Е.** Педагог ХХ століття / Елеонора Золотарьова // Освіта України. – 2008. – 8 квіт. (№ 27). – С. 7.

Про участь директора Інституту пед. освіти і освіти дорослих АПН України Івана Зязюна в урочистому відкритті Всеукраїнської

декади, присвяч. 120-й річниці від дня народж. Антона Макаренка, що відбулося в Київському проф. пед. коледжі імені Антона Макаренка. – Фотогр.

74. **Зязюн Іван Андрійович** // Академія педагогічних наук України, 1992–2008: інформ. довідник / НАПН України. – Київ, 2008. – С. 19.
75. **Іван Зязюн – директор Ін-ту педагогіки і психології проф. освіти АПН України, академік АПН України, доктор філос. наук, професор, президент Університету “Львівський Ставропігон”**: [про Івана Зязюна, одного з ініціаторів відродження Львівської Ставропігії, активним учасником всіх її заходів] // Сушинський Б. Львівський Ставропігон: між минувиною і вічністю. Історія Львівського Ставропігону / Богдан Сушинський. – Львів : Ставропігон, 2008. – С. 290–302.
76. **Іван Андрійович Зязюн**: педагог, вчений, філософ : біобібліографічний покажчик / [упоряд. Л. Н. Штома, Л. О. Пономаренко ; наук. консультант Н. Г. Ничкало ; наук. ред. : Н. Г. Ничкало, П. І. Рогова] ; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського. – Київ, 2008. – 99 с.
77. **Іванові Андрійовичу Зязюну – 70!**: [вітання з нагоди ювілею] / НАПН України, Відділення педагогіки і психології Проф.-техн. освіти НАПН України, співроб. Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих АПН України // Педагогіка і психологія. – 2008. – № 1. – С. 147–148.
78. **Іванова Т.** Культурологічна парадигма освіти у філософсько-педагогічній концепції академіка І. Зязюна / Тетяна Іванова // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. ; [редкол. : Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р.С. Гуревич та ін.] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2008. – С. 212–222.
79. **Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих (1993–2008)** : інформ. вид. до 15-ї річниці з дня створення / [за заг. ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; уклад. : Н. Г. Ничкало, О. М. Боровік]. – Київ : Богданова А. М., 2008. – 32 с. : фотогр.

На фотогр.: І. А. Зязюн із співробітниками Ін-ту; І. Зязюн, Н. Ничкало, С. Лапаєнко на засіданні вченої ради; І. Зязюн, Н. Ничкало, Т. Десятов, В. Биков.

80. **Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України – 15 років**: вітання колективу Ін-ту із славною датою / редкол. Журналу // Проф. – техн. освіта. – 2008. – № 4. – С. 4. обкладинки.

На фото: вітальне слово В. Кременя, директор інституту І. Зязюн, Н. Ничкало, Ф. Шльосек, науковці інституту.

81. **Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України – 15 років**: вітання колективу Ін-ту із славною датою / редкол. журн. // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2008. – № 6. – С. 66.

На фото: В. Г. Кремень, директор Ін-ту І. Зязюн під час святкового зібрання в честь ювілею Ін-ту.

82. **Коновець С.** Педагогіка Добра Івана Зязюна: [про телевіз. документ. фільм, створений до 70-річного ювілею І. А. Зязюна / С. Коновець // Пед. газета. – 2008. – Трав.–черв. (№ 5/6). – С. 8.

83. **Коновець С.** Рецензія на телевіз. докумен. фільм “Педагогіка Добра Івана Зязюна” / С. В. Коновець // Педагогіка і психології. – 2008. – № 1. – С. 151–153.

84. **Короденко М.** “Енциклопедію освіти” – у світ / Максим Короденко // Освіта України. – 2008. – 11 лип. (№ 51/52). – С. 3.

Про виступ акад. Івана Зязюна на презентації “Енциклопедія освіти”, в якому наголосив, що однією із основних засад створення унікального довідкового видання була демократичність. Усі автори мають власні підходи до висвітлення матеріалу, які були збережені в остаточному тексті. – Фотогр. [І. Зязюн з членами Президії АПН].

85. **Кремень В.** Життєве кредо Івана Зязюна – виховання особистості, “облагородженої великою метою добра й любові, істини й краси”: гуманістична концепція педагога / Василь Кремень // Освіта України. – 2008. – 29 лют. (№ 16). – С. 4–5.

86. **Кузьмінський А.** Іван Андрійович Зязюн – науковець, філософ-педагог, лицар добра і яскрава особистість / Анатолій Кузьмінський // Філософія педагогічної майстерності: зб. наук. пр.; [редкол.: Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та

ін.] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України; Вінниц. держ. пед. Ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2008. – С. 160–169.

87. **Кузнєцов Ю.** 15-років наукової дружби / Юрій Кузнєцов // Пед. газета. – 2008. – Листоп. (№ 11). – С. 4.

Про участь акад. Івана Зязюна у святковій презентації праць українських вчених : “Філософія освіти” Василя Кременя; Х пол.-укр.; укр-пол щорічника “Професійна освіта: педагогіка і психологія”; монографії “Професійна освіта в Польщі та Україні – на тлі перемін”. – фотогр. І. Зязюн у колі польських вчених.

88. **Кузнєцов Ю.** Секрети польсько-української дружби / Юрій Кузнєцов // Освіта України. – 2008. – 18 лист. (№ 87). – С. 1-3.

Пор виступ акад. Івана Зязюна перед студентами Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської. Наголошено, що І. Зязюн виступив зі своєю темою – педагогічна майстерність, провів майстер-клас – тобто не тільки розповів, а й навчав як це робити. – Фотогр. [І. Зязюн серед членів делегації з України].

89. **Лещенко М.** Життя за законами педагогіки добра : [до 70-річчя від дня народж. І. А. Зязюна – директора Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих АПН України] / Марія Лещенко // Обдар. дитина. – 2008. – № 3. – С. 2–4.

90. **Лещенко М.** Педагогічна майстерність: дискурс у контексті міжнародної педагогічної реальності: [про теорію педагогічної майстерності І. Зязюна / Марія Лещенко // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. ; [редкол. : Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та ін.] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2008. – С. 36–43.

91. **Мацько Л.** Іван Зязюн: Моя неповторність... від батька–матері, учителів, від самостійного пізнання людської психології / Любов Мацько, Олена Семеног // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – № 3. – С. 12–16.

92. **Мірошник В.** Іван Зязюн: “справжній учитель – це завжди учень”: [інтерв’ю з директором Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих

АПН України І. Зязюном] / Записала М. Мірошник // Дзеркало тижня. – 2008. – 1 берез. (№ 8). – С. 13.

93. **Моргун В.** А. Макаренко – О. Захаренко – І. Зязюн: естафета трудової педагогіки добра ХХ–ХХІ століть / Володимир Моргун // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. ; [редкол. : Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та ін.] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2008. – С. 265–274.
94. **Моргун В. Ф.** Трудова педагогіка Добра від А. Макаренка до О. Захаренка та І. Зязюна / В. Ф. Моргун // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. Ун-ту ім. В. Г. Короленка. – Серія : Пед. науки. – Полтава, 2008. – С. 38–48.
95. **Нещадим М.** Вельмишановний Іване Андрійовичу! / Микола Нещадим ; [вітання] // Освіта України. – 2008. – 29 лют. (№ 16). – С. 4.
96. **Ничкало Н.** Філософсько-педагогічні крила Івана Андрійовича / Нелля Ничкало // Освіта України. – 2008. – 29 лют. (№ 16). – С. 4.
97. **Олійник В.** Грибокошановний Іване Андрійовичу! / Віктор Олійник // Освіта України. – 2008. – 29 лют. (№ 16). – С. 4.
98. **Отич О.** Краса педагогічної дії академіка Івана Зязюна / Олена Отич // Мистецтво та освіта. – 2008. – № 3. – С. 7–8.
99. **Отич О.** Фундатор теорії мистецької освіти в Україні : до 61-річчя від дня народження Оксани Рудницької / Олена Отич // Пед. газета. – 2008. – січ. (№ 1). – С. 5.
- Про доповідь директора Інституту пед. освіти і освіти дорослих АПН України, яка забезпечила науковий рівень засідання. – фотогр. : І. А. Зязюн, О. М. Отич у Президії засідання.
100. **Пащенко В.** Слово про наставника – і не тільки... : [слово про академіка Івана Зязюна] / Володимир Пащенко // Освіта України. – 2008. – 29 лют. (№ 16). – С. 5.
101. **Пехота О.** Проблема педагогічної майстерності у контексті педагогіки розвитку: вчителя, викладача, керівника / Олена Пехота // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. ; [редкол. : Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та ін.] ; Ін-т пед.

освіти і освіти дорослих АПН України ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2008. – С. 199–205.

102. **Педагогіка добра** : [відеозапис] / Коледж преси та телебачення, ТК ТАК–TV (м. Миколаїв). – Миколаїв : ТК ТАК–TV, 2008. – 1 диск (DVD–video).
103. **Педагогічне кредо Івана Зязюна** / Співроб. Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих АПН України // Освіта. – 2008. – 20–27 лют. (№ 8/9). – С. 5. – Фотогр.
104. **Пилипчук В.** Педагогічний феномен академіка Івана Зязюна – учителя, лідера, ученого, людини / Віталій Пилипчук // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр.; [редкол. : Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України ; Вінниц. держ. пед. Ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2008. – С. 239–247.
105. **Побірченко Н.** Проблема вибору першої професії в концепції педагогіки добра І. Зязюна / Неоніла Побірченко // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. ; [редкол. : Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2008. – С. 247–257.
106. **Помиткін Е. О.** Ідеї соборності особистості у філософсько-психологічній спадщині : [про напрями сучасних уявлень, про людську досконалість в духовних ідеях В. Соловйова, М. Бердяєва, М. Грота, І. Зязюна] / Едуард Помиткін // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. ; [редкол. : Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2008. – С. 274–281.
107. **Про особливості експериментальної роботи** в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України [директор Ін-ту І. А. Зязюн] // Пед. газета. – 2008. – Січ. (№ 1). – С. 2. – Фотогр. з засід. Президії АПН України.
108. **Радкевич В.** Гуманістичні аспекти професійного навчання фахівців художнього профілю: [про концепцію української освіти в працях І. Зязюна] / Валентина Радкевич // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. ; [редкол. : Н. Г. Ничкало,

-
- В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та ін.] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2008. – С. 231–238.
109. **Рибалка В. В.** Концепція особистості у філософії, психології та педагогіці добра і культури І. А. Зязюна (до 70-річчя з дня народж.) / В. В. Рибалка // ПостМетодика. – 2008. – № 1 (78). – С. 7–14.
110. **Рибалка В. В.** Людина в русі [І. А. Зязюну 70 років] / В. В. Рибалка, В. В. Зелюк, С. Ф. Клепко, П. І. Матвієнко, В. Р. Ільченко, І. В. Охріменко // ПостМетодика. – 2008. – № 1 (78): Макаренко і сучасність. – С. 2–3.
111. **Рибалка В. В.** Особистість у філософії, психології та педагогіці добра і культури І. А. Зязюна (до 70-річчя з дня народж.) / В. В. Рибалка // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – № 3 (108). – С. 1–12.
112. **Рибалка В. В.** Педагогічні роздуми І. А. Зязюна про культуру та інтелігентність / Валентин Рибалка // Обдарована дитина. – 2008. – № 3. – С. 5–7.
113. **Рибалка В. В.** Теорія особистості у філософії, психології та педагогіці добра і культури І. А. Зязюна / Валентин Рибалка // Неперервна проф. освіта: теорія і практика. – 2007. – Вип. 3/4. – С. 7–37.
114. **Рибалка В. В.** Філософсько-педагогічна концепція особистості у педагогіці добра і культури І. А. Зязюна (до 70-річчя з дня народж.) / Валентин Рибалка // Імідж сучасного педагога. – 2008. – № 1/2 (80/81). – С. 17–24.
115. **Рибалка В. В.** Філософсько-психологічне розуміння природи особистості у педагогіці добра і культури І. Зязюна / Валентин Рибалка // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. / [редкол. Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та ін.] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2008. – С. 169–176.
116. **Романовський О.** Крок у майбутнє: проблеми формування національної еліти (IV Кримські пед. читання) / Олександр

Романовський, Світлана Сисюєва // Пед. газета. – 2008. – Лип. (№ 7). – С. 4.

Про участь у науковій дискусії академіка АПН України Івана Зязюна на міжнар. наук. конф.: Філософія освіти і формування національної управлінської гуманітарно-технічної еліти (IV Кримські педагогічні читання).

117. **Самодрин А.** Педагогіка добра Івана Зязюна [до 70-річчя з дня народж.] / Анатолій Самодрин // Імідж сучасного педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 25-27.

118. **Семеног О.** Мовна особистість науковця XXI століття / Любов Мацько, Олена Семеног // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. / [редкол. : Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ; Вінниця, 2008. – С. 222–230.

119. **Іван Зязюн – директор Ін-ту педагогіки і психології проф. освіти АПН України, академік АПН України, доктор філос. наук, професор, президент Університету “Львівський Ставропігон”** / Сушинський Б. // Львівський ставропігон: між минушиною і вічністю: історія Львівського Ставропігону : [у 2 т.]. – Л. : Ставропігон, 2008. – Т. 1. – С. 290–302.

120. **Талалуєва Н. О.** Педагог – гуманіст, вчений / Наталія Талалуєва // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. ; [редкол. : Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ; Вінниця, 2008. – С. 194–199.

121. **Українсько-польська співпраця – 15 років. Інститут технології і експлуатації у Радомі: фотоінформація про пол. укр. семінар у Радомі** // Проф.-техн. освіта. – 2008. – № 4. – С. 2 обкладинки

На фотогр. І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало, В. Г. Кремень в залі засідань семінару.

122. **Усатенко Т.** Концептосфера парадигми національної освіти академіка І. Зязюна / Тамара Усатенко // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. ; [редкол. : Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич, Р. С. Гуревич та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти

дорослих АПН України ; Вінниц. держ. пед. Ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2008. – С. 205–211.

123. **Хомич Л.** Змістоутворювальні принципи професійної підготовки вчителя в педагогічній концепції Івана Зязюна : (до ювілею Івана Зязюна та з нагоди 15-річчя Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих АПН України) / Лідія Хомич // Рідна шк. – 2008. – Листоп. (№ 11). – С. 14–16. – Фотогр. На 2-й с. обкл.: Предизент України Віктор Ющенко вітає директора Ін-ту Івана Зязюна; творча співпраця: ректор НПУ імені М. П. Драгоманова Віктор Андрущенко й Іван Зязюн; наук. діалог: Президент АПН України Василь Кремень й Іван Зязюн ; колектив Ін-ту.
124. **Штома Л. Н.** Життєве кредо – виховання творчої особистості [до 70-річчя з дня народж. І. А. Зязюна] / Л. Н. Штома, ред. журн. “Рідна школа” // Рідна шк. – 2008. – Берез. / квіт. (№ 3/4). – С. 12.
125. **Юрас І.** Великий українець – філософ і педагог / Ірина Юрас // Пед. газета. – 2008. – Берез. (№ 3). – С. 3. – Фотогр.
126. **“Я прошу в Бога одного: часу для добра людям”** : до 70-річчя від дня народж. Івана Зязюна / Колектив Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих АПН України // Освіта України. – 2008. – 29 лют. (№ 16). – С. 5. – З роси і води Вам, шановний Іване Андрійовичу!
127. **Янцова К.** Педагог не за професією, а в душі: [про директора Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих АПН України, дійсного члена АПН України, д-ра філос. наук, професора І. Зязюна] / К. Янцова // Уряд. кур’єр. – 2008. – 4 берез. (№ 42). – С. 9.

2009

128. **Андрущенко В.** Наш університет. Дорога да Храму...: [до 175-річниці від дня заснування НПУ ім. М. П. Драгоманова] / Віктор Андрущенко. – Київ, 2009. – 320 с.

Про Івана Зязюна академіка НАПН України, д-ра філос. наук, професора, “глибоку мудрість, високу науковість і щире людську доброту, естетичним ставленням до життя він передає кожному з нас без будь-яких обмежень”. – Фотогр. на С. 16, 283, 304, 317.

-
129. **Белуха С.** Лисичанська багатoproфільна гімназія: від школи повного дня – до сучасного закладу корпоративної культури / Світлана Белуха // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2009. – № 2. – С. 5-16.

Про роль теорії педагогічної майстерності І. А. Зязюна у відточенні педагогічної майстерності викладачів гімназії.

130. **Год Б.** Полтавський державний педагогічний університет імені В. Г. Короленка: історія і сучасність / Борис Год, Олександр Єрмак, Петро Киридон. – [Полтава] : ПДПУ, 2009. – 192 с.

Про І. А. Зязюна – ректора Полтавського пед. інституту (1975–1990 рр.). – С. 77–98, 161 : Фотогр.

131. **Качор С.** Досягнення і майбутня співпраця педагогів Польщі і України / Станіслав Качор // Освіта України. – 2009. – 19 трав. (№ 37). – С. 2.

Про внесок академіка, професора, директора Інституту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України І. А. Зязюна у розвиток і ефективність співпраці педагогів Польщі та України.

132. **Кремень В. Г.** Зязюн Іван Андрійович – філософ, педагог і організатор освіти України, доктор філософських наук, професор, дійсний член НАПН України, якого знають і шанують у педагогічному світі / В. Г. Кремень // Професори Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (1944–2009 рр.) : біобібліогр. довідник / [уклад. : Г. І. Волинка, О. С. Падалка, Л. Л. Макаренко ; за заг. ред. В. П. Андрущенко]. – Київ, 2009. – С. 15–17 : Фотогр. (Серія : “Вчені НПУ імені М. П. Драгоманова”).

133. **Моцик О.** Знання долає кордони: Україні і Польща в освітній сфері / Олександр Моцик // Освіта України. – 2009. – 19 трав. (№ 37). – С. 1–2.

Про участь директора Інституту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України І. А. Зязюна у презентації кількох видань польською мовою українських авторів та їхніх польських колег в Посольстві України у Варшаві 18 жовт. 2008 року.

-
134. **Наукова співпраця України і Польщі:** [про Міжнар. наук.-практ. конф. під патронатом ЮНЕСКО 22–24 квіт. 2009 “Проблеми освіти у Польщі та в Україні у контексті процесі глобалізації та євроінтеграції”] // Рід. школа. – 2009. – Трав./черв. (№ 5/6). – 2-а стр. обкл.

Фотогр. 1: Тадеуш Левовицький, Петро Саух, Василь Кремень, Іван Зязюн; фотогр. 5: Мачей Танош та Іван Зязюн у Музеї старожитностей Житомирського держ. Ун-ту.

135. **Пані професор:** [про творчий доробок д-ра пед. наук, професора, завідувача каф. освітніх технологій, директора Інституту педагогічної освіти Миколаївського держ. університету імені В. О. Сухомлинського Олени Миколаївни Пехоти] / уклад.: І. В. Середа, І. В. Манькусь. – Миколаїв, 2009. – 268 с.

На фотогр.: І. А. Зязюн в складі делегації НАПН України на чолі з Президентом НАПН України Кременем В. Г. на III форумі “Україна–Польща” біля посольства України в Польщі; дійсний член НАПН України, директор Ін-ту пед освіти і освіти дорослих, професор І. А. Зязюн в гостях на кафедрі освітніх технологій, Миколаїв, трав. 2008 року; професор Зязюн Іван Андрійович разом з хором викладачів Інституту пед. освіти і освіти дорослих. – Вкладиш між стор. 232–233.

136. **Рапіна Л. Роль університету в регіональному розвитку** / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2009. – Лип. (№ 7). – С. 1–2.

Про участь академіка І. Зязюна у виїзному засіданні Президії НАПН України.

Члени Президії НАПН України, Вченої ради Миколаївського держ. Ун-ту імені Василя Сухомлинського на наук.-практ. конф.: “Університет як центр організації освітньо-виховного середовища в регіоні”, обговорили питання піднесення ролі університету в сучасному світі: фотогр.: І. Зязюн, Н. Ничкало, В. Кремень, О. Сухомлинська та ін. члени Президії біля центрального корпусу Ун-ту.

137. **Рибалка В. В. Теорія особистості у філософії, психології та педагогіці добра і культури І. А. Зязюна** / Рибалка В. В. // Рибалка В. В. Теорії особистості у вітчизняній психології та педагогіці: навч.-посіб. / Валентин Васильович Рибалка; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Одеса, 2009. – С. 393–407.

-
138. **Сігаєва Л. Наукова співпраця вчених–педагогів України і Польщі** / Лариса Сігаєва, Лідія Ткаченко // Освіта. – 2009. – 27 травн. – 3 черв. (№ 21/22). – С. 8–9 ; фотоінформація про конф. // Рідна шк. – 2009. – Трав.–черв. (№ 5/6). – друга сторона обкладинки.

Академік Іван Зязюн наголосив про роль цінностей сучасної освіти, яка є безсумнівною в будові й функціонуванні культури на Міжнар. наук.-практ. конф. під патронатом ЮНЕСКО “Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євроінтеграції”, що проходила на базі Житомирського держ. Ун-ту імені Івана Франка.

139. **Солодовник О. Учитель має підвищувати кваліфікацію щоденно** / Олена Солодовник // Пед. газета. – 2009. – Трав. (№ 5). – С. 2.

Директор, дійсний член НАПН України Іван Зязюн розглянув естетичні засади розвитку і саморозвитку педагогічної майстерності вчителя в післядипломний період на Всеукр. наук. конф. “Розвиток післядипломної педагогічної освіти в Україні: стан, проблеми, перспективи”, яка проходила в Університеті менеджменту освіти: фотогр.: І. Зязюн, В. Олійник, В. Луговий, В. Семиченко.

140. **Станіславова Л. Професійне становлення особистості** / Людмила Станіславова // Освіта України. – 2009. – 7 серп. (№ 57–58). – С. 6.

Про участь академіка НАПН України І. А. Зязюна на ювілейному засіданні (10 років) кафедри теорії та методики трудового і професійного навчання Хмельницького нац. Ун-ту.

141. **Тарасевич Н.** Лицар педагогічної майстерності: про видатного ректора і навчителя вчителів Івана Андрійовича Зязюна / Ніна Тарасевич, Лариса Король // Рідний край. – 2009. – № 2. – С. 85–91 : Фотогр. (Ім’я в Україні).

142. **Яцій О. М.** Теорія особистості у філософії, психології та педагогіці добра і культури І. А. Зязюна / О. М. Яцій // Виховання і культура. – 2009. – № 4 (20). – С. 61–77.

2010

143. ... глибоку мудрість, високу науковість і щирю людську доброту, огорнуту естетичним ставленням до життя, він передає кожному з нас без будь-яких обмежень // Віктор Андрущенко Наш університет. Дорога до храму... : [про НПУ імені М. П. Драгоманова]. – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – С. 325 : Фотогр.
144. **Год Б.** Іван Зязюн – лауреат премії Антона Макаренка / Борис Год // Освіта України. – 2010. – 26 жовт. (№ 80). – С. 6 : Фотогр.
145. **Гриценко Н.** Педагогічна майстерність учителя / Ніна Гриценко // Освіта України. – 2010. – 16 берез. (№ 21). – С. 1, 5 : Фотогр.: Іван Зязюн, Віктор Бутник, Василь Козій, Олександр Лаврінченко.

Про виступ акад. Івана Зязюна, дійсного члена НАПН України з лекцією “Естетичні засади педагогічної дії “на семінарі перед педагогами у Переяслав–Хмельницькому ліцеї–інтернаті.

146. **Денисюк М.** 50 знаменних літ: Тернопільському вищому професійному училищу ресторанного сервісу і торгівлі / Марія Денисюк, Світлана Іщук. – Т. : Терно–граф, 2010. – С. 29, 107.

Про наукову співпрацю професійного закладу з Інститутом пед. освіти і освіти дорослих НАПН України: фотогр.: директор училища Каплун А. В. із Президентом НАПН України Кременем В. Г. і директором Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України І. А. Зязюном під час конф. у м. Варшава. – С. 27.

147. **Коваленко О.** Освіта в структурі цивілізованих змін : актуальні проблеми : [тема обговорення на заг. Зборах НАПН України] / Ольга Коваленко // Освіта України. – 2010. – 26 листоп. (№ 88). – С. 6.

Про директора Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України Івана Зязюна, який присвятив свій виступ професійній підготовці вчителя, для якого кожна дитина унікальна.

148. **Кутова О.** Мистецька освіта і педагогіка / Ольга Кутова // Освіта України. – 2010. – 9 лип. (№ 51/52). – С. 5.

Про виступ Івана Зязюна на VII Міжнар. пед.-мистец. читаннях пам'яті професора Оксани Рудницької: Фотогр.: Іван Бех, Нелля Ничкало.

149. **Лисакова І. В. Сьомі педагогічно-мистецькі читання пам'яті професора Оксани Рудницької / Ірина Лисакова // Пед. газета. – 2010. – Черв. (№ 6). – С. 8.**

“...Оксана Петрівна у своїх роботах постійно порушувала питання культурологічної підготовки вчителя”... наголосив у своєму виступі акад. Іван Зязюн.

150. **Николаева Д. Харьковский политехнический институт : 125 лет истории / Диана Николаева // Европа–Центр. – 2010. – № 28. – С. 262–269.**

Про участь акад. Івана Андрійовича Зязюна в урочистих зборах присвяч. святкуванню 125-річчю університету : Фотогр. : Олександр Романовський, Леонід Товажнянський, Іван Зязюн, Валерій Биков.

151. **Посилювати методологічний, науково–методичний супровід європейської інтеграції національної освіти України: тези доп. Президента НАПН України Василя Кременя на Загальних звіт. зборах 18 берез. 2010 р. про діяльність академії у 2009 р. та завдання на 2010 р. // Пед. газета. – 2010. – Берез. (№ 3). – С. 1–3.**

Про директора-академіка І. А. Зязюна, важливим науковим результатом його діяльності є концепція розвитку педагогічної майстерності вчителя в умовах безперервної освіти. Обґрунтовано методичні засади створення технологічного комплексу підготовки педагога вищої школи. – С. 3

152. **Ткаченко Л. Професійна культура фахівця або як подолати кризові явища в системі інженерної освіти / Лідія Ткаченко // Освіта. – 2010. – 6–13 жовт. (№ 42). – С. 4–5.**

Про виступ акад. Івана Зязюна на Міжнар. наук. конф. “Педагогіка вищої школи XXI століття та формування національної гуманітарно-технічної освіти”, яка відбулася у м. Алушта і присвяч. 125-річчю Нац. техн. ун-ту “Харківський політехнічний інститут”: Фотогр.: Віктор Олійник, Іван Зязюн, Февзі Якубов.

-
153. **Ткаченко Л. Україна–Польща: проблеми підготовки вчителя: триває науковий проект Національної академії педагогічних наук України і Вищої школи педагогічної Спілки вчителів Польщі у Варшаві / Лідія Ткаченко // Освіта. – 2010. – 19–26 трав. (№ 24). – С. 6.**

Про виступ акад. Івана Зязюна на пленарному засіданні польсько–українського форуму.

За багаторічне співробітництво з польськими вченими в галузі педагогіки проф. освіти акад. Івана Зязюна нагороджено Золотою медаллю Спілки вчителів Польщі.

2011

154. **Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник / Семен Гончаренко. – вид. 2, допов., випр. – Рівне : Волинські обереги, 2011. – 552 С.**

Про І. А. Зязюна див. С. 186.

155. **Каньковський І. Ціннісні компетенції і андрагогічна складова освіти / Ігор Каньковський // Пед. газета. – 2011. – № 11. – С. 5.**

На VI Міжнар. наук.-практ. конф. “Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи”, яка проходила 24–26 жовт. 2011 року в Хмельницькому нац. Ун-ті Івана Андрійовича Зязюна нагороджено срібною медалю “Василь Зеньковський” за значний особистий внесок у розвиток філософської науки.

156. **Кращі освітяни 2010 року // Освіта. – 2011. – 5–12 січ. (№ 1). – С. 4.**

За результатом опитування читачів газети “Освіта” з приводу визначення найяскравіших постатей в українській освіті Івана Зязюна, директора Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України за лобіювання ґрунтовної гуманітарної компоненти у підготовці кадрів – визнано кращим освітянином року, лауреатом відзнаки “Засвіти вогонь”.

-
157. **Кузьмінський А. Розвиток педагогічних наук в Україні і Польщі на початку XXI століття** / А. Кузьмінський, О. Біда, Л. Швидка та ін. // Пед. газета. – 2011. – № 6. – С. 1–3.

Представлена офіційна українська делегація для участі в IV Українсько-польському форумі “Розвиток педагогічних наук в Україні і Польщі на початку XXI століття”. Серед членів делегації директор Інституту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України Іван Зязюн.

158. **Рапіна Л. Педагогіка мистецтва і мистецька педагогіка** / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2011. – Січ. (№ 1). – С. 4.

Психолого-педагогічному і соціальному аспектам педагогічної діяльності і педагогічної дії присвятив свій виступ директор Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих Іван Зязюн на VIII Міжнар. педагогічно-мистецьких читаннях пам'яті професора Оксани Рудницької.

159. **Рапіна Л. Педагогіка як мистецтво** / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2011. – Лип. (№ 7). – С. 3.

Викладання у навчальному закладі – це і мистецтво, і наука : сказав директор Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих академік НАПН України Іван Зязюн на IX Міжнар. пед. мистец. читаннях пам'яті Оксани Рудницької.

2012

160. **Дорогі вчителі – учителі, викладачі, вихователі, психологи, педагоги** : [привітання з Днем вчителя] / ред. журн. // Педагогіка толерантності. – 2012. – № 1. – С. 12–21.

Розповідь про акад. Івана Андрійовича Зязюна, який почав свою наукову творчу діяльність ректором Полтавського пед. Ін-ту ім. В. Г. Короленка : разом з інституцькими викладачами навчав студентів по спец. програмі “Школа юного педагога”, створив і ввів на всіх курсах спецкурс “Педагогічна майстерність”, створив кафедру педагогічної майстерності, яка працює і тепер. В останні роки він створив 20 центрів “Педагогічної майстерності”. У Санкт–Петербурзі і Томську давно працюють Академії “Педагогічної майстерності”.

-
161. **Дубасенюк О. Проблеми розвитку науково-педагогічних шкіл** / Олександра Дубасенюк // Пед. газета. – 2012. – Жовт. (№ 10). – С. 6

Про участь академіка Івана Зазюна у Міжнар. наук. конф. “Становлення і розвиток науково–педагогічних шкіл: проблеми, досвід і перспективи”, яка відбулася у Житомирському держ. ун-ті імені Івана Франка, на якій акцентовано увагу про те, що під керівництвом акад. Івана Зазюна плідно функціонує Українська наукова школа педагогічної майстерності, де розроблено проект Концепції багаторівневої педагогічної освіти в Україні: фотогр.: Стефан Мешальський, Петро Саух, Іван Зазюн.

162. **Зязюн Іван Андрійович, акад. НАПН України, заслужений працівник вищої школи УРСР, д-р філос. наук, професор** // Who is who в Україні: енциклопедія особистостей містить близько 1400 біографічних текстів. Біографії частково подаються з фотографіями / засновник і відп. ред. Ralph Hübner. – Zug; Київ, 2012. – Вип. 1. – С. 140–141.

163. **Моргун В. Трудовая педагогика добра от Антона Макаренко и Василия Сухомлинского до Александра Захаренко и Ивана Зазюна** / В. Моргун // Воспит. работа в школе. – 2012. – № 2. – С. 109-118.

164. **Моргун В. Трудова педагогіка добра від А. Макаренка та В. Сухомлинського до О. Захаренка та І. Зазюна** / Володимир Моргун // Педагогіка толерантності. – 2012. – № 2. – С. 64–75.

165. **Нові технології навчання: наук.-метод. зб. Вип. 71** / Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти, Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. – Київ; Вінниця, 2012. – 296 с.

Інформація про участь І. А. Зязюна в роботі круглого столу: “Світоглядні та методологічні принципи креативності в освітній системі сьогодення” на базі Житомирського держ. Ун-ту ім. Івана Франка, проведеного Академією міжнародного співробітництва з креативної педагогіки, Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти. – С. 3.

166. **Отич О. М. На здобуття державної премії України в галузі освіти 2012 р.** / О. М. Отич // Педагогіка і психологія. – 2012. – № 2. – С. 94–95.

Науковці Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, високо оцінюючи безперечну наукову новизну, освітню важливість, вагоме теоретичне та практичне значення науково–педагогічних праць висунули директора Інституту Івана Андрійовича Зязюна і його авторський колектив на здобуття Державної премії України в галузі освіти 2012 в номінації “Наукові досягнення в галузі освіти”.

167. **Дорогі вчителі – учителі, викладачі, вихователі, психологи, педагоги** : [привітання з Днем вчителя] / ред. журн. // Педагогіка толерантності. – 2012. – № 1. – С. 12–21.

Розповідь про академіка Івана Андрійовича Зязюна, який почав свою наукову творчу діяльність ректором Полтавського пед. Ін-ту ім. В. Г. Короленка: разом з інституцькими викладачами навчав студентів по спец. програмі “Школа юного педагога”, створив і ввів на всіх курсах спецкурс “Педагогічна майстерність”, створив кафедру педагогічної майстерності, яка працює і тепер. В останні роки він створив 20 центрів “Педагогічної майстерності”. У Санкт–Петербурзі і Томську давно працюють Академії “ Педагогічної майстерності”.

168. **Флегонтова Н. Педагогічно-мистецькі читання об’єднують науковців і практиків** / Наталія Флегонтова // Пед. газета. – 2012. – Груд. (№ 12). – С. 6.

Про виступ акад. Івана Андрійовича Зязюна на X Міжнар. пед.-мистец. читаннях пам’яті професора Оксани Рудницької “Естетичні і психопедагогічні засади педагогічної майстерності”. Читання відбулися 5–6 груд. 2012р. в Ін-ті пед. освіти і освіти дорослих НАПН України.

2013

169. **Зязюн І. А. Педагогіка – моє життя** / матеріал про акад. Івана Андрійовича Зязюна зібрала ред. ж. “Директор школи, ліцею, гімназії” Ольга Виговська // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – № 1. – С. 109–112.

170. **Лебедик М.** Полтавщина як акмеологічна вершина педагогіки добра академіка Івана Зязюна / Микола Лебедик, Володимир Моргун, Андрій Остапенко // Психологія і особистість. – 2013. – № 2 (4). – С. 164–167.

2014

171. **Береговой Я.** Великое дело Ивана Зязюна / Ярослав Береговой // Педагогіка толерантності. – 2014. – № 3/4. – С. 43–62.
172. **Відійшов у вічність учитель учителів :** [пам'яті акад. Івана Андрійовича Зязюна] / Президія НАПН України // Освіта. – 2014. – 27 серп./3 верес. (№ 35/36). – С. 12.
173. **Відійшов у вічність учитель учителів Іван Андрійович Зязюн** / ред. журналу “Педагогіка і психологія” // Педагогіка і психологія. – 2014. – № 3. – С. 97–98.
174. **Коноваленко О.** Майдани гідності Івана Зязюна / Ольга Коноваленко // Освіта. – 2014. – 27 серп./3 верес. (№ 35/36). – С. 12–13.
175. **Краса педагогіки добра академіка Івана Зязюна** / ред. журналу Післядипломна освіта в Україні // Післядипломна освіта в Україні. – 2014. – № 2. – 3-я сторінка обкладинки.
176. **Кудряшов Г.** Лицар педагогіки добра : пам'яті Івана Андрійовича Зязюна / Гліб Кудряшов // Зоря Полтавщини. – 2014. – 3-5 верес. (№ 134/135). – С. 16.
177. **Моргун В. Ф.** ... 28 серпня 2014 р. відійшов у вічність... Іван Андрійович Зязюн... / Володимир Моргун // Педагогіка толерантності. – 2014. – № 3/4. – 2-а сторінка обкладинки.
178. **Моргун В. Ф.** Трудова педагогіка Добра від Макаренка та Сухомлинського до Захаренка і Зязюна / В. Ф. Моргун // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика : матеріали міжрегіон. наук.-практ. конф., 7 жовт. 2014 р. / за заг. ред. І. М. Бобер. – Кременчук : Щербатих О. В., 2014. – С. 44–47; Рідна шк. – 2014. – серп./верес. (№ 8/9). – С. 61–66.
179. **Ничкало Н. Г.** На крилах педагогіки добра : [про акад. І. А. Зязюна] / Нелля Ничкало // Проф.-техн. освіта. – 2014. – № 3. – С. 2–3.
180. **Пам'яті відомого діяча науки і освіти :** [пам'яті акад. Івана Андрійовича Зязюна] / Університет менеджменту освіти

НАПН України // Освіта. – 2014. – 27 серп./3 верес. (№ 35/36). – С. 12.

181. **Рибалка В. В.** І. А. Зязюн (1938-2014) – духовний лідер української системи освіти / В.В.Рибалка // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика : матеріали міжрегіон. наук.-практ. конф., 7 жовт. 2014 р. / за заг. ред. І. М. Бобер. – Кременчук : Щербатих О. В., 2014. – С. 31–34.
182. **Сокол В.** Справжня педагогіка – це психологія в дії : пам’яті Івана Андрійовича Зязюна / В. Сокол, С. Рудько, Л. Харитонova // Інноватика в сучасній освіті : VI Міжнародний форум, 21-23 жовт. 2014 р.: офіц. каталог / МОН України, НАПН України, Компанія “Виставковий Світ”. – Київ, 2014. – С. 14.
183. **Сорока В.** Творець “ПЕДАГОГІКИ ДОБРА” / Валентина Сорока // Освіта України. – 2014. – 8 верес. (№ 34). – С. 14.
184. **Степаненко М.** Полтавські джерела “Педагогіки добра і краси” Івана Зязюна / Микола Степаненко, Любов Кравченко // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, відділ естетики і етики педагогічної дії. – Київ ; Полтава, 2014. – Вип. 7. – С 8–14.
185. **Схиляємо голови :** [пам’яті акад. Івана Андрійовича Зязюна] / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України // Освіта. – 2014. – 27 серп./3 верес. (№ 35/36). – С. 12.
186. **Умирають майстри, залишаючи спогад як рану...** (пам’яті Івана Зязюна) / за інф. прес-служби НАПН України // Рідна шк. – 2014. – серп./верес. (№ 8/9). – С. 80.
187. **Усатенко Т. П.** Будитель людського духу : [про акад. І. А. Зязюна] / Т. П. Усатенко // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика : матеріали міжрегіон. наук.-практ. конф., 7 жовт. 2014 р. / за заг. ред. І. М. Бобер. – Кременчук : Щербатих О. В., 2014. – С. 316–318.
188. **Хомич Л. О.** Реалізація ідей педагогічної майстерності Івана Зязюна у професійній підготовці вчителя / Л. О. Хомич // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика : матеріали

міжрегіон. наук.-практ. конф., 7 жовт. 2014 р. / за заг. ред. І. М. Бобер. – Кременчук : Щербатих О. В., 2014. – С. 25–30.

189. **Хомич Л.** Спадок Івана Зязюна // Слово Просвіти. – 2014. – 25 верес. – 1 жовт. (№ 38). – С. 13.
190. **Wspomnienia o profesorze Iwanie Andrejewiczu Zjaziunie / Franciszek Szlosek // Edukacja ustawiczna doroslych.** – 2014. – № 3. – Р. 150–152.

2015

191. **Гриньова М. В.** Про відкриття меморіальної аудиторії Учителя, Мудреця, Філософа, видатного земляка, колишнього ректора Полтавського педагогічного інституту імені В. Г. Короленка, академіка Івана Андрійовича Зязюна 12 березня 2015 р. / М. В. Гриньова // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 4. – 2 ст. обкладинки.
192. **Карапузова Н. Д.** Естетизація освітнього середовища психолого-педагогічного факультету в світлі новаторських ідей І. А. Зязюна / Н. Д. Карапузова, Л. П. Процай // Професійна свобода особистості у вимірах гуманістичної спадщини Антона Макаренка та Івана Зязюна : матеріали XIII міжнар. наук. практ. конф.; 13 берез. 2015 р., м. Полтава / Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України [та ін.]. – Полтава, 2015. – С. 58–59.
193. **Король Л. Л.** Полтавський орнамент краси педагогічної дії Івана Зязюна / Л. Л. Король // Професійна свобода особистості у вимірах гуманістичної спадщини Антона Макаренка та Івана Зязюна : матеріали XIII міжнар. наук. практ. конф.; 13 берез. 2015 р., м. Полтава / Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України [та ін.]. – Полтава, 2015. – С. 69–71.
194. **Кучерявий О. Г.** Реформування педагогічної освіти у вимірах розвивальних потенціалів психопедагогіки академіка І. А. Зязюна / О. Г. Кучерявий // Наукові праці ВНЗ “Донецький національний технічний університет”. Серія: Педагогіка, психологія і соціологія : всеукр. наук. зб. – Красноармійськ, 2015. – С. 119–124.

-
195. **Лавріненко О. А.** Особистість учителя-майстра у творчій спадщині Івана Зязюна (1938–2014 рр.) / О. А. Лавріненко // Якість неперервної освіти в умовах євроінтеграційних процесів: тенденції, проблеми, прогнози : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 2-4 листоп. 2015 р. / Чернівець. нац. ун-т імені Юрія Федьковича, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Київ ; Чернівці, 2015. – С. 49–54.
196. **Лавріненко О. А.** Педагогічна майстерність – домінанта життєвого й наукового поступу Івана Зязюна (1938–2014 рр.) / О. А. Лавріненко // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів XII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / [голов. ред.: Г. І. Сотська]. – Київ : Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, 2015. – Вип. 6 (10). – С. 27–33.
197. **Мірошніченко Т. В.** Погляди І. А. Зязюна на розвиток внутрішньої педагогічної техніки вчителя початкової школи засобами естетотерапії / Т. В. Мірошніченко // Професійна свобода особистості у вимірах гуманістичної спадщини Антона Макаренка та Івана Зязюна : матеріали XIII міжнар. наук. практ. конф.; 13 берез. 2015 р., м. Полтава / Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України [та ін.]. – Полтава, 2015. – С. 93–94.
198. **Ничкало Н. Г.** Наукова школа педагогічної майстерності академіка Івана Зязюна / Н. Г. Ничкало // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів XII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / [голов. ред. : Г. І. Сотська]. – Київ : Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, 2015. – Вип. 6 (10). – С. 15–21.
199. **Отич О. М.** Естетичні та етичні засади педагогіки добра академіка Івана Зязюна / Отич Олена Миколаївна // Мистецтво та освіта. – 2015. – № 3. – С. 57–59.
200. **Отич О. М.** Ідеї педагогічної майстерності у науковій спадщині І. Зязюна та О. Рудницької / О. М. Отич // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів XII Міжнар. педагогічно-

-
- мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / [голов. ред. : Г. І. Сотська]. – Київ : Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, 2015. – Вип. 6 (10). – С. 33–41.
201. **Помиткін Е. О.** Академік І. А. Зязюн: духовний потенціал і життєва позиція особистості / Е. О. Помиткін, Л. В. Помиткіна // Педагогіка і психологія. – 2015. – Вип. 2 (87). – С. 74–77.
202. **Северин Ю. М.** І. А. Зязюн та його погляди на педагогіку добра / Ю. М. Северин // Професійна свобода особистості у вимірах гуманістичної спадщини Антона Макаренка та Івана Зязюна : матеріали XIII міжнар. наук. практ. конф. ; 13 берез. 2015 р., м. Полтава / Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України [та ін.]. – Полтава, 2015. – С. 123–125.
203. **Семенов О. М.** Педагогіка честі і гідності УЧИТЕЛЯ / О. М. Семенов // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів XII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / [голов. ред. : Г. І. Сотська]. – Київ : Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, 2015. – Вип. 6 (10). – С. 46–51.
204. **Сущенко Т. І.** Не міліє криниця професійної майстерності педагогів двох епох – А. Макаренка й І. Зязюна / Сущенко Т. І. // Професійна свобода особистості у вимірах гуманістичної спадщини Антона Макаренка та Івана Зязюна : матеріали XIII міжнар. наук. практ. конф. ; 13 берез. 2015 р., м. Полтава / Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України [та ін.]. – Полтава, 2015. – С. 135–136.
205. **Тарасевич Н. М.** І. А. Зязюн – провідник педагогічної майстерності / Н. М. Тарасевич // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 4. – С. 6–8.
206. **Усатенко Т. П.** Мудрість філософування мислителя / Т. П. Усатенко // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів XII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / [голов. ред. : Г. І. Сотська]. – Київ : Ін-т

пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, 2015. – Вип. 6 (10). – С. 51–55 ; Освіта. – 2015. – 27 серп./2 верес. (№ 34/35). – С. 10.

207. **Філіпчук Г. Г.** Культурні цінності педагогіки Івана Зязюна / Г. Г. Філіпчук // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів XII Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / [голов. ред. : Г. І. Сотська]. – Київ : Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, 2015. – Вип. 6 (10). – С. 21–27.

2016

208. **Волосенко Н. В.** Педагогіка добра І. А. Зязюна, як національна педагогіка у XXI столітті / Н. В. Волосенко, А. Б. Солодовнік // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 трав. 2016 р. : Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників / за ред. О. Г. Романовського. – Харків : НТУ “ХП”, 2016. – Вип. 45 (49), ч. 1. – С. 214–219.
209. **Дубасенюк О. А.** Проблеми педагогізації професійної освіти в умовах ціложиттєвого навчання особистості у контексті ідей академіка І. А. Зязюна // Теорія і практика професійної майстерності в умовах ціложиттєвого навчання : монографія / [за ред. О. А. Дубасенюк]. – Житомир : Рута, 2016. – С. 32–58.
210. **Зуєва Л. Є.** Критерії педагогічної майстерності І. А. Зязюна – підґрунтя психолого-педагогічної підготовки професійних суддів в Україні / Л. Є. Зуєва // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 трав. 2016 р. : Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників / за ред. О. Г. Романовського. – Харків : НТУ “ХП”, 2016. – Вип. 45 (49), ч. 2. – С. 122–134.
211. **Кузьмінський А. І.** Гуманітарно-екзистенційна педагогіка академіка Івана Зязюна / А. І. Кузьмінський // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 трав. 2016 р. : Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і

-
- соротників / за ред. О. Г. Романовського. – Харків : НТУ “ХПІ”, 2016. – Вип. 45 (49), ч. 1. – С. 45–53.
212. **Лавріненко О. А.** Естетичні цінності у людиноцентриській філософії І. А. Зязюна / О. А. Лавріненко // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 трав. 2016 р. : Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників / за ред. О. Г. Романовського. – Харків : НТУ “ХПІ”, 2016. – Вип. 45 (49), ч. 1. – С. 54–62.
213. **Лавріненко О. А.** Феномен “краси педагогічної дії” у науковій спадщині Івана Зязюна (1938–2014 рр.) // Теорія і практика професійної майстерності в умовах ціложиттєвого навчання: монографія / [за ред. О. А. Дубасенюк]. – Житомир : Рута, 2016. – С. 32–58.
214. **Мигущенко Р. П.** Педагогічний спадок Івана Зязюна – дороговказ модернізації освіти України / Р. П. Мигущенко, Ю. І. Панфілов // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 трав. 2016 р. : Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників / за ред. О. Г. Романовського. – Харків : НТУ “ХПІ”, 2016. – Вип. 45 (49), ч. 1. – С. 334–342.
215. **Ничкало Н. Г.** Концепція педагогічної майстерності академіка І. А. Зязюна: міждисциплінарні засади / Н. Г. Ничкало // Теорія і практика професійної майстерності в умовах ціложиттєвого навчання : монографія / [за ред. О. А. Дубасенюк]. – Житомир : Рута, 2016. – С. 168–180.
216. **Ничкало Н. Г.** Скарби наукової спадщини академіка Івана Зязюна / Н. Г. Ничкало // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 трав. 2016 р. : Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників / за ред. О. Г. Романовського. – Харків : НТУ “ХПІ”, 2016. – Вип. 45 (49), ч. 1. – С. 63–79.
217. **Романовський О. Г.** Ідеї академіка Івана Зязюна у системі підготовки українських лідерів нового покоління / О. Г. Романовський // Проблеми та перспективи формування

національної гуманітарно-технічної еліти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 трав. 2016 р. : Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників / за ред. О. Г. Романовського. – Харків : НТУ “ХП”, 2016. – Вип. 45 (49), ч. 1. – С. 64–80.

218. **Семенова А. В.** Удосконалення ціннісного виміру досвіду суб’єктів педагогічної дії у контексті науково-педагогічних ідей І. А. Зязюна / А. В. Семенова // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 трав. 2016 р. : Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників / за ред. О. Г. Романовського. – Харків : НТУ “ХП”, 2016. – Вип. 45 (49), ч. 1. – С. 88–101.
219. **Сокол С. І.** Нове педагогічне мислення у вимірах академіка Івана Зязюна у освітній практиці НТУ “ХП” / С. Сокол // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 трав. 2016 р. : Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників / за ред. О. Г. Романовського. – Харків : НТУ “ХП”, 2016. – Вип. 45 (49), ч. 1. – С. 3–15.
220. **Сущенко Р. В.** Культурологічні орієнтири формування управлінської культури майбутніх інженерів залізничного транспорту у світлі педагогічних ідей І. А. Зязюна / Р. В. Сущенко // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 трав. 2016 р. : Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників / за ред. О. Г. Романовського. – Харків : НТУ “ХП”, 2016. – Вип. 45 (49), ч. 1. – С. 101–112.
221. **Фурманець Б. І.** Педагогічно-психологічні аспекти формування “Я-концепції” в учінні академіка І. А. Зязюна / Б. І. Фурманець // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 трав. 2016 р. : Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників / за ред. О. Г. Романовського. – Харків : НТУ “ХП”, 2016. – Вип. 45 (49), ч. 1. – С. 125–135.

Хронологічний покажчик праць І. А. Зязюна

1967

222. **Об'єкт і метод соціологічних досліджень :** (матеріали на допомогу лектору) / М. П. Савчук, І. А. Зязюн. – Київ : “Знання” Української РСР, 1967. – 47 с.
223. **Особенности эстетического восприятия //** I конф. молодых ученых Приднепровья. – Днепропетровск, 1967. – С. 11–17.

1968

224. **Особливості становлення і розвитку естетичного сприймання людини :** дис. ... канд. філос. наук : 623 / Зязюн Іван Андрійович ; Київ : Ун-т імені Т. Г. Шевченка. – Київ, 1968. – 201 с.
225. **Активный характер эстетического восприятия //** Возрастание активности общественного сознания в период строительства коммунизма : материалы межвуз. науч. конф. – Курск, 1968. – С. 31–39.
226. **Виховання естетичного сприймання:** матеріали на допомогу лектору / І. А. Зязюн, А. С. Канарський. – Київ : Знання, 1968. – 52 с.
227. **Виховання навіюванням //** Знання та праця. – 1968. – № 4. – С. 3–12.
228. **Покликання митця //** Мистецтво. – 1968. – № 4. – С. 5–6.
229. **Прогрес культури і проблеми естетичного виховання трудящих //** Етика і естетика : міжвідом. наук. зб. / [відп. ред. В. Ф. Передерій] ; Київ. Ун-т. – Київ, 1969. – Вип. 4. – С. 124–131.

1969

230. **Методологічні проблеми теорії естетичного виховання** // Матеріали респ. наук. конф. – Донецьк, 1969. – С. 41–47.
231. **Навіювання? Так!:** [Форми естет. навіювання та їх вплив на свідомість людини] / І. Зязюн, М. Савчук // Людина і світ. – 1969. – № 7. – С. 39–41.
232. **Предмет теорії естетичного виховання** // Етика і естетика : міжвід. наук зб. / [відп. ред. В. Ф. Передерій]. – Київ, 1969. – Вип. 5. – С. 54–61.
233. **Про сугестивний принцип мистецтва** // Етика і естетика : міжвідом. наук. зб. / [відп. ред. В. Ф. Передерій]. – Київ, 1969. – Вип. 6. – С. 82–87.
234. **Формування естетичного ідеалу сучасника** / А. С. Канарський, І. А. Зязюн // Духовний світ молоді радянської людини : [монографія]. – Київ, 1969. – С. 150–160.

1970

235. **Дидактичний аспект виховання естетичних почуттів** // Етика і естетика : міжвідом. наук. зб. / [відп. ред. В. Ф. Передерій] ; Київ. ун-т. – Київ, 1970. – Вип. 7. – С. 82–88.
236. **Значення естетичного фактору у формуванні комуністичного світогляду** // Етика і естетика : міжвідом. наук. зб. / [відп. ред. В. Ф. Передерій] ; Київ. ун-т. – Київ, 1970. – Вип. 8. – С. 50–56.

1971

237. **Говорять анкети глядача** / В. Кудін, І. Зязюн // Культура і життя. – 1971. – № 41. – С. 3.
238. **Лаборатория научной организации творческих процессов** // Экономика и организация театра / [отв. ред. А. Юфит]. – Л., 1971. – С. 76–82.

-
239. **Методолічні проблеми теорії естетичного виховання**
// Естетичні проблеми сучасності : [зб. наук. ст.]. – Київ, 1971. – С. 143–148.
240. **Сумісність суб'єкта і об'єкта в процесі естетичного виховання**
// Етика і естетика : міжвід. наук. зб. / [відп. ред. В. О. Кудін] ; Київ. ун-т. – Київ, 1971. – Вип. 9. – С. 120–127.

1972

241. **Комунізм і естетичний розвиток особи.** – Київ : Мистецтво, 1972. – 172 с.
242. **Соціологія взаємин театру і глядача** / І. А. Зязюн, В. О. Кудін
// Етика і естетика : міжвід. наук. зб. / [відп. ред. В. О. Кудін] ; Київ. ун-т. – Київ, 1972. – Вип. 11. – С. 51–65.

1973

243. **Критика буржуазних концепцій виховання людини** // Етика і естетика : міжвідом. наук. зб. / [відп. ред. В. О. Кудін] ; Київ. ун-т. – Київ, 1973. – Вип. 14. – С. 3–19.

1974

244. **Морально-естетичні основи формування комуністичного світогляду студентів** : монографія / [кол. авт. : Л. Т. Бабій, Л. С. Горбатова, І. А. Зязюн]. – Київ : Вища школа, 1974. – 192 с.
245. **Эстетический опыт и коммунистические убеждения личности**
// Эстетическое воспитание молодежи в современных условиях : тез. докл. и выступлений на Всесоюз. науч. конф. “Ленин и молодежь” / [под ред. М. Ф. Овсянникова]. – М., 1974. – С. 53–56.

1975

246. **Место эстетического воспитания в педагогике высшей школы:** метод. рек. – Київ : Вища школа, 1975. – 24 с.
247. **ВУЗ и эстетическое воспитание молодежи:** метод. рек. / И. А. Зязюн, В. А. Кудин. – Київ : Вища школа, 1975. – 43 с.

1976

248. **Естетичне виховання у вищих навчальних закладах** / [кол. авт. : І. А. Зязюн та ін. ; редкол. : В. Ф. Передерій (відп. ред.), В. О. Кудін... І. А. Зязюн та ін.]. – Київ : Вища школа, 1976. – 207 с.
249. **Естетичний досвід особи: формування і сфери вияву.** – Київ : Вища школа, 1976. – 174 с.
250. **Диагностика актерских способностей** // Актуальные проблемы экономики, организации и социологии театра : тез. науч.-практ. конф. – Київ, 1976. – С. 77–81.
251. **Естетичне почуття в структурі переконань** // Філософська думка. – 1976. – № 2. – С. 77–84.
252. **А. В. Луначарський про теоретичні проблеми естетичного виховання** // Тези міжвуз. наук.-теорет. конф., присвяч. 100-річчю з дня народж. А. В. Луначарського / Полтавський пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1976. – С. 15–15.
253. **Ред.: Естетичне виховання у вищих навчальних закладах** / авт. колектив: І. А. Зязюн, В. Ф. Передерій ; редкол. : В. Ф. Передерій (відп. ред.), І. А. Зязюн; В. О. Кудін. – Київ : Вища школа, 1976. – 207 с. – Член редкол.

1977

254. **Коммунистическое воспитание студентов** : монография / [кол. авт. : В. Г. Антоненко, В. П. Агафонов, И. А. Зязюн]. – Київ : Вища школа, 1977. – 231 с.
255. **Формирование и сферы проявления эстетического опыта личности** : дис. ... д-ра филос. наук : 09.00.04 / Зязюн Иван Андреевич ; Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – Київ, 1976. – 285 с.
256. **Дбаючи про комплексне виховання студентів** // Рідна шк. – 1977. – № 10. – С. 82–85.
257. **Приймай, школо, поповнення** // Рад. освіта. – 1977. – 31 серп. (№ 70). – С. 2.

1978

258. **А. С. Макаренко об эстетическом чувстве как важнейшем средстве коммунистического воспитания** // А. С. Макаренко – педагог, писатель : тез. респ. науч. конф. “Педагогическое наследие А. С. Макаренко и современные проблемы коммунистического воспитания”, посвящ. 90-летию со дня рожд. выдающегося советского педагога и писателя, 2–3 марта 1978 г. / М-во просвещения Украинской ССР, Сумской гос. пед. ин-т им. А. С. Макаренко. – Сумы, 1978. – С. 22–24.
259. **В. А. Сухомлинский о задачах и путях формирования коммунистического мировоззрения** // В. А. Сухомлинский и современная школа : тез. докл. науч. практ. конф., 25–27 сентяб. 1978 г. / Кировоград. гос. пед. ин-т им. А. С. Пушкина. – Кировоград, 1978. – С. 47–48.
260. **В. Г. Короленко об эстетических принципах художественного метода** // Тез. докл. короленковских чтений, посвящ. 125-летию со дня рожд. В. Г. Короленко / М-во просвещения УССР, Полтав. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1978. – С. 5–6.

-
261. **Искусство доброго сердца** / И. Зязюн, Е. Родчанин // Советская Россия. – 1978. – 28 сент. (№ 223). – С. 2.
262. **Провісник комуністичної доби** (до 60-річчя з дня опублікування праці В. І. Леніна “Держава і революція”) // Зоря Полтавщини. – 1978. – 1 квіт. – С. 2.
263. **Эстетическое чувство в системе категорий эстетики** // Эстетические категории в литературоведческом и искусствоведческом анализе: тез. докл. Всесоюз. науч. конф., октябрь 1978 г. / М-во культуры СССР. Днепропетровский ордена Трудового Красного Знамени гос. ун-т имени 300-летия воссоединения Украины с Россией. – Д., 1978. – С. 19–21.

1979

264. **Радянський спосіб життя і розвиток театрального мистецтва** / І. А. Зязюн, Е. Г. Родчанин. – Київ : Знання, 1979. – 63 с.
265. **Образ жизни и современное идеологическое противоборство социальных систем** // Этика и эстетика: респ. межвед. науч. сб. / [отв. ред. В. А. Кудин]. – Київ, 1979. – Вип. 22. – С. 14–29.
266. **Раздумья о мастерстве. Комплексный подход к воспитанию молодежи** // Правда Украины. – 1979. – 11 сент. (№ 208). – С. 2.
267. **Соціальна відповідальність: наукові аспекти** / І. Зязюн, В. Пашенко // Рад. освіта. – 1979. – 26 груд. (№ 103). – С. 2.
268. **Эстетическое чувство в системе педагогического мастерства учителя** // Улучшение качества подготовки педагогических кадров и повышение уровня идейно-политического воспитания студенческой молодежи в свете решений XXV съезда КПСС: тез. респ. науч. конф., 12–14 нояб. 1979 г. / Харьков. гос. пед. ин-т им. Г. С. Сковороды. – Харків, 1979. – С. 201–202.

1980

269. **Морально-естетичні погляди В. О. Сухомлинського.** – Київ : Знання, 1980. – 48 с. – (Серія : VII “Педагогічна”; № 11).

-
270. **Основы педагогического мастерства:** программа спецкурса / [И. А. Зязюн, Т. И. Гавакова, Н. Н. Тарасевич и др.] ; Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленка. – Полтава, 1980. – 41 с.
271. **Антигуманная сущность в современной буржуазной художественной культуре** // Вопросы общественных наук : респ. межведомств. науч. сб. – Київ, 1980. – Вып. 43. – С. 93–99.
272. **Развитие Ленинского принципа партийности искусства XXIV и XXV съездами КПСС** // Этика и эстетика : респ. межведомств. науч. сб. / [отв. ред. В. А. Кудин]. – Київ, 1980. – Вып. 23. – С. 13–21.
273. **Складові учительського таланту** // Рад. освіта. – 1980. – 20 лют. (№ 14). – С. 2.
274. **Социальная значимость педагогического мастерства** // Совершенствование педагогического мастерства преподавателей вузов : тез. докл. и сообщений обл. науч.-практ. конф. / М-во просвещения УССР, Полтав. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1980. – С. 5–6.
275. **Что значит быть учителем** : [комплексный подход к воспитанию молодежи] // Правда Украины. – 1980. – 29 авг. (№ 198). – С. 2.
276. **Ред.: Методичні рекомендації вчителям по проведенню політико-виховної роботи в сільських загальноосвітніх школах** / М-во освіти УРСР, Полтав. держ. пед. Ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1980. – 38 с. – Заг. ред.

1981

277. **Нариси історії Полтавської обласної партійної організації** / [авт. кол.: Л. С. Волошко, С. У. Гончаренко... І. А. Зязюн та ін.; редкол. : І. Ю. Горобець (голова), М. П. Денисовець, І. А. Зязюн та ін.]. – Х. : Прапор, 1981. – 327 с.
278. **Школа юного педагога:** программа факультатива для учащихся школ / Полтавский гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленка, Полтав. обл. отд-ние пед. о-ва УССР. – Полтава, 1981. – 59 с.
279. **Безмежне поле** // Рад. Україна. – 1981. – 10 берез. (№ 59). – С. 3: [фотогр. автора].

-
280. **Вчити педагогічної майстерності:** [розповідь ректора Полтав. пед. ін-ту ім. В. Г. Короленка] // Рад. шк. – 1981. – № 6. – С. 5–6.
281. **Естетична культура розвинутого соціалізму:** теоретичні питання // Соціалістична культура. – 1981. – № 1. – С. 12–13.
282. **Життєдайне джерело щастя** // Комсомолец Полтавщини. – 1981. – 1 сент. (№ 105). – С. 2.
283. **Занепад сучасної буржуазної естетичної культури** // Соціалістична культура. – 1981. – № 3. – С. 10–11.
284. **Ідеологічна діяльність КПРС** // Зоря Полтавщини. – 1981. – 6 січ. (№ 4). – С. 2.
285. **Моєму колезі – молодому вчителю:** [роздуми про сучасного вчителя] // Почат. шк. – 1981. – № 10. – С. 3–7.
286. **Морально-естетические факторы педагогического опыта** // Вопросы освоения педагогического опыта : тез. док. и сообщений обл. науч. практ. конф. / отв. за вып. И. А. Зязюн ; М-во просвещения УССР, Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1981. – С. 10–11.
287. **Педагогічне мистецтво з погляду театрального** // Рад. школа. – 1981. – № 9. – С. 10–19.
288. **Підхід комплексний (педагогіка вищої школи)** // Рад. освіта. – 1981. – 18 берез. (№ 22). – С. 2.
289. **Помочь найти себя** (к августовским совещаниям учителей) // Правда Украины. – 1981. – 16 авг. (№ 187). – С. 2.
290. **Самая творческая профессия** // Советская культура. – 1981. – 16 июня (№ 48). – С. 3.
291. **Совершенствовать работу научно-методических советов** / И. Роговой, И. Зязюн // Слово лектора. – 1981. – № 8. – С. 23–25.
292. **Структура виховного процесу і його особливості** // Філософська думка. – 1981. – № 1. – С. 37–45.
293. **Учитель нашего завтра** // Учит. газета. – 1981. – 11 июня (№ 70). – С. 3.

-
294. **Формирование творческих способностей личности в трудовом коллективе** // Морально-эстетические проблемы творчества : монография / [рук. авт. кол. Л. И. Левчук]. – Київ, 1981. – С. 64–79.
295. **Що таке Радянська влада?** // Зоря Полтавщини. – 1981. – 6 листоп. (№ 256). – С. 2–3.
296. **Яким бути педагогу :** [навч.-вихов. робота у Полтав. пед. Ін-ті ім. В. Г. Короленка] // Партійний комітет і школа / [відп. ред. В. В. Усенко]. – Київ, 1981. – С. 169–178.
297. **Ред.: Нариси історії Полтавської обласної партійної організації.** – Член редкол. – Див. № 221.

1982

298. **Основы педагогического мастерства :** метод. рек. к практ. занятиям для студ. II курса / [И. А. Зязюн, Г. В. Брагина, Т. И. Гавакова и др.] ; Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленка. – Полтава, 1982. – 111 с.
299. **Земля и люди в философском осмыслении Н. В. Гоголя** // Тез. докл. I гоголевских чтений / [отв. за вып. И. А. Зязюн]. – Полтава, 1982. – С. 4–6.
300. **Методологические вопросы формирования мировоззрения учителя биологии** // Формирование личности учителя биологии в процессе высшего педагогического образования : тез. всесоюз. конф., май 1982 г / Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленка. – Полтава, 1982. – С. 6–9.
301. **Мировоззрение как идеологическое состояние сознания** // Духовная культура развитого социализма и формирование коммунистического мировоззрения : тез. межвуз. науч.-практ. конф., посвящ. 60-летию образования СССР / Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1982. – С. 6–8.
302. **Нравственото възпитание на личността в социалистическото общество** // Ролята на устна пропаганда за нравственото възпитание на младежта. – Велико Търново, 1982. – С. 17–34.

-
303. **Об'єкт дослідження – Ленінські засади критики** // Зоря Полтавщини. – 1982. – 9 жовт. (№ 232). – С. 3.
304. **Словесное действие – важнейшее звено педагогического творчества** // Мастерство устного выступления : тез. докл. обл. науч.-практ. конф. / [отв. за вып. И. А. Зязюн] ; Полтав. гос. пед. ин-т, ім. В. Г. Короленко. – Полтава, 1982. – С. 18–19.
305. **Талант учителя** // Советская Россия. – 1982. – 11 марта (№ 58). – С. 2.
306. **Трудовой коллектив – основна ланка народногосподарського комплексу** // Філософ. думка. – 1982. – № 3. – С. 118–119. – Рец. на кн.: Солдатов В. І. Трудовой коллектив соціалістичного суспільства : монографія / В. І. Солдатов. – Київ : Політвидав України, 1980. – 120 с.
307. **Ред. : Мастерство устного выступления** : тез. докл. обл. науч.-практ. конф. / Полтавский гос. пед. ин-т ; отв. за вып. И. А. Зязюн, И. И. Дервянко, Е. А. Сазонова. – Полтава, 1982. – 166 с.
308. **Ред.: Родчанин Е. Г. Научное и художественное познание истины** / Е. Г. Родчанин ; под общ. ред. И. А. Зязюна. – Київ : Вища школа, 1982. – 124 с. – Общ. ред.

1983

309. **Методические указания к практическим занятиям для студентов III курса по спецкурсу “Основы педагогического мастерства”** / И. А. Зязюн, Г. В. Брагина. – Полтава : ППИ, 1983. – Ч. 1. – 1983. – 60 с.
310. **Методические указания к практическим занятиям для студентов III курса по спецкурсу “Основы педагогического мастерства”.** / И. А. Зязюн, Е. А. Колинько. – Полтава : ППИ, 1983. – Ч. 2. – 1983. – 72 с.
311. **Основы педагогического мастерства: программа факультатива для учащихся 7–10 кл. “Юный педагог”** / И. А. Зязюн, И. Ф. Кривонос. – Полтава : ППИ, 1983. – 51 с.

-
312. **Основы педагогического мастерства: программы пед. институтов** / И. А. Зязюн, Т. И. Гавакова. – М. : Педагогика, 1983. – 89 с.
313. **Экспериментальная программа “Учитель” (“школа – педвуз – школа”)** : метод. письмо. – Полтава : ППИ, 1983. – 17 с.
314. **Великий гуманіст (до 95-річчя з дня народж. А. С. Макаренка)** // Зоря Полтавщини. – 1983. – 12 берез. (№ 59). – С. 2.
315. **Моральные и эстетические факторы интернационалистических убеждений советской молодежи** // Великая сила братского единства : материалы респ. науч. конф., посвящ. 60-летию образования СССР. – Київ, 1983. – С. 233–236.
316. **Нравственото възпитание на личността в социалистическото общество** // Лекционна пропаганда. – 1983. – №5. – С. 48–58.
317. **Основи педагогічної майстерності** : програма для пед. вузів / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.] ; Полтавський держ. пед. Ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1983. – С. 6–8.
318. **Педагогическое мастерство как средство обратной связи со студенческой аудиторией** // Актуальные проблемы повышения педагогического мастерства преподавателей-обществоведов : тез. межвуз. науч.-метод. конф. / Ун-т марксизма-ленинизма Полтав. Обкома компартии Украины. Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленка. – Полтава, 1983. – С. 6–8.
319. **В. А. Сухомлинский о радости творчества как основе педагогического мастерства** // Творческое использование идей А. С. Макаренка и В. А. Сухомлинского в формировании педагогического мастерства : тез. межвуз. науч.-практ. конф., посвящ. 95-летию со дня рожд. А. С. Макаренка и 65-летию со дня рожд. В. А. Сухомлинского / [отв. за вып. В. Е. Лобурец] ; М-во просвещения УССР, Полтав. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1983. – С. 7–9.
320. **Ред.: Актуальные проблемы повышения педагогического мастерства преподавателей – обществоведов** : тез. межвуз. науч.-метод. конф. / Ун-т марксизма-ленинизма Полтав. обкома компартии Украины. Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1983. – 195 с.

1984

321. **Программа факультатива для учащихся 7–10 классов “Юный педагог”** / Гомельский обл. отдел нар. образования, Гомельский обл. совет пед. об-ва БССР. – Гомель, 1984. – 51 с.
322. **Дети и вещи** // Правда Украины. – 1984. – 13 июля. – С. 2.– (Реформа школы – дело всенародное).
323. **Как учить учителя?** // Комсомольское знамя. – 1984. – 23 марта. – С. 2.
324. **Кому быть учителем?** // Правда Украины. – 1984. – 31 мая. – С. 2. – (Реформа школы – дело всенародное).
325. **Лекційну пропаганду – на рівень сучасних вимог** / І. Зязюн, І. Прищепа // Зоря Полтавщини. – 1984. – 17 січ. (№ 14). – С. 2–3.
326. **О принципах театральной эстетики Н. В. Гоголя** // Тез. докл. II гоголевских чтений, посвящ. 175-летию со дня рожд. писателя / М-во просвещения УССР, Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1984. – С. 4–6.
327. **Основы педагогического мастерства: программа** // Программы педагогических институтов. – М., 1984. – Сб. № 2. – С. 37–54.
328. **Посилюємо методичну спрямованість** // Трибуна лектора. – 1984. – № 11. – С. 27–29.
329. **Социально-политическое значение Полтавской битвы** // Тез. докл. и сообщений науч. конф., посвящ. 275-летию Полтавской битвы, 26–27 июня 1984 г. / Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. Гос. историко-культурный заповедник “Поле Полтавской битвы”. – Полтава, 1984. – С. 6–8.
330. **Талант учительства** // Правда. – 1984. – 3 декаб. – С. 3. – (Реформа школы – дело всенародное).
331. **Театральна естетика М. В. Гоголя** // Зоря Полтавщини. – 1984. – 24 берез. (№ 70). – С. 2.
332. **Философско-эстетические взгляды Гоголя** // Венок Н. В. Гоголю. – Харків, 1984. – С. 125–129.

-
333. **Эксперимент под названием “Учитель”** // Труд. – 1984. – 26 февр. – С. 3.
334. **Элементы актерского и режиссерского мастерства в педагогической деятельности** // Основы педагогического мастерства : метод. указания к занятиям для студ. IV курса по спецкурсу. – Полтава, 1984. – С. 42–57.
335. **“Я – завжди учень...”**: (діалог ректора Полтавського пед. ін-та д-ра філос. наук, проф. Івана Андрійовича Зязюна і дир. Полтавської серед. школи № 28, відмінника народної освіти Анатолія Івановича Коваленка) // Молодь України. – 1984. – 15 січ. – С. 2.

1985

336. **Учитель: экспериментальная целевая программа “школа – педвуз – школа”** / Рук. И. А. Зязюн. – Полтава, 1985. – 41 с.
337. **Формирование коммунистического мировоззрения молодежи** : [монография]. – Х. : Вища школа, 1985. – 181 с.
- Из содерж.: Формирование коммунистических убеждений с помощью средств искусства. – С. 101–114; Личность учителя в социалистическом обществе и пути повышения эффективности его труда. – С. 132–142; Педагогическое мастерство учителя – необходимое условие формирования коммунистических убеждений молодежи. – С. 142–157.
338. **Вчити на вчителя (думка вченого)** // Рад. Україна. – 1985. – 29 трав. – С. 3. – (Школа: кроки реформи).
339. **Канадські зустрічі** // Зоря Полтавщини. – 1985. – 19 трав. – С. 3.
340. **Не обороняйтесь, а наступати** // Зоря Полтавщини. – 1985. – 19 берез. (№ 65). – С. 2–3.
341. **Уроки мужності** // Сільські вісті. – 1985. – 9 лип. – С. 3.
342. **Ценносное содержание научного атеизма** / И. А. Зязюн, В. А. Пащенко // Атеизм и духовная культура / под общ. ред. В. А. Зоца. – Київ, 1985. – С. 236–260.

-
343. **Ред.: Формирование коммунистического мировоззрения молодежи** : монография. – Х. : Вища школа, 1985. – 181 с. – Общ. ред.

1986

344. **Культура духовных запросов личности: формирование культурных запросов трудящихся при социализме** : монография / под общ. ред. В. А. Кудина. – Київ : Вища школа, 1986. – 207 с.
345. **Високе покликання, висока відповідальність** : [підготовка майбутніх учителів в Полтав. пед. ін-ті] // Дошкіл. виховання. – 1986. – № 2. – С. 12–13.
346. **Давайте попробуем?** / И. Зязюн, Н. Лебедик, В. Моргун, Н. Тарасевич // Учит. газета. – 1986. – 24 июня (№ 75). – С. 3.
347. **Идеи А. С. Макаренко в экспериментальной целевой программе “Учитель” Полтавского педагогического института** // А. С. Макаренко и Полтавщина : тез. докл. и сообщений обл. науч.-практ. конф. / [отв. за вып. В. Е. Лобурец] ; Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленка. – Полтава, 1986. – С. 10–12.
348. **Методологическое обоснование экспериментальной целевой программы “Учитель”** // Пути совершенствования психолого-педагогической подготовки учителя в свете основных направлений реформы общеобразовательной и профессиональной школы : тез. докл. и выступлений на Всесоюзн. науч.-практ. конф. / [под общ. ред. И. А. Зязюна, В. К. Розова, Л. И. Рувинского] ; М-во просвещения УССР. Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленка. – Полтава, 1986. – С. 10–13.
349. **Народний учитель у соціалістичному суспільстві** // Рад. школа. – 1986. – № 1. – С. 12–19.
350. **Педагогическое мастерство преподавателя-обществоведа как комплекс его личностных свойств и умений** // Вопросы общественных наук : межведомств. науч. сб. / Гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – Київ, 1986. – Вып. 68. – С. 27–32.

-
351. **Почему отстал пединститут?** // Правда Украины. – 1986. – 4 нояб. – С. 2. – (Высшая школа – время перемен).
352. **Составные педагогического таланта** // Рус. яз. и лит. в сред. учеб. заведениях УССР. – 1986. – № 2. – С. 10–13.
353. **Только вместе** // Рабочая газета. – 1986. – 13 июня. – С. 3. – (Высшая шк.: на новые рубежи).
354. **Шукаємо вчителя за партою** // Рад. Україна. – 1986. – 25 черв. (№ 144). – С. 2.

1987

355. **Основы педагогического мастерства** : учеб. пособие для студ. пед. институтов / [И. А. Зязюн, И. Ф. Кривонос, Т. И. Гавакова и др.]. – Київ : Вища школа, 1987. – 207 с. – Библиогр. : с. 201–206.

Из содерж.: Предисловие. – С. 3–7; Гл. 5: Взаимосвязь школьной и театральной педагогики в решении проблемы мастерства учителя. – С. 82–96.

356. **Роль памятников истории и культуры в формировании мировоззренческих убеждений трудящихся** / И. А. Зязюн, В. Е. Лобурец // Историко-культурное наследие Полтавщины : сб. статей. – Київ, 1987. – С. 23–31.
357. **Социальные функции учителя** // Ориентация молодежи на педагогическую профессию : тез. Полтав. обл. науч.-практ. конф. / М-во просвещения УССР, Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1987. – С. 8–10.
358. **Ред.: Методические рекомендации для преподавателей и студентов по основам педагогического мастерства к практическим занятиям на первом курсе** (Темы: “Мастерство А. С. Макаренко и В. А. Сухомлинского в решении педагогических задач”; “Самовоспитание – путь формирования педагогического мастерства”) / М-во просвещения УССР, Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1987. – 34 с. – Отв. за выпуск.

---

359. **Ред.: Основы педагогического мастерства :** учеб. пособ. для студ. пед. ин-тов. – Див. № 298.

1988

360. **Основы педагогического мастерства:** программа для пединститутов / [Г. В. Брагина, Л. В. Крамущенко, И. Ф. Кривонос и др.; отв. за вып. И. А. Зязюн]; Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – М., 1988. – 53 с.
361. **Учитель, которого ждут:** из опыта работы Полтавского пединститута им. В. Г. Короленко / [И. А. Зязюн, И. Ф. Кривонос, Н. П. Лебедик, В. Е. Лобурец, В. Ф. Моргун, Н. Н. Тарасевич]; под ред. И. А. Зязюна. – М.: Педагогика, 1988. – 152 с. – (Пед. поиск: опыт, проблемы, находки).
362. **Великий гуманист XX століття:** [до 100-річчя з дня народж. А. С. Макаренка] // Знання та праця. – 1988. – № 3. – С. 12–13.
363. **Вуз, наука, експеримент** // Учитель, которого ждут: из опыта работы Полтавского пединститута им. В. Г. Короленко. – М., 1988. – С. 25–39.
364. **Об истоках философско-педагогических воззрений В. А. Сухомлинского** / Е. Г. Родчанин, И. А. Зязюн // Советская педагогика. – 1988. – № 10. – С. 98–103.
365. **Пізнай свою необхідність у праці, твореній тобою, і, виходячи із зробленого, проектуй майбутнє :** [бесіда з головою Полтав. обл. орг. т-ва “Знання” І. А. Зязюном] / Записала В. І. Бойко // Трибуна лектора. – 1988. – № 6. – С. 3–5.
366. **Свет таланта:** (к 100-летию со дня рожд. А. С. Макаренко) // Правда Украины. – 1988. – 13 марта. – С. 2.
367. **Сияющее золото таланта :** (к столетию со дня рожд. А. С. Макаренко) // Учит. газета. – 1988. – 10 марта. – С. 2.
368. **Спрос на личность** // Правда. – 1988. – 28 июня. – С. 3.
369. **Творческое наследие А. С. Макаренко и концепция многомерности формирования личности учителя в программе**

-
- “Учитель”** // Творческое наследие А. С. Макаренко и совершенствование подготовки пед. кадров : тез. докл. и выступлений на Всесоюз. науч.-практ. конф., посвящ. 100-летию со дня рожд. А. С. Макаренко / Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1988. – С. 17–20.
370. **Учитель на все времена** : [об А. С. Макаренко и осмыслении его творческого наследия] // Коммунист. – 1988. – № 5. – С. 82–90.
371. **Школа в Японії**: (з далекої подорожі повернувшись) // Зоря Полтавщини. – 1988. – 5 берез. – С. 3.
372. **Ред.: Программа факультатива для учащихся 7–10 кл. “Юный педагог”** / Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1988. – 72 с. – Глав. ред.
373. **Ред.: Творческое наследие А. С. Макаренко и совершенствование подготовки пед. кадров** : тез. докл. и выступлений на Всесоюз. науч.-практ. конф., посвящ. 100-летию со дня рожд. А. С. Макаренко / Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – М., 1988. – 367 с. – Общ. ред.
374. **Ред. : Учитель, которого ждут**: из опыта работы Полтавского пединститута им. В. Г. Короленко. – М. : Педагогика, 1988. – 152 с. – (Пед. поиск: опыт, проблемы, находки). – Общ. ред.

1989

375. **Основы педагогического мастерства** : учеб. пособие для пед. спец. вузов / [И. А. Зязюн, И. Ф. Кривонос, Н. Н. Тарасевич и др.; под ред. И. А. Зязюна]. – М. : Просвещение, 1989. – 302 с.
- Из содерж.:* Предисловие. – С. 3–5; Гл. 1, § 2: Пути формирования и реализации педагогического мастерства. – С. 18–27; Гл. 2, § 1: Общее и отличительное в театральном искусстве. – С. 50–60; Занятие 7: Элементы актерского и режиссерского мастерства в педагогической деятельности. – С. 73–78.
376. **Формування особистості радянського вчителя**. – Київ : Знання, 1989. – 47 с.

-
377. **Целевая программа “Учитель сельской школы: подготовка, повышение квалификации, переподготовка”** / [И. А. Зязюн (науч. рук.), Е. П. Белозерцев, А. С. Мельниченко, В. Ф. Моргун] ; Полтавский гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1989. – 41 с.
378. **Опытно-экспериментальная работа по программе “Учитель” в Полтавском пединституте** // Методология и методы современных педагогических исследований : тез. докл. и выступлений на XIII советско-немец. семинаре молодых ученых и аспирантов АПН СССР и АПН ГДР / АПН СССР, Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – М., 1989. – С. 6–9.
379. **С мыслью о будущем:** [филос. видение мира Н. В. Гоголя] // Вінок М. В. Гоголю: Гоголь і час. – Харків, 1989. – С. 146–149.
380. **Світова слава Тараса Шевченка** // Т. Г. Шевченко і Полтавщина : тези доп. та повідомлень обл. ювілейн. наук. конф., присвяч. 175-річчю з дня народж. Т. Г. Шевченка / Полтав. держ. пед. Ін-т В. Г. Короленка. – Полтава, 1989. – С. 3–5.
381. **Ред.: Методология и методы современных педагогических исследований** : тез. докл.: [для обсуждения на XII двусторон. семинаре молодых ученых и аспирантов АПН СССР и АПН ГДР]. Ч. 2 / АПН СССР, Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – М., 1989. – 172 с. – Член редкол.
382. **Ред.: Основы педагогического мастерства** : учеб. пособ. для пед. спец. учебных заведений. – Див. № 318. – Ред.
383. **Ред.: Тайны педагогического искусства** : [публ. курса “Основы педагогического мастерства”] / под. ред И. А. Зязюна ; Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко // Нар. образование. – 1989. – № 12. – С. 99–105. – Початок. Продовж. див. № 331.

1990

384. **Учитель: экспериментальная целевая программа “Школа – педвуз – школа”** : метод. письмо / Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1990. – 51 с.

-
385. **Естетична транспекція в освіті і вихованні** // Формирование нравственной и эстетической культуры учащейся молодежи в условиях обновления социализма: тез. докл. обл. науч.-практ. конф. / Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1990. – С. 3–5.
386. “... У мені кожен вчитель побачить свого захисника” / [Інтерв’ю] / Бесіду вів В. Логвин // Рад. освіта. – 1990. – 31 серп. (№ 70). – С. 1–2.
387. **Ред.: Психолого-педагогические основы подготовки современного учителя**: метод. рек. для преподавателей пед. вузов. – Київ ; Полтава, 1990. – 92 с. – Ред.
388. **Ред.: Тайны педагогического искусства**: [публ. курса “Основы педагогического мастерства”] / под. ред И. А. Зязюна; Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко // Нар. образование. – 1990. – № 1. – С. 68–172; № 3. – С. 62–68; № 4. – С. 88–91; № 6. – С. 38–45; № 8. – С. 80–85; № 10. – С. 70–76; № 11. – С. 85–88. – Початок див. № 331.

Содерж.: Учимся говорить. – Если хочешь научись. – “То же слово, да иначе молви”. – Культура общения учителя. – Педагогический такт. – Мастерство воспитателя. – Мастерство учителя на уроке.

389. **Ред.: Формирование нравственной и эстетической культуры учащейся молодежи в условиях обновления социализма**: тез. докл. обл. науч.-практ. конф. – Полтава: [Б. и.], 1990. – 183 с. – Член редкол.

1991

390. **Гуманист. Мыслитель. Педагог:** об идеалах В. А. Сухомлинского / Е. Г. Родчанин, И. А. Зязюн. – М.: Педагогика, 1991. – 109 с.
391. **Від школи готових відповідей – до школи вибору** // Рад. Україна. – 1991. – 19 квіт. – С. 3.
392. **Експромт-інтерв’ю**: [прогноз на наступний рік] / І. Юхновський, І. Зязюн, В. Пархоменко // Освіта. – 1991. – 1 січ. (№ 1). – С. 1.

-
393. **Новий суспільствознавчий курс** : [про інтегров. курс “Людина і суспільство” для серед. навч. закл.] // Трибуна. – 1991. – № 11. – С. 20–21.
394. **Педагогічна освіта в сучасних умовах** // Вища і середня педагогічна освіта : респ. наук.-метод. зб. / М-во нар. освіти України. – Київ, 1991. – Вип. 15. – С. 3–9.
395. **Развитие чувственной сферы учителя – важный элемент становления его мастерства** // Проблемы освоения театральной педагогики в профессионально-педагогической подготовке будущего учителя : материалы Всесоюз. науч.-практ. конф. / М-во культуры СССР, М-во нар. образования УССР, Полтав. гос. пед. ин-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 1991. – С. 5–8.
396. **Світло вересня, світло знань** : [про стан і перспективи розв. нар. освіти в Україні] // Рад. Україна. – 1991. – 31 серп. – С. 2.
397. **Социальная зрелость и педагогическое мастерство будущего учителя** / И. А. Зязюн, Н. П. Лебедик // Советская педагогика. – 1991. – № 6. – С. 74–78.
398. **Школа: новий етап**: [інтерв’ю з міністром нар. освіти України І. А. Зязюном] / Інтерв’ю вів В. Логвин // Освіта. – 1991. – 30 серп. (№ 63). – С. 1–2.
399. **Ред.: Вища і середня педагогічна освіта** : республік. наук.-метод. зб. Вип. 15 / М-во народної освіти України. – Київ, 1991. – 119 с. – Відп. ред.
400. **Ред.: Формирование эстетического отношения к искусству**: в 6-и т. / [редкол. : І. А. Зязюн (пред. редкол.), В. Г. Бутенко, В. В. Давыдов и др.]. – М. : АПН СССР, 1991. – Т. 1–6. – Пред. редкол.

1992

401. **Основні напрями реформи американської освіти** // Психолого-педагогічна підготовка вчителя у вузі : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / М-во освіти України, Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1992. – С. 184–186.

-
402. **Реформа освіти в Америці** // Трибуна. – 1992. – № 9. – С. 30–32.
403. **Ред.: Рідна школа : щомісяч. наук.-пед. журн.** – 1992, трав. – Київ, 1992. – № 1–12. – Член редкол.

1993

404. **Виховання мистецтвом : філософ. нотатки** // Трибуна. – 1993. – № 7. – С. 29–30.
405. **Всеукраїнська державна комплексна програма естетичного виховання** // Вісник АПН України : наук.-теорет. та інформ. часоп. – 1993. – № 1. – С. 43–51.
406. **Гуманізм Ф. М. Достоєвського у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського** / Є. Г. Родчанін, І. А. Зязюн // Європейська педагогіка і Василь Сухомлинський як сучасний педагог-гуманіст : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 75-річчю від дня народж. видат. укр. педагога. – Київ, 1993. – С. 40–42.
407. **Освіта і виховання в Японії** // Трибуна. – 1993. – № 3. – С. 22–24.
408. **Реформи освіти в Японії** // Рідна шк. – 1993. – № 8. – С. 67–74.
409. **Ред.: Вища і середня педагогічна освіта :** наук.-метод. зб. Вип. 16 / М-во нар. освіти України. – Київ, 1993. – 128 с. – Член редкол.
410. **Ред.: Вісник Академії педагогічних наук України :** наук.-теорет. та інформ. часоп. / [редкол. : М. Д. Ярмаченко (голов. ред.)]. – 1993. – № 1. – 185 с. – Член редкол.
411. **Ред.: Педагогіка і психологія :** наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 1993. – № 1–4. – Член редкол.
412. **Ред.: ПостМетодика :** журн. Полтавського обл. Ін-ту післядипломної пед. освіти. – 1993, берез. – Полтава, 1993. – № 1–4. – Член редкол.
413. **Ред.: Рідна школа : щомісяч. наук.-пед. журн.** – 1992, трав. – Київ, 1993. – № 1–12. – Член редкол.

1994

414. **Національна державна комплексна програма естетичного виховання :** (проект) / [уклад.: І. А. Зязюн, О. М. Семашко] ; М-во освіти України, АПН України. Ін-т українознавства Київ. ун-ту ім. Т. Шевченка, Ін-т систем. дослід. освіти України. – Київ, 1994. – 63 с.
415. **Динаміка культурного поступу** // Трибуна. – 1994. – № 9/10. – С. 5–8.
416. **Естетичне виховання – важливіший із складників загальнодержавної культурної політики** // Рідна шк. – 1994. – № 1. – С. 2–8.
417. **Естетичне виховання як об'єкт державної політики** / І. А. Зязюн, О. М. Семашко // Вісник Національного Ун-ту ім. Т. Шевченка. – 1994. – № 94. – С. 49–54.
418. **Культура і культурна політика** // Рідна шк. – 1994. – № 12. – С. 23–31.
419. **Культурологічні засади підготовки інженерно-педагогічних працівників для закладів професійної освіти** // Науково-методичне забезпечення діяльності сучасної професійної школи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Львів, 11–14 трав. 1994 р.: [у 2-х ч.] / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Ін-т системних досліджень освіти. – Київ, 1994. – Ч. 1. – С. 5–8.
420. **Культуротворча функція виховання студентів педагогічного вузу** // Вища і середня пед. освіта : наук.-метод. зб. / М-во освіти України. – Полтава, 1994. – Вип. 17. – С. 66–72.
421. **Мотивації і мотиви людської поведінки** // Почат. шк. – 1994. – № 6. – С. 8–12.
422. **Неусвідомлене буття людини** // Трибуна. – 1994. – № 5/6. – С. 8–12.
423. **Потрібна висока мрія і дія:** з виступу на заг. зборах Акад. пед. наук, 23–24 листоп. // Освіта. – 1994. – 30 листоп. (№ 78/79). – С. 4.

-
424. **Проблеми естетичного виховання у контексті динаміки культури** // Духовний розвиток особистості засобами мистецтва : зб. наук. пр. – Чернігів, 1994. – Ч. 1. – С. 15–20.
425. **Професійна освіта педагога: новий рівень** // Освіта. – 1994. – 23 берез. – С. 6.
426. **Філософія свідомого і несвідомого у професійній освіті** // Психолого-педагогічні проблеми професійної освіти : наук.-метод. зб. / [редкол. І. А. Зязюн (голова) та ін.] ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Ін-т системних досліджень освіти. – Київ, 1994. – С. 3–8.
427. **Ред.: Вища і середня педагогічна освіта : наук.-метод. зб. Вип. 17 / М-во освіти України.** – Київ, 1994. – 128 с. – Член редкол.
428. **Ред.: Науково-методичне забезпечення діяльності сучасної професійної школи : матеріали наук.-практ. конф., 11–14 трав. 1994 р., м. Львів : [у 2-х ч.] / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Ін-т системних досліджень освіти.** – Київ : ІСДО, 1994. – Ч. 1–2. – Голов. ред.
429. **Ред.: Педагогіка і психологія: наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України.** – 1993, верес. – Київ, 1994. – № 1–4. – Член редкол.
430. **Ред.: ПостМетодика: журн. Полтавського облас. Ін-ту післядиплом. пед. освіти.** – 1993, берез. – Полтава, 1994. – № 1–4. – Член редкол.
431. **Ред.: Психолого-педагогічні проблеми професійної освіти : наук.-метод. зб. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Ін-т системних досліджень освіти.** – Київ, 1994. – 384 с. – Голова редкол.
432. **Ред.: Рідна школа : щомісяч. наук.-пед. журн.** – 1992, трав. – Київ, 1994. – № 1–12. – Член редкол.
433. **Ред.: Г. С. Сковорода – видатний український філософ і просвітитель : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Переяслав-Хмельницький, 29–30 листоп. 1994 р. / [орг.-ред.: В. М. Мадзігон, І. А. Зязюн, О. В. Сухомлинська та ін.] ; АПН України, Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. Ін-т.** – Київ, 1994. – 153 с.

1995

434. **Гуманізація і гуманітаризація освіти** // Сучасні педагогічні технології у вищій школі : наук.-метод. зб. / МО України, Ін-т системних досліджень освіти. – Київ : Вінницький держ с/г Ін-т, 1995. – С. 10–14.
435. **Гуманізм пізнавальної діяльності** // Гуманізація та гуманітаризація професійної освіти : наук.-метод. зб. / [редкол. : І. А. Зязюн, В. О. Зайчук, В. М. Доній, Н. Г. Ничкало, І. Л. Лікарчук, Є. М. Судаков] ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Ін-т системних досліджень освіти. – Київ, 1995. – С. 3–8.
436. **Естетичні засади національного виховання учнів** // Українське народознавство і проблеми національного виховання школярів : матеріали наук.-практ. конф. – Івано-Франківськ, 1995. – С. 3–10.
437. **Культура українського села** // Трибуна. – 1995. – № 9/10. – С. 26–28.
438. **Педагогічна майстерність як мистецька дія** : посіб. для вчителів // Рідна шк. – 1995. – № 7/8. – С. 31–50. – (Книжка в журн. і).
439. **Філософія освіти: світоглядний аспект** // Єдність педагогіки та психології у цілісному навчально-виховному процесі : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–5 квіт. 1995 р. / Полтав. держ. пед. Ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1995. – С. 4–10.
440. **Цивілізація заспрагла цивілізованості** : [виступ на Міжнар. наук.-практ. конф. “Науково-педагогічні проблеми професійної освіти”, (м. Харків, 5–8 грудня 1994 р.)] // Освіта. – 1995. – 4 січ. (№ 1). – С. 4.
441. **Ред.: Гуманізація та гуманітаризація професійної освіти** : наук. метод. зб. / М-во освіти України, Ін-т систем. дослідж. освіти України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України та ін. – Київ, 1995. – 160 с. – Член редкол.
442. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 1995. – № 1–4. – Член редкол.

-
443. **Ред.: ПостМетодика:** журн. Полтав. обл. ін-ту післядиплом. пед. освіти. – 1993, берез. – Полтава, 1995. – №1–4. – Член редкол.
444. **Ред.: Проблеми естетичного виховання та художньої освіти в системі професійної підготовки вчителів :** матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / [редкол. : Л. В. Бичкова, О. О. Григорьева, І. А. Зязюн]. – Полтава : ПДП, 1995. – 249 с. – Член редкол.
445. **Ред.: Рідна школа :** щомісяч. наук.-пед. журн. – 1922, трав. – Київ, 1995. – № 1–12. – Член редкол.
446. **Уклад.: Національна державна комплексна програма естетичного виховання :** проект / уклад. : І. А. Зязюн, О. М. Семашко // Рідна шк. – 1995. – № 12. – С. 29–52. – (Книжка в журн. і).

1996

447. **Гуманістична освіта порятусь Україну** // Трибуна. – 1996. – № ¾. – С. 22–23.
448. **Гуманістична парадигма в освіті** // Вища освіта в Україні: реалії, тенденції, перспективи розвитку : матеріали наук.-практ. конф., м. Київ, 17–18 квіт. 1996 р. : в 4-х ч. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Ін-т змісту і методів навчання МОН України. – Київ, 1996. – Ч. 1. – С. 8–12.
449. **Емоційно-почуттєве в освітніх технологіях і педагогічній творчості** // Єдність раціонального та емоційно-почуттєвого в освітньо-виховних системах : наук.-метод. зб. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), І. Ф. Прокопенко, Н. Г. Ничкало. та ін.] ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Ін-т психології імені Г. С. Костюка АПН України. – Х., 1996. – С. 9–12.
450. **Засоби урівноваження протилежностей і конфліктів в освіті** // Проблеми наступності та інтеграції змісту навчання у системі “Школа – ПТУ – ВНЗ” : матеріали наук.-практ. конф., м. Вінниця, трав. 1996 р. / Вінниц. держ. пед. Ін-т ім. Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 1996. – С. 6–9.
451. **Освітні технології у вимірах педагогічної рефлексії** // Світло. – 1996. – №1. – С. 4–9.

-
452. **Першооснова культурного поступу** // Діалог культур. Україна у світовому контексті : матеріали І міжнар. філософсько-культурологічних читань, м. Львів, 25–26 квіт. 1996 р. / [редкол. : С. О. Черепанова, В. Г. Скотний, Д. П. Крвавич]. – Л., 1996. – С. 3–6.
453. **Тезаурусна модель університетської освіти** // Университетское педагогическое образование: опыт, проблемы и перспективы развития : материалы Всеукр. науч.-практ. конф., м. Симферополь, 11–13 сент. 1996 г. – Симф., 1996. – С. 6–10.
454. **Філософські проєкції освіти й освітніх технологій** // Шлях освіти. – 1996. – № 1. – С. 4–9.
455. **Ред.: Вища освіта в Україні: реалії, тенденції, перспективи розвитку** : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 17–18 квіт. 1996 р. : [у 4-х ч.] / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України ; Ін-т змісту і методів навчання М-ва освіти України. – Київ, 1996. – Член редкол.
- Ч. I: Нова парадигма вищої освіти. – 112 с.
Ч. II: Інтеграція вищої освіти України в єдиний освітній простір. – 100 с.
Ч. III: Гуманітаризація вищої освіти як засіб гуманізації. – 144 с.
Ч. IV: Інноваційні технології в навчально–виховному процесі ВУЗу. – 156 с.
456. **Ред.: Єдність раціонального та емоційно-почуттєвого в освітньо-виховних системах** : наук.-метод. зб. / М-во освіти України, АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти [та ін.]. – Харків, 1996. – 379 с. – Голов. ред.
457. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 1996. – № 1–4. – Член редкол.
458. **Ред.: Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і перспективи** : зб. наук. пр. / [редкол. : Т. І. Сущенко (відп. ред.) та ін.] ; Запоріз. обл. Ін-т післядип. пед. освіти ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ ; Запоріжжя, 1996. – Член редкол.
- Вип. 1. – 116 с.
Вип. 2. – 146 с.
Вип. 3. – 158 с.

Вип. 4. – 164 с.

459. **Ред.: ПостМетодика :** журн. Полтавського обл. ін-ту післядипломної педагогічної освіти. – 1993, берез. – Полтава, 1996. – № 1–4. – Член редкол.
460. **Ред.: Проблема наступності та інтеграції змісту навчання у системі “школа – ПТУ – ВНЗ” :** матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, трав., 1996 р. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ін-т. – Вінниця, 1996. – 383 с. – Голова редкол.
461. **Ред.: Рідна школа :** щомісяч. наук.-пед. журн. – 1922, трав. – Київ, 1996. – № 1–12. – Член редкол.
462. **Ред.: Шлях освіти :** наук.-метод. журн. – 1995, берез. – Київ, 1996. – № 1–4. – Член редкол.

1997

463. **Краса педагогічної дії :** навч. посіб. для вчителів, аспірантів, студ. серед. та вищ. навч. закл. / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач. – Київ : Українсько-фінський ін-т менеджменту і бізнесу, 1997. – 302 с.

Рец.: Друзь З. Краса педагогічної дії / Зінаїда Друзь // Рідна шк. – 1999. – № 1. – С. 80.

464. **Педагогічна майстерність :** підручник / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – Київ : Вища школа, 1997. – 349 с.

Рец.: Цимбалюк В. Філософія майстерності / Василь Цимбалюк // Світло. – 1999. – № 3. – С. 77.

Рец.: Шунда Н. Важливий підручник для педагога / Никифор Шунда // Проф.-техн. освіта. – 1999. – № 3. – С. 54 – 55.

465. **Дж. Л. Морено і А. С. Макаренко: зіставні паралелі** // ПостМетодика. – 1997. – № 2. – С. 13–16.

466. **Молодь на шляхах свободи й демократії** // Шлях освіти. – 1997. – № 3. – С. 6–9.

-
467. **Молодь світу і Україна напередодні ХХІ століття** // Трибуна. – 1997. – № 5 / 6. – С. 20–22.
468. **Проблеми прилучення студентської молоді до традицій народної художньої творчості** // Психолого-педагогічні проблеми гуманізації шкільної освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 28–30 берез. 1996 р. / М-во освіти України, Ін-т змісту і методів навчання, Виконавчий комітет Рівнен. міської ради нар. депутатів. – Київ ; Рівне, 1997. – С. 10–15.
469. **Профтехосвіта: реформування чи руйнування** / І. А. Зязюн, С. І. Дорогунцов, Н. Г. Ничкало // Трибуна. – 1997. – № 11/12. – С. 12–13.
470. **Реформація з відтінком руйнації** / І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало, С. І. Дорогунцов // Уряд. кур'єр. – 1997. – 23 верес. – С. 8.
471. **Скарби людяного серця** : [з доп. на ІV Всеукр. пед. читаннях “В. О. Сухомлинський і сучасність”] // Пед. газета. – 1997. – Листоп. (№ 11). – С. 3.
472. **Г. С. Сковорода і П. Д. Юркевич про філософію освіти і педагогічної дії** // Сковорода Григорій: образ мислителя : зб. наук. пр. / Ін-т філософії НАН України. – Київ, 1997. – С. 240–248.
473. **Соціокультурне проектування естетичного досвіду** // Естетичний досвід вчителя. – Херсон, 1997. – С. 20–23.
474. **Соціометричні зумовлення конфліктів у групі** // Конфлікти в педагогічних системах : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Вінниця, 20–21 трав. 1997 р. / Вінниц. держ. пед. ін-т; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Вінниця, 1997. – С. 14–15.
475. **Філософія виховання особистості** // Миротворча діяльність школи і вузу : зб. наук. пр. / М-во освіти України, Міжнар. акад. пед. і соц. наук, Рівнен. екон.-гуманіт. ін-т. – Рівне, 1997. – Ч. 2. – С. 79–83.
476. **Філософські засади освіти в Україні** // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Філософія сучасної освіти та стан її розробки в Україні” (м. Київ, 1–3 лют. 1996 р.) / [голов. ред. В. П. Андрущенко] ; АПН України, ІЗМН. – К, 1997. – С. 61–65.

-
477. **Філософія, освітні стратегії і якість національної освіти** // Педагогічна практика та філософія освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 25–26 листоп. 1997 р. – Полтава, 1997. – С. 3–5.
478. **Філософія серця великого мислителя : до 275-річчя від дня народж. Г. Сковороди** // Пед. газета. – 1997. – Груд. (№ 12). – С. 2.
479. **“Філософія серця” Г. Сковороди у творчій спадщині В. О. Сухомлинського** // Василь Сухомлинський і сучасність : матеріали IV Всеукр. пед. чит. – Вінниця, 1997. – Вип. 4. – С. 9–13.
480. **“Філософія серця” у християнському віровченні** // 2000-річчя Різдва Христового : матеріали конф. – Запоріжжя, 1997. – Ч. 2. – С. 79–83.
481. **Часопис педагогічної Мекки** / Іван Зязюн, Ірина Юрас // Рідна шк. – 1997. – № 7/8. – С. 9.
482. **Ред.: Концепція гуманізму в становленні та розвитку професійної освіти** : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 1-2 жовт. 1997 р. / Ін-т пед. і психол. профес. освіти. – О. : Астро-Принт, 1998. – 212 с. – Ред.
483. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 1997. – № 1–4. – Чл. редкол.
484. **Ред.: Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і перспективи** : зб. наук. пр. / [редкол. : Т. І. Сущенко (відп. ред.) та ін.] ; Запоріз. обл. ін-т післядип. пед. освіти; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ ; Запоріжжя, 1997. – Член редкол.
- Вип. 5. – 181 с.
Вип. 6. – 173 с.
Вип. 7. – 191 с.
Вип. 8. – 201 с.
485. **Ред.: Педагогіка толерантності** : громад. психол.-пед. журн. – 1997, лип. – 1997. – № 1–2. – Член редкол.
486. **Ред.: Педагогічна майстерність** : підручник. – заг. ред. – Див. № 408.

-
487. **Ред.: Педагогічна практика та філософія :** матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 1997 р., 25–26 листоп. / [редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін.] ; Полтав. облас. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників та ін. – Полтава, 1997. – 176 с. – Голов. ред.
488. **Ред.: Пехота Е. Н.** Индивидуализация профессионально-педагогической подготовки учителя : монография / Е. Н. Пехота ; [под ред. И. А. Зязюна]. – Київ : Вища школа, 1997. – 281 с. – Заг. ред.
489. **Ред.: ПостМетодика :** журн. Полтавського облас. ін-ту післядиплом. пед. освіти. – 1993, берез. – Полтава, 1997. – № 1–4. – Член редкол.
490. **Ред.: Професійна творчість в системі підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів :** зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Запоріз. ін-т удосконалення вчителів. – Київ ; Запоріжжя, 1997. – Член редкол.
Вип. 6.– 145 с.
491. **Ред.: Рідна школа :** щомісяч. наук.-пед. журн. – 1922, трав. – Київ, 1997. – № 1–12. – Член редкол.
492. **Ред.: Філософія освіти в сучасній Україні:** матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 1-3 лют. 1996 р. “Філософія сучасної освіти та стан її розробки в Україні” / [редкол. : В. П. Андрущенко (голов. ред.), В. С. Лутай (заст. голов. ред.) І. А. Зязюн]. – Київ : ІЗМН, 1997. – 544 с. – Член редкол.
493. **Ред.: Шлях освіти :** наук.-метод. журн. – 1995, груд. – Київ, 1997. – № 1–4. – Член редкол.
494. **Ред.: Ярмаченко М. Д. Академія педагогічних наук України (п’ятиріччя становлення і розвитку) /** [редкол.: І. Д. Бех, М. С. Вашуленко, І. А. Зязюн та ін.]. – К. : Пед. думка, 1997. – 104 с.: фотогр.

1998

495. **Виховання естетичної культури школярів** : навч. посіб. / І. А. Зязюн, Н. Є. Миропольська, Л. О. Хлебнікова. – Київ : ІЗМН, 1998. – 153 с.
496. **Освіта і вчитель у контексті українського державотворення** : матеріали до доп. на заг. зборах АПН України, 15–16 груд. 1998 р. – Київ, 1998. – 33 с.
497. **Викладач технічного вузу: особливості педагогічної дії** // Шлях освіти. – 1998. – № 2. – С. 9–13.
498. **Відданість освіті – теж ознака таланту**: Івану Андрійовичу Зязюну – 60 / Інтерв'ю з дир. Ін-ту педагогіки і психології проф. освіти АПН України І. А. Зязюном провів С. Цушко // Світло. – 1998. – № 1. – С. 4–5.
499. **Гуманістична парадигма в освіті** // Концепція гуманізму в становленні та розвитку професійної освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 1–2 жовт. 1997 р. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Одес. держ. ун-т ім. І. І. Мечникова. – О., 1998. – С. 4–9.
500. **Гуманістична сутність майстерності А. Макаренка – вихователя** / І. А. Зязюн, І. Ф. Кривонос, Н. М. Тарасевич // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 18–43.
501. **Життєдайне джерело галузевої науки** : [до 5-річчя Ін-ту педагогіки і психології проф. освіти АПН України] // Освіта України. – 1998. – 9–16 груд. (№ 73). – С. 2–3.
502. **Інструментування правових відносин між колективом і особистістю в педагогічній системі А. Макаренка** / І. А. Зязюн, В. А. Семиченко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 117–128.
503. **Культура в контексті політики та освіти** // Мистецтво та освіта. – 1998. – № 2. – С. 2–8.
504. **Міжнародна Макаренківська асоціація: проблеми і досягнення** // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 235–238.

-
505. **Моє село – центр світу, моя сільська школа – всесвітня академія** // Трибуна. – 1998. – № 11/12. – С. 14–33.
506. **Дж. Л. Морено і А. С. Макаренко про соціометрію взаємин у групі** // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 189–194.
507. **Професіоналізм викладача вищого технічного закладу професійної освіти** // Допрофесійна педагогічна підготовка учнівської молоді в контексті реалізації цільової комплексної програми “Вчитель” : зб. наук.-практ. матеріалів. Всеукр. конф.: [в 3-х ч.] / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Криворіз. держ. пед. Ін-т. – Д., 1998. – Ч. 1. – С. 20–24.
508. **Рефлексія людини в гуманітарній філософії** // Світло. – 1998. – № 1. – С. 6–9.
509. **Соціально-культурні парадокси кінця ХХ століття** // Трибуна. – 1998. – № ¾. – С. 18–21.
510. **Співзвучність світоглядних концепцій В. О. Сухомлинського і М. Ф. Достоевського** // Теорія і практика сучасного естетичного виховання у контексті педагогічної спадщини Василя Сухомлинського : зб. наук. пр. – Полтава, 1998. – С. 8–9.
511. **Сучасне і майбутнє професійної освіти** / І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало, Я. Г. Камінецький, П. І. Сікорський, Г. М. Цибульська // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 1998. – № 5. – С. 12–18.
512. **Сучасний викладач технічного вузу: особливості педагогічної дії** // Шлях освіти. – 1998. – № 2. – С. 9–13.
513. **Універсальні цінності спадщини А. С. Макаренка і сучасність** : [з доп. на VIII Міжнар. Макаренівській конф.] // Проф.-техн. освіта. – 1998. – № 2. – С. 6–10. ; Пед.газета. – 1998. – Квіт. (№ 4). – С. 2.; Педагогіка толерантності. – 1998. – № 2. – С. 101–107. ; ПостМетодика. – 1998. – № 1. – С. 3–9.
514. **“Філософія серця” Г. Сковороди** // Шлях освіти. – 1998. – № 1. – С. 38–40.
515. **Рец.: Освіта як соціологічний феномен** (роздуми над новою книгою) // Світло. – 1998. – № 4. – С. 27–29. – Рец. на кн. : Гавриленко І. М. Соціологія освіти / І. М. Гавриленко, О. Л. Свідін. – Запоріжжя, 1998. – 394 с.

-
516. **Рец.: Теорія і практика сучасного естетичного виховання у контексті педагогічної спадщини Василя Сухомлинського** : зб. наук. пр. / рецензент І. А. Зязюн. – Полтава, 1998. – 214 с. – Титул. рец.
517. **Ред.: Бібліографічний покажчик наукових праць (1993–1998 рр.)** / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; Ін-т педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – Х. : РЦНІТ, 1998. – 132 с.
518. **Ред.: Діалог культур: Україна у світовому контексті: філософія освіти** : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голов. ред.), Н. Г. Ничкало, І. Ковальчук та ін.]; С. О. Черепанова (упоряд. і відп. ред.). – Л. ; Каменяр, 1998. – Член редкол.
Вип. 3. – 598 с.
519. **Ред.: Концепція гуманізму в становленні та розвитку професійної освіти** : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 1–2 жовт. 1997 р. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Одес. держ. Ун-т ім. І. І. Мечникова. – О. : Астропринт, 1998. – 162 с. – Член редкол.
520. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 1998. – № 1–4. – Член редкол.
521. **Ред.: Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і перспективи** : зб. наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (відп. ред.) та ін.]; Запоріж. обл. Ін-т післядип. пед. освіти ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ ; Запоріжжя, 1998. – Член редкол.
Вип. 9. – 213 с.
Вип. 10. – 234 с.
Вип. 11. – 198 с.
Вип. 12. – 201 с.
522. **Ред.: Педагогіка толерантності** : громад. психол.-пед. журн. – 1997, лип. – Київ, 1998. – № 1–4. – Член редкол.
523. **Ред.: ПостМетодика** : журн. Полтавського обл. ін-ту післядипломної педагогічної освіти. – 1993, берез. – Полтава, 1998. – № 1–4. – Член редкол.

-
524. **Ред.: Професійно-технічна освіта :** наук.-метод. журн. – 1997, груд. – Київ, 1998. – № 1–2. – Член редкол.
525. **Ред.: Рідна школа :** щомісяч. наук.-пед. журн. – 1992, трав. – Київ, 1998. – № 1–12. – Член редкол.
526. **Ред.: Рудницька О. П. Музика і культура особистості: проблеми сучасної педагогічної освіти :** навч. посіб. / О. П. Рудницька. – Київ, 1998. – 247 с. – Заг. ред.
527. **Ред.: Світло :** наук.-метод., освітян. часоп. – 1996, січ. – Київ, 1998. – № 1–4. – Член редкол.
528. **Ред.: Шлях освіти :** наук.-метод. журн. – 1995, груд. – Київ, 1998. – № 1–4. – Член редкол.

1999

529. **Зоре моя учительська, гори, не згорай** // Рідна шк. – 1999. – № 2. – С. 6–12; № 3. – С. 11–18.
530. **Молодь напередодні ХХІ століття** // Пед. газета. – 1999. – №9. – С. 2.
531. **Обдарована людина – 98** / Інтерв'ю зі вченим І. А. Зязюном, Людиною року – 1998 / провів голова ред. ради журн. В. Моляко // Обдар. дитина. – 1999. – № 1. – С. 23–25.
532. **Освіта і вчитель у контексті українського державотворення** // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 1999. – № 1. – С. 12–23; Директор шк. – 1999. – Січ. (№ 4). – С. 5–8.
533. **Реформи освіти в Україні** // На честь професора Сотосі Каванобе. – Токіо, 1999. – С. 118–141. – Япон. мовою.
534. **Сучасна освіта в контексті гуманістичної філософії** // Діалог культур: Україна у світовому контексті: філософія освіти : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голов. ред.), Н. Г. Ничкало, Ковальчук І. та ін.] ; С. О. Черепанова (упоряд. і відп. ред.). – Л., 1999. – Вип. 4. – С. 5–12.

-
535. **Філософія туризмології** // Туризм на порозі ХХІ століття: освіта, культура, екологія : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 19–20 жовт. 1999 р. – Київ, 1999. – С. 19–22.
536. **Філософія добра в педагогічній системі В. О. Сухомлинського** // ПостМетодика. – 1999. – № 4. – С. 7–14.
537. **Яскраве свідчення демократизації** : [про роль Рахун. палати в Україні] // Трибуна. – 1999. – № ½. – С. 42.
538. **Людина в контексті гуманітарної філософії** // **Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia** = Професійна освіта : педагогіка і психологія : пол.-укр. журн., укр.-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 1999. – [Вип.] 1. – С. 323–334.
539. **Международная макаренковская ассоциация: проблемы и достижения** / И. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко // Antoni Makarenko Konfrontacje Pedagogiczne z Konca Wieku / pod red. M. Bubluka. – Towun, 1999. – S. 101–108.
540. **Ред.: Діалог культур: Україна в світовому контексті: філософія освіти** : зб. наук. пр. / [редкол.: І. А. Зязюн (голов. ред.), Н. Г. Ничкало, Ковальчук І.] ; С. О. Черепанова (упоряд. і відп. ред.). – Л., 1999. – Член редкол.
Вип. 4. – 360 с.
541. **Ред.: Збірник законодавчих актів і нормативних документів системи професійно-технічної освіти**. Т. 1. – Київ : ІЗМН, 1999. – 285 с. – Член редкол.
542. **Ред.: Иванова Т. В. Культура педагогического общения** : [монографія] / Т. В. Иванова. – Київ : ЦВП, 1999. – 356 с. – Ред.
543. **Ред.: Кошманова Т. С. Розвиток педагогічної освіти у США (1960–1968 рр.)** : монографія / Т. С. Кошманова ; за ред. І. А. Зязюна. – Л. : Світ, 1999. – 488 с. – Ред.
544. **Ред.: Обдарована дитина** : наук.-практ. освітньо-популяр. журн. – 1990, січ. – Київ, 1999. – № 1–6. – Ред.
545. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 1999. – № 1–4. – Член редкол.

---

546. **Ред.: Педагогіка і психологія формування творчої особистості :** проблеми і перспективи : зб. наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (відп. ред.) та ін.] ; Запоріж. обл. ін-т післядип. пед. освіти ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – 1997, листоп. – Київ ; Запоріжжя, 1999. – Член редкол.

Вип. 13. – 185 с.

Вип. 14. – 197 с.

Вип. 15. – 202 с.

Вип. 16. – 216, [1] с.

547. **Ред.: Педагогіка толерантності :** громад. психол.-пед. журн. – 1997, лип. – Київ, 1999. – № 1–4. – Член редкол.

548. **Ред.: ПостМетодика :** журн. Полтавського обл. ін-ту післядипломної педагогічної освіти. – 1993, берез. – Полтава – Полтава, 1999. – № 1–4. – Член редкол.

549. **Ред.: Професійно-технічна освіта :** наук.-метод. журн. – 1997, лип. – Київ, 1999. – № 1–4. – Член редкол.

550. **Ред.: Рідна школа :** щомісяч. наук.-пед. журн. – 1992, трав. – Київ, 1999. – № 1–12. – Член редкол.

551. **Ред.: Світло :** наук.-метод., освітян. часоп. – 1996, січ. – Київ, 1999. – № 1–4. – Член редкол.

552. **Ред.: Шлях освіти :** наук.-метод. журн. – 1995, груд. – Київ, 1999. – № 1–4. – Член редкол.

553. **Ред.: Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia = Професійна освіта: педагогіка і психологія:** Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн., укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова; Київ, 1999. –

[Вип.] 1. – 471 с.

2000

554. **Педагогіка добра: ідеали і реалії :** посіб. для вчителів. – Київ : МАУП, 2000. – 309 с.

Рец.: Білоус П. Відгук на книгу / Білоус Павло, Длугош–Білоус Генрика // Діалог культур : Україна у світовому контексті. Філософія освіти : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України ; упоряд. і відп. ред. С. О. Черепанова. – Л., 2002. – Вип. 7. – С. 535–536 ; *Лещенко М. П.* Ідеали педагогіки добра в життєвих реаліях Івана Зязюна [про книгу І. Зязюна “ Педагогіка добра : ідеї і реалії “] / М. П. Лещенко // Рідна шк. – 2001. – № 8. – С. 78–79 ; *Руденко Л.* “ Вічно жива цінність, непідвладна часу “ / Лариса Руденко // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2001. – № 4. – С. 223–225 ; *Складаний І.* Іван Зязюн : Педагогіка – моє життя / Іван Складаний // Освіта України. – 2001. – 16 жовт. (№ 48). – С. 5 : фотогр.

555. **Професійна освіта :** словник : навч. посіб. / [уклад. : С. У. Гончаренко, І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало та ін.]; за ред. Н. Г. Ничкало. – Київ : Вища школа, 2000. – 381 с.
556. **Українська та зарубіжна культура :** навч. посіб. / [М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М. Семашко та ін. ; за ред. М. М. Заковича]. – Київ : Знання, 2000. – 622 с.
557. **Академік Іван Зязюн: “Об’їздивши півсвіту, не почувався меншовартісним”** / Розмову з академіком вела Н. Сотник // Столиця. – 2000. – 26 жовт. (№ 119). – С. 4.
558. **Гуманістична стратегія теорії і практики навчального процесу** // Рідна шк. – 2000. – № 8. – С. 8–12.
559. **Інтелектуально-творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти** // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи : [монографія] / за ред. І. А. Зязюна. – Київ, 2000. – С. 11–57.
560. **Концептуальні засади теорії освіти в Україні** // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2000. – № 1. – С. 11–24.
561. **Мій шлях в освіті і педагогічній науці: від студента до міністра, від аспіранта до академіка** // Культура і спільнота у становленні педагога : [монографія] / за ред. К. Кларка, Т. Кошманової ; ЛНУ ім. І. Франка. – Л., 2000. – С. 35–84.
562. **Мы не можем отставать в генерировании педагогических идей :** [беседа с И. А. Зязюном о проблемах укр. педагогики / Беседу вела

П. Семиволос] // Зеркало недели. – 2000. – 8 апр. (№ 14). – С. 13 ;
Педагогіка толерантності. – 2000. – № 2. – С. 58–61.

563. **Неперервна освіта: концептуальні засади і сучасні технології**
// Творча особистість у системі неперервної освіти : матеріали
Міжнар. наук, конф., м. Харків, 16–17 трав. 2000 р. / за ред.
С. О. Сисоевої, О. Г. Романовського ; ХДПУ. – Х., 2000. – С. 8–16.
564. **Об'їздивши півсвіту, не почувався меншовартісним : інтерв'ю**
// Столиця. – 2000. – № 19. – С. 4.
565. **Особливості професійної підготовки педагога** // Філософія
освіти ХХІ ст.: проблеми і перспективи : методол. семінар,
22 листоп. 2000 р. : зб. наук. пр. / [за ред. В. Андрущенко]. – Київ,
2000. – Вип. 3. – С. 36–42.
566. **Пріоритетні принципи дидактики сучасної професійної освіти**
// Теорія і практика управління соціальними системами. – 2000. –
№ 1. – С. 11–20.
567. **Проблеми виховання молоді в Україні** // Пед. газета. – 2000. –
Трав. (№ 5). – С. 5–6.
568. **Сучасні дидактичні моделі і логіка учіння** // Сучасні
інформаційні технології та інноваційні методики навчання в
підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми : зб.
наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова) та ін.] ; Вінниц. держ.
пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського, Ін-т педагогіки і психології
проф. освіти АПН України. – Київ ; Вінниця, 2000. – С. 4–7.
569. **Творчий учитель і педагогічна наука** // Світло. – 2000. – № 3. –
С. 9–10.
570. **Три кити нової філософії освіти: гуманізація, індивідуалізація,
інтеграція** // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2000. – № 1. –
С. 74–79.
571. **Філософські проблеми гуманізації і гуманітаризації освіти**
// Высокие технологии : развитие и кадровое обеспечение
/ АПН України. Будапешт. техн. ун-т, Ін-т педагогіки і психології
проф. освіти, Харків. держ. політехн. ун-т. – Х. ; Алушта, 2000. –
С. 178–181.

-
572. **Філософські проблеми гуманізації і гуманітаризації освіти** // Педагогіка толерантності. – 2000. – № 3. – С. 58–61.
573. **Ця “переважна” більшість...: Основний закон в житті людської спільноти – стати особистістю** : [інтерв’ю з І. Зязюном / Записала Т. Мостова] // Освіта України. – 2000. – 4 трав. (№ 18). – С. 6 : фотогр.
574. **Роль підсвідомості у розвитку особистості // Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia** = Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн., укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2000. – [Вип.] 2.– С. 183–216.
575. **Упоряд. : Професійна освіта** : словник : навч. посіб. для учнів і пед. працівників Проф.-техн. навч. закл. / [уклад.: С. У. Гончаренко, І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало та ін.] ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Київ : Вища школа, 2000. – 381 с. – Бібліогр.: с. 380–381. – Уклад.
576. **Ред.: Бібліографічний покажчик наукових праць (1993–2000 рр.)** / [упоряд. Л. Н. Штома] ; за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Ніжин : РВВ, 2000. – 145 с. – Ред.
577. **Ред.: Діалог культур : Україна в світовому контексті: художня освіта** : зб. наук. пр. / [редкол.: І. А. Зязюн (голов. ред.), С. О. Черепанова (заст. голов. ред.), Н. Г. Ничкало] ; упоряд. і відп. ред. Черепанова С. О. – Л. : Світ, 2000. – Голов. ред.
- Вип. 5. – 488 с.
578. **Ред. : Директор школи, ліцею, гімназії** : наук.-практ. журн. – 1999, лист. – Київ, 2000. – № 1–3. – Член ред. ради.
579. **Ред.: Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи** : [монографія] / за ред. І. А. Зязюна. – Київ : Віпол, 2000. – 636 с. – Заг. ред.
580. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 2000. – № 1–4. – Член редкол.
581. **Ред.: Педагогіка толерантності**: громад. психол.-пед. журн. – 1997, лист. – Київ, 2000. – № 1–4. – Член редкол.

-
582. **Ред.: ПостМетодика :** журн. Полтавського обл. ін-ту післядиплом. пед. освіти. – 1993, берез. – Полтава, 2000. – № 1–4. – Член редкол.
583. **Ред.: Професійно-технічна освіта :** наук.-метод. журн. – 1997, лип. – Київ, 2000. – № 1–4. – Член редкол.
584. **Ред.: Рідна школа :** щомісяч. наук.-пед. журн. – Київ, 2000. – № 1–12. – Член ред. ради.
585. **Ред.: Світло :** наук.-метод., освітян. часоп. – 1922, трав. – Київ, 2000. – № 1–4. – Член редкол.
586. **Ред.: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців :** методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2000. – 485 с. – Голова редкол.
587. **Ред.: Теорія і практика управління соціальними системами.** Філософія. Психологія. Педагогіка. Соціологія : щокв. наук.-практ. журн. НТУ “ХПІ”. – 2000, січ. – . – Харків, 2000. – №1–4.
588. **Ред.: Філософія освіти ХХІ ст.:** проблеми і перспективи : методол. семінар, м. Київ, 22 листоп. 2000 р. : зб. наук. пр. / [за заг. ред. В. Андрущенко]. – Київ : Знання, 2000. – Член редкол.
Вип. 3. – 520 с.
589. **Ред.: Шлях освіти :** наук.-метод. журн. – 1995, груд. – Київ, 2000. – №1–4. – Член редкол.
590. **Ред.: Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia =** Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн., укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2000.
[Вип.] 2. – 486 с.

2001

591. **Педагогічна майстерність** : тексти : модуль 1, ч. 1 / [уклад. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Н. М. Тарасевич та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – Полтава : ППУ, 2001. – 224 с.
592. **Педагогічна майстерність** : тексти : модуль 1, ч. 2 / [уклад. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Н. М. Тарасевич та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – Полтава : ППУ, 2001. – 234 с.
593. **Педагогічний словник** / [кол. авт. : І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало, О. Я. Савченко та ін.] ; за ред. М. Д. Ярмаченка ; АПН України, Ін-т педагогіки. – Київ : Пед. думка, 2001. – 516 с. – [І. Зязюн є автор 109 ст. з педагогіки, філософії, психології].
- Із змісту: Бехтерев В. М. (1857–1927) : [Рос. фізіолог, психолог, психіатр]. – С. 52; Вунд Вільгельм (1832–1920) : [Нім. фізіолог, психолог, філософ і мовознавець]. – С. 102 ; Декарт Рене (1596–1650) : [Фр. філософ, математик, фізик, фізіолог]. – С. 134 ; Демокріт (460–370 до н.е.) [Давньогрец. Філософ]. – С. 137.*
594. **Безсвідоме у пізнавальній діяльності** // Кримські педагогічні читання : матеріали Міжнар. наук. конф., м. Алушта, 12–17 верес. 2001 р. / за ред. С. О. Сисоевої, О. Г. Романовського. – Х., 2001. – С. 9–20.
595. **Безсвідомість. Підсвідомість. Творчість** // Мистецтво та освіта. – 2001. – № 3. – С. 3–9.
596. **Із книги “Педагогіка добра: ідеали і реалії”** // Рідна шк. – 2001. – № 1. – С. 21–30.
597. **Краса педагогічної дії**: [сторінки з одноім. кн.] / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач // Завуч. – 2001. – Черв. (№ 17/18). – С. 14–21.
598. **Культурна парадигма в практиці гуманітаризації і гуманізації сучасної освіти** // Культура політики в Україні у контексті світових трансформаційних процесів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 12–13 груд. 2000 р. – Київ, 2001. – С. 40–43.
599. **Моєму колезі – молодому вчителю** // Педагогічна майстерність : тексти / [уклад. І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич,

---

Н. М. Тарасевич та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – Полтава, 2001. – Модуль I, ч. 2. – С. 218–222.

600. **Неперервна освіта як основа соціального поступу** // Неперервна професійна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр.: [у 2-х ч.] / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; МОН України, ІПППО АПН України. – Київ, 2001. – Ч. 1. – С. 15–23.
601. **Особливості професійної підготовки педагога** // Пед. газета. – 2001. – Лют. (№ 2). – С. 5.
602. **Педагогічний професіоналізм у контексті професійної свідомості** // Педагог професійної школи : зб. наук. пр. / [редкол. : Н. Г. Ничкало (голова), І. А. Зязюн, О. І. Щербак та ін. ; упоряд. : Н. Г. Ничкало, О. І. Щербак]. – Київ, 2001. – Вип. 1. – С. 8–17.
603. **Пріоритетні принципи дидактики сучасної професійної освіти** // Наукові праці. Педагогіка : зб. наук. пр. / Нац. Ун-т “Києво-Могилянська академія”, Миколаїв. філія. – Миколаїв, 2001. – Т. 13. – С. 11–17 ; Наук. вісник Миколаїв. держ. пед. Ун-ту. – Миколаїв, 2001. – Вип. 4. – С. 11–22.
604. **Технологізація освіти як історична неперервність** // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2001. – Вип. 1. – С. 73–85.
605. **Технологізація освіти як історична неперервність** // Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: монографія / С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик [та ін.] ; за ред. С. О. Сисоєвої ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Київ, 2001. – С. 3–11.
606. **Філософія освіти: парадигми і технології** // Педагогічні новації столичної освіти: теорія і практика : наук.-метод. щорічник / Голов. упр. освіти і науки Київ. міськдержадмін. – Київ, 2001. – С. 7–20.
607. **Наука і мистецтво педагогічної дії** // **Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia** = Професійна освіта : педагогіка і психологія: пол.-укр. журн. ; укр.-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2001. – [Вип.] 3. – С. 357–380.

-
608. **Ред.: Вища освіта України** : теорет. та наук.-метод. часопис. – 2001, січ. – Київ, 2001. – №1–4. – Член редкол.
609. **Ред.: Відкритий урок** : розробки, технології, досвід : освітянський наук.-метод. журн. – 1996, січ. – Київ, 2001. – № 1–24. – Член редкол.
610. **Ред.: Гуманітарні науки** : наук.-практ. журн. – 2000, січ. – Київ, 2001. – № 1. – Член редкол.
611. **Ред.: Директор школи, ліцею, гімназії** : наук.-практ. журн. – 1999, лист. – Київ, 2001. – № 1–6. – Член ред. ради.
612. **Ред.: Діалог культур** : Україна у світовому контексті: мистецтво і освіта : міжвуз. зб. наук. пр. / [редкол.: І. А. Зязюн (голов. ред.) ; С. О. Черепанова (заст. голов. ред.), Н. Г. Ничкало] ; С. О. Черепанова (упоряд. і відп. ред.). – Л. : Світ, 2001. – Голова редкол.
- Вип. 6. – 370 с.
613. **Ред.: Неперервна професійна освіта: теорія і практика** : зб. наук. пр. : [у 2-х ч.] / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Київ, 2001. – Голова редкол.
- Ч. I. – 392 с.
Ч. II. – 301 с.
614. **Ред.: Неперервна професійна освіта: теорія і практика** : наук.-метод. журн. – 2001, січ. – Київ, 2001. – № 1–4. – Член редкол.
615. **Ред.: Педагог професійної школи** : зб. наук. пр. / [редкол. : Н. Г. Ничкало (голова), І. А. Зязюн, О. І. Щербак та ін. ; упоряд. : Н. Г. Ничкало, О. І. Щербак]. – Київ : Наук. світ, 2001. – Член редкол.
- Вип. 1. – 346 [1] с.
616. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 2001. – № 1–4. – Член редкол.
617. **Ред.: Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і перспективи** : зб. наук. пр. / [редкол. : Т. І. Сущенко

(відп. ред.) та ін.] ; Запоріз. обл. ін-т післядип. пед. освіти ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ ; Запоріжжя, 2001. – Член редкол.

Вип. 18. – 300 с.

Вип. 19. – 309 с.

Вип. 20. – 358 с.

Вип. 21. – 358 с.

618. **Ред.: Педагогіка толерантності :** громад. психол.-пед. журн. – 1997, лип. – Київ, 2001. – № 1–4. – Член редкол.

619. **Ред.: Педагогічний процес: теорія і практика :** зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – Київ : Екмо, 2001. – Вип. 1. – Член редкол.

620. **Ред.: Педагогічний словник.** – Див. № 531. – Член редкол.

621. **Ред.: Педагогічні новації столичної освіти:** теорія і практика : наук.-метод. щоріч. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Голов. упр. освіти і науки кiev. міськдержадмін. – Київ, 2001. – 338 с. – Член редкол.

622. **Ред.: ПостМетодика :** журн. Полтавського облас. ін-ту післядиплом. пед. освіти. – 1993, верес. – Полтава, 2001. – № 1–4. – Член редкол.

623. **Ред.: Професійно-технічна освіта :** наук.-метод. журн. – 1997, лип. – Київ, 2001. – № 1–4, спецвип. – Голов. ред.

624. **Ред.: Рідна школа :** щомісяч. наук.-пед. журн. – 1922, трав. – Київ, 2001. – № 1-12. – Член редкол.

625. **Ред.: Світло:** наук.-метод., освітян. часоп. – 1996, січ. – Київ, 2001. – № 1–4. – Член редкол.

626. **Ред.: Сучасні педагогічні технології у вищих педагогічних закладах освіти :** матеріали Всеукр. наук.-метод. конф. : у 2-х ч. / редкол. : І. А. Зязюн, В. П. Яковець, М. М. Астафєва [та ін.]. – Ніжин, 2001. – Ред.

Ч. I. – 174 с.

Ч. II. – 194 с.

-
627. **Ред.: Теорія і практика управління соціальними системами. Філософія. Психологія. Педагогіка. Соціологія** : щокв. наук.-практ. журн. НТУ “ХПІ”. – 2000, січ. – Харків, 2001. – № 1–4.
628. **Ред.: Шлях освіти**: наук.-метод. журн. – 1995, груд. – Київ, 2001. – № 1–4. – Член редкол.
[Вип.] 3. – 2001. – 524 с.
629. **Уклад.: Педагогічна майстерність** : тексти: модуль 1, ч. 1 / [уклад. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Н. М. Тарасевич та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – Полтава : ППУ, 2001. – 224 с.
630. **Уклад.: Педагогічна майстерність**: тексти: модуль 1, ч. 2 / [уклад. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Н. М. Тарасевич та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – Полтава : ППУ, 2001. – 234 с.
631. **Ред.: Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia** = Професійна освіта: педагогіка і психологія: пол.-укр. журн., укр-пол. [щорічник]. Вип. III / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2001. – 524 с.

2002

632. **Українська та зарубіжна культура** : навч. посіб. / [М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М. Семашко та ін.]. – 3-тє вид., випр. і допов. – Київ : Знання, КОО, 2002. – 557 с.
Із змісту : Культура і суспільство. – С. 46–66.
633. **Актуальні проблеми професійно-педагогічної підготовки вчителя** // Педагогічна майстерність як сучасна технологія розвитку особистості вчителя : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 4–6 берез. 2002 р. – Полтава, 2002. – С. 8–11.
634. **Безсвідомість, підсвідомість, творчість з огляду установки Дмитра Узнадзе** // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : II Крим. пед. читання / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО. – Х., 2002. – Вип. 3 : Розвиток творчого потенціалу гуманітарно-технічної еліти. – С. 21–35.

-
635. **Гуманізм освіти XXI ст.: філософський і психологічний аспект** // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2002. – № 2. – С. 23–34.
636. **Естетичні чинники інтуїції: життєтворчість і вигорання** // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. : [у 2-х ч.] / за ред. В. В. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО ; М-во освіти і науки України, АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Х., 2002. – Ч. 1. – С. 19–31.
637. **Засвідчую, що найкращі слова про Ф. Т. Моргуна ще не сказані** // Моргун В. Україна ловила Федора Моргуна, та не спіймала : у 2-х кн. / [авт.-уклад. В. Моргун]. – Полтава, 2002. – Кн. 1 : Витязь степу. – С. 198–208.
638. **Концептуальні засади теорії і практики освіти в Україні** // Педагогіка добра в контексте етнокультурного соціума : матеріали Междунар. науч.-практ. конф., посвящ. 150-летию со дня рожд. І. Гаспринського, м. Симферополь, май 2001 г. / Крымский гос. индустриально-пед. ин-т. – Симф., 2002. – С. 4–9.
639. **Неперервна освіта як визначальний чинник соціального поступу** // Національна освіта : традиції і новації у контексті ідей Івана Огієнка : зб. наук. пр. – Київ ; Житомир, 2002. – С. 14–23.
640. **Освітні парадигми і педагогічні технології в контексті філософії освіти** // Образование без границ. – 2002. – № 2. – С. 19–25.
641. **Педагогічна дія – спосіб відтворення людини в культурі** // Підручник для директора. – 2002. – № ½. – С. 120–131.
642. **Педагогічна майстерність – мистецтво навчальної і виховної дії** // Гуманітарні науки. – 2002. – № 1. – С. 6–14.
643. **Пріоритетні принципи дидактики сучасної професійної освіти** // Технології неперервної освіти : проблеми, досвід, перспективи розвитку : зб. ст. до традиційної IV Всеукр. наук.-практ. конф. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2002. – С. 6–17.

-
644. ... про міністра сказано слово. Нарешті : [про монографію І. Лікарчука “Міністри освіти України”] // Освіта України. – 2002. – 10 груд. (№ 97). – С. 6.
645. Прогностичні виміри Антона Макаренка в контексті світової педагогіки // А. С. Макаренко и мировая педагогика : материалы междунар. семинара, м. Полтава, 8-10 апреля 2002 г. / МОН Украины, Полтавский гос. пед. ун-т им. В. Г. Короленко. – Полтава, 2002. – С. 11–13.
646. Розповідь учителя як модель педагогічної діяльності // Світло. – 2002. – № 2. – С. 113–119.
647. Світоглядні пріоритети педагогіки // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр.: [у 2-х ч. / редкол. : І. А. Зязюн (голова) та ін.]. – Київ ; Вінниця, 2002. – Вип. 2, ч. 1. – С. 10–16.
648. Сутність педагогічної діяльності вчителя // Світло. – 2002. – № 1. – С. 111–114.
649. Технологізація освіти в контексті удосконалення професійного розвитку особистості // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні (1992–2002) : зб. наук. пр. до 10-річчя АПН України : [у 2-х ч.]. – Харків, 2002. – Ч. 2. – С. 28–44.
650. Філософія педагогічної діяльності у професійній освіті // Діалог культур: Україна у світовому контексті: філософія освіти : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голов. ред.), С. О. Черепанова (заст. голов. ред.), Н. Г. Ничкало, С. О. Сисоева та ін.] ; упоряд. і відп. ред. С. О. Черепанова. – Л., 2002. – Вип. 8. – С. 4–14.
651. Художня творчість у вимірах безсвідомого // Професійно-художня освіта України : зб. наук. пр. / [редкол.: І. А. Зязюн (голова), В. О. Радкевич (заст. голови), Р. Т. Шмагалю]. – Київ ; Черкаси, 2002. – Вип. 1. – С. 5–10.
652. Рец.: Педагогіка: загальна та мистецька // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2002. – № 4. – С. 253–254. – Рец. на кн. : Рудницька О. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посіб. / О. Рудницька. – Київ, 2002. – 270 с.

-
653. **Рец.: Рецензія на навчальний посібник “Педагогіка: загальна та мистецька”** (автор О. Рудницька) // Мистецтво та освіта. – 2002. – № 2. – С. 48.
654. **Ред.: Вища освіта України: теоретичний та науково-методичний часопис.** – 2001, січ. – Київ, 2002. – № 1–4. – Член редкол.
655. **Ред.: Відкритий урок : розробки, технології, досвід : освітянський наук.-метод. журн.** – Київ, 2002. – № 1–24. – Член. редкол.
656. **Ред.: Гуманітарні науки : наук.-практ. журн.** – Київ, 2002. – № 1–2. – Член редкол.
657. **Ред.: Діалог культур: Україна в світовому контексті: філософія освіти : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голов. ред.), С. О. Черепанова (заст. голов. ред.), Н. Г. Ничкало, С. О. Сисоєва та ін.] ; упоряд. і відп. ред. С. О. Черепанова.** – Л. : Світ, 2002. – Голов. ред.
- Вип. 7. – 544 с.
Вип. 8. – 383 с.
658. **Ред.: Директор школи, ліцею, гімназії : наук.-практ. журн.** – 1999, лист. – Київ, 2002. – № 1–6. – Член ред. ради.
659. **Ред.: А. С. Макаренко и мировая педагогика : материалы междунар. семинара, м. Полтава, 8–10 апреля 2002 г. / МОН Украины, Полтавский гос. пед. ун-т им. В. Г. Короленко.** – Полтава, 2002. – 146 с. – Член редкол.
660. **Ред.: Неперервна професійна освіта : теорія і практика : наук.-метод. журн.** – 2001, січ. – Київ, 2002. – № 1–4. – Член редкол.
661. **Ред.: Педагог професійної школи : зб. наук. пр. / [редкол. : Н. Г. Ничкало (голова), І. А. Зязюн, О. І. Щербак та ін. ; упоряд. : Н. Г. Ничкало, О. І. Щербак].** – Київ : Наук. світ, 2002. – Член редкол.
- Вип. 2. – 299, [1] с.
Вип. 3. – 227, [1] с.
662. **Ред.: Педагогіка добра в контексте етнокультурного соціума : матеріали Междунар. наук.-практ. конф., посвящ. 150-летию со дня рожд. І. Гаспринского, г. Симферополь, май 2001 г.**

/ [редкол. : М. А. Хайруддинов (глав. ред.), Л. У. Алімова, І. А. Зязюн и др.]. – Симф., 2002. – 218 с. – Член редкол.

663. **Ред.: Педагогіка і психологія формування творчої особистості : проблеми і перспективи :** зб. наук. пр. / [редкол. : Т. І. Сущенко (відп. ред.) та ін.]; Запоріз. обл. ін-т післядип. пед. освіти ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ ; Запоріжжя, 2002. – Член. редкол.

Вип. 22. – 362 с.

Вип. 23. – 369 с.

Вип. 24. – 414 с.

Вип. 25. – 406 с.

664. **Ред.: Педагогіка і психологія :** наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 2002. – № 1–4. – Член редкол.

665. **Ред.: Педагогіка толерантності :** громад. психол.-пед. журн. – Київ, 2002. – № 1–4. – Член редкол.

666. **Ред.: Педагогічний процес: теорія і практика :** зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – Київ : Наук. світ, 2002. – Член редкол.

Вип. 1. – 251 с.

Вип. 2. – 260 с.

667. **Ред.: Педагогічні новації столичної освіти : теорія і практика :** наук.-метод. щоріч. – 2 / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Голов. упр. освіти і науки Київ. міськдержадмін. – Київ, 2002. – 245 с. – Член редкол.

668. **Ред.: Підручник для директора :** наук.-метод. журн. – Київ, 2002. – № 9–10. – Голова ред. ради.

669. **Ред.: Полтавська трудова колонія ім. М. Горького в документах і матеріалах (1920–1926 рр.) :** у 2-х ч. / [авт.-уклад. : О. П. Єрмак, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос, Н. М. Тарасевич] ; Полтав. держ. Ун-т ім. В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Полтава, 2001–2002. – Заг. ред.

Ч. I. – 269 с.

Ч. II. – 216 с.

-
670. **Ред.: ПостМетодика** : журн. Полтав. обл. ін-ту післядипломної пед. освіти. – 1993, берез. – Полтава, 2002. – № 1–4. – Член редкол.
671. **Ред.: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти** : зб. наук. пр. : [у 2-х ч.] / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО ; М-во освіти і науки України, НТУ “ХПІ”, АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Харків, 2002. – Співголова редкол.
- Ч. I. – 431, [1] с.
Ч. II. – 431, [1] с.
672. **Ред.: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти** : зб. наук. ст.: II крим. пед. читань / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО ; М-во освіти і науки України, НТУ “ХПІ”, АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Харків, 2002. – Вип. 3, 4 : Розвиток творчого потенціалу гуманітарно–технічної еліти. – Співголова редкол.
- Вип. 3. – 314 с.
Вип. 4. – 293 с.
673. **Ред.: Професійно-технічна освіта** : наук.-метод. журн. – 1997, лип. – Київ, 2002. – № 1–4. – Голов. ред.
674. **Ред.: Професійно-художня освіта України** : зб. наук. пр. / [редкол. : І. Зязюн (голова), В. Радкевич, Р. Шмагало (заст. голови) та ін.]. – Київ ; Черкаси, 2002.
- Вип. 1. – 208 с.
675. **Ред.: Рідна школа**: щомісяч. наук.-пед. журн. – 1922, трав. – Київ, 2002. – № 1–12. – Член редкол.
676. **Ред.: Світло** : наук.-метод., освітян. часоп. – 1996, січ. – Київ, 2002. – № 1–4. – Член редкол.
677. **Ред.: Славянская педагогическая культура** : науч.-теорет. журн. Междунар. славян. академии образования им. Я. А. Коменского. – 2002, січ. – Бендеры, 2002. – № 1. – Член редкол.

---

678. **Ред.: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми** : зб. наук. пр. [у 2-х ч. / редкол. : І. А. Зязюн (голова) та ін.]. – Київ ; Вінниця, 2002.

Вип. 2, ч. I. – 527, [1] с.

Вип. 2, ч. II. – 531, [1] с.

679. **Ред.: Теорія і практика управління соціальними системами.** Філософія. Психологія. Педагогіка. Соціологія : щоквартальний наук.-практ. журн. НТУ “ХПІ”. – 2000, січ. – Харків, 2002. – № 1–4. – Заст. голови коорд. Ради.

680. **Ред.: Шлях освіти** : наук.-метод. журн. – 1995, груд. – Київ, 2002. – № 1–4. – Член редкол.

2003

681. **Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз** : монографія / В. П. Андрущенко, І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало [та ін.]; за ред. В. Г. Кременя; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Київ : Наук. думка, 2003. – 852 с.

Із змісту : Розд. 3 : Філософія неперервної освіти і сучасні психолого-педагогічні парадигми. – С. 167–275.

682. **Педагогічна майстерність у закладах професійної освіти** : монографія / [Н. Г. Ничкало, І. А. Зязюн, М. П. Лещенко та ін.]; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Київ, 2003. – 245 с.

Із змісту : Філософські засади освіти : освітні і виховні парадигми, освітні технології, діалектика педагогічної дії. – С. 11–60.

683. **Десятирічний поступ Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України** // Пед. газета. – 2003. – Листоп. (№ 11). – С. 3.

684. **Діалектика змісту освіти і змісту учіння** // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. пр. / Криворізький держ. пед. ун-т. – Кривий Ріг, 2003. – С. 32–39.

-
685. **Духовна еліта у суспільстві : інтелігентність і громадянськість** // Трибуна. – 2003. – № 5/6. – С. 20–23.
686. **Духовна еліта у суспільстві : інтелігентність і громадянськість** // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. : [у 2-х ч.] / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО ; НТУ “ХПІ”. – Х., 2003. – Ч. 1(5). – С. 32–42.
687. **Інституту педагогіки і психології професійної освіти Академії педагогічних наук України – 10 років** // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 6. – С. 9–22.
688. **Мистецтво навчальної і виховної дії** // Професійно-художня освіта України : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), В. О. Радкевич, Р. Т. Шмагало (заст. голови) та ін.]. – Київ ; Черкаси, 2003. – Вип. 2. – С. 3–15.
689. **Освітня парадигма – тип культурно-історичного мислення і творчої дії суб’єктів освіти** // Педагогіка і психологія професійної освіти: результати досліджень і перспективи : зб. наук. пр. / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало. – Київ, 2003. – С. 15–29.
690. **Педагогічна майстерність і особистість учителя** // Світло. – 2003. – № 1. – С. 111–116.
691. **Примарні парадокси свідомості й поведінки** // Трибуна. – 2003. – № 7/8. – С. 38–39.
692. **Профтехосвіта має розвиватися динамічніше, щоб ефективніше виконувати свої функції** : [виступи учасників обговорення доп. Н. Г. Ничкало “Концептуальні засади та основні напрями розвитку професійно-технічної освіти в Україні”] // Освіта України. – 2003. – 16 груд. (№ 94). – С. 2–3: фотогр. : Виступ І. А. Зязюна. – С. 3.
693. **Психодіагностика педагогічної майстерності вчителя** // Вісник Дніпропетровського університету. – 2003. – № 12. – С. 52–55.
694. **Світоглядна парадигма освіти** // Проблеми інженерно-педагогічної освіти : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. академія. – Х., 2003. – С. 24–31.

-
695. **Слово про лідера міжнародного макаренкознавства Гортца Хілліга** / І. Зязюн, В. Моргун // ПостМетодика. – 2003. – № 2. – С. 2–3.
696. **Сторінками книги “Это пренадлежит вечности...”**: [теорія і методика виховання в пед. спадщині А. С. Макаренка] // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 6–7.
697. **Технологізація освіти** // Наука і практика: пед. альманах / Придністровський держ. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Тирасполь, 2003. – № 1. – С. 9–16.
698. **Удосконалення професійного розвитку особистості на основі технологізації освіти** // Известия междунар. славянской академии образования им. Я. А. Коменского. – Тирасполь, 2003. – № 1. – С. 10–16.
699. **Училище – це захист сиріт від вулиці**: [виступи у Комітеті Верхов. Ради України з питань науки і освіти] / В. Гуров, С. Дорогунцов, І. Зязюн та ін. // Освіта України. – 2003. – 7 берез. (№ 18). – С. 7. – (На Дні Уряду буде визначено перспективи розвитку профтехосвіти).
700. **Філософські засади освіти: освітні і виховні парадигми, освітні технології, діалектика педагогічної дії** // Педагогічна майстерність у закладах професійної освіти: монографія / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2003. – С. 11–60.
701. **Це магічне поняття – майстерність** // Освіта. – 2003. – № 55. – С. 2.
702. **Шлях довжиною десять років** // Освіта України. – 2003. – 2 груд. (№ 90). – С. 1–4; Інститут педагогіки і психології професійної освіти Академії педагогічних наук України: інформ. вид., присвяч. 10-річчю з дня створення / за ред.: І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало; уклад.: Г. М. Цибульська, В. В. Рибалка, І. В. Турчина. – Київ, 2003. – С. 3–5.
703. **Шлях довжиною у десять років**: передмова / І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало, Г. М. Цибульська // Педагогіка і психологія професійної освіти: результати досліджень і перспективи: зб. наук. пр. / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало. – Харків, 2003. – С. 3–14.

-
704. **Безсвідома і творча інтуїція // Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia** = Професійна освіта : педагогіка і психологія : пол.-укр. журн. ; укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2003. – [Вип.]. 4. – С. 121–137.
705. **Нові технології підготовки педагога в Україні // Psychologiczne i pedagogiczne podstawy kształcenia specjalistów w warunkach integracji europejskiej : Materiały z konferencji naukowej, która odbyła się w Kielcach w dniach 21–22 października 2003 r.** – Kielce, 2004. – Т. 1. – S. 21–36.
706. **Освітні парадигми в контексті філософських ідей // Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia** = Професійна освіта : педагогіка і психологія : пол.-укр. журн.; укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2003. – [Вип.] 5. – С. 213–229.
707. **Ред.: Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часопис.** – 2001, квіт. – Київ, 2003. – № 1–4. – Член редкол.
708. **Ред.: Відкритий урок : розробки, технології, досвід : освітянський наук.-метод. журн.** – 2001, січ. – Київ, 2003. – № 1–24. – Член редкол.
709. **Ред.: Вісник Академії дистанційної освіти : наук.-практ. журн.** / [редкол. : В. І. Луговий (голов. ред.), В. Ю. Биков (заст. голов. ред.) та ін.]. – 2003, січ. – Київ : Міленіум, 2003. – № 1. – Член редкол. (напрямо філос.).
710. **Ред.: Гуманітарні науки : наук.-практ. журн.** – 2000, січ. – Київ, 2003. – № 1–2. – Член редкол.
711. **Ред.: Директор школи, ліцею, гімназії : науково-практ. журн.** – 1999, берез. – Київ, 2003. – №1–6. – Член ред. ради.
712. **Ред.: Інститут педагогіки і психології професійної освіти Академії педагогічних наук України : інформ. вид., присвяч. 10-річчю з дня створення / [за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; уклад. : Г. М. Цибульська, В. В. Рибалка, І. В. Турчина].** – Київ, 2003. – 34 с.

-
713. **Ред.: Неперервна професійна освіта: теорія і практика** : наук.-метод. журн. – 2001, січ. – Київ, 2003. – № 1–4. – Член редкол.
714. **Ред.: Орлов В. Ф.** Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія : [монографія] / В. Ф. Орлов ; [за ред. І. А. Зязюна]. – Київ : Наук. думка, 2003. – 262 с. – Заг. ред.
715. **Ред.: Педагог професійної школи** : зб. наук. пр. / [редкол. : Н. Г. Ничкало (голова), І. А. Зязюн, О. І. Щербак та ін. ; упоряд. : Н. Г. Ничкало, О. І. Щербак]. – Київ : Наук. світ, 2003. – Голова редкол.
- Вип. 4. – 198, [1] с.
Вип. 5. – 281, [1] с.
716. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 2003. – № 1–4. – Член редкол.
717. **Ред.: Педагогіка і психологія професійної освіти: результати досліджень і перспективи** : зб. наук. пр. / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало. – Київ, НТУ “ХП” , 2003. – 679 с. – Голова редкол.
718. **Ред.: Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і перспективи** : зб. наук. пр / [редкол. : Т. І. Сущенко (відп. ред.) та ін.] ; Запоріж. обл. ін-т післядип. пед. освіти ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ ; Запоріжжя, 2003. – Член. редкол.
- Вип. 26. – 464 с.
Вип. 27. – 432 с.
Вип. 28. – 417 с.
Вип. 29. – 401 с.
719. **Ред.: Педагогіка толерантності** : громад. психол.-пед. журн. – 1997, верес. – Київ, 2003. – № 1–4. – Член редкол.
720. **Ред.: Педагогічний процес: теорія і практика** : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – Київ : Екмо, 2003. – Вип. 1–4. – Член редкол.

-
721. **Ред.: Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій** : навч. посіб. / [за ред. І. А. Зязюна, О. М. Пехоти.]. – Київ : А. С. Київ, 2003. – 238 с.
722. **Ред.: ПостМетодика** : журн. Полтавського обл. ін-ту післядиплом. пед. освіти. – 1993, берез. – Полтава, 2003. – № 1–4. – Член редкол.
723. **Ред.: Професійно-технічна освіта** : наук.-метод. журн. – 1997, лип. Київ, 2003. – № 1–4. – Член редкол.
724. **Ред.: Професійно-художня освіта України** : зб. наук. пр. / [редкол. : І. Зязюн (голова), В. Радкевич, Р. Шмагало (заст. голови) та ін.]. – Київ ; Черкаси, 2003. –
Вип. 2. – 316 с.
725. **Ред.: Рідна школа** : щомісяч. наук.-пед. журн. – 1922, трав. – Київ, 2003. – № 1–12. – Член редкол.
726. **Ред.: Світло** : наук.-метод., освітян. часоп. – 1996, січ. – Київ, 2003. – № 1–4. – Член редкол.
727. **Ред.: Славянская педагогическая культура** : науч.-теорет. журн. Междунар. славян. академии образования им. Я. А. Коменского. – Бендеры, 2003. – № 2. – Член редкол.
728. **Ред.: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми** : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2003. – 474 с. – Голова редкол.
Вип. 3. – 474, [2] с.
729. **Ред.: Теорія і практика управління соціальними системами.** Філософія. Психологія. Педагогіка. Соціологія : щокв. наук.-практ. журн. НТУ “ХПІ”. – 2001, черв. – Харків, 2003. – № 1–4.
730. **Ред.: Шлях освіти** : наук.-метод. журн. – 1995, груд. – Київ, 2003. – № 1–4. – Член редкол.

-
731. **Ред.: Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia** = Професійна освіта: педагогіка і психологія: пол.-укр. журн., укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2003.

[Вип.] 4. – 567 с.

[Вип.] 5. – 294 с.

2004

732. **Педагогічна майстерність** : підруч. для студ. вищ. пед. навч. закл. / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамушенко, І. Ф. Кривонос / за ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і перероб.]. – Київ : Вища школа, 2004. – 422 с.

Рец.: Голобородько Л. Ю. Світоглядні інтенції педагогіки добра (роздуми над етапною працею І. А. Зязюна / Л. Ю. Голобородько // Таврійський вісник освіти. – 2005. – № 2. – С. 26–30.

733. **Культурологія**: українська та зарубіжна культура : навч. посіб. / [М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М. Семашко та ін. ; М. М. Закович (ред.)]. – Київ : Знання, 2004. – 567 с. – (Серія : “Вища освіта ХХІ століття”).

734. **Андрагогіка: особистісний і професійний онтогенез** // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО ; Мін-во освіти і науки України, АПН України. НТУ “ХПІ”. – Харків, 2004. – Вип. 3(7). – С. 36-45.

735. **Вузівська підготовка педагога до професійного навчання учнів старших класів** // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова) та ін.]. – Київ ; Вінниця, 2004. – Вип. 4. – С. 3–11.

736. **Людські якості є основоположними** // Проф.-техн. освіта. – 2004. – № 1. – С. 15–16 : фотогр.

737. **Онтологія педагогічної творчості** // Известия Международной славянской академии образования им. Я. А. Коменского. – 2004. – № 2. – С. 60–68.

-
738. **Сердечно вітаєм колегу!** : [проф. Хенрику Беднарському – 70] / І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало // Освіта України. – 2004. – 21 трав. (№ 39). – С. 8–9.
739. **Феномен Федора Моргуна** : [роздуми над книгою Федора Моргуна “Куди йдеш, Україно? Національна ідея, рідна мова і українка] // Сільські вісті. – 2004. – 4 листоп. (№ 130). – С. 5.
740. **Філософія професійного розвитку людини** // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. / за ред. Л. Л. Тovaжнянського, О. Г. Романовського. – Харків, 2004. – Вип. 5 (9). – С. 51–65.
741. **Філософія практико-зорієнтованої методології педагогічної дії** // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. пр. / Криворіз. держ. пед. ун-т. – Кривий Ріг, 2004. – С. 3–12.
742. **Михайло Фоменко : мені довелося працювати на всіх посадах в освіті – від учителя до міністра** : [до 70-ліття від дня народж. М. Фоменка: добірка матеріалів // Освіта України. – 2004. – 12 берез. (№ 19). – С. 4–5.
743. **Шлях довжиною в 10 років** : [Ін-ту педагогіки і психології проф. освіти АПН України – 10 років] // Проф.-техн. освіта. – 2004. – № 1. – С. 32–39: фотогр.
744. **Філософія педагогічного світогляду // Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia = Професійна освіта: педагогіка і психологія** : пол.-укр. журн., укр.-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2004. – [Вип.] 6. – С. 209–222.
745. **Уклад.: Педагогічна майстерність** : тексти. Модуль II, ч. 1 / [уклад.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Н. М. Дмитренко та ін.] ; за заг. ред. І. А. Зязюна. – Полтава : ППУ, 2004. – 240 с.
746. **Уклад.: Педагогічна майстерність** : тексти. Модуль II, ч. 2 / [уклад. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Н. М. Тарасевич та ін.] ; за заг. ред. І. А. Зязюна. – Полтава : ППУ, 2004. – 184 с.
747. **Ред.: Вища освіта України** : теорет. та наук.-метод. часопис. – 2001, квіт. – Київ, 2004. – №1–4. – Член редкол.

-
748. **Ред.: Відкритий урок** : розробки, технології, досвід : освітянський наук.-метод. журн. – 2001, січ. – Київ, 2004. – № 1–24. – Член редкол.
749. **Ред.: Вісник Академії дистанційної освіти** : наук.-практ. журн. – 2003, січ. – / Нац. акад. держ. управління при Президентові України [та ін.]. – Київ : Міленіум, 2004. – №1. – Член редкол. (напряв філос.).
750. **Ред.: Гуманітарні науки** : наук.-практ. журн. – 2000, черв. – Київ : Пед. преса, 2004. – № 1–2. – Член редкол.
751. **Ред.: Директор школи, ліцею, гімназії** : науково-практ. журн. – 1999, берез. – Київ, 2004. – № 1–6. – Член ред. ради.
752. **Ред.: Неперервна професійна освіта: теорія і практика** : наук.-метод. журн. – 2001, січ. – Київ, 2004. – № 1–4. – Член редкол.
753. **Ред.: Педагог професійної школи** : зб. наук. пр. / [редкол. : Н. Г. Ничкало (голова), І. А. Зязюн, О. І. Щербак та ін. ; упоряд. : Н. Г. Ничкало, О. І. Щербак]. – Київ, 2004. – Член редкол.
- Вип. 6. – 275, [1] с.
754. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 2004. – № 1–4. – Член редкол.
755. **Ред.: Педагогіка і психологія формування творчої особистості : проблеми і перспективи** : зб. наук. пр. / [редкол. : Т. І. Сущенко (відп. ред.) та ін.] ; Запоріж. обл. Ін-т післядип. пед. освіти ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ ; Запоріжжя, 2004. – Член редкол.
- Вип. 30. – 447 с.
Вип. 31. – 458 с.
Вип. 32. – 480 с.
Вип. 33. – 428 с.
Вип. 34. – 464 с.
756. **Ред.: Педагогіка толерантності** : громад. психол.-пед. журн. – 1997, лип. – Київ, 2004. – № 1–4. – Член редкол.
757. **Ред.: Педагогічний процес: теорія і практика** : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Благод.

-
- фонд ім. А. Макаренка. – Київ : Екмо, 2004. – Вип. 1–4. – Член редкол.
758. **Ред.: Педагогічна майстерність** : тексти. Модуль II, ч. 1. – Див. № 689. – Заг. ред.
759. **Ред.: Педагогічна майстерність** : тексти. Модуль II, ч. 2. – Див. № 690. – Заг. ред.
760. **Ред.: Педагогічний процес: теорія і практика** : зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – Київ : Екмо, 2004. – 225 с. – Член редкол.
Вип. 1. – 225 с.
Вип. 2. – 413 с.
761. **Ред.: ПостМетодика** : журн. Полтавського обл. Ін-ту післядипломної пед. освіти. – 1993, берез. – Полтава, 2004. – № 1–4. – Член редкол.
762. **Ред.: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти** : зб. наук. пр. / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО ; М-во освіти і науки України, НТУ “ХПІ”, АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Харків, 2004. – Вип. 3–6. – Співголова редкол.
763. **Ред.: Професійно-технічна освіта** : наук.-метод. журн. – 1997, лип. – Київ, 2004. – № 1–4. – Член редкол.
764. **Ред.: Рідна школа** : щомісяч. наук.-пед. журн. – 1992, трав. – Київ, 2004. – № 1–12. – Член редкол.
765. **Ред.: Світло** : наук.-метод., освітян. часоп. – 1999, січ. – Київ, 2004. – № 1–4. – Член редкол.
766. **Ред.: Славянская педагогическая культура** : науч.-теорет. журн. – 2002, січ. – Междунар. славян. академии образования им. Я. А. Коменского. – Бендеры, 2004. – № 3. – Член редкол.
767. **Ред.: Сучасна мистецька освіта: реалії та перспективи** : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України ; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Київ ; Суми, 2004. – 272 с. – Член редкол.

-
768. **Ред: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми** : зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2004. – Голова редкол.
- Вип. 4. – 503 с.
Вип. 5. – 745 с.
Вип. 6. – 701 с.
769. **Ред.: Теорія і практика управління соціальними системами.** Філософія. Психологія. Педагогіка. Соціологія : щоквартальний наук.-практ. журн. НТУ “ХПІ”. – 2000, січ. – Харків, 2004. – № 1–4.
770. **Ред.: Шлях освіти** : наук.-метод. журн. – 1995, груд. – Київ, 2004. – № 1–4. – Член редкол.
771. **Ред.: Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia** = Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн. ; укр.-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова; Київ, 2004.
- [Вип.] 6. – 2004. – 355 с.

2005

772. **Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи** : монографія / [Н. Г. Ничкало, І. А. Зязюн, М. П. Лещенко, Т. В. Іванова, М. М. Солдатенко, В. В. Пилипчук, О. А. Грищенко]. – Київ ; Глухів : РВВ ГДПУ, 2005. – 234 с.
- Из зміст у:* Філософія поступу і прогнозу освітньої системи. – С. 10–18. – Бібліогр.: 4 назви.
773. **Mistrzostwo pedagogiczne** / I. A. Zjaziun, L. W. Kramuszczenko, I. A. Kriwonos [etc.] ; pod redakcja I. A. Zjaziuna ; Tłum. L. Zjaziun, F. Szlosek. – Warszawa ; Radom, 2005. – 252 s.
- Rez.: Janicka–Panek T.* Rezensja : I. A. Zjaziun (red.), Mistrzostwo pedagogiczne / Tłum. L. Zjaziun, F. Szlosek. – Warszawa–Radom 2005, ss. 252. / Tereza Janicka–Panek // Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia = Професійна освіта: педагогіка і

психологія : пол.-укр. журн. ; укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2006. – [Вип.] 8. – С. 331–334.

Rez.: Janicka–Panek T. Mistrzostwo pedagogiczne. Zjaziun I.A. (red.) Tlum L. Zjaziun, F. Szlosek. – IteE, Warszawa–Radom, 2005, s. 252 // Oświatowiec. – 2006. – № 1. – S. 131–134.

Рец.: Яницька-Панек Т. Книжка українських учених–освітян (пол. мовою) / Тереза Яницька-Панек // Рідна шк. – 2007. – Січ. (№ 1). – С. 79.

Рец.: Левовицький Т. Професія вчителя : вічні цінності / Тадеуш Левовицький // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2006. – № 6. – С. 217–219.

774. **Болонський процес у Європі і Україні** // Трибуна. – 2005. – № ½. – С. 14–16.

775. **Виховують не еліту, виховують людське в людині** // Демократична Україна. – 2005. – 8 верес. (№ 145). – С. 8: фотогр.

776. **Гуманізм освіти ХХІ століття: філософський і психологічний аспекти** // Наук. вісн. ун-ту “ Львівський Ставропігон”. Серія : Психолого-педагогічна. – Л., 2005. – Вип. 1. – С. 3–18.

777. **Духовні чинники елітарної особистості** // Розвиток особистості в полікультурному освітньому просторі : зб. матеріалів Міжнар. конгресу “IV Слов’янські педагогічні читання”, 30 черв. – 1 лип. 2005 р., м. Черкаси. – Черкаси, 2005. – С. 15–19.

778. **Естетична регуляція ціннісної свідомості : [формування естетич. культури майбут. вчителя]** // Вища освіта України. – 2005. – № 3. – С. 3–12.

779. **Естетична регуляція ціннісної свідомості** // Професійно-художня освіта України : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), В. О. Радкевич (заст. голови), Р. Т. Шмагало та ін.]. – Київ ; Черкаси, 2005. – Вип. 3. – С. 3–15.

780. **Естетичні засади розвитку особистості** // Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: проблеми, теорія і практика підготовки вчителя-вихователя, викладача : матеріали Всеукр.

-
- наук.-практ. конф. / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2005. – С. 8–17.
781. **Коли починати виховувати особистість** : [питання виховання гідності особистості: бесіда з акад. Іваном Зязюном / Вела Т. Мостова] // Освіта України. – 2005. – 5 лип. (№ 50). – С. 8.
782. **Методологічні регулятори педагогічного дослідження** // Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти : зб. матеріалів наук.–методол. семінару / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, відділ пед. естетики та етики. – Чернівці, 2005. – С. 11–13.
783. **Особистісно орієнтована освіта в комп'ютерному довкіллі** // Неперервна проф. освіта: теорія і практика. – 2005. – Вип. 1. – С. 11–20.
784. **Особливості навчальної діяльності в комп'ютерному середовищі** // Дидактика професійної школи : зб. наук. пр. / [редкол. : С. У. Гончаренко, В. О. Радкевич, І. Б. Каньковський]. – Хмельницький, 2005. – С. 6–12.
785. **Педагогическая техника учителя** // Школьные технологии. – 2005. – № 6. – С. 154–164.
786. **Почуття – рушій прогресу** : майстер-клас для вчителів від відомого педагога Івана Зязюна : [інтерв'ю з доктором філос. наук, дир. Ін-ту педагогіки і психології проф. освіти АПН України І. А. Зязюном про його бачення впливу Болонського процесу на сучас. укр. освіту / Провела Л. Рябоконт] // День. – 2005. – 1 жовт. (№ 179). – С. 6.
787. **[Про подолання кризи духовності системою освіти]**: доп. на заг. зборах АПН України, 6–7 груд. 2004 року // Проф.-техн. освіта. – 2005. – № 1. – С. 57.
788. **Совершенствование профессионального развития личности на основе технологического образования** / перевел с укр. А. А. Остапенко // Образоват. технологии. – 2005. – № 4. – С. 36–64.
789. **Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти** // Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2005. – № 25. – С. 13–16.

-
790. **Філософія творчості Тадеуша Новацького** // Тадеуш Вацлав Новацький. Доктор Honoris Causa Нац. пед. Ун-ту імені Н. П. Драгоманова / за ред. В. П. Андрущенко, Н. Г. Ничкало. – Київ, 2005. – С. 30–32.
791. **Якісні параметри підготовки вчителя в контексті гуманітаризації освіти** // Вісник Черк. ун-ту. Серія : Пед. науки / Черкаський нац. ун-т. ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2005. – Вип. 74. – С. 70–81
792. **Освітній простір культури в педагогічній теорії // Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia = Професійна освіта : педагогіка і психологія : пол.-укр. журн.; укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова; Київ, 2005. – [Вип.] 7. – С. 35–46.**
793. **Ред.: Бібліографічний покажчик наукових праць (1993–2003 рр.)** : наук. вид. / Інститут педагогіки і психології проф. освіти АПН України ; [уклад. : Л. Н. Штома] ; за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало. – Миколаїв : МДГУ ім. Петра Могили, 2005. – 224 с.
794. **Ред.: Вища освіта України** : теорет. та наук.-метод. часопис. – 2001, квіт. – Київ, 2005. – № 1–4. – Член редкол.
795. **Ред.: Відкритий урок** : розробки, технології, досвід: освітянський наук.-метод. журн. – 2001, січ. – Київ, 2005. – № 1–24. – Член редкол.
796. **Ред.: Вісник Академії дистанційної освіти** : наук.-практ. журн. – 2003, січ. / Нац. акад. держ. управління при Президентові України [та ін.] – Київ : Міленіум, 2005. – № 1. – Член редкол. (напрямок філос.).
797. **Ред.: Директор школи, ліцею, гімназії** : наук.-практ. журн. – 1999, берез. – Київ, 2005. – № 1-6. – Член ред. ради.
798. **Ред.: Гуманітарні науки** : наук.-практ. журн. – 2000, черв. – Київ : Пед. преса, 2005. – № 1–2. – Член редкол.
799. **Ред.: Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: проблеми, теорія і практика підготовки вчителя-вихователя, викладача** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2005. – Член редкол.

-
800. **Ред.: Наук. вісн. ун-ту “Львівський Ставропігон”.** Серія : Психолого-педагогічна. Вип. 1. – Л. : Ун-т “Львівський Ставропігон”, 2005. – Голов. ред.
801. **Ред.: Неперервна професійна освіта : теорія і практика :** наук.-метод. журн. – 2001, січ. – Київ, 2005. – № 1–4. – Член редкол.
802. **Ред.: Освіта регіону :** наук. журн. Відкритого міжнар. ун-ту розвитку людини “Україна”. – 2005, груд. – Кременчуг, 2005. – № 1. – Член ред. ради.
803. **Ред.: Педагогіка і психологія :** наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, берез. – Київ, 2005. – № 1–4. – Член редкол.
804. **Ред.: Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і перспективи :** зб. наук. пр. / [редкол. : Т. І. Сущенко (відп. ред.) та ін.] ; Запоріж. обл. Ін-т післядип. пед. освіти ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ ; Запоріжжя, 2005.– Член. редкол.
- Вип. 35. – 405 с.
Вип. 36. – 415 с.
Вип. 37. – 408 с.
Вип. 38. – 421 с.
805. **Ред.: Педагогіка толерантності:** громад. психол.-пед. журн. – 1997, лип. – Київ, 2005. – № 1–4. – Член редкол.
806. **Ред.: Педагогічний процес: теорія і практика :** зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – Київ : Екмо, 2005. – Вип. 1–4. – Член редкол.
807. **Ред.: ПостМетодика :** журн. полтав. обл. Ін-ту після диплом. пед. освіти. – 1993, берез. – Полтава, 2005. – № 1–4. – Член редкол.
808. **Ред.: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти :** зб. наук. пр. / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО ; М-во освіти і науки України, НТУ “ХПІ”, АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Харків, 2005. – Співголова редкол.
- Вип. 7/8. – 341 с.

-
809. **Ред.: Професійно-технічна освіта :** наук.-метод. журн. – 1997, лип.– Київ, 2005. – № 1–4. – Член редкол.
810. **Ред. : Професійно-художня освіта України :** зб. наук. пр. / [редкол. : І. Зязюн (голова), В. Радкевич, Р. Шмагало (заст. голови) та ін.]. – Київ ; Черкаси, 2005.
- Вип. 3. – 2005. – 184 с.
811. **Ред.: Рідна школа :** щомісяч. наук.-пед. журн. – 1992, трав. – Київ, 2005. – № 1–12. – Член редкол.
812. **Ред.: Олег Романів : Львівський Ставропігон: національна традиція та нові перспективи :** доп. виголошена на урочистостях інавгурації нового навч. року 2005 / 2006р. в Ун-ті “Львівський Ставропігон” 1 верес. 2005 р. – Л., 2005. – 16 с. – Член редкол.
813. **Ред.: Славянская педагогическая культура :** науч.-теорет. журн. – 2002, січ. / Междунар. славян. акад. образования им. Я. А. Коменского. – Бендеры, 2005. – № 4. – Член редкол.
814. **Ред.: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців :** методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2005. – Голова редкол.
- Вип. 7. – 681 с.
Вип. 8. – 703, [1] с.
815. **Ред.: Теорія і практика управління соціальними системами.** Філософія. Психологія. Педагогіка. Соціологія : щоквартальний наук.-практ. журн. / НТУ”ХП”. – 2000, січ. – Харків, 2005. – № 1–4.
816. **Ред.: Шлях освіти :** наук.-метод. журн. –1995, груд. – Київ, 2005. – № 1–4. – Член редкол.
817. **Ред.: Mistrzostwo pedagogiczne.** – Warszawa ; Radom, 2005. – 252 s. – Див. № 711.
818. **Ред.: Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia =** Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн. ; укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2005.
- [Вип.] 7. – 2005. – 312 с.

2006

819. **Культурологія:** українська та зарубіжна культура : навч. посіб. / [М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М. Семашко та ін. ; М. М. Закович (ред.)]. – 2-ге вид. стереот. – Київ : Знання, 2006. – 567 с. – (Серія : “Вища освіта ХХІ століття).
820. **Мистецтво у розвитку особистості :** [монографія] / Н. Г. Ничкало, І. А. Зязюн, О. М. Отич, С. О. Соломаха, Г. І. Сотська, М. П. Вовк, О. І. Попик, Н. О. Філіпчук, М. І. Чембержі, П. В. Харченко, Г. Ю. Ніколаї]. – Чернівці : Зелена Буковина, 2006. – 224 с.
- Із змісту :* Естетичні засади розвитку особистості. – С. 14–36.
821. **Педагогічна майстерність :** тексти. Модуль III / [уклад. : І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. ; за заг. ред. І. А. Зязюна]. – Полтава : ППУ, 2006. – 232 с.
822. **Педагогічна майстерність :** хрестоматія : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. / [упоряд. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін. ; за ред. І. А. Зязюна]. – Київ : Вища школа, 2006. – 606 с.
823. **Виховання як виявлення і розвиток творчих здібностей особистості** // Известия Междунар. Славянской академии образования им. Я. А. Коменского. – Тирасполь, 2006. – № 4. – С. 118–126.
824. **Вони з мене кепкували : інтерв'ю з академіком Іваном Зязюном – ініціатором створення кафедр педагогічної майстерності в закладах вищої педагогічної освіти / інтерв'ю провела Ольга Виговська // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2006. – № 2. – С. 49–58. – (До 25-річчя кафедри педагогічної майстерності Полтавського держ. пед. ун-ту імені В. Г. Короленка).**
825. **Дидактика, яку чекали** // Освіта. – 2006. – 18–25 січ. (№ 4). – С. 9. – Рец. на кн. : Бондар В. І. Дидактика : підруч. для студ. вищ. пед. навч. закл. / Володимир Іванович Бондар. – Київ : Либідь, 2005. – 264 с.

-
826. **Естетичні засади педагогічної майстерності** : [становлення естет. культури майбут. Вчителя] // Проф.-техн. освіта. – 2006. – № 3. – С. 6–11; Збірник наук. праць. Педагогічні науки / Бердянський держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2006. – № 2 : Теорія і практика естетичног виховання в умовах соціокультурної трансформації. – С. 11–21.
827. **Естетичні регулятиви педагогічної майстерності** // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол. І. А. Зязюн, (голова). та ін.]; Нац. техн. ун-т “Харк. політехн. Ін-т”. – Київ ; Вінниця, 2006. – Вип. 9. – С.7–14.
828. **Міський голова – педагог** : [про Павла Помарана, засл. працівника освіти України, мера м. Ромни. Сум. обл.] / І. Зязюн, Н. Ничкало, В. Радкевич // Освіта України. – 2006. – 6 черв. (№ 41/42). – С. 11.
829. **Наукове осмислення освітнього простору культури в педагогічній теорії** // Імідж сучасного педагога. – 2006. – № 5/6. – С. 9–13.
830. **Онтологія педагогического творчества** // Педагогическая техника: секреты пед. мастерства. – 2006. – № 2. – С. 105–117.
831. **Освітній простір культури в умовах сучасних інформаційних технологій** // Рідна шк. – 2006. – Трав. – С. 3–7.
832. **Особливості педагогічної дії в комп’ютерному середовищі** // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті : досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Львів. держ. Ун-т безпеки життєдіяльності. – Л., 2006. – С. 13–21.
833. **Педагогічна майстерність як технологія педагогічної дії** // II Міжнар. драгоманівські читання : матеріали до 165-річчя з дня народж. Михайла Драгоманова / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2006. – Вип. 5. – С. 90–97.
834. **Про мультимедійні технології у навчальному процесі** : [виступ на наук.-практ. конф. “Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи”] // Освіта

-
- України. – 2006. – 3 листоп. (№ 82). – С. 5. – (Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті).
835. **Процеси модернізації сучасної педагогічної освіти в Україні // Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia = Професійна освіта: педагогіка і психологія: пол.-укр. журн.; укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова; Київ, 2006. – [Вип.] 8. – С. 105–117.**
836. **Совершенствование профессионального развития личности на основе технологизации образования // Школьные технологии. – 2006. – № 1. – С. 41–45.**
837. **[У комп'ютерному середовищі вимагається використання інших методів, ніж у традиційній освіті] // Освіта. – 2006. – 13–20 груд. (№ 49/50). – С. 4: [фотогр. з академіком Ф. Шльосеком].**
838. **Ред.: Вища освіта України: теорет. та наук.-метод. часопис. – 2001, січ. – Київ, 2006. – № 1–4. – Член редкол.**
839. **Ред.: Відкритий урок: розробки, технології, досвід: освітянський наук.-метод. журн. – 2001, січ. – Київ, 2006. – № 1–24. – Член редкол.**
840. **Ред.: Вісник Академії дистанційної освіти: наук.-практ. журн. – 2003, січ. / Нац. акад. держ. управління при Президентові України [та ін.] – Київ: Міленіум, 2006. – №1. – Член редкол. (напряв філос.).**
841. **Ред.: Гуманітарні науки: наук.-практ. журн. – 2000, черв. – Київ: Пед. преса, 2006. – № 1–2. – Член редкол.**
842. **Ред.: Директор школи, ліцею, гімназії: наук.-практ. журн. – 1999, січ. – Київ, 2006. – № 1–6. – Член ред. ради.**
843. **Ред.: Другий український педагогічний конгрес: зб. матеріалів конгресу. – Л.: ТзОВ Камула, 2006. – 601 с. – Член редкол.**
844. **Ред.: Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Львів. держ. Ун-т безпеки життєдіяльності. – Л., 2006. – Член редкол.**

Вип. 1. – 2006. – 633 с.

845. **Ред.: Неперервна професійна освіта : теорія і практика** : наук.-метод. журн. – 2001, січ. – Київ, 2006. – № 1–4. – Член редкол.

846. **Ред.: Освіта регіону** : наук. журн. Відкритого міжнар. ун-ту розвитку людини “Україна”. – 2005, груд. – Кременчуг, 2006. – № 1–2. – Член ред. ради.

847. **Ред.: Педагог професійної школи** : зб. наук. пр. / [редкол. : Н. Г. Ничкало (голова), І. А. Зязюн, О. І. Щербак та ін. ; упоряд. : Н. Г. Ничкало, О. І. Щербак]. – Київ, 2006. – Член редкол.

Вип. 7. – 280, [1] с.

848. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 2006. – № 1–4. – Член редкол.

849. **Ред.: Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і перспективи** : зб. наук. пр. / [редкол. : Т. І. Сущенко (відп. ред.) та ін.] ; Запоріж. обл. Ін-т післядип. пед. освіти, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ ; Запоріжжя, 2006. – Член редкол.

Вип. 39. – 458 с.

Вип. 40. – 417 с.

Вип. 41. – 431 с.

850. **Ред.: Педагогіка толерантності** : громадський психол.-пед. щоквартальник укр. та рос. мовами. – 1997, липень. – Київ, 2006. – № 1–4. – Член редкол.

851. **Ред.: Педагогічний процес: теорія і практика** : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – Київ : Екмо, 2006. – Вип. 1-4. – Член редкол.

852. **Ред.: Педагогічна майстерність** : тексти. Модуль III / [уклад. : І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. ; за заг. ред. І. А. Зязюна]. – Полтава : ППУ, 2006. – 232 с. – Заг. ред.

853. **Ред.: Педагогічна майстерність** : хрестоматія : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. / [упоряд. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич,

-
- Т. Г. Дмитренко та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – Київ : Вища школа, 2006. – 606 с. – Ред.
854. **Ред.: ПостМетодика** : журн. Полтав. обл. Ін-ту післядипломної пед. освіти. –1993, берез. – Полтава, 2006. – № 1–4. – Член редкол.
855. **Ред.: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти** : зб. наук. пр. / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО ; М-во освіти і науки України, НТУ “ХПІ”, АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Харків, 2006. – Співголова редкол.
- Вип. 9/10. – 461 с.
Вип. 11. – 381 с.
Вип. 12. – 357 с.
856. **Ред.: Професійно-технічна освіта** : наук.-метод. журн. – 1997, лип. – Київ, 2006. – № ¼. – Член редкол.
857. **Ред.: Рідна школа** : щомісяч. наук.-пед. журн. – 1992, трав. – Київ, 2006. – № 1–12. – Член редкол.
858. **Ред.: Славянская педагогическая культура** : науч.-теорет. журн. – 2002, січ. / Междунар. славян. акад. образования им. Я. А. Коменского. – Бендеры, 2006. – № 5. – Член редкол.
859. **Ред.: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців** : методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2006. – Голова редкол.
- Вип. 9. – 493 с.
Вип. 10. – 500 с.
Вип. 11. – 455, [1] с.
Вип. 12. – 477, [1] с.
860. **Ред.: Теорія і практика управління соціальними системами.** Філософія. Психологія. Педагогіка. Соціологія: щокв. наук.-практ. журн.– 2000, січ. / НТУ “ХПІ”. – Харків, 2006. – № 1–4.
861. **Ред.: Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти** : зб. матеріалів наук.-методол. семінару / АПН України,

---

Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, відділ пед. естетики та етики. – Чернівці : Зелена Буковина, 2006. – 111 с. – Член редкол.

862. **Ред.: Шлях освіти :** наук.-метод. журн. – 1995, груд. – Київ, 2006. – № 1–4. – Член редкол.

863. **Ред.: Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia =** Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн. ; укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2006.

[Вип.] 8. – 334 с.

864. **Уклад.: Педагогічна майстерність :** тексти. Модуль III / [уклад.: І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. ; за заг. ред. І. А. Зязюна]. – Полтава : ППУ, 2006. – 232 с.

2007

865. **Діагностика і розвиток педагогічної майстерності у професійних навчальних закладах :** колективна монографія / [І. А. Зязюн, Е. О. Помиткін, Т. В. Іванова, О. М. Семенов, А. І. Кузьмінський, В. В. Пилипчук, М. П. Лещенко, М. М. Солдатенко, О. С. Падалка, О. А. Грищенко, Н. В. Абашкіна] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Київ : Пед. думка, 2007. – 262, [1] с.

Із змісту: Розділ I.: Концептуально–методологічні та дидактичні підходи до наукового дослідження педагогічної освітньо-виховної проблематики / Іван Зязюн. – С. 3–76.

866. **Культурологія:** українська та зарубіжна культура : навч. посіб. / [М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М. Семашко та ін. ; М. М. Закович (ред.)]. – 3-тє вид. стереот. – Київ : Знання, 2007. – 567 с. – (Серія : “Вища освіта XXI століття”).

867. **Вибір за покликанням** // Станіслав Качор. Доктор Honoris Causa АПН України / [за ред. Н. Г. Ничкало, І. А. Зязюна]. – Київ, 2007. – С. 22–26.

868. **Відданість науці і шкільництву** // Зигмунд Вятровський. Доктор Honoris Causa АПН України / [за ред. Н. Г. Ничкало, І. А. Зязюна]. – Київ, 2007. – С. 29–32.

-
869. **Естетичні засади розвитку особистості** // Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти : зб. матеріалів наук.-методол. семінару. – Чернівці, 2007. – С. 11–12. – [Світлій пам'яті О. П. Рудницької присвячено].
870. **“О. А. Захаренко і сучасна школа”**: круглий стіл АПН України [до 70-річчя укр. педагога О. А. Захаренка] : [із виступів І. Зязюна, О. Фесенко, В. Рибалка, О. Сухомлинської, С. Захаренка, Н. Бібик, Я. Берестового, В. Кучугури, І. Жерносенко] / Ведуча круглого столу О. Савченко // Директор школа, ліцею, гімназії. – 2007. – № ½. – С. 144–151.
871. **Ідеї давньогрецьких філософів про свободу особистості в педагогічній практиці освітніх систем** // Розвиток еллінізму в Україні у XVIII–XXI ст. : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 21–23 трав. 2007 р. / [за заг. ред. К. Балабанова] ; АПН України [та ін.]. – Маріуполь, 2007. – С. 224–233.
872. **Інтегративна функція культури в інформаційному суспільстві** // Професійно-художня освіта України : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), В. О. Радкевич, Н. М. Чепурна (заст. голови) та ін.]. – Київ ; Черкаси, 2007. – Вип. 4. – С. 5–14.
873. **Концептуально-методологічні та дидактичні підходи до наукового дослідження педагогічної освітньо-виховної проблематики** // Діагностика і розвиток педагогічної майстерності у професійних навчальних закладах : колективна монографія / [І. А. Зязюн, Е. О. Помиткін, Т. В. Іванова, О. М. Семенов та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Київ, 2007. – С. 3–76.
874. **Мистецтво бути вчителем** : [про пед. майстерність за прикладом досвіду О. А. Захаренка] // Освіта України. – 2007. – 11 трав. (№ 36). – С. 6: фотогр.
875. **Особистісно-авторське відтворення вчителем досвіду педагогічної майстерності і його діагностика** // Проф.-техн. освіта. – 2007. – № 1. – С. 9–11; № 2. – С. 14–15: фотогр.
876. **Педагогіка – це виховання людини і учіння – раціональний досвід, важлива складова її переконань і світогляду** // Освіта. – 2007. – 18–25 квіт. (№ 19). – С. 2–3: фотогр.

-
877. **Психолого-педагогічні механізми регуляції свободи особистості в умовах освітньо-виховного процесу** // *Имидж государства и защита прав человека: реалии, проблемы, перспективы* : материалы междунар. науч.-практ. конф, 2–3 февр. 2007 г. / Верховный Совет Приднестровской Молдавской Республики. – Тирасполь, 2007. – С. 128–143.
878. **Свобода особистості в межах освітньої системи** // *Известия международной славянской академии образования им. Я. А. Коменского*. – 2007. – № 5. – С. 24–33.
879. **Слово про психолога** (до 60-річчя професора В. Ф. Моргуна) // *Неперервна професійна освіта : теорія і практика*. – 2007. – Вип. ½. – С. 7–10.
880. **Становлення і розвиток освіти в Україні** // *Рідна шк.* – 2007. – № 2. – С. 18. – Рец. на кн.: Курило В. М., Шепотько В. П. *Освіта України і науково-технічний та соціальний прогрес: історія, досвід, уроки*. – Київ : Деміур, 2006. – 431 с.
881. **Структурні компоненти свободи особистості в умовах динаміки її освіченості та вихованості** // *Теоретичні та методичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології* : зб. наук. пр. / за заг. ред. Н. Г. Ничкало ; АПН України, Ком. пед. наук Польської АН [та ін.]. – Харків, 2007. – С. 14–24.
882. **Філософія педагогічного моніторингу** // *Педагогічна і психологічна науки в Україні* : [зб. наук. ст. до 15-річчя АПН України. – Київ, 2007. – Т. 4: Педагогіка і психологія вищої школи. – С. 153–167.
883. **Філософія “школи свободи” : розвиток та саморозвиток творчих засад особистості** : [філос. ідеї щодо вільного розв. особистості та їх реалізація в педагогіці і навч. закл. М. Монтесорі, Р. Штайнера, Л. Толстого] // *Рідна шк.* – 2007. – Трав. (№ 5). – С. 25–29.
884. **Філософія “школи свободи” : розвиток та саморозвиток творчих засад особистості** : [виступ на VIII Міжнар. конф. “Освіта і доля нації”] // *Пед. газета*. – 2007. – Серп. (№ 8). – С. 4: фотогр.

-
885. **Філософські обриси сучасної дидактики** // Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: матеріали ІV Міжнар. наук.-практ. конф., 24–26 жовт. 2007 р., м. Хмельницький / АПН України, Хмельницький нац. ун-т, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Хмельницький, 2007. – С. 6–14.
886. **Чи здатен форум допомогти школі?** : [інтерв'ю академіка Івана Зязюна, директора Ін-ту пед освіти і освіти дорослих АПН України журн. “Директор школи, ліцею, гімназії”] // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2007. – № 3. – С. 14–17: фотогр.
887. **Чого школи не мають та що може допомогти директорів:** [актуал. ідеї й пропозиції щодо реорганізації шкіл. справи] // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2007. – № 6. – С. 106: фотогр. – (Проект “Творчий майданчик”).
888. **Школа свободи** // Освіта. – 2007. – 26 верес. – 3 жовт. (№ 40). – С. 8–9: фотогр.
889. **Як сформувати європейця – мають сказати науковці Інституту проблем виховання АПН України** : [тези виступів І. Прокопенка, І. Зязюна, С. Максименка, Н. Бібік, В. Кременя на квіт. засід. Президії АПН України про здобутки і напрями розв. наук. діяльності Ін-ту пробл. виховання] / Матеріали підгот. Л. Ткаченко // Освіта. – 2007. – 18–25 квіт. (№ 19). – С. 2–3: фотогр.
890. **Філософія педагогічної наукової методології** // **Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia** = Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн.; укр.-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2007. – [Вип.] 9. – С. 59–69.
891. **Nowe techniki przygotowania nauczycieli na Ukrainie** // Ewolucja kwalifikacji nauczycieli w kontekście przemian edukacyjnych : forum polsko-ukraińskie / pod red. Franciszka Szloska ; Instytut Technologii Eksploatacji – PIB w Radomiu Akademia Podlaska w Siedlcach Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie. – Warszawa ; Siedlce ; Radom : Instytutu Technologii Eksploatacji, 2007. – С. 57–60.

-
892. **Wykształcenie a wolność osobowości** // Edukacja ustawiczna dorosłych – 2007. – № 4. – S. 68–77.
893. **Ред.: Вища освіта України** : теорет. та наук.-метод. часоп. – 2001, січ. – Київ, 2007. – № 1–4. – Член редкол.
894. **Ред.: Відкритий урок** : розробки, технології, досвід: освітянський наук.-метод. журн. – 2001, січ. – Київ, 2007. – № 1–24. – Член редкол.
895. **Ред.: Вісник Академії дистанційної освіти** : наук.-практ. журн. – 2003, січ. – Нац. акад. держ. управління при Президентові України [та ін.]. – Київ : Міленіум, 2007. – № 1. – Член редкол. (напрямок філос.).
896. **Ред.: Вятровський Зігмунт. Доктор HONORIS CAUSA АПН України / Зігмунт Вятровський** ; [за ред. Н. Г. Ничкало, І. А. Зязюна] ; НПУ імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2007. – 48 с.
897. **Ред.: Гуманітарні науки** : наук.-практ. журн. – 2000, черв. – Київ : Пед. преса, 2007. – № 1–2. – Член редкол.
898. **Ред.: Станіслав Качор. ДОКТОР HONORIS CAUSA Академії педагогічних наук України = Stanislaw Kaczor. DOCTOR HONORIS CAUSA Akademii nauk pedagogicznych Ukrainy / АПН України** ; [за ред. Н. Г. Ничкало, І. А. Зязюна]. – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. – 45 с.
899. **Ред.: Неперервна професійна освіта: теорія і практика** : наук.-метод. журн. – 2001, січ. – Київ, 2007. – № 1–4. – Член редкол.
900. **Ред.: Освіта регіону** : наук. журн. Відкритого міжнар. ун-ту розвитку людини “Україна”. – 2005, груд. – Кременчуг, 2007. – № 1–2. – Член ред. ради.
901. **Ред.: Педагог професійної школи** : зб. наук. пр. / [редкол. : Н. Г. Ничкало (голова), І. А. Зязюн, О. І. Щербак та ін. ; упоряд. : Н. Г. Ничкало, О. І. Щербак]. – Київ, 2007. – Член редкол.
Вип. 8. – 291 с.
902. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 2007. – № 1–4. – Член редкол.

-
903. **Ред.: Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і перспективи** : зб. наук. пр. / [редкол. : Т. І. Сущенко (відп. ред.) та ін.] ; Запоріз. обл. Ін-т післядип. пед. освіти ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ ; Запоріжжя, 2007.– Член редкол.
- Вип. 42. – 311 с.
Вип. 43. – 321 с.
Вип. 44. – 318 с.
Вип. 45. – 325 с.
904. **Ред.: Педагогіка толерантності** : громадський психол.-пед. щоквартальник укр. та рос. мовами. – 1997, липень. – Київ, 2007. – № 1–4. – Член редкол.
905. **Ред.: Педагогічний процес: теорія і практика** : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – Київ : Екмо, 2007. – Вип. 1–4. – Член редкол.
906. **Ред.: ПостМетодика** : журн. Полтав. облас. Ін-ту післядипломної пед. освіти. – 1993, берез. – Полтава, 2007. – № 1–4. – Член редкол.
907. **Ред.: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти** : зб. наук. пр. / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО ; М-во освіти і науки України, НТУ “ХПІ”, АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Харків, 2007. – Співголова редкол.
- Вип. 13/14. – 331 с.
Вип. 15/16. – 387 с.
908. **Ред.: Професійно-технічна освіта** : наук.-метод. журн. – 1997, черв. – Київ, 2007. – № 1–4. – Член редкол.
909. **Ред.: Професійно-художня освіта України** : зб. наук. пр. / [редкол. : І. Зязюн (голова), В. Радкевич, Р. Шмагало (заст. голови) та ін.]. – Київ ; Черкаси, 2007.
- Вип. 4. – 257 с.
910. **Ред.: Рідна школа** : щомісяч. наук.-пед. журн. – 1922, трав. – Київ, 2007. – № 1–12. – Член редкол.

-
911. **Ред.: Розвиток еллінізму в Україні у XVIII – XXI ст. :** зб. матеріалів наук.-практ. конф., 21–23 трав. 2007 р. / за ред. К. Балабанова. – Маріуполь, 2007. – 554 с. – Член редкол.
912. **Ред.: Славянская педагогическая культура :** науч.-теорет. журн. МСАО им. Я. А. Коменского. – 2002, січ. – Бендери, 2007. – № 6. – Член редкол.
913. **Ред.: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців:** методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2007. – Голова редкол.
- Вип. 13. – 491 с.
Вип. 14. – 484 с.
Вип. 15. – 492, [1] с.
914. **Ред.: Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти :** зб. матеріалів наук.-методол. семінару. – Чернівці : Зелена Буковина, 2007. – 132 с. – Член редкол.
915. **Ред.: Теоретичні та методичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології :** зб. наук. пр. / АПН України, Комітет пед. наук Польської АН [та ін.]. – Х. : НТУ “ХПІ”, 2007. – 644 с. – Член. наук. ради.
916. **Ред.: Теорія і практика управління соціальними системами.** Філософія. Психологія. Педагогіка. Соціологія : щокв. наук.-практ. журн. НТУ “ХПІ”. – 2000, січ. – Харків, 2007. – № 1–4.
917. **Ред.: Шлях освіти :** наук.-метод. журн. – 1995, груд. – Київ, 2007. – № 1–4. – Член редкол.
918. **Ред.: Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia = Професійна освіта: педагогіка і психологія :** пол.-укр. журн. ; укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2007.
- [Вип.] 9 – 403 с.

2008

919. **Педагогічна майстерність** : підруч. для студ. вищ. пед. навч. закл. / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – [3-тє вид., допов. і перероб.]. – Київ : СПД Богданова А. М., 2008. – 376 с.
920. **Педагогічна майстерність**: хрестоматія : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. / [упоряд. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін. ; за ред. І. А. Зязюна]. – Київ : СПД Богданова А. М., 2008. – 462 с.
921. **Філософія педагогічної дії** : монографія. – Київ ; Черкаси : ЧПУ ім. Богдана Хмельницького, 2008. – 608 с.
922. **Відвічний філософський діалог у педагогіці ХХІ століття** // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2008. – № 2. – С. 22–31.
923. **Відданість науці і шкільництву** : [про Почесного вченого в галузі педагогіки праці та андрагогіки професора, Почесного д-ра АПН України Зигмунта Вятровського] // Освіта. – 2008. – 19–26 берез. (13 / 14). – С. 14–15.
924. **Гуманістична спрямованість – найголовніша характеристика майстерності А. С. Макаренка** // Імідж сучасного педагога. – 2008. – № ½. – С. 5–7.
925. **Діалектика особистісних цінностей та смислів у розвитку особистості** // Професійно-мистецька школа у системі національної освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф, 1–3 жовт. 2008., смт. Мала Білозерка Запоріз. обл. / [редкол. : І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало, О. М. Отич та ін.] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Чернівці : Зелена Буковина. – 2008. – С. 10–13.
926. **Інтеграційна функція культурної парадигми** // Професійно-художня освіта України : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), В. О. Радкевич, Н. М. Чепурна та ін.]. – Київ ; Черкаси, 2008. – Вип. 5. – С. 3–13.

-
927. **Культура** // Енциклопедія освіти / АПН України; голов. ред. В. Г. Кремень; [заст. голов. ред.: О. Я. Савченко, В. П. Андрущенко; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]. – Київ, 2008. – С. 439–441
928. **Мистецтво** // Енциклопедія освіти / АПН України; голов. ред. В. Г. Кремень; [заст. голов. ред.: О. Я. Савченко, В. П. Андрущенко; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]. – Київ, 2008. – С. 501–504.
929. **Морально-етичне поле тріади “Істина – Добро – Краса”** // Проблеми формування фахівців у вищих навчальних закладах України XXI століття: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. / НПУ ім. М.П. Драгоманова. – Київ, 2008. – С. 7–18.
930. **Они надо мной посмеялись**: інтерв'ю с акад. АПН Украины, Почётным академиком РАО, доктором филос. наук, профессором Иваном Андреевичем Зязюном – инициатором создания кафедр пед. мастерства в педагогических вузах / интервью провела Ольга Выговская; пер. с укр. Андрей Остапенко // Педагогическая техника: секреты педагогического мастерства. – 2008. – март–апрель (№ 2). – С. 69–78.
931. **Педагогічна арт-терапія як естетична фасцинація** // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / [редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін.]; Вінниц. держ. пед. ун-т. імені Михайла Коцюбинського. – Київ; Вінниця, 2008. – Вип. 16. – С. 9–16.; Педагогічна освіта і освіта дорослих: європейський вимір: зб. наук. пр. / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало. – Київ; Хмельницький, 2008. – С. 17–39.
932. **Педагогічна майстерність** // Енциклопедія освіти / АПН України; голов. ред. В. Г. Кремень; [заст. голов. ред.: О. Я. Савченко, В. П. Андрущенко; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]. – Київ, 2008. – С. 641–644.
933. **Педагогічна майстерність – особистісно центрована діяльність** // Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. пр. Серія: Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 21–31.

-
934. **Педагогічна майстерність як технологія педагогічної дії** // Науковий вісник Миколаїв. держ. ун-ту. Серія : Пед. науки. – Миколаїв, 2008. – Вип. 23, т. 1. – С. 8–14.
935. **Педагогічне достоїнство морально–етичних цінностей тріади “Істина – Добро – Краса”** // Роль педагогічної етики у професійній підготовці сучасного вчителя : зб. матеріалів Всеукр. наук.-метод. конф., 15–16 трав. 2008 року / МОН України, Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти, Київський міський пед. ун-т імені Б. Д. Грінченка. – Київ, 2008. – С. 12–16.
936. **Про учня, учителя, освіту** // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – Березень (№ 3). – С. 3 обкладинки.
937. **Пройнятий духом істини, добра і краси** : [про ректора НТУ “ХП” ТОВАЖНЯНСЬКОГО ЛЕОНІДА ЛЕОНІДОВИЧА] // ТОВАЖНЯНСКИЙ Л. Л. Политехнический – моя судьба, мой мир, моя жизнь / Леонид ТОВАЖНЯНСКИЙ. – Харків, 2008. – С. 145–147.
938. **15 років творчих пошуків** : [до 15-річчя Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих АПН України] // Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України (1993–2008) : інформ. вид. до 15-ої річниці з дня створення Ін-ту / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; [уклад. : Н. Г. Ничкало, О. М. Боровік]. – Київ, 2008. – С. 3–7.
939. **Розвиток суб’єктів учіння в координатах “філософії освіти”** // Ставропігівські філософські студії : Ultima ratio / Ун-т “Львів. Ставропігійон”, Ін-т мистецтв нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. – Л., 2008. – Вип. 1. – С. 104–119.
940. **Свобода особистості в системі освіти та виховання** // Академік із Сахнівки : зб. наук. ст. / [за ред. А. І. Кузьмінського] ; Черкас. нац. ун-т. імені Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2008. – С. 286–304.
941. **Слово про вченого** : [до ювілею проф. Світлани Олександрівни Сисоєвої] // Світлана Олександрівна Сисоєва : бібліограф. покажч. / Держ. наук. пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2008. – С. 5–8.

-
942. **У нього вистачало батьківського тепла на всіх вихованців :** [до 120-річчя з дня народження Антона Макаренка] // Пед. газета. – 2008. – Берез. (№ 3). – С. 4–5.
943. **Учитель у вимірах епох і цивілізацій** // Мистецтво та освіта. – 2008. – № 3. – С. 9–15.
944. **Цивілізаційні засади освіти: від Homo sapiens до Homo vilicus** // Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти : зб. матеріалів наук.-методол. семінару / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Чернівці, 2008. – С. 15–27.
945. **Філософія педагогічної антропології // Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia = Професійна освіта: педагогіка і психологія** : пол.-укр. журн., укр.-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2008. – [Вип.] 10. – С. 51–58.
946. **Наук. консульт. Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності : 1991–2008 рр. (до 120-річчя від дня народж.)** : біобібліограф. покажч. / АПН України, ДНПБ імені В. О. Сухомлинського, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Київ, 2008. – 182 с. – (Серія : “Видатні педагоги світу”; Вип. 4.).
947. **Ред.: Бібліографічний покажчик праць науковців Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих АПН України (1993–2008 рр.)** : наук. видання / [уклад. Л. Н. Штома], за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Миколаїв : МДГУ ім. Петра Могили, 2008. – 308 с. – Ред.
948. **Ред.: Вища освіта України**: теорет. та наук.-метод. часоп. – 2001, квіт. – Київ, 2008. – № 1–4. – Член редкол.
949. **Ред.: Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Полтавська обл.** / НАПН України. Асоціація ректорів педагогічних університетів Європи. Ін-т вищої освіти АПН України. – Київ : Знання України, 2008. – 476 с. – Член. ред. ради.
950. **Ред.: Відкритий урок** : розробки, технології, досвід : освітянський наук.-метод. журн. – 2001, січ. – Київ, 2008. – № 1–24. – Член. редкол.

-
951. **Ред.: Вісник Академії дистанційної освіти** : наук.-практ. журн. – 2003, січ. / Нац. акад. держ. Управління при Президентові України та ін. – Київ : Міленіум, 2008. – № 1. – Член редкол (напрям філос.).
952. **Ред.: Гуманітарні науки** : наук.-практ. журн. – 2000, черв. – Київ, 2008. – № 1–2. – Член редкол.
953. **Ред.: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України (1993–2008)** : інформ. вид. до 15-ої річниці з дня створення Ін-ту / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; [уклад. : Н. Г. Ничкало, О. М. Боровік]. – Київ : Богданова А. М., 2008. – 32 с. – Ред.
954. **Ред.: Антон Макаренко** : Харківська трудова колонія ім. Максима Горького в документах і матеріалах 1926–1928 рр. : [монографія] / уклад. : І. Ф. Кривонос, Н. М. Тарасевич, А. В. Ткаченко ; за ред. І. А. Зязюна : (до 125-ої річниці від дня народж. Антона Семеновича Макаренка) / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Полтавський держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Київ : Пед. думка, 2008. – 352 с. – Ред.
955. **Ред.: Неперервна професійна освіта : теорія і практика** : наук.-метод. журн. – 2001, січ. – Київ, 2008. – № 1. – Член редкол.
956. **Ред.: Освіта регіону** : наук. журн. Відкритого міжнар. ун-ту розвитку людини “Україна”. – 2005, груд. – Кременчуг, 2008. – № ½. – Член редакц. ради.
957. **Ред.: Отич О. М. Мистецтво у розвитку індивідуальності педагога: історичний і методологічний аспекти** : монографія / [за наук. ред. І. А. Зязюна]. – Чернівці : Зелена Буковина, 2008. – 440 с. – Наук. ред.
958. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 2008. – № 1–4. – Член редкол.
959. **Ред.: Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і перспективи** : зб. наук. пр. / [редкол. : Т. І. Сущенко (відп. ред.) та ін.] ; Запоріз. обл. ін-т післядип. пед. освіти ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ ; Запоріжжя, 2008. – Член. редкол.

Вип. 46. – 464 с.

Вип. 47. – 461 с.

960. **Ред.: Педагогіка толерантності :** громадський психолого-педагогічний щоквартальник укр. та рос. мовами. – 1997, липень. – Київ, 2008. – № 1–4. – Член редкол.
961. **Ред.: Педагогічний процес: теорія і практика :** зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – Київ : Екмо, 2008. – Вип. 1–4. – Член редкол.
962. **Ред.: Педагогическая техника: секреты педагогического мастерства :** журн. / учредитель и создатель НИИ школьных технологий. – М., 2008. – Вып. 1/6. – Член ред. совета журн.а.
963. **Ред.: Педагогічна майстерність :** підруч. для студ. вищ. пед. навч. закл. / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – [3-тє вид., допов. і перероб.]. – Київ : СПД Богданова А. М., 2008. – 376 с. – Ред.
964. **Ред.: Педагогічна майстерність :** хрестоматія : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. / [упоряд. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – Київ : СПД Богданова А. М., 2008. – 462 с. – Ред.
965. **Ред.: Педагогічна освіта і освіта дорослих: європейський вимір :** зб. наук. пр. / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; [до 15-річчя Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих АПН України]. – Київ ; Хмельницький : А. Цюпак, 2008. – 531, [1] с. – Ред.
966. **Ред.: ПостМетодика :** журн. Полтав. облас. ін-ту післядипломної пед. освіти. – 1993, берез. – Полтава, 2008. – № ¼. – Член редкол.
967. **Ред.: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти :** зб. наук. пр. / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО ; М-во освіти і науки України, АПН України, НТУ “ХПІ”, АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Харків, 2008. – Співголова редкол.

Вип. 17. – 395 с.

Вип. 18. – 401 с.

Вип. 19. – 398 с.

-
968. **Ред.: Професійно-мистецька школа у системі національної освіти** : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф, 1-3 жовт. 2008., смт. Мала Білозерка Запоріз. обл. / [редкол. : І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало, О. М. Отич та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Чернівці : Зелена Буковина, 2008. – 383, [1] с. – Член редкол.
969. **Ред.: Професійно-технічна освіта** : наук.-метод. журн. – 1997, черв. – Київ, 2008. – № 1–4. – Член редкол.
970. **Ред.: Професійно-художня освіта України** : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), В. О. Радкевич, Н. М. Чепурна та ін.]. – Київ ; Черкаси, 2008. – Вип. 5. – 162 с. – Голова редкол.
971. **Ред.: Рідна школа** : щомісяч. наук.-пед. журн. – 1922, трав. – Київ, 2008. – № 1–12. – Член редкол.
972. **Ред.: Славянская педагогическая культура** : науч.-теорет. журн. МСАО им. Я. А. Коменского. – 2002. – Бендеры, 2008. – № 7/8. – Член редкол.
973. **Ред.: Ставропігівські філософські студії : Ultima ratio.** / Ун-т “Львів. Ставропігійон”, Ін-т мистецтв нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. – Л., 2008. – Голов. ред.
- Вип. 1 – 217 с.
974. **Ред.: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, досвід, проблеми** : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), Н. Г. Ничкало, Р. С. Гуревич та ін.]; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Київ ; Вінниця : ДОВ Вінниця, 2008. – Голов. ред.
- Вип. 16. – 464 с.
Вип. 17. – 493 с.
Вип. 18. – 501 с.
Вип. 19. – 512 с.
Вип. 20. – 491 с.
975. **Ред.: Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти** : зб. матеріалів наук.-методол. семінару / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, відділ педагогічної естетики та

етики. – Чернівці : Зелена Буковина, 2008. – 287, [1] с. – Член редкол.

976. **Ред.: Теорія і практика управління соціальними системами.** Філософія. Психологія. Педагогіка. Соціологія : щоквартальний наук.-практ. журн. НТУ “ХПІ”. – 2000, січ. – Харків, 2008. – № 1–4.
977. **Ред.:Трибуна :** громад.-політ. і теорет. журн. – 1965, трав. – Київ, 2008 . – № 1–12. – Член редкол.
978. **Ред.: Шлях освіти :** наук.-метод. журн. – 1996, січ. – Київ, 2008. – № 1–4. – Член редкол.
979. **Ред.: Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia =** Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн. ; укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2008.

[Вип.] 10. – 462 с.

2009

980. **Основи педагогічної майстерності : навч. програма :** напрям підготовки : 0101 Педагогічна освіта; спец. “Педагогіка і методика середньої освіти” / [уклад. : І. А. Зязюн, І. Ф. Кривонос, Н. М. Тарасевич ; відп. за вип. : М. В. Гриньова, О. М. Боровік] ; МОН України, АПН України, Полтавський держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Київ, 2009. – 48 с.
981. **Аксіологічні орієнтири сучасної культури //** Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євроінтеграції : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., [22–24 квіт. 2009 р., Київ–Житомир] / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України [та ін.] ; за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоевої. – Київ ; Житомир, 2009. – С. 37–48.
982. **Антропологічний вимір комп’ютерних технологій //** Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. пр. / МОН України,

---

АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Львівський держ. ун-т безпеки життєдіяльності. – Л., 2009. – Вип. 2, ч. 1. – С. 7–13.

983. **Без справжніх учителів унеможлиблюється соціальний прогрес та будь-які досягнення народу і держави** : [інтерв'ю] з людиною воистину легендарною, видатним ученим, професором, академіком І. А. Зязюном про власне бачення системи освіти, досягнення та поразки / розмову вела Світлана Галата // Селянська правда від Івана Бокого. – 2009. – 6 лют. (№ 15). – С. 1–2.
984. **Доброчинність і мудрість учителя у філософському леті простору і часу** // Імідж сучасного педагога. – 2009. – № 10. – С. 3–11.
985. **Життєвий поступ людини у вимірі наукової і культурологічної парадигми** // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів VI мистец.-пед. читань пам'яті професора О. П. Рудницької / [редкол. : І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало, Л. О. Хомич, О. М. Отич, І. В. Лисакова, Н. О. Філіпчук, Ю. В. Грищенко]. – Чернівці, 2009. – С. 15–24.
986. **Методологічна акцентуація аксіології в розвитку людини і культури** // Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., 22–24 жовт. 2009 р., м. Хмельницький. – Хмельницький, 2009. – С. 6–12.
987. **Підготовка вчителя до забезпечення якості освітньо-виховного процесу в Україні** // Пост Методика. – 2009. – № 4. – С. 2–9.
988. **Привітання з ювілеєм д-ра педагогічних наук, професора, дійсного члена АПН України Неллю Григорівну Ничкало** // Відданість ознака таланту : наук.-популярне вид. до ювілею Неллі Григорівни Ничкало присвячується / [за заг. ред. І. А. Зязюна ; уклад. : І. А. Зязюн, М. Боровік]. – Київ, 2009. – С. 8–10. – Фотогр. : І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало в залі засідань.
989. **Творчий потенціал особистості вчителя : психолого-педагогічні орієнтири** // Професійна освіта : ціннісні орієнтири сучасності : зб. наук. пр. / за заг. ред. І. А. Зязюна ; Інститут пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Київ ; Харків, 2009. – С. 11–22. – (Присвячується 70-річчю від дня народж. акад. Нелля Григорівни Ничкало).

-
990. **Універсальність та інтерактивність культури в освітньому просторі інформаційного суспільства** // Ставропігійські філософські студії. ULTIMA RATIO : присвячується 555-річчю першої писемної згадки про Львівське Братство та його школи ; Ун-т “Львівський Ставропігійон”, Ін-т мистецтв нац. пед. ун-ту імені Михайла Драгоманова. – Л., 2009. – С. 230–244.
991. **Учений, організатор науки, педагог: моєму колезі, дорогому Вікторові Петровичу Андрущенко з нагоди 60-ї річниці від дня народж.** // Пед. газета. – 2009. – Січ. (№ 1). – С. 4.
992. **Учитель в тенетах Білої книги** // Педагогіка вищої школи : методологія, теорія, технології : зб. наук. пр. / Ін-т вищої освіти НАПН України. – Київ, 2009. – С. 14–21. – (Вища освіта України).
993. **Учительська професія в якісних вимірах нашого часу** // Освіта України. – 2009. – 23 жовт. (№ 79). – С. 4–5.
994. **Особистісно-авторська природа педагогічної майстерності** // Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia = Професійна освіта : педагогіка і психологія : пол.-укр. журн. ; укр.-пол. [щорічник] // за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2009. – [Вип.] XI. – С. 25–34.
995. **Integracyjna funkcja oswiаты wielokulturowej** // Kształcenie ustawiczne do wielokulturowosci / pod redakcja T. Lewowickiego, F. Szloska. – Warszawa–Radom, 2009. – S. 38–43.
996. **Ред.: Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часоп.** – 2001, квіт. – Київ, 2009. – № 1–4. – Член редкол.
997. **Ред.: Вища освіта України.** – 2009. – Темат. вип.: Педагогіка вищої школи : методологія, теорія, технології. – Член редкол.
998. **Ред.: Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Житомирська обл.** / НАПН України, Ін-т вищої освіти, Асоціація ректорів пед. ун-тів Європи. – Київ : Знання України, 2009. – 491 с. – Член. ред. ради.
999. **Ред.: Відданість – ознака таланту : наук.-популярне вид. до ювілею Неллі Григорівни Ничкало присвячується** / [за заг. ред.

І. А. Зязюна ; уклад. : І. А. Зязюн, О. М. Боровік]. – Київ : Богданова А. М., 2009. – 220 с. – Ред.

1000. **Ред.: Відкритий урок:** розробки, технології, досвід : освітянський наук.-метод. журн. – 2001, січ. – Київ, 2009. – № 1–24. – Член редкол.
1001. **Ред.: Вісник Академії дистанційної освіти :** наук.-практ. журн. / Нац. акад. держ. управління при Президентові України та ін. – 2003, січ. – Київ : Міленіум, 2009. – № 1–4. – Член редкол. (напрямок філос.).
1002. **Ред.: Гуманітарні науки :** наук.-практ. журн. – 2000, черв. – Київ, 2009. – № 1–2. – Член редкол.
1003. **Ред.: Єжи Нємец. Почесний доктор Національної академії педагогічних наук України /** за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало. – Київ : Богданова А. М., 2010. – 32 с. – Ред.
1004. **Ред.: Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи :** зб. наук. пр. / МОН України, АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Львівський держ. ун-т безпеки життєдіяльності. – Л., 2009. – Вип. 2, ч. 1. – 270 с. – Член редкол.
1005. **Ред.: Науковий вісник Миколаївського державного університету. Педагогічні науки (зб. наук. праць) /** Миколаївський держ. ун-т імені В. О. Сухомлинського. – Миколаїв, 2009. – Вип. 24–25. – Член редкол.
1006. **Ред.: Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи :** зб. наук. пр. / [наук. рада : В. Г. Кремень, В. І. Луговий, І. А. Зязюн та ін.] ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Київ, 2009. Член наук. ради.
Вип. 1. – 2009. – 232 с
1007. **Ред.: Освіта регіону :** наук. журн. Відкритого міжнар. ун-ту розвитку людини “Україна”. – 2005, груд – Кременчук, 2009. – № 1–2. – Член ред. ради.

-
1008. **Ред.: Отич О. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти :** монографія / Олена Отич. – Чернівці : Зелена Буковина, 2009. – 752 с. – Ред.
1009. **Ред.: Педагогіка і психологія :** наук.–теорет. та інформ. журн. АПН України. – 1993, верес. – Київ, 2009. – № 1–4. – Член редкол.
1010. **Ред.: Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і перспективи :** зб. наук. пр. / [редкол. : Т. І. Сущенко (відп. ред.) та ін.] ; Запоріз. обл. Ін-т післядип. пед. освіти ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ ; Запоріжжя, 2009.– Член. редкол.
- Вип. 48. – 464 с.
Вип. 49. – 461 с.
1011. **Ред.: Педагогіка толерантності:** громадський психолого-педагогічний щоквартальник укр. та рос. мовами. – 1997, лип. – Київ, 2009. – № 1–4. – Член редкол.
1012. **Ред.: Педагогическая техника: секреты педагогического мастерства :** журн. / учредитель и создатель НИИ школьных технологий. – М., 2009. – Вып. 1–6. – Член ред. совета журн.
1013. **Ред.: Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей :** зб. матеріалів VI мистец.-пед. читань пам'яті професора О. П. Рудницької / [редкол. : І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало, Л. О. Хомич, О. М. Отич, І. В. Лисакова, Н. О. Філіпчук, Ю. В. Грищенко]. – Чернівці : Зелена Буковина, 2009. – 334 с. – Член редкол.
1014. **Ред.: Педагогічний процес: теорія і практика :** зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, АПН України, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – Київ : Екмо, 2009. – Вип. 1–4. – Член редкол.
1015. **Ред.: ПостМетодика :** журн. Полтав. обл. Ін-ту післядипломної пед. освіти. – 1993, берез. – Полтава, 2009. – № ¼. – Член редкол.
1016. **Ред.: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти :** зб. наук. пр. / за ред. Л. Л. Товажнянського, О. Г. Романовського ; М-во освіти і науки

України, АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, НТУ “ХПІ”. – Харків, 2009. – Співголова редкол.

Вип. 21. – 395 с.

Вип. 22. – 401 с.

Вип. 23. – 398 с.

1017. **Ред.: Професійна освіта: ціннісні орієнтири сучасності : зб. наук. пр.** / за заг. ред. І. А. Зязюна ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Київ ; Харків : НТУ “ХПІ”, 2009. – 472 с. – (Присвячується 70-річчю від дня народж. акад. Неллі Григорівни Ничкало). – Ред. ; член наук. ради.

1018. **Ред. : Професійно-технічна освіта:** наук.-метод. журн. – 1997, черв. – Київ, 2009. – № 1–4. – Член редкол.

1019. **Ред.: Професійно-художня освіта України :** зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), В. О. Радкевич, Н. М. Чепурна та ін.]. – Київ ; Черкаси, 2009. – Вип. 6. – 162 с. – Голова редкол.

1020. **Ред.: Рідна школа :** щомісяч. наук.-пед. журн. – 1922, трав. – Київ, 2009. – № 1-12. – Член редкол.

1021. **Ред.: Славянская педагогическая культура :** науч.-теорет. журн. МСАО им. Я. А. Коменского. – 2002, черв. – Бендери, 2009. – № 9–10. – Член редкол.

1022. **Ред.: Ставропігівські філософські студії: Ultima ratio.** / Ун-т “Львів. Ставропігійон”, Ін-т мистецтв нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. – Л., 2009. – Голов. ред.

Вип. 2 – 221 с.

Вип. 3: Присвячується 555-річчю першої писемної згадки про Львівське Братство та його школи. – 276 с.

1023. **Ред.: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців :** методологія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), Н. Г. Ничкало, Р. С. Гуревич та ін.]; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Київ ; Вінниця : ДОВ Вінниця, 2009.

Вип. 21. – 464 с.

Вип. 22. – 493 с.

-
1024. **Ред.: Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти :** зб. матеріалів наук.-методол. семінару / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, відділ педагогічної естетики та етики. – Чернівці : Зелена Буковина, 2009. – 287, [1] с. – Чл. редкол.
1025. **Ред.: Теорія і практика управління соціальними системами :** Філософія. Психологія. Педагогіка. Соціологія : щоквартальний наук.-практ. журн. НТУ “ХПІ”. – 2000, січ. – Харків, 2009. – № 1–4.
1026. **Ред.:Трибуна :** громад.-політ. і теорет. журн. – 1965, трав. – Київ, 2009. – № 1–12. – Член редкол.
1027. **Ред.: Шлях освіти :** наук.-метод. журн. – 1995, груд. – Київ, 2009. – № 1–4. – Член редкол.
1028. **Ред.: Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia = Професійна освіта: педагогіка і психологія :** пол.-укр. журн. ; укр-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2009.
- [Вип.] XI. – 389 с.
1029. **Рец.: Чернілевський Д. В. Духовна культура особистості :** навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д. В. Чернілевський, О. В. Пшеничнюк, Н. В. Сідячева. – Київ ; Вінниця : Акад. креативної педагогіки, 2009. – 384 с. – Рец.
1030. **Уклад. : Відданість – ознака таланту: наук.-популярне вид. до ювілею Неллі Григорівни Ничкало присвячується /** [за заг. ред. І. А. Зязюна ; уклад. : І. А. Зязюн, О. М. Боровік]. – Київ : Богданова А. М., 2009. – 220 с. – Уклад.
1031. **Уклад.: Основи педагогічної майстерності : навч. програма :** напрям підготовки : 0101 Педагогічна освіта , спец. : “Педагогіка і методика середньої освіти” / [уклад. : І. А. Зязюн, І. Ф. Кривонос, Н. М. Тарасевич ; відп. за вип. : М. В. Гриньова, О. М. Боровік] ; МОН України, АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Полтавський держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Київ, 2009. – 48 с.
1032. **Ред.: Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia = Професійна освіта: педагогіка і психологія :** пол.-укр. журн. ; укр.-пол.

[щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2009. – 381 с. – Член редкол.

[Вип.] X . – 381 с.

[Вип.] XI. – 389 с.

2010

1033. **Біла книга національної освіти України** / [Т. Ф. Алексеєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл, І. А. Зязюн та ін.]; за заг. ред. В. Г. Кременя ; НАПН України. – Київ, 2010. – 340, [1] с.

Із змісту: Підготовка вчителя до забезпечення якості освітньо-виховного процесу. – С. 268–282.

Педагогічна майстерність – стратегічна домінанта підготовки вчителя до підвищення якості учіння. – С. 282–285.

1034. **Гуманистическая сущность мастерства А. Макаренковоспитателя** / И. А. Зязюн, И. Ф. Кривонос, Н. Н. Тарасевич // Мировое признание пед. наследия А. С. Макаренко : сб. науч. трудов российских и зарубежных Макаренковедов / РАО, Российское пед. общество. – М. : Нар. образование, 2010. – С. 8-25.

1035. **Дидактичне проектування технологій і методів учіння у вимірах педагогічної дії** // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), Р. С. Гуревич, Н. Г. Ничкало та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України; Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського. – Київ; Вінниця, 2010. – Вип. 23. – С. 10–19; Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Полтавського нац. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. Серія : “Педагогічні науки”. – Полтава, 2010. – Вип. 7. – С. 63–72.

1036. **Діалектика ціннісних суджень та відношень** // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. : у 3-х ч. / за ред. Л. Л. Товажнянського, О. Г. Романовського. – Харків, 2010. – Вип. 27., ч. 1. – С. 28–39.

-
1037. **Естетичні регулятиви педагогічної майстерності** // Педагогічна майстерність як система професійний і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів VII пед. мистец. читань пам'яті професора О. П. Рудницької / [за ред. О. М. Отич]. – Чернівці, 2010. – С. 17–23.
1038. **Життєвий поступ людини у вимірі наукової і культурологічної парадигм** // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів VI мистец.-пед. читань пам'яті професора О. П. Рудницької / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, відділ пед. естетики та етики. – Чернівці, 2010. – С. 15–24 с.
1039. **Криза цінностей – катастрофа суспільств і держав** // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Київ, 2010. – Вип. 2. – С. 7–19.
1040. **Культура і цінності у просторі життєвого поступу: видатному організаторові освіти в Україні Петрові Юрійовичу Сауху з нагоди 60-ти річчя від дня народж. присвячую** // Життєві імперативи та наукова школа професора Петра Сауха : ювілею Петра Юрійовича Сауха присвячується / Житомирський держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир, 2010. – С. 16–24.
1041. **Методологічна опора педагогічного наукового дослідження** // Проектування процесу професійного навчання у закладах профтехосвіти : монографія / за ред. Н. Г. Ничкало. – Київ ; Хмельницький, 2010. – С. 12–40.
1042. **Нюрнберг Федора Моргуна** // Україна молода. – 2010. – 7 лип. (№ 122). – С. 7.
1043. **Освітні парадигми та педагогічні технології у вимірах філософії освіти** // Наук. вісник Миколаївського держ. ун-ту імені В. О. Сухомлинського. Серія : Пед. науки. – Миколаїв, 2010. – Вип. 1.28: Розвиток педагогічної освіти в контексті цивілізаційних змін. – С. 21–27.
1044. **Педагогічна дія вчителя в умовах інтегральної освітньої технології** // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2010. – № 3. – С. 11-21.

-
1045. **Педагогічна якість в системі неперервної освіти** // Традиції та інновації менеджменту навчальних закладів і реалізація управлінських проектів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 11-12 берез. 2010 р., м. Полтава / Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Полтава, 2010. – С. 9–11.
1046. **Про ієрархію ціннісних модальностей** / І. А. Зязюн // Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології : [зб. наук. пр. : в 3 т.] / Ін-т вищої освіти НАПН України. – Київ, 2010. – Т. 1. – С. 34–42. – (Вища освіта України).
1047. **Проблемні питання педагогічної якості** // Педагогічна майстерність як система професійно-митсецьких компонентностей : матеріали звіт. наук. конф. Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України за 2009 рік. – Вінниця, 2010. – С. 11–14.
1048. **Проективний аналіз технологій педагогічної дії** // Педагогіка і психологія. – 2010. – № 2. – С. 22–33.
1049. **Проективний аналіз технологій педагогічної дії** // Безперервна професійна освіта в контексті європейської інтеграції: теорія, досвід, прогноз : [зб. наук. ст. методол. семінару, 17 берез. 2010 р. : у 2 ч. / за ред. В. І. Лугового, Н. Г. Ничкало]. – Київ : Пед. думка, 2010. – Ч. 1. – С. 60–68.
1050. **Світоглядний аспект адаптації вчителя до умов освітнього життєвого середовища** // Професійна адаптація молодого вчителя в умовах змін ціннісної парадигми суспільства : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 17–18 лют. 2010 року / [редкол. : В. О. Огнев'юк, І. А. Зязюн]; Київськ. Ін-т імені Бориса Грінченка. – Київ, 2010. – С. 6–13.
1051. **Свобода діяльності суб'єктів учіння у цілепокладанні громадянської активності** // Вісник міжнар. гуманіт. ун-ту. Серія: Історія, філософія, політологія : зб. наук. пр. – О., 2010. – Вип. 1. – С. 54–57.
1052. **Творчий доробок Тадеуша Новацького – гімн Людині Праці** // Т. В. Новацький. Людська праця : аналіз поняття / Тадеуш Вацлав Новацький ; пер. з пол. Юлії Родик. – Львів : Літопис, 2010. – С. 173–176.

-
1053. **Теоретичний аналіз педагогічної майстерності** – стратегічної домінанти свободи суб'єктів учіння // Розвиток педагогічної майстерності викладача в умовах неперервної освіти : [монографія / І. А. Зязюн, Т. В. Іванова, А. І. Кузьмінський та ін.] ; Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2010. – С. 3–56.
1054. **Філософія педагогічної антропології** // Концептосфера педагогічної аксіології : матеріали філос.-методол. семінару “Аксіологічна концептосфера педагогічної освіти” / автор ідеї і упоряд. Т. П. Усатенко ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Київ ; Ніжин, 2010. – С. 8–12.
1055. **Ціннісна домінанта світоглядної підготовки вчителя** // Ставропігійські філософські студії : зб. наук. пр. з філософії, психології, мистецтвознавства, культурології, педагогіки та філософії освіти / Ун-т “Львівський Ставропігійон”, Ін-т мистецтв НПУ імені Михайла Драгоманова. – Львів, 2010. – Вип. 4. – С. 96–113.
1056. **Ціннісний потенціал професійних якостей учителя** // Розвиток психологічної готовності педагогів до творчої професійної діяльності: наук.-метод. посіб. / за наук. ред. Е. О. Помиткіна ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Миколаїв. спец. школа І–ІІІ ступенів мистецтв і прикладних ремесел “Академія дитячої творчості”. – Київ ; Миколаїв, 2010. – С. 5–14.
1057. **Криза цінностей – катастрофа суспільств і держав** // Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia = Професійна освіта : педагогіка і психологія : пол.-укр. журн. ; укр.-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2010. – [Вип.] XII. – С. 101–112.
1058. **Світоглядна акцентуація аксіологічної безпеки вчителя в постіндустріальному суспільстві** // Paradycmamy oświatowe i edukacja nauczycieli / pod red. Wasyla Kremienia, Tadeusza Lewowickiego, Swietłany Sysojewej. – Warszawa–Kraków, 2010. – S. 42–54.
1059. **Po pierwsze, nauczyciel** : [інтрев'ю] z prof. Iwanem Ziazunem, dyrektorem Pedagogiki i Psychologii Oświaty Zawodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy, bytym ministrem edukacji / rozmawia

---

Maciej Kutak // Głos Nauczycielski. – 2010. – 12 maja (nr. 19). – S. 5.
– Фотогр.

1060. **Ред.: Біла книга національної освіти України** / [Т. Ф. Алексеєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл та ін.] ; за заг. ред. В. Г. Кременя ; НАПН України. – Київ : Інформ. системи, 2010. – 340, [1] с. – Член редкол.

1061. **Ред.: Вища освіта України.** – 2010. – № 3: Тем. вип.: Педагогіка Вищої школи : методологія, теорія, технології : [в 2-х т.]. – Член редкол.

Т.1. – 2010. – 520 с.

Т.2. – 2010. – 484 с.

1062. **Ред.: Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Черкаська обл.** / НАПН України. Асоціація ректорів пед. ун-тів Європи, Ін-т вищої освіти НАПН України. – Київ : Знання України, 2010. – 351 с. – Член. ред. ради.

1063. **Ред.: Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Херсонська обл.** / НАПН України, Асоціація ректорів пед. ун-тів Європи, Ін-т вищої освіти НАПН України. – Київ : Знання України, 2010. – 447 с. – Член. ред. ради.

1064. **Ред.: Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Хмельницька обл.** / НАПН України. Асоціація ректорів пед. ун-тів Європи, Ін-т вищої освіти НАПН України. – Київ : Знання України, 2010. – 448 с. – Член. ред. ради.

1065. **Ред.: Немец Єжи. ДОКТОР HONORIS CAUSA** Національної академії педагогічних наук України = Jerzy Niemiec. DOKTOR HONORIS CAUSA Narodowej akademii nauk pedagogicznych Ukrainy / НАПН України ; [за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; відп. за вип. : Боровік О. М.]. – Київ, Богданова А. М., [2010]. – 31, [1] с. – Ред.

1066. **Ред.: Наук. вісник Миколаївського держ. ун-ту імені В. О. Сухомлинського.** Серія : Пед. науки. – Миколаїв, 2010. –

Вип. 1.28–1.30: Розвиток педагогічної освіти в контексті цивілізаційних змін. – 234 с. – Член. редкол.

1067. **Ред.: Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи** : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, відділ андрагогіки. – Київ, 2010. – Вип. 2. – 288 с. – Член наук. ради.
1068. **Ред. : Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. вісник НАПН України. – 1993, верес. – Київ, 2012. – № 1–4. – Член редкол.
1069. **Ред.: Педагогіка толерантності**: громадський психол.-пед. щоквартальник укр. та рос. мовами. – 1997, лип. – Київ, 2010. – № 1–4. – Член редкол.
1070. **Ред.: Педагогіка толерантності** : громадський психол.-пед. щоквартальник укр. та рос. мовами. – 1997, лип. – Київ, 2010. – № 1–4. – Член редкол.
1071. **Ред.: Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей** : зб. матеріалів VI мистец.-пед. читань пам'яті професора О. П. Рудницької / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, відділ педагогічної естетики та етики. – Чернівці : Зелена Буковина, 2010. – 348 с. – Член редкол.
1072. **Ред.: Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей** : зб. матеріалів VII пед-мистец. читань пам'яті професора О. П. Рудницької / [за ред. О. М. Отич]. – Чернівці : Зелена Буковина, 2010. – 410 с. – Член. редкол.
1073. **Ред.: Педагогічний процес: теорія і практика** : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Благод. фонд ім. А. С. Макаренка. – Київ : Екмо, 2010. – Вип. 1–4. – Член редкол.
1074. **Ред.: ПостМетодика** : журн. Полтав. облас. Ін-ту післядипломної пед. освіти. – 1993, берез. – Полтава, 2010. – № 1–4. – Член редкол.
1075. **Ред.: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти** : зб. наук. пр. : у 3-х вип. / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО. – Харків, 2010. – Член редкол.

Вип. 25. – 2010. – 329 с.
Вип. 26. – 2010. – 331 с.
Вип. 27, ч. 1. – 2010. – 340 с.

1076. **Ред.: Професійна адаптація молодого вчителя в умовах змін ціннісної парадигми суспільства :** матеріали Всеукр. наук.-прак. конф., 17–18 лют. 2010 року / [редкол. : В. О. Огнев'юк, І. А. Зязюн] ; Київський ун-т імені Бориса Грінченка. – Київ, 2010. – 144 с. – Член редкол.

1077. **Ред.: Рідна школа :** щомісяч. наук.-пед. журн. – 1922, трав. – Київ, 2010. – № 1–12. – Член редкол.

1078. **Ред.: Ставропігійські філософські студії :** зб. наук. пр. з філософії, психології, мистецтвознавства, культурології, педагогіки та філософії освіти / Ун-т “Львівський Ставропігійон”, Ін-т мистецтв НПУ імені Михайла Драгоманова. – Львів, 2010. – Голов. ред.

2010. – Вип. 4. – 293 с.

1079. **Ред.: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців:** методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), Р. С. Гуревич, Н. Г. Ничкало та ін.] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України ; Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця : Планер, 2010. – Голова редкол.

Вип. 23. – 2010. – 549 с.

Вип. 24. – 2010. – 567 с.

Вип. 25. – 2010. – 561 с.

1080. **Ред.:Трибуна :** громад.-політ. і теорет. журн. – 1965, трав. – Київ, 2010. – № 1–12 –Член редкол.

1081. **Ред.: Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia =** Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн.; укр.-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2010. – 389 с. – Член редкол.

[Вип.] XII. – 389 с.

1082. **Рец.: Кучерявий О. Г. Професійне самовиховання у вищій школі : навч. посіб. / О. Г. Кучерявий. – Київ : Освіта України, 2010. – 200 с. – Рец.**

2011

1083. **Гуманист. Мыслитель. Педагог: об идеалах В. А. Сухомлинского / Е. Г. Родчанин, И. А. Зязюн, А. Л. Черненко. – Ростов н/Д : Альтаир, 2011. – 160 с.**

1084. **Юний педагог : програма факультативу для учнів 8–11 класів / [уклад. : І. А. Зязюн, І. Ф. Кривонос, Н. М. Тарасевич] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Київ : Фенікс, 2011. – 144 с.**

1085. **Аксіологічна небезпека занепаду культур і держав // Ставропігійські філософські студії : [зб. наук. пр. з філософії, психології, мистецтвознавства, культурології, педагогіки та філософії освіти] / Ун-т “Львівський Ставропігійон”, Ін-т мистецтв НПУ імені Михайла Драгоманова. – Львів, 2011. – Вип. 5. – С. 155–169.**

1086. **Аксіологічний погляд вчителя на сучасну комп’ютерну технологію учіння // Розвиток пед. наук в Україні і Польщі на початку ХХІ століття : зб. наук. пр. / НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Комітет пед. наук Польської академії наук. – Черкаси ; Київ, 2011. – С. 34–41.**

1087. **Аксіологічні ресурси педагогічної дії вчителя // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Київ ; Полтава, 2011. – Вип. 1. – С. 9–24.**

1088. **Безсвідоме у виявах пізнавально-творчого процесу особистості // Творчий розвиток особистості засобами мистецтва : навч.-метод. посіб. / [за ред., передмова Н. Г. Ничкало]. – Чернівці : Зелена Буковина, 2011. – С. 11–22.**

1089. **Гуманистическая сущность мастерства А. Макаренка / И. Ф. Кривонос, И. А. Зязюн, Н. Н. Тарасевич // Народное**

образование : сб. науч. тр. российских и зарубежных
макаренковедов. – М., 2011. – С. 8–95.

1090. **Дійти до кожної дитини може лише обдарований учитель** : із виступу директора Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих Івана Зазюна на заг. зборах НАПН України // Освіта України . – 2011. – 4 лют. (№ 9 / 10). – С. 4.
1091. **Дорога Ніно Миколаївно : [вітання професора Ніну Тарасевич з нагоди 75-ліття від дня народж.]** // Професор Ніна Тарасевич : біобібліограф. покажчик до 75-ліття від дня народж. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2011. – С. 32–33 : фотогр. : мить товариського спілкування : Лариса Коваль, Ніна Тарасевич, Іван Зязюн.
1092. **Екзистенціальні особливості педагогічної дії** // Вісн. Черкаського ун-ту. Серія : Пед. науки / Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2012. – Вип. 1. – С. 3–7.
1093. **Краса педагогічної дії – у красі душі вчителя** // Пед. газета. – 2011. – Верес. (№ 9). – С. 4.
1094. **Моєму колезі – молодому вчителю** // Шляхи і методи забезпечення подальшого творчого зростання обдарованої молоді : монографія / за заг. ред. Л. В. Корінної. – Житомир : ЖДУ, 2011. – С. 10–13.
1095. **Наука і мистецтво педагогічної дії** // Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей : зб. матеріалів ІХ пед.-мистец. читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, відділ пед. естетики та етики. – Чернівці : Зелена Буковина, 2011. – Вип. 3. – С. 21–29.
1096. **Нові технології підготовки вчителя в Україні** // Наук. вісник Миколаївського держ. ун-ту імені В. О. Сухомлинського. Серія : Пед. науки. – Миколаїв, 2011. – Т. 1, вип. 32 : Підготовка вчителя в Європі. – С. 16–21.
1097. **Педагогічна майстерність – технологія педагогічної дії** // Теорія і практика підготовки майбутніх учителів до педагогічної дії : матеріали Всеукр. наук. практ. конф., 20-21 трав. 2011 р., м. Житомир / Інститут пед. освіти і освіти дорослих

НАПН України, Житомирський держ. ун-т імені Івана Франка. – Житомир, 2011. – С. 6–12.

1098. **Педагогічне наукове дослідження у контексті цілісного підходу** // Порівняльна професійна педагогіка. – 2011. – Вип. 1. – С. 19–30.
1099. **Підготовка вчителя – основне питання для сучасної освіти** // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2011. – № 2. – С. 16–18.
1100. **Професія вчителя у вимірі педагогічної майстерності** // Педагогічна і психологічна науки в Україні : зб. наук. пр. : в 5 т. / НАПН України. – Київ : Пед. думка, 2012. – Т. 4 : професійна освіта і освіта дорослих. – С. 229–245. – (До 20-річчя НАПН України).
1101. **Учитель ХХІ століття: чарівник, добротворець, любомудр, працелюб** // Сучасні навчальні заклади – 2011 : офіц. каталог виставки / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, НАПН України, Компанія “Виставковий світ”. – Київ, 2011. – С. 18–19.
1102. **Філософія та зміст професійно-педагогічної якості в системі неперервної освіти** // Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі : зб. наук. пр. / Полтавський держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2011. – С. 64–67.
1103. **Функції сучасної інформологічної культури** // Педагогіка вищої школи : методологія, теорія, технології : зб. наук. пр. : [у 2 т] / Ін-т вищої освіти НАПН України. – Київ, 2011. – Т. 1. – С. 19–26.
1104. **Цілісний методологічний підхід у педагогічному науковому дослідженні** // Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи : матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф., 24–26 жовт. 2011 року, м. Хмельницький / НАПН України, Хмельницький нац. ун-т, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Хмельницький, 2011. – С. 7–13.
1105. **Динаміка парадигм у гуманітарних науках // Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia = Професійна освіта: педагогіка і психологія** : пол.-укр.; укр.-пол. журн. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2011. – Вип. 13. – С. 39–48.

-
1106. **Nauczyciel w wymiarze Porównani historycznych** // Badanie – dojrzwowanie – rozwój (na drodze do doktoratu). Wybrane aspekty badań komparatystycznych: założenia metodologiczne i analizy porównawcze / pod red. F. Szloska. – Warszawa – Radom : Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji, 2011. – T. 237. – S. 27–35.
1107. **Ред.: Вища освіта України.** – 2011. – №3 : Спецвип : [у 2 т] –
- Т. 1 : **Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології** : зб. наук. пр. – 2011. – 834 с. – Член. редкол.
- Т. 2 : **Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології** : зб. наук. пр. – 2011. – 532 с. – Член. редкол.
1108. **Ред.: Наук. вісник Миколаївського держ. ун-ту імені В. О. Сухомлинського.** Серія : Пед. науки. – Миколаїв, 2011. –
- Т. 1, вип. 32: Підготовка вчителя в Європі. – 234 с. – Член. редкол.
1109. **Ред.: Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи** : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, відділ андрагогіки. – Київ, 2010. – Вип. 3, ч. 1. – 338. – Член наук. ради.
1110. **Ред.: Отич О. Розвиток творчої індивідуальності студентів професійно-педагогічних навчальних закладів засобами мистецтва** : монографія / Олена Отич. – Чернівці : Зелена Буковина, 2011. – 247, [1] с. – Наук. ред.
1111. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. вісник НАПН України. – 1993, верес. – Київ, 2011. – № 1–4. – Член редкол.
1112. **Ред.: Педагогіка толерантності** : громадський психолого-педагогічний щоквартальник укр. та рос. мовами. – 1997, лип. – Київ, 2011. – № 1–4. – Член редкол.
1113. **Ред.: Педагогічна і психологічна науки в Україні** : зб. наук. пр. : в 5 т. / НАПН України. – Київ : Пед. думка, 2012. –
- Т. 4 : Професійна освіта і освіта дорослих. – 512 с. – Член редкол. (До 20-річчя НАПН України)

-
1114. **Ред.: Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей : зб. матеріалів ІХ пед.–мистец. читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, відділ пед. естетики та етики. – Чернівці : Зелена Буковина, 2011. – Вип. 3. – 640 с. – Голов. ред.**
1115. **Ред.: Порівняльна професійна педагогіка : наук. журн. – 2011, берез. – Київ, 2011. – Вип. 1–2. – Член наук ради.**
1116. **Ред.: Професійно-технічна освіта : наук.-метод. журн. – 1997, черв. – Київ, 2011. – № 1–4. – Член редкол.**
1117. **Ред.: Рідна школа : щомісяч. наук.-пед. журн. – 1922, трав. – Київ, 2011. – № 1–12. – Член редкол.**
1118. **Ред.: Розвиток педагогічних наук в Україні і Польщі на початку ХХІ століття : зб. наук. пр. / НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Комітет пед. наук Польської академії наук. – Черкаси ; Київ, 2011. – 740 с. – Заст. голови редкол.**
1119. **Ред.: Ставропігійські філософські студії : [зб. наук. пр. з філософії, психології, мистецтвознавства, культурології, педагогіки та філософії освіти] / Ун-т “Львівський Ставропігійон”, Ін-т мистецтв імені Михайла Драгоманова. – Львів, 2011. – Голов. ред.**
2011. – Вип. 5. – 293 с.
1120. **Ред.: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), Р. С. Гуревич, Н. Г. Ничкало та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України ; Вінницький держ. пед. Ун-т імені Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця : Планер, 2011. – Голова редкол.**
- Вип. 26. – 2011. – 540 с.
Вип. 27. – 2011. – 539 с.
Вип. 28. – 2011. – 585 с.
1121. **Ред.: Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія : щоквартальний**

наук.-практ. журн. – 2000 – Харків, 2011. – № 1–4. – Член коорд. Ради.

1122. **Ред.:Трибуна** : громад.-політ. і теорет. журн. – 1965, трав. – Київ, 2011. – № 1–12 –Член редкол.

1123. **Рец.: Овчаров С. М. Навчаємося творити: розвиток креативних здібностей школярів** : навч.-метод посіб / С. М. Овчаров, К. В. Овчарова. – Полтава : ТОВ АСМІ, 2011. – 108, [1] с. – Рец.

1124. **Ред.: Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia** = Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн. ; укр.-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2011.

[Вип.] XIII. – 2011. – 367 с.

2012

1125. **Аналіз педагогічної дії у площині самовизначення вчителя** // Креативна педагогіка. – 2012. – № 6. – С. 17-18.

1126. **Екзистенціальні особливості педагогічної дії** // Вісн. Черкаського ун-ту. Серія : Пед. науки / Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького. – 2012. – Вип. 1. – С. 3-7.

1127. **Естетичні регулятиви педагогічної майстерності** // Естетичне виховання дітей та молоді: теорія, практика, перспективи розвитку : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка. – Житомир, 2012. – С. 14–22.

1128. **Інтуїція в життєтворчості й вигоранні професійно зорієнтованої діяльнісної особистості** // Психологічні і педагогічні проблеми педагогічної дії : зб. наук. пр. : у 2 ч. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, НТУ “ХПІ”. – Х. : НТУ “ХПІ”, 2012. – Ч. 1 / за наук. ред. В. В. Рибалки, Е. О. Помиткіна. – С. 9–22.

1129. **Компетентнісний педагог завжди й повселюдно – учитель, психолог, культуролог, вчений** // Сучасні заклади освіти – 2012 :

міжнар. виставка, 1–3 берез. 2012 р.: офіц. каталог виставки / МОН, молоді та спорту України, НАПН України. – Київ, 2012. – С. 23–24.

1130. **Має бути ідея, яка або поєднує, або роз'єднує. Тоді буде прогрес :** інтерв'ю з директором Інституту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, дійсним членом НАПН України, доктором філос. наук, професором Іваном Андрійовичем Зязюном / інтерв'ю взяв журналіст Олександр Хоменко // Золотий фонд нації / Українська конфедерація журналістів, Інститут біографічних досліджень. – Київ : Український видавничий консорціум, 2012. – Вип. 4. – С. 49.
1131. **Майбутніх академіків треба шукати в дитячій пісочниці** // Освіта України. – 2012. – 30 лип. (№ 31). – С. 10.
1132. **Могутність педагогічного таланту** / І. А. Зязюн // Слово про вчителя (до 100-річчя від дня народж. А. П. Каришина) / [упоряд. : Ю. В. Самусенко, Г. Ф. Джурка ; за ред. Н. І. Шияна] ; Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2012. – С. 10–23.
1133. **Немає педагогіки без педагога** // Рідна шк. – 2012. – № 4/5. – С. 19–23.
1134. **Неперервний розвиток та саморозвиток професійної майстерності вчителя у післядипломній освіті** // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), Р. С. Гуревич, Н. Г. Ничкало та ін.] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України ; Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця : Планер, 2012. – Вип. 29. – С. 13–23.
1135. **Педагогічна компетентність і професійна підготовка вчителя** // Управління організацією навчально-виховного процесу в середній і вищій школі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті А. С. Макаренка, 13-14 берез. 2012 р., м. Полтава / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2012. – С. 9–10.

-
1136. **Підготовка вчителя до забезпечення якості освітньо-виховного процесу в Україні** // Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. XIX Каришинські читання : матеріали наук. практ. конф., 17-18 трав. 2012 р. : зб. наук. пр. / Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України. – Полтава, 2012. – С. 34–38.
1137. **Професія вчителя у вимірі педагогічної майстерності** // Педагогічна і психологічна науки в Україні : зб. наук. пр. : в 5 т. / НАПН України. – Київ : Пед.думка, 2012. – Т. 4 : Професійна освіта і освіта дорослих. – С. 229–245.
1138. **Самовизначення вчителя як фактор регуляції педагогічної дії** // Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи : зб. наук. пр. / за ред. Василя Кременя і Тадеуша Левовицького. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – С. 357–367.
1139. **Синергетичні параметри педагогіки як детермінанти креативного навчання** // Креативна педагогіка. – 2012. – № 5. – С. 7–13.
1140. **Учитель на перетині тисячоліть** // Трибуна. – 2012. – № ½, ¾. – С. 6-7.
1141. **Педагогічна професія в контексті двох парадоксів** // Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia = Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр., укр.-пол. щорічник / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2012. – [Вип.] XIV. – С. 83–92.
1142. **Ред.: Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи** : зб. матеріалів III Міжнар. наук. практ. конф., 12–14 листоп. 2012 р. : у 2 ч. / Львівський держ. ун-т безпеки життєдіяльності, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України [та ін.]. – Київ ; Львів : ЛДУ БЖД, 2012. –
Вип. 3, ч. 1. – 2012. – 346 с.
Вип. 3, ч. 2. – 2012. – 290 с.
1143. **Ред.: Коваль П. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки студентів вищих технічних навчальних закладів**

засобами мистецтва : монографія / за ред. І. Зязюна. – Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2012. – 316 с. – Ред.

1144. **Ред.: Креативна педагогіка** : наук.-метод. журн. – 2012, січ. – Київ, 2012. – № 5, 6. – Член редкол.

1145. **Ред.: Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технологія** : у 3 т. / Інститут вищої освіти НАПН України. – Київ : Пед. преса, 2012. – Член редкол.

Т. 1. – 2012. – 587 с.

Т. 2. – 2012. – 567 с.

Т. 3. – 2012. – 618 с.

1146. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. вісник НАПН України. – 1993, верес. – Київ, 2012. – № 1–4. – Член редкол.

1147. **Ред.: Порівняльна професійна педагогіка** : наук. журн. – 2011, берез. – Київ, 2012. – Вип. 1–2. – Член наук ради.

1148. **Ред.: Професійно-технічна освіта** : наук.-метод. журн. – 1997, черв. – Київ, 2012. – № 1–4. – Член редкол.

1149. **Ред.: Рідна школа** : щомісяч. наук. – пед. журн. – 1922, трав. – Київ, 2012. – № 1–12. – Член ред. ради.

1150. **Ред.: Ставропігійські філософські студії ULTIMA RATIO** : зб. наук. пр. з музикознавства, психології, педагогіки та філософії освіти / [упоряд. О. П. Опанасюк]; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Університет “Львівський ставропігійон”. – Львів : Ставропігійон, 2012. –

Вип. 6. – 2012. – 291 с. – Член редкол.

1151. **Ред.:Трибуна** : громад.-політ. і теорет. журн. – 1965, трав. – Київ, 2012. – № 1–12. – Член редкол.

1152. **Ред.: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців**: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), Р. С. Гуревич, Н. Г. Ничкало та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Вінницький держ. пед. Ун-т імені

Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця : Планер, 2012. –
Голова редкол.

Вип. 29. – 2012. – 524 с.

Вип. 30. – 2012. – 513 с.

Вип. 31. – 2012. – 540 с.

Вип. 32. – 2012. – 539 с.

Вип. 33. – 2012. – 585 с.

1153. **Ред.: Теорія і практика управління соціальними системами:** філософія, психологія, педагогіка, соціологія : щоквартальний наук.-практ. журн. – 2000. – Харків, 2012. – № 1–4. – Член коорд. Ради.

2013

1154. **Аксіологічні критерії вікової психології** // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, відділ андрагогіки. – Київ, 2013. – Вип. 7. – С. 6–24.
1155. **Вельмишановний пане Франтішек Шльосек** // Інноваційність у науці і освіті: наук. вид. до ювілею професора, д-ра хабілітованого Франтішека Шльосека / [редкол.: В. Кремень (голова редкол.), Є. Куніковські (заст. голови), Н. Ничкало (заст. голови); упоряд.: Н. Ничкало, І. Савченко]; НАПН України, Комітет пед. наук Польської академії наук, Хмельницький нац. ун-т. – Київ : Богданова А. М., 2013. – С. 53.
1156. **Дивосвіт людськості й людяності Олександра Романовського** // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2013. – № 1. – С. 19–22.
1157. **Естетика і етика започатковують людську духовність** // Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів : наук.-допоміж. бібліогр. покажч. / [упоряд. Л. М. Штома; наук. консультант і авт. вступ. ст. О. М. Отич; наук. ред. І. А. Зязюн; бібліогр. ред. Л. Н. Штома]. – Кіровоград : “Імекс-ЛТД”, 2013. – С. 11-12.

-
1158. **Естетика і етика педагогічної дії** // Сучасні заклади освіти – 2013 : міжнар. виставка 28 лют. – 2 берез. 2013 р. / МОН, молоді та спорту України, НАПН України, Компанія “Виставковий світ”. – Київ, 2013. – С. 26–27.
1159. **Історичні витоки психологічної педагогіки** // Рідна шк. – 2013. – № 11. – С. 3–12.
1160. **Карл Юнг Про безсвідому природу творчості** // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, відділ естетики і етики педагогічної дії. – Київ ; Полтава, 2013. – Вип. 6. – С. 7–26.
1161. **Компетентнісний педагог завжди й повсюдно – учитель, психолог, культуролог, вчений** // Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів : наук.-допоміж. бібліогр. покажч. / [упоряд. Л. М. Штома ; наук. консультант і авт. вступ. ст. О. М. Отич ; наук. ред. І. А. Зязюн ; бібліогр. ред. Л. Н. Штома]. – Кіровоград : “Імекс-ЛТД”, 2013. – С. 49–54.
1162. **Концептуальна домінанта психологічної педагогіки Л. С. Виготського та представників його школи** // Наук. часоп. Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія : 17, Теорія і практика навчання та виховання / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2013. – Вип. 23. – С. 10–18.
1163. **“Мої вчителі – театральний інститут і Станіславський” : інтерв’ю** / інтерв’ю провела Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2013. – Лют. (№ 2). – С. 4.
1164. **Педагогічна психологія у контексті наукових підходів до дослідження проблем освіти** // Учитель мистецьких дисциплін у дискурсі педагогічної майстерності : монографія / [І. А. Зязюн, Г. Г. Філіпчук, О. М. Отич та ін. ; за наук. ред., передм. і післямова О. М. Отич]. – Бердянськ : Бердянський держ. пед. ун-т, 2013. – С. 12–30.
1165. **Плідний науковий і особистісний діалог [до ювілею укр.-пол. щорічника “Професійна освіта: педагогіка і психологія”]** // Пед. газета. – 2013. – Серп. (№ 8). – С. 2.

-
1166. **Про велич “Я – концепції” тендітної людської душі мого побратима** // Філіпчук Георгій Національна освіта: особистість і суспільство : зб. наук пр. – Чернівці : Зелена Буковина, 2013. – С. 825–828.
1167. **Проблеми особистісного і професійного онтогенезу** // Андрагогічний вісник. – 2013. – Вип. 4. – С. 5–12.
1168. **Психологічна педагогіка в царині педагогічної дії** // Інноватика в сучасній освіті : п’ята виставка-презентація, 22-24 жовт. 2013 р. : офіц. каталог виставки. – Київ : МОН України, НАПН України, 2013. – С. 20–21.
1169. **Психопедагогіка московської психологічної школи** // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2013. – № 2. – С. 33–41.
1170. **Психопедагогічні засади педагогічної майстерності як системи професійних компетентностей** // Управлінські компетенції викладача вищої школи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 14-15 берез. 2013 р., м. Київ / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, 2013. – С. 15–17.
1171. **Педагогічна дія вчителя у вимірі психопедагогіки** // Від інноваційного змісту і технологій освіти до інноваційного прогресу : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. ; 15 жовт. 2013 р., м. Кременчук / [редкол. : І. М. Бобер (голова), А. П. Самодрин та ін.]. – Кременчук : ПП Щербатих, 2013. – С. 12–19.
1172. **Педагогічна дія у вимірі педагогічної майстерності** // Розвиток педагогічної майстерності вчителя у міжкурсовий період: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Академія педагогічної майстерності / [редкол. : М. М. Солдатенко та ін. ; упоряд. : О. М. Боровік, Н. В. Артем’єва]. – Київ : Богданова А. М., 2013. – С. 6–12.
1173. **Слово про вченого, колегу, педагога** [про д-ра фізико-математичних наук, професора, академіка Академії наук вищої освіти України, завідувача кафедри загальної фізики і математики Полтав. нац. пед. ун-ту імені В. Г. Короленка Олександра Пантелеймоновича Руденко : до 75-річчя від дня народження] // Олександр Руденко : біобібліогр. покажч. : до 75-річчя від дня

народження / уклад. : О. А. Губачова, О. В. Хорольський ; за ред. М. І. Степаненка. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. – С. 41–43.

1174. **Філософія ціннісних відношень** // Інноваційність у науці і освіті : наук. вид. до ювілею професора, д-ра хабілітованого Франтішека Шльосека / [редкол. : В. Кремень (голова), Є. Куніковські (заст. голови), Н. Ничкало (заст. голови) ; упоряд. : Н. Ничкало, І. Савченко] ; НАПН України, Комітет пед. наук Польської академії наук, Хмельницький нац. ун-т. – Київ : Богданова А. М., 2013. – С. 74–82.
1175. **Флагман вітчизняної педагогічної освіти і освіти дорослих** [про Ін-тут пед. освіти і освіти дорослих НАПН України / Іван Зязюн, Нелля Ничкало] // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, відділ естетики і етики педагогічної дії. – Київ ; Полтава, 2013. – Вип. 5. – С. 8–20. (до 20-річчя Ін-ту педагогічної освіти і освіти дорослих).
1176. **Ціннісні пріоритети підготовки вчителя** // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів X міжнар. пед.-мистец. читань пам'яті професора О. П. Рудницької / [голов. ред. І. А. Зязюн] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, відділ пед. естетики та етики. – Чернівці : Зелена Буковина, 2013. – Вип. 4. – С. 17–21.
1177. **Педагогічна діяльність і педагогічна дія вчителя в управлінні освітою** Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia = Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. ; укр.-пол. : щорічник / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2013. – [Вип.] XV. – С. 39–52.
1178. **Психопедагогічна домінанта професійної дії вчителя** // Interdyscyplinarność pedagogiki i jej subdyscyplin / Pod red. Zofii Szaroty , Franciszek Szlosek. – Warszawa – Krakow. – 2013. – S. 525–533 (пол. мова).
1179. **Ред. Бібліографічний покажчик праць науковців Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України (2008–**

-
- 2013 pp.) : наук. видання / [уклад. Л. Н. Штома, бібліограф. ред. Л. Н. Штома] ; наук. ред. : І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало, О. М. Отич ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Чернівці : Зелена Буковина, 2013. – 435 с. – Наук. ред.
1180. **Ред.: Вища освіта України: теорем. та наук. метод. часопис.** – 2001, квіт. – Київ, 2013. – № 1-4 – Член редкол.
1181. **Ред. Естетика і етика педагогічної дії :** зб. наук. пр. Вип. 5 / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Київ ; Полтава, 2013. – 211 с. – Голов. ред.
1182. **Ред.: Естетика і етика педагогічної дії :** зб. наук. пр. Вип. 6 / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Київ ; Полтава, 2013. – 188 с. – Голов. ред.
1183. **Ред. Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів :** наук.-допоміж. бібліогр. покажч. / упоряд. Л. М. Штома ; наук. консультант і авт. вступ. ст. О. М. Отич ; наук. ред. І. А. Зязюн ; бібліогр. ред. Л. Н. Штома. – Київ : Пед. преса, 2013. – 297 с. – Голов. ред.
1184. **Ред. Інноваційність у науці і освіті :** наук. вид. до ювілею професора, д-ра хабілітованого Франтішека Шльосека / [редкол. : В. Кремень (голова редкол.), Є. Куніковські (заст. голови), Н. Ничкало (заст. голови) ; упоряд. : Н. Ничкало, І. Савченко] ; Хмельницький нац. ун-т. – Київ : Богданова А. М., 2013. – С. 74–82. – Член редкол.
1185. **Ред.: Креативна педагогіка :** наук.-метод. журн. – 2012, січ. – Київ, 2013. – № 5, 6. – Член редкол.
1186. **Ред.: Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи :** зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, відділ андрагогіки. – Київ, 2010. – Вип. 3, ч. 1. – 338. – Член наук. ради.
1187. **Ред.: Педагогіка і психологія :** наук.-теорет. та інформ. вісник НАПН України. – 1993, верес. – Київ, 2013. – № 1–4. – Член редкол.

-
1188. **Ред.: Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей** : зб. матеріалів X пед.-мистец. читань пам'яті професора О. П. Рудницької. Вип 4 / [голов. ред. І. А. Зязюн] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, відділ пед. естетики та етики. – Чернівці : Зелена Буковина, 2013. – 420 с. – Голов. ред.
1189. **Ред.: Порівняльна професійна педагогіка** : наук. журн. – 2011, берез. – Київ, 2013. – Вип. 1, 2. – Член наук ради.
1190. **Ред.: Професійно-технічна освіта** : наук.-метод. журн. – 1997, черв. – Київ, 2013. – № 1–4. – Член редкол.
1191. **Ред.: Рідна школа**: щомісяч. наук.-пед. журн. – 1922, трав. – Київ, 2013. – № 1–12. – Член ред. ради.
1192. **Ред.:Трибуна** : громад.-політ. і теорет. журн. – 1965, трав. – Київ, 2013. – № 1–12 –Член редкол.
1193. **Ред.: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців**: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), Р. С. Гуревич, Н. Г. Ничкало та ін.] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця : Планер, 2010. – Голова редкол.
Вип. 34. – 2013. – 589 с.
Вип. 35. – 2013. – 590 с.
1194. **Ред.: Теорія і практика управління соціальними системами**: філософія, психологія, педагогіка, соціологія : щоквартальний наук.-практ. журн. – 2000 – Харків, 2013. – № 1–4. – Член коорд. ради.
1195. **Ред.: Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia** = Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн. ; укр.-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2013. – [Вип.] XV. – 2013. – 427 с.

2014

1196. **Дидактика індивідуальних характеристик особистості** // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / [редкол.: І. А. Зязюн (голова), Р. С. Гуревич, Н. Г. Ничкало та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського. – Київ; Вінниця: Планер, 2014. – Вип. 37. – С. 22–321.
1197. **Діалектика індивідуальних характеристик особистості** // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2014. – Вип. 37. – С. 22–32.
1198. **Європейські ідеї у творчості відомих педагогів: рец. на тритомник “European ideas in the works of famous edukationalists. Internationalization, globalization and their impact on education”**) // Педагогіка і психологія. – 2014. – № 3. – С. 99–102.
1199. **Компетенції і компетентності – домінантні складові психологічного досвіду особистості** // Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару, 3 квіт. 2014 р., м. Київ: у 2 ч. / НАПН України, Відділення загальної середньої освіти. – Київ: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. – Ч. 1. – С. 19–32.
1200. **Конспективний огляд структурних складових педагогічної дії в освітніх технологіях** // Вісн. Черкаського університету. Серія: Пед. науки / Черкас. нац. ун-т імені Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2014. – № 3. – С. 48–58.
1201. **Мудрість, інтелігентність, наполегливість: Слово про вченого, колегу, педагога Олександра Пантелеймоновича Руденка** // Олександр Пантелеймонович Руденко: біобібліогр. покажчик: до 75-річчя від дня народження / [уклад.: О. А. Губачова, О. В. Хорольський; за ред. М. І. Степаненка];

Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2013. – С. 41–43.

1202. **Педагогіка людськості професора Лідії Хомич** // Лідія Олексіївна Хомич: вчений, педагог, особистість : біобібліогр. покажчик / [упоряд. Л. Н. Штома, наук. ред. І. А. Зязюн, бібліогр. ред. Л. Н. Штома]; Ін-т. пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Київ, 2014. – С. 5–7.
1203. **Проблема самовизначення вчителя у контексті педагогічної дії** // Інноваційні підходи до виховання студентської молоді у вищих навчальних закладах : матеріали міжнар. наук. практи. конф., 22–23 трав. 2014 р., м. Житомир / за ред. О. А. Дубасенюк, В. А. Ковальчук. – Житомир, 2014. – С. 8–19.
1204. **Психологічний досвід – домінанта, детермінанта, уособлення й практичний вияв усіх різновидів досвіду педагогічних технологіях** // Сучасні заклади освіти – 2014 : офіційний каталог міжнар. виставки, 18–20 берез. 2014 р. / МОН України, НАПН України, компанія “Виставковий світ”. – Київ, 2014. – С. 21–23.
1205. **Психо-педагогічні умови учіння-виховання особистості** // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів XI Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам’яті професора О. П. Рудницької / [голов. ред.: І. А. Зязюн]. – Чернівці : Зелена Буковина, 2014. – Вип. 5(9). – С. 16–26.
1206. **Система освіти у вимірі компетентнісної діяльності й дії вчителя та майстерного управління учінням** // Вища освіта України – 2014. – Т. 1, № 3 : Тем. вип. : Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. – Київ ; Кіровоград, 2014. – С. 29–36. – (Присвячується світлій пам’яті академіка Івана Андрійовича Зязюна).
1207. **Система сукупних компетенцій і компетентностей у структурі педагогічної діяльності й дії вчителя** // Педагогіка і психологія. – 2014. – № 3. – С. 18–27.
1208. **Сугестологічна природа психологічного досвіду особистості** // Рідна школа. – 2014 р. – серп.-верес. (№ 8–9). – С. 72–80.

-
1209. **Ціннісні засади психологічної служби в освіті** // Я концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості : зб. наук пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), О. М. Отич та ін. ; упоряд. : О. М. Отич, О. М. Боровік] ; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Київ : Фенікс, 2014. – С. 96–110.
1210. **Чи може дитина знову стати суб'єктом дослідження наукової педології?** // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, відділ естетики і етики педагогічної дії. – Київ ; Полтава, 2014. – Вип. 7. – С 15–31.
1211. **“Я – концепція” у вимірі психологічної педагогіки** // Управлінські компетенції викладача вищої школи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 28 лют. 2014 р., м. Київ / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, 2014. – С. 23–29.
1212. **Ред.: Наук. вісн. Миколаївського держ. ун-ту імені В. О. Сухомлинського.** Серія : Пед. науки : зб. наук. пр. Вип. 1.44. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2014. – 128 с. – Член редкол.
1213. **Ред.: Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей :** зб. матеріалів XI Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О. П. Рудницької / [голов. ред. : І. А. Зязюн]. – Чернівці : Зелена Буковина, 2014. – 398 с. – **Голов. ред.**
1214. **Ред.: Порівняльна професійна педагогіка = Comparative professional pedagogy :** наук. журн. – 2011, берез. – . – Київ; Хмельницький, 2014. – Т. 4, вип.1–4. – Член наук. ради.
1215. **Ред.: Я концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості :** зб. наук пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), О. М. Отич та ін. ; упоряд. : О. М. Отич, О. М. Боровік] ; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Київ : Фенікс, 2014. – 534 с. – **Голова редкол.**

2015

1216. **Психопедагогічні умови учіння – виховання особистості**
// Етнодизайн : європейський вектор розвитку і національний контекст : зб. наук. пр. / НАПН України. Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Інститут реклами. – Полтава, 2015. – С. 11–19.
1217. **Як студентам подолати шкідливі звички?** // В. Моргун. Історії з великими, або психологи теж жартують / Володимир Моргун. – Полтава : Дивосвіт, 2015. – С. 9–10.

2016

1218. **Про велич Я-концепції тендітної людської душі мого побратима**
// **Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука** : зб. наук. пр. / [редкол. : Н. Ничкало (голова) та ін. ; упоряд. : Н. Ничкало, О. Боровік] ; НАПН України ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Київ : Богданова А. М, 2016. – С. 12–14.
1219. **Діалог педагогіки й психології – двох наук про людину: чи можливе їхнє існування однієї без одної** // Edukacja zawodowa i ustawiczna / red. naukowa Nella Nyczkało, Adam Solak ; Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Instytut Oświaty Pedagogicznej I Oświaty Dorosłych NANP Ukrainy. – Warszawa, 2016. – С. 31–41.

Наукова школа І. А. Зязюна

ДОКТОРИ НАУК

1220. **Букач М. М.** Формування педагогічної культури вчителя музики у процесі професійної підготовки : дис. ... д-ра пед.наук: 13.00.04 / Микола Миколайович Букач ; Київ. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 1999. – 390 с.
1221. **Васянович Г. П.** Морально-правова відповідальність педагога (теоретико-методологічний аспект) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Васянович Григорій Петрович ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 1997. – 377 с.
1222. **Карпенчук С. Г.** Педагогічна технологія А. С. Макаренка в контексті сучасної педагогіки : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Карпенчук Світлана Григорівна ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2003. – 556 с.
1223. **Коваль П. М.** Теоретичні і методичні засади професійної підготовки студентів вищих технічних навчальних закладів засобами мистецтва : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Коваль Петро Миколайович ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Київ, 2014. – 435 с.
1224. **Коновець С. В.** Теоретичні і методичні основи творчого розвитку майбутніх учителів образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Світлана Володимирівна Коновець ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Київ, 2012. – 472 с.
1225. **Кошманова Т. С.** Розвиток педагогічної освіти у США (1960–2000 рр.) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Кошманова Тетяна Сергіївна ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2002. – 577 с.
1226. **Кузьмінський А. І.** Теоретико-методологічні засади післядипломної освіти в Україні : дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04

/ Кузьмінський Анатолій Іванович ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2003. – 481 с.

1227. **Лещенко М. П.** Технології підготовки вчителів до естетичного виховання за рубежом: на матеріалах Великобританії, Канади, США : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Марія Петрівна Лещенко ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 1997. – 382 с.
1228. **Лимаренко Л. І.** Загальнопедагогічні засади діяльності студентського театру у системі професійної підготовки майбутніх педагогів : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Лідія Іванівна Лимаренко ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Київ, 2016. – 583 с.
1229. **Лігоцький А. О.** Система різнорівневої підготовки фахівців в Україні : (теорет.-методол. аспект) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Анатолій Олексійович Лігоцький ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 1998. – 484 с.
1230. **Меднікова Г. С.** Ціннісно-адаптаційний потенціал мистецтва постмодерну в аспекті неокласичної естетики : дис. ... д-ра філос. наук: 09.00.08 / Галина Сергіївна Меднікова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2005. – 404 с.
1231. **Мещанінов О. П.** Сучасні моделі університетської освіти в Україні: теорія і методика : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Мещанінов Олександр Павлович ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2005. – 665 с.
1232. **Нещадим М. І.** Військова освіта України: історія, теорія, методологія, практика : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Микола Іванович Нещадим ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2004. – 56 с.
1233. **Орлов В. Ф.** Теоретичні та методичні засади професійного становлення майбутніх учителів мистецьких дисциплін : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Орлов Валерій Федорович ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2004. – 542 с.
1234. **Отич О. М.** Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання :

-
- дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Олена Миколаївна Отич ; Інститут пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Київ, 2009. – 456 с.
1235. **Піддячий М. І.** Теоретико-методичні засади підготовки старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика трудового навчання / Микола Іванович Піддячий ; Інститут педагогіки АПН України. – Київ, 2009. – 507 с.
1236. **Помиткін Е. О.** Психологічні закономірності і механізми духовного розвитку дітей і молоді : дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.07 / Едуард Олександрович Помиткін ; Нац. держ. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2009. – 527 с.
1237. **Рашковська В. І.** Теоретичні і методичні основи використання образотворчої православної спадщини в духовному розвитку майбутнього вчителя : дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04/ Валентина Іванівна Рашковська ; Класичний приватний ун-т. – Запоріжжя, 2010. – 497 с.
1238. **Семенова А. В.** Теоретичні і методичні засади застосування парадигмального моделювання у професійній підготовці майбутніх учителів : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Алла Василівна Семенова / Тернопільський нац. пед. ун-т імені Володимира Гнатюка. – Київ, 2009. – 667 с.
1239. **Смирнова Т. А.** Теоретичні та методичні засади диригентсько-хорової освіти у вищих навчальних закладах : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Тетяна Анатоліївна Смирнова ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2003. – 502 с.
1240. **Солдатенко М. М.** Теоретико-методологічні основи розвитку самостійної пізнавальної діяльності майбутнього вчителя : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Микола Миколайович Солдатенко ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2007. – 427 с.
1241. **Шестопалюк О. В.** Теоретичні і практичні засади розвитку громадянської компетентності майбутніх учителів : дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Олександр Васильович Шестопалюк ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Київ, 2010. – 557 с.

КАНДИДАТИ НАУК

1242. **Андрощук І. В.** Формування естетичної культури майбутніх викладачів спеціальних дисциплін професійних навчальних закладів швейного профілю : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Ірина Василівна Андрощук ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Київ, 2008. – 269 с.
1243. **Більченко Є. В.** Педагогічні погляди Климента Смоляти в контексті діалогу культур : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Євгенія Віталіївна Більченко ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2006. – 228 с.
1244. **Внукова О. М.** Розвиток політичної культури майбутніх педагогів професійно-технічних навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Ольга Миколаївна Внукова ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Київ, 2004. – 249 с.
1245. **Гіптерс З. В.** Художня творча діяльність студентів вищих закладів освіти України (1960–1995 рр.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Гіптерс Зінаїда Василівна ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 1998. – 190 с.
1246. **Жебровський Б. М.** Формування професійної готовності директора школи до управління якістю освіти : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Борис Михайлович Жебровський ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Київ, 2002. – 201 с.
1247. **Зайцева І. Є.** Розвиток естетичної культури майбутніх учителів засобами театрального мистецтва : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Ірина Євгенівна Зайцева ; Центр. Ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України. – Київ, 2001. – 217 с.
1248. **Лещенко А. В.** Проблеми виховання і освіти у творчій спадщині В. І. Вернадського : дис. ... канд. пед. наук / Анатолій Васильович Лещенко ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2000. – 209 с.
1249. **Отич О. М.** Підготовка вчителя початкових класів до виховної роботи в школі : (на матеріалі пісенного фольклору) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Олена Миколаївна Отич ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 1997. – 256 с.

-
1250. **Пабат В. В.** Формування естетичних почуттів дітей дошкільного віку засобами народної казки : дис. ... канд. пед. наук / Вікторія Вікторівна Пабат ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1997. – 216 с. – Бібліогр.: с. 185–202.
1251. **Піддячий В. М.** Естетичні засади професійного саморозвитку майбутнього педагога : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Володимир Миколайович Піддячий ; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2016. – 279 с.
1252. **Полищук А. М.** Партийность как научный принцип марксистско-ленинской философии : дис. ... канд. философ. наук : 09.00.08 / Анатолий Михайлович Полищук ; Львов. гос. ун-т им. И. Я. Франко. – Л., 1978. – 200 с.
1253. **Рубан Л. О.** Професійна етика в процесі творчої самореалізації митця : дис. ... канд. філос. наук: 09.00.08 / Людмила Олександрівна Рубан ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 1997. – 179 с.
1254. **Сегеда Н. А.** Підготовка майбутнього вчителя музики до професійної самореалізації : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Наталя Анатоліївна Сегеда ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2002. – 20 с.
1255. **Скорик Т. В.** Формування естетичного досвіду студентів засобами музики : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Тамара Володимирівна Скорик ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 1998. – 164 с.
1256. **Філіпчук Н. О.** Підготовка майбутніх фахівців з музичного мистецтва у навчальних закладах Західної України (перша половина ХХ століття) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Наталія Олександрівна Філіпчук ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – 2009. – 225 с.
1257. **Черниш А. П.** Управління навчально-виховним процесом у гімназії : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Анатолий Петрович Черниш ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 1996. – 240 с.
1258. **Чернова О. С.** Формирование у младших школьников эстетического восприятия искусства : автореф. дис. ... канд. пед.

наук / Ольга Сергеевна Чернова ; Харьк. гос. пед. ин-т им. Г. С. Сковороды. – Харків, 1990. – 22 с.

1259. **Швидка С. О.** Формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя засобами театрального мистецтва : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Швидка Світлана Олександрівна ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Київ, 1996. – 177 с.
1260. **Шевнюк О. Л.** Формування художньо-естетичного досвіду майбутнього вчителя : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Олена Леонідівна Шевнюк ; Держ. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 1995. – 202 с.
1261. **Юрас И. И.** Эстетический фактор в формировании коммунистического мировоззрения старшеклассников : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Ирина Ивановна Юрас ; НИИ педагогики УССР. – Київ, 1987. – 174 с.

Філософсько-педагогічні роздуми академіка

Учитель – це той, хто веде за руку, педагогіка – майстерність ведення за руку, справжня педагогіка – це психологія в дії. Почуття значно вагоміші за розум.

Визначаючи технологізацію освіти об'єктивним процесом, що постійно розвивається і вектор якого визначається в основному науково–технічним прогресом та технологією суспільства, спробуємо з'ясувати його специфіку і визначити бодай найближчу перспективу. Якщо визначити технологію способом системної організації освітньої діяльності в різних сферах знання, культури, навколишнього світу, мислення, що зумовлюються рефлексією, стандартизацією, використанням спеціалізованого інструментарію, то об'єднати їх (на одному рині організації) неможливо у зв'язку з якісним розмежуванням технологічних задач і принципової різниці у підходах до їх вирішення.

[480, с. 17]

Вищою метою духовної педагогіки (педагогіки духовності) слід вважати сприяння максимально ефективному духовному розвитку особистості. Це, в свою чергу, формуватиме духовну культуру суспільства, яка має об'єктивний вияв через форми суспільної свідомості: науку, мистецтво, мораль, релігію.

[339, с. 136]

Відомо, що гуманістичний підхід не зводиться до якихось конкретних технологій чи методів навчання – це цілісна орієнтація, в основі якої – перебудова особистісних установок педагога. Підкреслюється, що якщо перша парадигма освіти ґрунтується на універсальності навчальних програм, фронтальному спілкуванні, стандартних оцінках знань, умінь, навичок, примусовості, трансляційній формі передачі інформації вчителем і пасивності учнів, то гуманістичний підхід в освіті апелює до індивідуалізації і диференціації навчання, що передбачає використання нормативів і

відповідно програм розвитку, до радості учня, до процесу творчості. Найважливіше в даному підході – формування в учнів не лише нормативних знань, але передусім механізмів самонавчання і самовиховання з врахуванням максимального включення індивідуальних здібностей кожного учня.

[339, с. 54]

Вчитель, його майстерність, його таланти – невичерпне джерело багатства народу, який прагне до інтелектуальної, етико-естетичної культури в часи усіяких потрясінь та негараздів.

[339, с. 4]

Для оволодіння педагогічною майстерністю необхідна систематична підготовка до кожного навчального заняття; постійна робота з новинками педагогічної і психологічної літератури, вилучення з них нового для практичної перевірки і використання; вивчення досвіду колег і запозичення всього кращого, корисного, дійсно необхідного; вироблення індивідуальних прийомів (постановка голосу, техніка мовлення, граматична правильність, дикція, інтонація, сила звуку і т.п.); саморегуляція фізичного і психічного станів. Успіх педагогічної діяльності визначається передусім рівнем професійної підготовленості викладача. З нагромадженням досвіду формуються оптимальні прийоми праці, приходить майстерність, яка дозволяє швидко адаптуватися до будь-якої учнівської аудиторії, виникає легкість в роботі.

[473, с. 364]

Зрозуміймо, нарешті, що іншого шляху не було і не буде. І хто намагається пропонувати інші шляхи для утвердження незалежності України, той веде її народ до великих непередбачуваних трагедій. Годі трагедій! Україна і її народ Божим велінням давно вже заслуговують на Щастя.

[428, с. 308]

Культура народів і держав як найважливіший із показників їхнього поступу завдяки особливій культуротворчій місії педагога, вчителя, який творить найбільшу, найвагомішу, найнеобхіднішу цінність – Людину. Основоположним критерієм цієї цінності є шанобливе, гуманне ставлення до іншої Людини, а отже – до іншої Країни, до іншого Народу.

[428, с. 5]

Навчання в школі є специфічною формою спільної життєдіяльності вчителя і учнів. Вони в школі не просто вступають у суспільні відносини, виконують соціальні ролі, визначені їхнім офіційним статусом (роль учителя і роль учня), а є насамперед носіями суто людських якостей, потреб, мотивів. Тому діяльність учителя і учнів у школі має будуватися на гуманістичних, особистісно орієнтованих засадах, які забезпечили б їм можливість встановлення добрих, суто людських взаємин, розуміння одне одного, взаємоповаги.

[339, с. 271]

Неперервну професійну освіту можна віднести до особистості, до освітнього процесу (до програм), до організаційних структур. У першому випадку це поняття означає, що людина вчиться постійно, без відносно довгих перерв або в освітніх установах, або засобами самоосвіти. Залишаючись на одному й тому самому формальному рівні... вона удосконалює свою професійну кваліфікацію, свою майстерність, піднімається ступенями і рівнями професійної освіти (“динаміка руху по вертикалі”). Людина включена в освітній процес на всіх стадіях її розвитку з врахуванням спадковості при переході з одного ступеня до іншого...

У змістовний аспект неперервної освіти згідно з динамікою руху особистості входять: багаторівневність, доповнення, маневреність.

[511, с. 15]

Освіта неможлива без Учителя, з іменем якого пов'язані і перемоги і поразки. Він завжди уособлював у собі мудрість суспільної свідомості і мав непересічний вплив на все суспільство. Він завжди був громадянином і професіоналом, від завжди був

наставником, поводитирем у майбутнє. Він не може бути поза політикою, але володіючи особливим суспільним статусом, йому слід дотримуватися золотого світового правила демократії: “Політика лише до порогу школи”. У виборі громадянських і професійних орієнтирів йому допоможуть вищі національно–державні інтереси, смисл і природа освіти, її соціальне призначення.

[433, с. 17]

Освіта – важливіша підсистема суспільства, узгоджена з його розвитком і залежна від існуючих форм соціальної взаємодії. Це історико-культурний феномен, процес і умова розвитку духовних начал народу і кожного індивіда. “Образ”, “зразок”, якими наповнена освіта, втілюються в індивідуальній самобутній формі у відповідності з культурою суспільства. Людина розвивається у смисловому полі певних знаків, значень, моральних норм, цінностей, ідеалів, притаманних конкретному народу. Тому освіта, як правило, національна за змістом. Ось чому мета освіти – виховання людини як суб’єкта культурно-історичного процесу, який відображає в собі історичний розум, культуру людства і відчуває свою відповідальність перед майбутнім як своїм майбутнім, залежних від його практичних дій.

[434, с. 4]

Особистість не може бути самодостатнім виміром чи кінцевим результатом смислової вибудови Людини. Адже смисл набувається постійно змінюваними відношеннями і зв’язками з сутнісними складниками людського буття. Особистість і Людина відрізняються тим, що перша є способом, інструментом, засобом організації досягнень другої. Перша отримує смисл і життєвість в другій. Можна з переконаністю стверджувати, що особистість в якості психологічного інструмента може “озовнішуватись”, про неї можна, необхідно рефлексувати “заочно” і це зовсім не суперечить трансцедентуючій, змінній природі людини.

[405, с. 326]

Педагог і актор повинні знати і відчувати аудиторію, з якою працюють – і передову, і відсталу її частини, розуміти, на кого орієнтуватися і кому допомагати. Необхідно знати ази людської реакції залежно від віку, статі, професійної спрямованості тощо. Чому клас підпорядковується педагогові? Чи можна підготувати себе до цього? Як народжуються ці педагогічні миттєвості? Ще можна ставити багато запитань, але відповідь на них буде суто особистісною, неповторною, інтуїтивною. Це тому, що сфера творчості – сфера безсвідомості. Однак теоретики і практики сцени, користуючись методом фізичних дій, рекомендують деякі поради для досягнення успіху.

[339, с. 111]

Педагогічна майстерність вчителя є достатньо стійкою системою теоретично обґрунтованих і практично виправданих педагогічних дій і операцій, які забезпечують високий рівень інформаційної взаємодії між викладачем і його учнями. Послугуючись цим визначенням і функціональною структурою діяльності педагога, звернемо увагу на компоненти педагогічної майстерності:

3 знання і високий рівень загальної культури. Загальнонаукові знання. Наукова ерудиція з обраної спеціальності. Розуміння психології учнів і закономірностей формування їх особистостей. оволодіння сучасною дидактичною системою, теорією учіння і виховання, методикою викладання свого предмету;

– практичні уміння і навички. Гностичні уміння встановлюють внутрішні зв'язки і відношення між окремими процесами, фактами, поняттями і явищами. Предметні уміння і навички. Професійні уміння і навички, відповідні кожній функції вчителя;

– професійно необхідні якості педагога. Громадянські і політичні якості: ідейна переконаність і суспільна активність. Спрямованість особистості: любов до учнів і бажання з ними працювати. Висока інтелектуальна активність і пізнавальна самостійність. Педагогічні здібності. Культура мови і мовленнєві навички.

[473, с. 368]

Розвитку педагогічної майстерності А. Макаренко надавав величезного значення. Він був упевнений, що кожен зможе опанувати складну науку взаємодії педагога з вихованцями. І основні шляхи набуття професіоналізму він убачав у перебудові педагогічної освіти. Її, вважав педагог, треба наблизити до потреб практики, до професійного виховання, а не лише навчання педагога. Колектив школи мусить допомагати молодому спеціалістові удосконалювати свою майстерність і, головне, допомагати йому самовиховуватися, скеровувати його на розвиток професійно значущих якостей – гуманістичної спрямованості, професійної компетентності, педагогічних здібностей і техніки впливу.

[375, с. 28]

Серед вічних професій учительська посідає особливе місце: вона – початок усіх професій. Змінюються умови й засоби виховання, та незмінним залишається головне призначення вчителя – навчити людину бути Людиною.

Що нового можна сказати про цю професію? Написано багато книжок, де показано і велич педагогічної праці, й труднощі її.

Спробуємо подивитися на професію педагога з різних позицій: з глобальних – навіщо суспільству ця професія, з позиції учня – чого чекає дитина від педагога, ким він є для неї, з позиції вчителя – якими є його обов'язки, як він розуміє їх?

Чого чекає суспільство від учителя? Воно може існувати, якщо його громадяни розподілять між собою сфери застосування своїх сил, кооперування яких дає змогу людству розвиватися. Головні сфери: виробництво, наука, мистецтво. Виробництво – основа життя суспільства, воно забезпечує людей необхідними засобами існування. Наука дає нові знання, технології, що допомагають розвивати виробництво, сприяють усвідомленню сутності буття. Та не лише інтелектуальною діяльністю і виробництвом живе людина. Велику роль відіграє духовна царина, яку живить мистецтво через відображення дійсності в художніх образах. Наука і мистецтво впливають на виробництво, удосконалюючи його. Проте для цього потрібні люди, які ввібрали б у себе досвід, набутий попередніми поколіннями, і були б готові розвивати і виробництво, і науку, і мистецтво далі.

[340, с. 8]

Смисл і ціль освіти – людина у постійному розвитку, її духовне становлення, гармонія її відносин з собою і іншими людьми, зі світом. У такий спосіб освіта на державному рівні створює умови розвитку – саморозвитку, виховання – самовиховання, навчання – самонавчання всіх і кожного. Під освітою розуміється процес входження людини в життя суспільства, в цілісний світ живої і “неживої” природи. Отже, система освіти створюється для людини, функціонує і розвивається в її інтересах, слугує повноцінному розвитку особистості і в ідеалі її призначення – щастя людини.

[333, с. 14]

У педагогічній дії є два рівнозначні суб’єкти за змістовною сутністю – Людина і Людина. Вони мають створювати один одному відчуття спокою, рівноваги, благополуччя, щастя. Як це зробити, знає передусім педагог. Він має навчити цього своїх учнів незалежно від предмета викладання. Навчити ненав’язливо, нетенденційно, мимовільно. Навчити своєю поведінкою, своїм Статусом, своїми Знаннями, своєю Людяністю, своєю Свободою, своєю Любов’ю, своїм Щастям, своїм Талантом.

[428, с. 74]

Філософія освіти – це і філософія, і наука. В той же час, вона використовує підходи і знання всіх рефлексивних дисциплін – методології, аксіології, історії, культурології, власне філософії. Її інтерес – педагогіка і освіта, тому все запозичене з інших дисциплін вона використовує для вибудови моделі подолання кризи освіти, для обговорення найзагальніших проблем педагогічної діяльності, проектування шляхів побудови нової педагогічної науки.

[339, с. 35]

Майбутніх академіків треба шукати в дитячій пісочниці
// Освіта України. – 2012. – 30 лип. (№ 31). – С. 10.

Моєму колезі – молодому вчителеві

...Яким хочеться бачити тебе, юний вчителю, сьогодні, коли ти з особливим почуттям відповідальності, врочистості, душевної захопленості сходиш на педагогічну трибуну? Яким ти повинен бути, щоб перший самостійний урок запам'ятався на все життя, щоб став неповторним і зворушливим для твоїх учнів? Якими скарбами повинен володіти, щоб твоє педагогічне життя завжди було твоїм першим уроком?

Певно, давати рецепти не варто, бо з творчістю вони не сумісні. Я висловлю лише деякі міркування, реалізація яких допомагає мені особисто відчувати постійну радість від педагогічної праці. ...Хотілося б, щоб і до тебе на першому уроці прийшла радість педагогічної творчості. За яких обставин це можливо? На мою думку, за таких:

- 1 Коли любиш свою професію. Любиш пристрасно, незгасно, пожиттєво. В тебе й гадки немає, що й професія цікавіша і необхідніша народові, суспільству. Відома всім істина: після хліба найважливішою для народу є школа. ...
- 2 Коли шануєш і розвиваєш особистість в учневі. Не той учитель, хто навчає. Не той учитель, хто виховує “на загаль”. Учитель той, хто у навчально–виховному процесі розвиває особистість кожного школяра, робить його самим собою.
- 3 Коли усвідомлюєш, що основним виховним засобом була, є і залишається праця, у якій кожен вихованець послідовно й систематично набуває розумового, естетичного, практичного досвіду. ...

Коли глибоко збагнув, що найголовнішим виховним засобом у школі була, є і залишається особистість учителя. Його таланти, його неповторність, самобутність.

Аналізуючи свій духовний розвиток, ти, певно, помітив, що приклад твого учителя допоміг тобі змужніти, соціально визріти. Якого ж учителя ти наслідував, коли обрав педагогічну професію? Передусім працюючого, роботящого. Таким хочуть бачити тебе і твої учні – як у справі предметній, фаховій, так і виховній. Кожна хвилина твого вільного часу – для пізнання, для самовдосконалення. Весь інший час – для твоїх вихованців. Пам'ятай заповідь В. О. Сухомлинського: “серце віддаю дітям”. Віддаю щиро, душевно, радісно. І виховую цим щирість, душевність, радість. Одним словом – красу. Красу пізнання, красу творчого самоствердження – праці, красу спілкування людей, зрештою красу нашого життя.

Працьовитість, працелюбність немислимі без вимогливості, насамперед до себе. Через вимогливість до себе будь вимогливим до своїх учнів. Однак вимогливість має бути справедливою, раціональною. До себе – щоб якнайдовше і найпродуктивніше працювати з ними і для них. До школярів – щоб заслужити їхню увагу до себе.

– Коли завоював авторитет серед учнів та їхніх батьків. Без педагогічного авторитету не може бути педагогічного впливу. Чим започатковується авторитет і як його закріпити? Першим уроком у школі

У стародавніх арабських лікарів було правило: якщо за десять хвилин спілкування з лікарем хворому не полегшало, лікар на все життя повинен зректися цієї професії, інакше кажучи, авторитет лікаря, віра в його лікувальну силу вміють створювати для хворого таку психологічну атмосферу.. яка сприяє: видужанню. Так і для тебе. Перші хвилини твого спілкування з учнями мають стати вирішальними у формуванні їхнього позитивного ставлення до тебе на рівні почуття прекрасного і піднесеного, з першої хвилини ти мусиш захопити, заповнити школярів розповіддю, щоб вони стали підвладними порухам твоєї душі, силі твоєї впливовості. Тож готуйся до перших уроків особливо старанно. Для цього замало вільно володіти матеріалом. Треба ще розробити мізансцени уроку, добре опанувавши театральну режисуру і педагогіку. Власне кажучи, учительська праця – театр одного актора. Саме тому вчителю необхідно розвивати акторські якості. Не дарма А. С. Макаренко брав уроки режисури й акторської майстерності в

талановитих митців. Він писав, “Я став справжнім майстром лише тоді, коли навчився говорити “іди сюди” з 15-20 відтінками, коли навчився давати 20 нюансів у постановці обличчя, фігури, голосу. І тоді я не боявся, що хтось до мене не підійде чи не відчує того, що потрібно”.

– Коли постійно працюєш над удосконаленням педагогічної майстерності. Вона необхідна для підтримання твого вчительського авторитету. Над вирішенням проблем педагогічної майстерності сьогодні замислюються багато дослідників, педагогів-практиків, працівників інститутів, училищ. Вийшло у світ чимало книжок, методичних посібників. Якомога більше читай літератури на цю тему, виконуй.

Заведи спеціальний відділ у своїй бібліотеці – з педагогічної майстерності. Читай уважно не тільки педагогічну, психологічну, а й медичну, мистецьку літературу, де йдеться про місце і роль людини, її діяльності в духовному розвитку суспільства. Звертайся до творчої спадщини В. О. Сухомлинського. Його “Сто порад учителеві” та інші праці дадуть тобі вичерпну відповідь на питання про те, як опанувати педагогічну майстерність, як набувати професійних умінь та навичок, як долати труднощі вчительської роботи, без яких, як відомо, немає життя.

Труднощі – це переборення життєвих суперечностей. Якщо людина має загартовану волю, бійцівські якості в досягненні поставленої мети, тоді для неї не існує перешкод, яких вона не могла б подолати. Саме таким бійцем повинен стати й ти, молодий учителю. Тебе завжди підтримають, допоможуть.... Проте ніколи не забувай, що лише особиста активність і рішучість – запорука твого авторитету і визнання як в організації, так і в здійсненні навчально-виховного процесу, у роботі з батьками, і в побудові особистого життя, і в самовдосконаленні.

Коли не впадаєш у розпач у критичних ситуаціях, яких буде немало. Чому? Маєш поки що невеликий життєвий досвід. Бракує тобі й вчительської майстерності. Ти відчуваєш деяку педагогічну невправність, невдоволеність рівнем фахової і виховної підготовки. Все це закономірне, кожен свого часу пережив те саме. Багато залежить не лише від тебе, а й від навчального закладу, який ти закінчив.

Чим же можна зарадити? Єдине – продовжувати вчитися пізнавати кожного “свого” учня. Бачити в ньому неповторне, незвичайне, а формуючи і розвиваючи його, сприяти цим становленню всебічно і гармонійно розвинутої особистості. ...

Коли твої учні щодня, щогодини, щохвилини знатимуть, що вони завжди в центрі твоєї уваги, вони відкриють тобі свою душу, свої переконання. Розроби таку методичку, щоб кожен щоденно спілкувався з тобою, зокрема з предмета, який ти ведеш. Проте не обмежуйся уроком. В офіційному спілкуванні учневі значно важче відкритися душею, переконаннями, ніж в обстановці неофіційній. Однак таке одкровення вкрай необхідне, це один із найважливіших законів педагогічного мистецтва.

З переказів філософа Ямвліха відомо, що коли знаменитий Піфагор (філософ, математик, поет, лікар, мистецтвознавець, чемпіон олімпійських ігор з кулачного бою, педагог) у м. Кротоні заснував філософську школу, до якої залучив майже всю молодь, він був викликаний на Раду Тисячі. Його запитали, якими демонськими силами він скористався, що так заповонив молоді душі філософією. Піфагор на це впевнено відповів: “Силою любові й переконання. Я зробив усе можливе, щоб викликати повагу до себе. Мої учні протиставили свої переконання, і я переміг силою власних переконань. Але вважаю, що то більше їхня перемога, ніж моя...”. Скористайся рекомендацією мудрого Піфагора. Знайти такі засоби, шляхи, такі внутрішні сили, які зблизили б тебе з учнями, поєднали б твої і їхні, тобто ваші, інтереси, ідеали і зробили їх спільними для життя і діяльності.

Коли переконаний, що як педагог ти потрібен не лише в школі, а й у сім'ях твоїх вихованців. Їхні батьки зайняті суспіль важливими справами. Відвідувати тебе в школі, відривати від виховного процесу їм незручно. Знайди час зустрітися з ними. Не шкодуй найтепліших слів, щоб підкреслити позитивні риси їхньої дитини. Спільно поміркують, як це позитивно розвати, вдосконалювати. Якщо ж учень у твоїй уяві має лише негативні якості, не рекомендую тобі зустрічатися з батьками. Ти ще його не пізнав, не вистраждав надії на свій педагогічний успіх. Тож зустріч з батьками не принесе нічого втішного ні для тебе, ні для них. ...

Коли засвоїв основні принципи спілкування з людьми в колективі і користуєшся ними у практичному житті. В народі

кажуть, що кожен нездара може критикувати, звинувачувати, засуджувати. Саме так він і чинить. Учителеві треба мати сильний характер, загартовану волю, велику витримку, щоб усе зрозуміти й пробачити. Тобі якнайменше слід думати про особисті достоїнства і бажання, а намагатися краще пізнати хороші якості колег, забути лестощі, щиро виявляти доброзичливість. Щоб вплинути на свого колегу, варто говорити з ним про те, що його цікавить, до чого він прагне, допомогти йому. Виявляй до колег щирий інтерес, уважно вислуховуй їх, намагайся зрозуміти кожного. Роби для них усе, чого б ти бажав від них для себе. Дай змогу колезі відчути перевагу над тобою, якщо це справді так. Подивися на оточення його очима й оціни значущість його думок, поведінки.

Коли завойований серед учнів і колег авторитет постійно підтримується твоєю напруженою роботою над собою, яка буде радувати тебе. Тільки радість – запорука вчительської творчості, твоїх успіхів у вихованні. Лише радість педагогічного спілкування і творення – твоє життєве щастя. А. С. Макаренко з цього приводу писав:”...Я надзвичайно щаслива людина. І моє щастя не залежить ні від яких матеріальних благ... ., тому що неодмінна умова щастя – це переконаність, що живеш правильно, що за спиною не стоїть ні підлість, ні шахрайство ні хитрість”.

Щасти тобі, мій друже, молодий учителю!

Іменний покажчик

А

Абашкіна Н. В. 865
Авшенюк Н. М. 65
Агафонов В. П. 254
Алексєенко Т. В. 1033
Алексюк А. М. 549
Алимова Л. У. 606
Андрощук І. В. 1242
Андрущенко В. П. 40, 65, 123, 128,
143, 476, 492, 681, 927, 928, 932
Аніщенко В. М. 1033
Антоненко В. Г. 254
Астафєва М. М. 570

Б

Бабич Є. К. 42
Бабій Л. Т. 244
Базилевич Н. Г. 591, 599, 745, 746,
822, 920
Балабанов К. 815
Балл Г. О. 65, 1033
Барбіна Є. 65
Бастун М. В. 65
Беднарський Х. 738
Белуха С. 129
Беляєва Н. 65
Белозерцев Е. П. 321
Бердяєв М. 105
Береговой Я. 171
Березовський Ю. 14,
Берестовий Я. 870
Бехтерев В. М. 593
Бех І. Д. 65, 146, 438
Биков В. Ю. 65, 78, 148, 653
Бичкова Л. В. 388
Бібік Н. 870
Біда О. 157

Білик О. 68
Білоброва М. 65
Білоус П. 498
Більченко Є. В. 1243
Богомаз В. 65
Бойко В. І. 309
Бондар В. І. 65, 825
Боровік О. М. 938, 980, 999, 1173,
1218
Брагина Г. В. 298, 309, 360
Будяк В. 55, 65
Букач М. М. 1220
Булавко В. 45
Бутенко В. Г. 400
Бутник В. 143

В

Васянович Г. П. 65, 1221
Вашуленко М. С. 438
Вегера Л. 36
Виговська О. 65, 169, 930
Вільш І. 482, 518, 534, 551, 575,
648, 650, 834, 1065
Вінник Н. Д. 65
Віпол 523
Власова О. І. 65
Внукова О. М. 1244
Вовк М. П. 764
Волинка Г. І. 131
Воловик П. М. 549
Волосенко Н. В. 208
Волошко Л. С. 277
Волошко Н. 65
Вунд Вільгельм 593
Вятровський З. 61, 868, 923

Г
Гавакова Т. И. 270, 298, 312, 355
Гавриленко І. М. 459
Галата С. 925
Гаспринский И. Г. 582, 606
Герасименко М. 65
Гіптерс З. В. 1245
Гоголь Н. В. 1, 243, 270, 276, 326, 331, 332, 379
Год Б. В. 65, 130, 144
Голобородько Л. Ю. 732
Головченко Г. 65
Голуб І. 65
Гончаренко С. У. 6, 154, 277, 555, 575, 784
Горбатова Л. С. 244
Горобець І. Ю. 221
Григор'єва О. О. 388
Гриневич Л. 65
Гриньова М. 65, 191, 980, 1031
Грищенко А.
Грищенко Н. 145
Грищенко О. А. 772, 865
Грищенко Ю. 927
Грот М. 105
Гуревич Р. С. 65, 86, 104, 977, 1196
Гуров В. 643

Д
Давидов В. В. 344
Декарт Рене 537
Демокріт 593
Денисовець М. П. 221
Денисюк М. 146
Дерев'янка І. І. 307
Десятов Т. М. 65, 78
Джурка Г. Ф. 1072, 1132
Длугош-Білоус Г. 498
Дмитренко Т. Г. 65, 822, 920
Довгий С. 65
Долганова Л. 49, 70
Доній В. М. 379
Дорогунцов С. І. 469, 470, 699
Достоевський Ф. М.
Драгоманов М. П. 777

Друзь З. 407
Дубасенюк О. А. 35, 65, 161, 209, 215, 1203

Є
Єрмак О. П. 130

Ж
Жебровський Б. М. 1246
Жерносенко І. 814
Живодьор В. 65

З
Зайцева І. Є. 1247
Зайчук В. О. 379
Закович М. М. 556, 733, 819, 866
Захаренко О. А. 58, 93, 163, 164, 178, 870, 874
Захаренко С. 870
Зачевський М. В. 72
Зелюк В. В. 109
Зеньковський В. 153
Золотарьова Е. 56, 73
Зоц В. А. 286
Зуєва Л. Є. 210
Зязюн І. А.

І
Іванова Т. В. 865
Ігнатович О. М. 65
Ільченко В. Р. 109
Іщук С. 146

К
Каванобе Сотосі 533
Канарський А. С. 226, 234
Камінецький Я. Г. 65, 455
Каньковський І. Б. 155, 728
Каракоз С. 31, 65
Карапузова Н. Д. 192
Каришин А. П. 1072, 1132
Карпенчук С. Г. 1222
Качор С. 131, 867
Киридон П. 130
Кларка К. 505

Клименко Ю. 65
Клепко С. Ф. 109
Коваленко А. І. 279
Коваленко О. 38, 147
Коваль Л. 1032
Коваль П. 1223
Ковальчук В. А. 1203
Ковальчук І. 478, 484
Козак А. 65
Козій В. 143
Колинько Е. А. 310
Коменський Я. А. 621
Коноваленко О. 174
Коновець С. О. 82, 83, 1224
Корінна Л. В. 1035, 1094
Короденко М. 83
Короленко В. Г. 204, 589, 603, 613
Король Л. 141, 193
Корюненко М. 52
Костенко М. 20
Коцюбинський М.
Кошманова Т. С. 487, 505, 1225
Кравченко Л. 184
Крамарева О. 65
Крамущенко Л. В. 65, 217, 360, 464,
539, 669, 732, 821, 852, 864, 919,
963
Крвавич Д. П. 452
Кремень В. Г. 50, 65, 81, 85, 120,
122, 132, 136, 151, 681, 833, 870,
871, 923, 927, 928, 932, 1033, 1139,
1155
Кривонос І. Ф. 65, 311, 317, 355,
360, 361, 375, 464, 500, 669, 732,
821, 852, 864, 919, 954, 963, 980,
1031, 1034, 1084, 1089
Кудін В. О. 65, 237, 240, 242, 243,
248, 253, 344
Кудряшов Г. 176
Кузнецов Ю. 39, 87, 88
Кузьмінський А. І. 65, 86, 157, 211,
865, 1126
Куніковські Є. 1114, 1123, 1155,
1175
Курило В. М. 880

Кутова О. 148
Кучерявий О. Г. 194, 1023
Кучугура В. 870

Л

Лавріненко О. 143, 195, 212, 213
Лазарев М. О. 65
Лапаєнко С. 78
Лебедик М. П. 65, 170, 290, 305,
346, 361
Лєвовицький Т. У. 538, 553, 574,
773, 835, 918, 1057, 1139
Лєвченко Г. Є. 61, 72
Лєвчук Л. И. 294,
Лєнін В. І.
Лещенко А. В. 498, 1248
Лещенко М. П. 65, 89, 90, 682, 772,
865, 1227
Лимаренко Л. І. 1228
Лисакова І. В. 149, 927
Лігоцький А. О. 1229
Лікарчук І. Л. 41, 379, 588, 644
Лісовський А. 65
Лобурець В. Е. 361
Логвин В. 330, 342, 398
Луговий В. І. 1049
Луначарський А. В. 196
Лутай В. С. 436

М

Мадзігон В. М. 377
Макаренко А. С. 70, 93, 110, 163,
258, 314, 347, 358, 362, 366, 367,
369, 370, 373, 465, 506, 513, 645,
659, 696, 924, 942, 945, 954, 1034
Макаренко Л. Л. 131
Максименко С. Д. 65, 833
Малаканова Л. 65
Манькусь І. В. 135
Марченко Л. 40
Масол Л. 65
Матвієнко П. І. 109
Мацько Л. 91, 117
Меднікова Г. С. 1230
Меншун В. 4, 68

Мельниченко А. С. 377
Мечников І. І.
Мешальський С. 159
Мещанінов О. П. 1231
Мигущенко Р. П. 214
Миропольська Н. Є. 495
Мірошник В. 92
Мірошніченко Т. В. 197
Моїсеєва І. П. 42
Могила П. 41,
Моляко В. 16, 475
Монтесорі М. 883
Моргун В. 65, 93, 94, 163, 164, 170,
177, 178, 346, 361, 377, 581, 637,
695, 1217
Моргун Ф. 1, 5, 46, 65, 637, 739, 879
Морено Дж. Л. 465, 506
Москаленко В. 65
Мостова Т. 517, 518, 725
Моцик О. 133

Н

Нещадим М. І. 65, 95, 1170
Немец Єжи 1003
Ничкало Н. Г. 8, 12, 17, 28, 41, 44,
47, 61, 63, 64, 66-68, 76, 78, 79, 86,
96, 104, 120, 179, 198, 215, 216, 469,
518, 555, 593, 600, 602, 689, 702,
712, 738, 772, 793, 820, 867, 868,
881, 938, 999, 1088, 1175, 1176,
1196, 1209, 1218, 1232
Николаєва Д. 150
Ніколаєнко С. 58
Ніколаї Г. Ю. 820
Ніколюк Л. І. 28, 42, 51
Новацький Т. 790, 1052

О

Овсянников М. Ф. 245
Овчаров С. М. 1064
Овчарова К. В. 1064
Огієнко Іван 583
Огнев'юк В. О. 992
Олійник В. 65, 97, 138, 150
Опанасюк О. П. 1085

Орлов В. Ф. 658, 1103, 1233
Остапенко А. А. 65, 170, 732, 873
Отич О. М. 65, 98, 99, 166, 199, 200,
820, 957, 1013, 1110, 1165, 1176,
1234, 1249
Охріменко І. В. 109

П

Пабат В. В. 1250
Павлик Н. 65
Падалка О. С. 132, 865
Пальчук М. 65
Панфілов Ю. І. 214
Пархоменко В. 392
Пашенко В. О. 65, 100, 267, 342
Передерій В. Ф. 229, 232, 233, 235,
236, 248, 253
Пехота О. Н. 65, 101, 135, 432, 665
Пивовар Н. 65
Пилипчук В. В. 104, 772, 865
Піддячий В. М. 1251
Піддячий М. І. 1105, 1235
Побірченко Н. А. 105
Подолян І. 59
Полищук А. М. 1252
Полохало В. 65
Помаран П. 772
Помиткін Е. О. 65, 106, 201, 865,
1056, 1128, 1236
Помиткіна Л. В. 201
Пономаренко Л. О. 28, 51, 76
Попик О. І. 764
Прищепа І. 325
Прокопенко І. Ф. 393, 833
Процай Л. П. 192

Р

Радкевич В. О. 35, 65, 66, 67, 78, 86,
90, 93, 101, 104-106, 108, 115, 118,
120, 122, 651, 674, 688, 724, 779,
784, 810, 828, 872, 909, 926, 970,
1019
Рапіна Л. 136, 158, 159, 1163
Рашковська В. І. 1237
Рене Д. 593

-
- Рибак О. 65
Рибалка В. В. 60, 65, 109–115, 137, 181, 702, 712, 870, 1128
Рогова П. І. 28, 76
Роговой И. 291
Розов В. К. 292
Родчанин Е. Г. 261, 264, 308, 364, 390, 406, 1083
Романів О. 756
Романовський О. Г. 65, 116, 148, 217, 507, 509, 538, 578, 580, 615, 616, 630, 678, 958, 1156
Рубан Л. О. 850, 1253
Рувинский Л. И. 292
Руденко Л. 498
Руденко О. 1174, 1201
Рудницька О. П. 98, 147, 470, 596
Рудько С. 182
Рудяков О. 65
Рябоконт Л. 730
- С**
Савченко І. 1175
Савченко О. Я 593, 814, 870, 871, 927, 928, 932
Савчук М. П. 222, 231
Сагач Г. М. 463, 597
Сазонова Е. А. 307
Самодрин А. 52, 117
Самойлов О. Є. 65
Самусенко Ю. В. 1072, 1132
Саух П. 65, 1040
Северин Ю. М. 202
Сегеда Н. А. 1254
Семашко О. М. 414, 417, 446, 500, 556, 576, 632, 733, 819, 866
Семенова А. В. 218, 1108, 1238
Семенов О. М. 91, 118, 203, 865
Семиволос П. 506
Семиченко В. А. 138, 502
Середа І. В. 135
Сисоєва С. О. 65, 116, 594, 605, 941
Сігаєва Л. 138
Сікорський П. І. 455
Скідін О. Л. 459
- Складаний І. 23, 498
Сковорода Г. С. 472, 478, 479, 514
Скорик Т. В. 1255
Скотний В. Г. 452
Скрипка В. 65
Смирнова Т. А. 1239
Смолята К. 1110
Сокол В. 182
Сокол С. І. 219
Солдатенко М. М. 65, 865, 1240
Солдатов В. І. 306
Соловйов В. 105
Солодовник О. 139
Солодовнік А. Б. 208
Соломаха С. О. 820
Сорока В. 183
Сотська Г. І. 200, 820
Сотник Н. 501
Станіславова Л. 140
Становських З. 65
Стариков І. 65
Степаненко М. І. 65, 184, 1201
Судаков Є. М. 379
Сухомлинська О. В. 870
Сухомлинський В. О. 178, 259, 269, 319, 390, 406, 471, 479, 510, 536
Сущенко Р. В. 220
Сущенко Т. І. 204, 428, 465, 561, 607, 699, 846
Сушинський Б. 119
- Т**
Талалуєва Н. О. 34, 41, 120
Тарасевич Н. М. 65, 141, 205, 270, 346, 361, 375, 500, 591, 592, 599, 629, 630, 669, 746, 954, 980, 1031, 1034, 1084, 1089
Тезікова С. 35
Ткаченко А. 65
Ткаченко Л. І. 46, 48, 50, 138, 152, 153, 889
Товажнянський Л. Л. 65, 937
Толстой Л. 827
Турчина І. В. 65, 646
-

У

Узнадзе Д. 578
Усатенко Т. 122, 187, 206, 1054
Усенко В. В. 296

Ф

Філіпчук Г. Г. 65, 207, 1165, 1167,
1218
Філіпчук Н. О. 820, 927, 1256
Флегонтова Н. 168
Фоменко М. 742
Франко І.
Фурманець Б. І. 221

Х

Харченко П. В. 820
Хайруддинов М. А. 606
Хайруліна В. 65
Харитоновна Л. 182
Хіллів Г. 695
Хлебнікова Л. О. 495
Хомич Л. О. 65, 123, 188, 189, 1013,
1202

Ц

Цехмістер Я. 65
Цибульська Г. М. 65, 702, 703, 712
Цимбалюк В. 408
Цушко С. 442

Ч

Чембержі М. 65, 820
Чепурна Н. М. 816, 869, 961
Черепанова С. О. 452
Черненко І. А. 1083
Черниш А. П. 1257
Чернілевський 1029
Чернова О. С. 1258

Ш

Шацький С. Т. 58
Швидка Л. 157
Швидка С. О. 1259

Шевнюк О. Л. 1260
Шевченко Т. Г. 380
Шепотько В. П. 880
Шестоपालюк О. 65, 1241
Шиян Н. І. 1072
Шльосек Ф. 50, 79, 1155, 1175
Шмагало Р. Т. 595, 618, 632, 723,
852
Штайнер Р. 883
Штепа О. 65
Штома Л. Н. 17, 28, 41, 42, 44, 63,
64, 76, 124, 520, 737, 793, 889, 1157,
1202
Шунда Н. 408

Щ

Щербак О. І. 65, 546, 559, 605, 659,
697, 791

Ю

Юрас І. 65, 125, 481, 1261
Юркевич П. Д. 416, 472
Юфит А. 238
Юхновський І. 336
Ющенко В. А. 63, 122

Я

Яковець В. П. 570
Якубов Ф. 150
Яницька-Панек Т. 773
Янцова К. 127
Ярмаченко М. Д. 7, 24, 354, 537
Яцій О. М. 142

Czarnecki K. M. 43
Hübner Ralph 162
Nyczkało Nella 1219
Solak Adam 1219
Szlosek Franciszek 190, 891
Wiatrowski Z. 54

Алфавітний покажчик назв праць І. А. Зязюна

Аксіологічна небезпека занепаду культур і держав	1085
Аксіологічний погляд вчителя на сучасну комп'ютерну технологію учіння	1086
Аксіологічні критерії вікової психології	1154
Аксіологічні орієнтири сучасної культури	981
Аксіологічні ресурси педагогічної дії вчителя	1087
Активный характер эстетического восприятия	225
Актуальные проблемы повышения педагогического мастерства преподавателей-обществоведов, ред.	
Актуальні проблеми професійно-педагогічної підготовки вчителя	633
Аналіз педагогічної дії у площині самовизначення вчителя	1125
Андрагогіка: особистісний і професійний онтогенез	734
Антигуманная сущность в современной буржуазной художественной культуре	271
Атропологічний вимір комп'ютерних технологій	982
Без справжніх учителів унеможливується соціальний прогрес та будь-які досягнення народу і держави	983
Безмежне поле	279
Безсвідома і творча інтуїція	704
Безсвідоме у виявах пізнавально-творчого процесу особистості	1088
Безсвідоме у пізнавальній діяльності	594
Безсвідомість. Підсвідомість. Творчість	595
Безсвідомість, підсвідомість, творчість з огляду установки Дмитра Узнадзе	634
Бехтерев В. М. (1857–1927)	593
Бібліографічний покажчик наукових праць (1993–1998 рр), ред.	
Бібліографічний покажчик наукових праць (1993–2000 рр), ред.	

Бібліографічний покажчик наукових праць (1993–2003 рр), ред. Бібліографічний покажчик науковців Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України (1993–2008 рр.)	
Болонський процес у Європі і Україні	774
Великий гуманіст (до 95-річчя з дня народження А. С. Макаренка)	314
Великий гуманіст ХХ століття: до 100-річчя з дня народження А. С. Макаренка	362
Вельмишановний пане Франтішек Шльосек	1155
Вибір за покликанням	867
Викладач технічного вузу: особливості педагогічної дії	497
Високе покликання, висока відповідальність	345
Виховання естетичного сприймання	226
Виховання естетичної культури школярів	495
Виховання мистецтвом: філософ. нотатки	404
Виховання навіюванням	227
Виховання як виявлення і розвиток творчих здібностей особистості	823
Виховують не еліту, виховують людське в людині	775
Від школи готових відповідей – до школи вибору	391
Відвічний філософський діалог у педагогіці ХХІ століття	922
Відданість науці і шкільництву	923
Відданість освіті – теж ознака таланту	498
Вони із мене кепкували. 25 років першій кафедрі педагогічної майстерності	824
Всеукраїнська державна комплексна програма естетичного виховання	405
ВУЗ и эстетическое воспитание молодежи	247
Вуз, наука, експеримент	363
Вузівська підготовка педагога до професійного навчання учнів старших класів	735
Вунд Вільгельм (1832–1920)	593
Вчити на вчителя (думка вченого)	338
Вчити педагогічної майстерності	280
Говорять анкети глядача	237

Гуманист. Мыслитель. Педагог: об идеалах В. А. Сухомлинского	390, 1083
Гуманізація і гуманітаризація освіти	434
Гуманізм освіти ХХІ ст.: філософський і психологічний аспекти	776
Гуманізм пізнавальної діяльності	435
Гуманізм Ф. М. Достоевського у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського	406
Гуманистическая сущность мастерства А. Макаренка	1034, 1089
Гуманістична освіта порятує Україну	447
Гуманістична парадигма в освіті	499
Гуманістична спрямованість – найголовніша характеристика майстерності А. С. Макаренка	924
Гуманістична стратегія теорії і практики навчального процесу	558
Гуманістична сутність майстерності А. Макаренка – вихователя	500
Давайте попробуем?	346
Дбаючи про комплексне виховання студентів	256
Десятирічний поступ Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України	683
Дети и вещи (Реформа школы – дело всенародное)	322
Дидактика індивідуальних характеристик особистості	1196
Дидактика, яку чекали	825
Динаміка культурного поступу	415
Динаміка парадигм у гуманітарних науках	1105
Диагностика актерских способностей	250
Дивосвіт людськості й людяності Олександра Романовського	1156
Дидактика індивідуальних характеристик особистості	
Дидактичне проектування технологій і методів учіння у вимірах педагогічної дії	1035
Дидактичний аспект виховання естетичних почуттів	235
Диагностика і розвиток педагогічної майстерності у професійних навчальних закладах	865
Диалектика змісту освіти і змісту учіння	684

Діалектика індивідуальних характеристик особистості	1197
Діалектика особистісних цінностей та смислів у розвитку особистості	925
Діалектика ціннісних суджень та відношень	1036
Діалог культур: Україна у світовому контексті, ред.	
Діалог педагогіки й психології – двох наук про людину: чи можливе їхнє існування однієї без одної	1219
Дійти до кожної дитини може лише обдарований учитель	1090
Доброчинність і мудрість учителя у філософському леті простору і часу	984
Дорога Ніно Миколаївно : [вітання професора Ніну Тарасевич з нагоди 75-ліття від дня народж.]	1091
Духовна еліта у суспільстві: інтелігентність і громадянськість	685, 686
Духовні чинники елітарної особистості	777
Екзистенціальні особливості педагогічної дії	1092, 1126
Експромт-інтерв'ю [прогноз на наступний рік]	392
Емоційно-почуттєве в освітніх технологіях і педагогічній творчості	449
Естетика і етика започатковують людську духовність	1157
Естетика і етика педагогічної дії	1158
Естетична культура розвинутого соціалізму	281
Естетична регуляція ціннісної свідомості	778, 779
Естетична транспекція в освіті і вихованні	385
Естетичне виховання – важливіший із складників загальнодержавної культурної політики	416
Естетичне виховання у вищих навчальних закладах	248
Естетичне виховання як об'єкт державної політики	417
Естетичне почуття в структурі переконань	251
Естетичний досвід особи: формування і сфери вияву	249
Естетичні засади національного виховання учнів	436
Естетичні засади педагогічної майстерності	826
Естетичні регулятори педагогічної майстерності	827, 1127
Естетичні засади розвитку особистості	780, 820, 869
Естетичні регулятиви педагогічної майстерності	1037

Естетичні чинники інтуїції: життєтворчість і вигорання	636
Європейські ідеї у творчості відомих педагогів. – Рец.	1198
Життєвий поступ людини у вимірі наукової і культурологічної парадигми	985, 1038
Життєдаєне джерело галузевої науки	501
Життєдаєне джерело щастя	282
“О. А. Захаренко і сучасна школа”	870
Занепад сучасної буржуазної естетичної культури	283
Засвідчую, що найкращі слова про Ф. Т. Моргуна ще не сказані	637
Засоби урівноваження протилежностей і конфліктів в освіті	450
Земля и люди в философском осмыслении Н. В. Гоголя	299
Значення естетичного фактору у формуванні комуністичного світогляду	236
Зоре моя учительська, гори, не згорай	529
Идеи А. С. Макаренко в экспериментальной целевой программе “Учитель” Полтавского педагогического института	347
Ідеї давньогрецьких філософів про свободу особистості в педагогічній практиці освітніх систем	871
Ідеологічна діяльність КПРС	284
Із книги “Педагогіка добра: ідеали і реалії Інституту педагогіки і психології професійної освіти Академії педагогічних наук України – 10 років	687
Інструментування правових відносин між колективом і особистістю в педагогічній системі А. Макаренка	502
Інтегративна функція культури в інформаційному суспільстві	872
Інтеграційна функція культурної парадигми	926
Інтелектуально-творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти	559

Інтуїція в життєтворчості й вигоранні професійно зорієнтованої діяльності особистості	1128
Історичні витоки психологічної педагогіки	1159
Искусство доброго сердца	261
Как учить учителя?	323
Канадські зустрічі	339
Карл Юнг Про безсвідому природу творчості	1160
Коли починати виховувати особистість?	781
Коммунистическое воспитание студентов	254
Кому быть учителем?	324
Компетентісний педагог завжди й повсюдно – учитель, психолог, культуролог, вчений	1129, 1161
Компетенції і компетентності – домінантні складові психологічного досвіду особистості	1199
Комунізм і естетичний розвиток особи	241
Конспективний огляд структурних складових педагогічної дії в освітніх технологіях	1200
Концептуальна домінанта психологічної педагогіки Л. С. Виготського та представників його школи	1162
Концептуальні засади теорії і практики освіти в Україні	638
Концептуальні засади теорії освіти в Україні	560
Концептуально-методологічні та дидактичні підходи до наукового дослідження педагогічної освітньо-виховної проблематики	873
Концепція гуманізму в становленні та розвитку професійної освіти, ред. В. Г. Короленко об эстетических принципах художественного метода	260
Краса педагогічної дії	463, 597
Краса педагогічної дії – у красі душі вчителя	1093
Криза цінностей – катастрофа суспільств і держав	1039, 1057
Критика буржуазних концепцій виховання людини	243
Культура	927
Культура в контексті політики та освіти	503

Культура духовних запитів особистості: формування культурних запитів трудящого при соціалізмі	344
Культура і культурна політика	418
Культура і суспільство	632
Культура і цінності у просторі життєвого поступу : [60-ти річчю від дня народж. Петра Юрійовича Сауха присвячую]	1040
Культура українського села	437
Культурна парадигма в практиці гуманітаризації і гуманізації сучасної освіти	598
Культурологічні засади підготовки інженерно-педагогічних працівників для закладів професійної освіти	419
Культуротворча функція виховання студентів педагогічного вузу	420
Культурологія: українська та зарубіжна культура	733, 819, 866
Лаборатория научной организации творческих процессов	238
Лекційну пропаганду – на рівень сучасних вимог	325
Личность учителя в социалистическом обществе и пути повышения эффективности их труда А. Г. Луначарський про теоретичні проблеми естетичного виховання	252
Людина в контексті гуманітарної філософії	538
Людські якості є основоположними	736
Має бути ідея, яка або поєднує, або роз'єднує. Тоді буде прогрес	1130
Майбутніх академіків треба шукати в дитячій пісочниці	1131
А. С. Макаренко об естетическом чувстве как важнейшем средстве коммунистического воспитания	258
Мастерство устного выступления	307
Международная макаренковская ассоциация: проблемы и достижения	539
Место эстетического воспитания в педагогике высшей школы	246
Методические указания к практическим занятиям для студентов III курса по спецкурсу “Основы педагогического мастерства”	309, 310
Методичні рекомендації вчителям по проведенню політико-виховної роботи в сільських загальноосвітніх школах, ред.	
Методологічна акцентуація аксіології в розвитку людини і культури	986

Методологические вопросы формирования мировоззрения учителя биологии	300
Методологическое обоснование экспериментальной целевой программы “Учитель”	348
Методологічна опора педагогічного наукового дослідження	1041
Методологічні проблеми теорії естетичного виховання	239
Методологічні регулятори педагогічного дослідження	782
Мировоззрение как идеологическое состояние сознания	301
Мистецтво	928
Мистецтво бути вчителем	874
Мистецтво навчальної і виховної дії	688
Мистецтво у розвитку особистості	820
Міжнародна Макаренківська асоціація: проблеми і досягнення	504
Мій шлях в освіті і педагогічній науці: від студента до міністра, від аспіранта до академіка	561
Міський голова – педагог (про Павла Помарана)	828
Могутність педагогічного таланту [слово про А. П. Каришина]	1132
Моє село – центр світу, моя сільська школа – всесвітня академія	505
Моєму колезі – молодому вчителеві	285, 599, 1094
“Мої вчителі – театральний інститут і Станіславський” : інтерв’ю	1163
Молодь напередодні ХХІ століття	530
Молодь на шляхах свободи й демократії	466
Молодь світу і Україна напередодні ХХІ століття	467
Морально-етичне поле тріади “Істина – Добро – Краса”	929
Морально-естетичні основи формування комуністичного світогляду студентів	244
Морально-естетичні погляди В. О. Сухомлинського	269
Морально-эстетические факторы педагогического опыта	286
Моральные и эстетические факторы интернационалистических убеждений советской молодежи	315
Дж. Л. Морено і А. С. Макаренко: зіставні паралелі	465
Дж. Л. Морено і А. С. Макаренко про соціометрію взаємин у групі	506
Мотивації і мотиви людської поведінки	421

Мудрість, інтелігентність, наполегливість: Слово про вченого, колегу, педагога Олександра Пантелеймоновича Руденка	1201
Мы не можем отставать в генерировании педагогических идей	562
Навіювання? Так!	231
Нариси історії Полтавської обласної партійної організації	297
Народний учитель у соціалістичному суспільстві	349
Наука і мистецтво педагогічної дії	607, 1095
Наук. консулат. Спадщина Ф. С. Макаренка	
Наукове осмислення освітнього простору культури в педагогічній теорії	829
Научное и художественное познание истины	
Національна державна комплексна програма естетичного виховання	414
Немає педагогіки без педагога	1133
Не обороняйтесь, а наступати	340
Неперервна освіта: концептуальні засади і сучасні технології	563
Неперервна освіта як визначальний чинник соціального поступу	639
Неперервна освіта як основа соціального поступу	600
Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз	681
Неперервний розвиток та саморозвиток професійної майстерності вчителя у післядипломній освіті	1134
Неусвідомлене буття людини	422
Новий суспільствознавчий курс	393
Нові технології підготовки педагогів України	705
Нові технології підготовки вчителя в Україні	1096
Нравственото възпитание на личността в социалистическото общество	302, 316
Нюрнберг Федора Моргуна	1042
О принципах театральной эстетики Н. В. Гоголя	326
Об истоках философско-педагогических воззрений В. А. Сухомлинского	364

Обдарована людина	98, 531
Об'єкт дослідження – Ленінські засади критики	303
Об'єкт і метод соціологічних досліджень	222
Об'їздивши півсвіту, не почувався меншовартісним: інтерв'ю	557, 564
Образ жизни и современное идеологическое противоборство социальных систем	265
Общее и отличительное в театральном искусстве	
Онтология педагогического творчества	830
Онтологія педагогічної творчості	737
Они надо мной посміхались	930
Опытно-экспериментальная работа по программе “Учитель” в Полтавском пединституте	378
Освіта і виховання в Японії	407
Освіта і вчитель у контексті українського державотворення	532
Освіта як соціологічний феномен	
Освітні парадигми в контексті філософських ідей	706
Освітні парадигми і педагогічні технології в контексті філософії освіти	640
Освітні парадигми та педагогічні технології у вимірах філософії освіти	1043
Освітні технології у вимірах педагогічної рефлексії	451
Освітній простір культури в педагогічній теорії	792
Освітній простір культури в умовах сучасних інформаційних технологій	831
Освітня парадигма – тип культурно-історичного мислення і творчої дії суб'єктів освіти	689
Основы педагогического мастерства	298, 355, 375
Основы педагогического мастерства : програми	270, 311, 312, 327, 360
Основы педагогічної майстерності : програма	317, 980
Основні напрями реформи американської освіти	401
Особенности эстетического восприятия	223
Особистісно-авторська природа педагогічної майстерності	994
Особистісно-авторське відтворення вчителем досвіду педагогічної майстерності і його діагностика	875

Особистісно орієнтована освіта в комп'ютерному доквіллі	783
Особливості навчальної діяльності в комп'ютерному середовищі	784
Особливості педагогічної дії в комп'ютерному середовищі	832
Особливості професійної підготовки педагога	565, 601
Особливості становлення і розвитку естетичного сприймання людини	224
Педагогіка: загальна та мистецька	
Педагогіка добра: ідеали і реалії	554, 596
Педагогіка людськості професора Лідії Хомич	1202
Педагогіка – це виховання людини і учіння – раціональний досвід, важлива складова її переконань і світогляду	876
Педагогическая техника учителя	785
Педагогическое мастерство как средство обратной связи со студенческой аудиторией	318
Педагогическое мастерство преподавателя-обществоведа как комплекс его личностных свойств и умений	350
Педагогическое майстерство учителя – необходимое условие формирования коммунистических убеждений молодежи	
Педагогічна арт-терапія як естетична фасцинація	931
Педагогічна дія вчителя в умовах інтегральної освітньої технології	1044
Педагогічна дія – спосіб відтворення людини в культурі	641
Педагогічна дія вчителя у вимірі психопедагогіки	1171
Педагогічна дія у вимірі педагогічної майстерності	1172
Педагогічна діяльність і педагогічна дія вчителя в управлінні освітою	1177
Педагогічна компетентність і професійна підготовка вчителя	1135
Педагогічна майстерність	932
Педагогічна майстерність: підручник	464, 732, 919
Педагогічна майстерність і особистість учителя	690
Педагогічна майстерність – мистецтво навчальної і виховної дії	642
Педагогічна майстерність – особистісно центрована діяльність	933
Педагогічна майстерність – технологія педагогічної дії	1097
Педагогічна майстерність як технологія педагогічної дії	833, 934

Педагогічна майстерність-стратегічна домінанта підготовки вчителя до підвищення якості учіння	1033
Педагогічна майстерність: тексти. Модуль I, ч. I	591
Педагогічна майстерність: тексти. Модуль I, ч. II	592
Педагогічна майстерність: тексти. Модуль II, ч. I	745
Педагогічна майстерність: тексти. Модуль II, ч. II	746
Педагогічна майстерність: тексти. Модуль III	821
Педагогічна майстерність – технологія педагогічної дії	
Педагогічна майстерність у закладах професійної освіти	682
Педагогічна майстерність: хрестоматія	822, 920
Педагогічна майстерність як мистецька дія	438
Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів XI Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О. П. Рудницької. – Голов. ред.	
Педагогічна майстерність як технологія педагогічної дії	777, 877
Педагогічна освіта в сучасних умовах	394
Педагогічна професія в контексті двох парадоксів	1141
Педагогічна психологія у контексті наукових підходів до дослідження проблем освіти	1164
Педагогічна якість в системі неперервної освіти	1045
Педагогічне достоїнство морально-етичних цінностей тріади “Істина–Добро–Краса”	935
Педагогічне мистецтво з погляду театрального	287
Педагогічне наукове дослідження у контексті цілісного підходу	1098
Педагогічний професіоналізм у контексті професійної свідомості	602
Педагогічний словник	537
Першооснова культурного поступу	452
Підготовка вчителя до забезпечення якості освітньо-виховного процесу в Україні	987, 1136
Підготовка вчителя-основне питання для сучасної освіти	1099
Підхід комплексний (педагогіка вищої школи)	288
Пізнай свою необхідність у праці, твореній тобою, і, виходячи із зробленого, проєктуй майбутнє	365

Плідний науковий і особистісний діалог [до ювілею укр.-пол. щорічника “Професійна освіта : педагогіка і психологія”]	1165
Покликання митця	228
Помочь найти себя	289
Посилюємо методичну спрямованість	328
Потрібна висока мрія і дія	423
Почему отстал пединститут?	351
Почуття – рушій прогресу	786
Предмет теорії естетичного виховання	232
Привітання з ювілеєм Неллю Григорівну Ничкало	988
Приймай, школо, поповнення	257
Примарні парадокси свідомості й поведінки	691
Пріоритетні принципи дидактики сучасної професійної освіти	566, 603, 643
Про велич Я-концепції тендітної людської душі мого побратима [про академіка Георгія Філіпчука]	1166, 1218
Про ієрархію ціннісних модальностей	1046
... про міністра сказано слово. Нарешті	644
Про мультимедійні технології у навчальному процесі [Про подолання кризи духовності системою освіти]	834 783
Про сугестивний принцип мистецтва	233
Про учня, учителя, освіту	936
Проблема самовизначення вчителя у контексті педагогічної дії	1203
Проблеми виховання молоді в Україні	567
Проблеми естетичного виховання у контексті динаміки культури	424
Проблеми особистісного і професійного онтогенезу	1167
Проблеми прилучення студентської молоді до традицій народної художньої творчості	412
Проблемні питання педагогічної якості	1047
Провісник комуністичної доби	262
Програма факультатива для учасників 7–10 класов “Юный педагог”	321
Прогрес культури і проблеми естетичного виховання трудящих	229

Прогностичні виміри Антона Макаренка в контексті світової педагогіки	645
Проективний аналіз технологій педагогічної дії	1048, 1049
Пройнятий духом істини, добра і краси	937
Професійна освіта: словник	555
Професійна освіта педагога: новий рівень	425
Професіоналізм викладача вищого технічного закладу професійної освіти	507
Професія вчителя у вимірі педагогічної майстерності	1041, 1075, 1100, 1137
Профтехосвіта має розвиватися динамічніше, щоб ефективніше виконувати свої функції	692
Профтехосвіта: реформування чи руйнування	469
Процеси модернізації сучасної педагогічної освіти в Україні	835
Психо-педагогічні умови учіння-виховання особистості	1205
Психодіагностика педагогічної майстерності вчителя	693
Психологічна педагогіка в царині педагогічної дії	1168
Психологічний досвід – домінанта, детермінанта, уособлення й практичний вияв усіх різновидів досвіду педагогічних технологіях	1204
Психолого-педагогические основы подготовки современного учителя, ред.	387
Психолого-педагогічні механізми регуляції свободи особистості в умовах освітньо-виховного процесу	877
Психопедагогіка московської психологічної школи	1169
Психопедагогічна домінанта професійної дії вчителя	1178
Психопедагогічні засади педагогічної майстерності як системи професійних компетентностей	1170
Психопедагогічні умови учіння – виховання особистості	1216
15 років творчих пошуків	938
Радянський спосіб життя і розвиток театрального мистецтва	264
Развитие Ленинского принципа партийности искусства XXIV и XXV съездами КПСС	272
Развитие чувственной сферы учителя – важный элемент становления его мастерства	395

Раздумья о мастерстве. Комплексный подход к воспитанию молодежи	266
Рефлексія людини в гуманітарній філософії	508
Реформа освіти в Америці	402
Реформація з відтінком руйнації	470
Реформи освіти в Україні	533
Реформи освіти в Японії	408
Розвиток суб'єктів учіння в координатах “філософії освіти”	939
Розповідь учителя як модель педагогічної діяльності	646
Роль памятников истории и культуры в формировании мировоззренческих убеждений трудящихся	356
Роль підсвідомості у розвитку особистості	574
С мыслью о будущем (филос. ведение мира Н. В. Гоголя)	323
Самая творческая профессия	290
Самовизначення вчителя як фактор регуляції педагогічної дії	1138
Свет таланта (К 100-летию со дня рождения А. С. Макаренко)	366
Світло вересня, світло знань	396
Світова слава Тараса Шевченка	380
Світоглядна акцентуація аксіологічної безпеки вчителя в постіндустріальному суспільстві	1058
Світоглядна парадигма освіти	694
Світоглядний аспект адаптації вчителя до умов освітнього життєвого середовища	1050
Світоглядні пріоритети педагогіки	647
Свобода діяльності суб'єктів учіння у цілепокладанні громадянської активності	1051
Свобода особистості в межах освітньої системи	878
Свобода особистості в системі освіти та виховання	940
Сердечно вітаєм колегу! [проф. Хенрика Беднарського]	738
Синергетичні параметри педагогіки як детермінанти креативного навчання	1139
Система освіти у вимірі компетентнісної діяльності й дії вчителя та майстерного управління учінням	1206

Система сукупних компетенцій і компетентностей у структурі педагогічної діяльності й дії вчителя	1207
Сияющее золото таланта (К столетию со дня рождения А. С. Макаренко)	367
Скарби людяного серця	471
Складові учительського таланту	273
Г. С. Сковорода – видатний український філософ і просвітитель , ред.	377
Г. С. Сковорода і П. Д. Юркевич про філософію освіти і педагогічної дії	472
Словесное действие – важнейшее звено педагогического творчества	304
Слово про вченого [про Сисоєву С. О.]	941
Слово про вченого, колегу, педагога [про зав. каф. загальної фізики і математики Полтав. нац. пед. ун-ту імені В. Г. Короленка Олександра Пантелеймоновича Руденко]	1173
Слово про лідера міжнародного макаренкознавства Гортца Хілліга	695
Слово про психолога (до 60-річчя професора В. Ф. Моргуна)	879
Совершенствование профессионального развития личности на основе технологизации образования	788, 836
Совершенствовать работу научно-методических советов	291
Составные педагогического таланта	352
Социальная значимость педагогического мастерства	274
Социальная зрелость и педагогическое мастерство будущего учителя	397
Социально-политическое значение Полтавской битвы	329
Социальные функции учителя	357
Соціальна відповідальність: наукові аспекти	267
Соціально-культурні парадокси кінця ХХ століття	509
Соціокультурне проектування естетичного досвіду	473
Соціологія взаємин театру і глядача	242
Соціометричні зумовлення конфліктів у групі	474
Співзвучність світоглядних концепцій В. О. Сухомлинського і М. Ф. Достоевського	510
Спрос на личность	368
Становлення і розвиток освіти в Україні	880

Сторінками книги “Это пренадлежит вечности”: теорія і методика виховання в пед. спадщині А. С. Макаренка	696
Структура виховного процесу і його особливості	292
Структурні компоненти свободи особистості в умовах динаміки її освіченості та вихованості	881
Сугестологічна природа психологічного досвіду особистості	1208
Сумісність суб’єкта і об’єкта в процесі естетичного виховання	240
Сутність педагогічної діяльності вчителя	648
В. А. Сухомлинский о задачах и путях формирования коммунистического	259
мировоззрения	203
В. А. Сухомлинский о радости творчества как основе педагогического мастерства	319
Сучасна освіта в контексті гуманістичної філософії	534
Сучасне і майбутнє професійної освіти	511
Сучасний викладач технічного вузу: особливості педагогічної дії	512
Сучасні дидактичні моделі і логіка учіння	568
Тайны педагогического искусства	327, 332
Талант учительства	330
Талант учителя	305
Творческое наследие А. С. Макаренко и концепция многомерности формирования личности учителя в программе “Учитель”	369
Творческое наследие А. С. Макаренко и совершенствование подготовки педагогических кадров, ред.	317
Творчий доробок Гадеуша Новацького – гімн Людині Праці	1052
Творчий потенціал особистості вчителя: психолого-педагогічні орієнтири	989
Творчий учитель і педагогічна наука	569
Театральна естетика М. В. Гоголя	331
Тезаурусна модель університетської освіти	453
Теоретичний аналіз педагогічної майстерності	1053
Теорія і практика сучасного естетичного виховання у контексті педагогічної спадщини Василя Сухомлинського	460

Технологізація освіти	697
Технологізація освіти в контексті удосконалення професійного розвитку особистості	649
Технологізація освіти як історична неперервність	604, 605
Тільки вместе	353
Три кити нової філософії освіти: гуманізація, індивідуалізація, інтеграція	570
Трудовий колектив – основна ланка народногосподарського комплексу	306
У комп'ютерному середовищі вимагається використання інших методів, ніж у традиційній освіті	837
“... У мені кожен вчитель побачить свого захисника”	386
У нього вистачало батьківського тепла на всіх вихованців	942
Удосконалення професійного розвитку особистості на основі технологізації освіти	698
Українська та зарубіжна культура	556, 632
Універсальні цінності спадщини А. С. Макаренка і сучасність	513
Універсальність та інтерактивність культури в освітньому просторі інформаційного суспільства	990
Уроки мужності	341
Учений, організатор науки, педагог	991
Училище – це захист сиріт від вулиці	699
Учитель в тенетах Білої книги	992
Учитель, которого ждуть	361
Учитель XXI століття: чарівник, добротворець, любомудр, працелюб	1101
Учитель на все времена	370
Учитель на перетині тисячоліть	1078
Учитель нашего завтра	293
Учитель у вимірах епох і цивілізацій	943
Учитель: экспериментальная целевая программа “школа – педвуз – школа”	280, 328
Учительська професія в якісних вимірах нашого часу	993

Феномен Федора Моргуна	739
Філософія виховання особистості	475
Філософія добра в педагогічній системі В. О. Сухомлинського	536
Філософія неперервної освіти і сучасні психолого-педагогічні парадигми	681
Філософія освіти: парадигми і технології	606
Філософія освіти: світоглядний аспект	439
Філософія, освітні стратегії і якість національної освіти	477
Філософія педагогічного моніторингу	882
Філософія педагогічного світогляду	744
Філософія педагогічної антропології	945, 1054
Філософія педагогічної дії	921
Філософія педагогічної діяльності у професійній освіті	650
Філософія педагогічної майстерності	
Філософія педагогічної наукової методології	890
Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти	789
Філософія поступу і прогнозу освітньої системи	772
Філософія практико-зорієнтованої методології педагогічної дії	741
Філософія професійного розвитку людини	740
Філософія свідомого і несвідомого у професійній освіті	426
Філософія серця великого мислителя	478
“Філософія серця” Г. Сковороди	514
“Філософія серця” Г. Сковороди у творчій спадщині В. О. Сухомлинського	
“Філософія серця” у християнському віровченні	480
Філософія та зміст професійно-педагогічної якості в системі неперервної освіти	1102
Філософія творчості Тадеуша Новацького	790
Філософія туризмології 535	
Філософія ціннісних відношень	1174
Філософія “школи свободи”: розвиток та саморозвиток творчих засад особистості	883, 884
Философско-эстетические взгляды Гоголя	332

Філософські засади освіти в Україні	476
Філософські засади освіти: освітні і виховні парадигми освітні технології, діалектика педагогічної дії	700
Філософські обриси сучасної дидактики	885
Філософські проблеми гуманізації і гуманітаризації освіти	571, 572
Філософські проєкції освіти й освітніх технологій	454
Флагман вітчизняної педагогічної освіти і освіти дорослих	1175
Михайло Фоменко: мені довелося працювати на всіх посадах в освіті – від учителя до міністра	742
Формирование и сферы проявления эстетического опыта личности	255
Формирование коммунистического мировоззрения молодежи	337
Формирование нравственной и эстетической культуры учащейся молодежи в условиях обновления социализма	333
Формирование творческих способностей личности в трудовом коллективе	294
Формирование эстетического отношения к искусству, ред.	400
Формування естетичного ідеалу сучасника	234
Формування особистості радянського вчителя	376
Функції сучасної інформологічної культури	1103
Художня творчість у вимірах без свідомого	651
Целевая программа “Учитель сельской школы: подготовка, повышение квалификации, переподготовка”	377
Ценносное содержание научного атеизма	342
Це магічне поняття – майстерність	701
Цивілізаційні засади освіти: від Homo sapiens до Homo vilicus	944
Цивілізація заспрагла цивілізованості	440
Цілісний методологічний підхід у педагогічному науковому дослідженні	1104
Ціннісна домінанта світоглядної підготовки вчителя	1055
Ціннісний потенціал професійних якостей вчителя	1056
Ціннісні засади психологічної служби в освіті	1209

Ціннісні пріоритети підготовки вчителя	1176
Ця “переважна” більшість...: основний закон в житті людської спільноти – стати особистістю	573
Часопис педагогічної Мекки	481
Чи здатен форум допомогти школі?	886
Чи може дитина знову стати суб’єктом дослідження наукової педології?	1210
Чого школи не мають та що може допомогти директорові	887
Что значит быть учителем	275
Школа в Японії	371
Школа: новий етап	398
Школа свободи	888
Школа юного педагога	278
Шлях довжиною в 10 років	743
Шлях довжиною десять років	702
Шлях довжиною у 10 років	703
Шукаємо вчителя за партою	354
Що таке Радянська влада?	295
Експеримент под названием “Учитель”	333
Экспериментальная программа “Учитель”	313
Элементы актерского и режиссерского мастерства в педагогической деятельности	278
Эстетический опыт и коммунистические убеждения личности	245
Эстетическое чувство в системе категорий эстетики	268
Эстетическое чувство в системе педагогического мастерства учителя	212
Юний педагог : програма	1084

“Я – завжди учень...”	335
Я концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості : зб. наук пр. – Голова редкол.	
“Я – концепція” у вимірі психологічної педагогіки	1211
Як студентам подолати шкідливі звички?	1217
Як сформуванати європейця – мають сказати науковці Інституту проблем виховання АПН України	889
Яким бути педагогу	296
Якісні параметри підготовки вчителя в контексті гуманітаризації освіти	791
Яскраве свідчення демократизації	537
Integracyjna funkcja oswiaty wielokulturowej	995
Mistrzostwo pedagogiczne	773
Nauczyciel w wymiarze Porównani historycznych	1106
Nowe techniki przygotowania nauczycieli na Ukrainie	891
Po pierwsze, nauczyciel : [інтерв’ю]	1059
Wykształcenie a wolność osobowości	892

Науковий доробок бібліотеки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України

1. **Бібліографічний покажчик праць науковців Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України (1993–2008 рр.)** : наук. видання / [уклад. Л. Н. Штома] ; за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Миколаїв : МДГУ ім. Петра Могили, 2008. – 308 с.
2. **Бібліографічний покажчик праць науковців Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України (2008–2013 рр.)** : наук. видання / [уклад. Л. Н. Штома, бібліограф. ред. Л. Н. Штома] ; наук. ред. : І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало, О. М. Отич ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Чернівці : Зелена Буковина, 2013. – 435 с.
3. **Бібліографічний покажчик “Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів”** : наук.-допоміж. бібліогр. покажч. / упоряд. Л. М. Штома ; наук. консультант і авт. вступ. ст. О. М. Отич ; наук. ред. І. А. Зязюн ; бібліогр. ред. Л. Н. Штома. – Київ : Пед. преса, 2013. – 297 с.
4. **Бібліографічний покажчик “Іван Андрійович Зязюн : Педагог. Вчений. Філософ”** : біобібліограф. покажч. / [упоряд. Л. Н. Штома ; наук. ред. Н. Г. Ничкало] ; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – 3-є вид. перероб., допов. – Київ : Богданова А. М., 2013. – 182 с.
5. **Бібліографічний покажчик “Іван Андрійович Зязюн : Педагог. Вчений. Філософ”** : біобібліограф. покажч. / [упоряд. Л. Н. Штома ; наук. ред. Н. Г. Ничкало] ; НАПН України, Ін-т пед.

-
- освіти і освіти дорослих. – 3-є вид. перероб., допов. – Київ : Богданова А. М., 2017. – 174 с.
6. **Бібліографічний покажчик “Лідія Олексіївна ХОМИЧ: вчений. педагог. особистість”** : біобібліогр. покажчик / [упоряд. Л. Н. Штома ; наук. ред. І. А. Зязюн ; бібліогр. ред. Л. Н. Штома] ; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Київ : Богданова А. М., 2014. – 64 с.
  7. **Бібліографічний покажчик “Нелля Григорівна Ничкало – академік НАПН України”** : бібліограф. покажч. / НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського ; упоряд. : Л. Н. Штома ; бібліограф. ред. Л. О. Пономаренко ; наук. ред. П. І. Рогова. – 2-ге вид., доповн. – Київ, 2011. – 211 с.
  8. **Бібліографічний покажчик “Освіта і педагогічна наука України і Польщі. 1991-2015”** = Edukacja i nauka pedagogiczna Ukrainy i Polski : бібліогр. покажч. / уклад. : Н. І. Тарасова, Л. І. Самчук, Л. Н. Штома, Н. А. Стельмах ; наук. конс. Н. Г. Ничкало, О. С. Падалка ; Мін-во освіти і науки України, Нац. академія пед. наук України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Держ. наук.-пед. бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 344 с.
  9. **Бібліографія наукових праць з розвитку системи професійно-технічної освіти України у ХХ столітті** / упоряд. Л. Н. Штома, О. С. Микитенко // Профтехосвіта України : ХХ століття : енциклопедичне видання. – Київ, 2004. – С. 822–863.
  10. **Бібліографія наукових праць проф. О. П. Рудницької** // Рудницька О. П. Педагогіка : загальна та мистецька : навч. посіб. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2005. – С. 344–355.
  11. **Бібліографія праць членів Відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти АПН України (1997–2007)** / упоряд. Л. Н. Штома // Відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти АПН України : становлення і розвиток (1997–2007) / АПН України. – Київ, 2007. – Бібліографія праць членів

Відділення після короткої автобіографічної довідки кожного члена Відділення.

12. **Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів : бібліогр. покажч. / [упоряд. Л. Н. Штома, наук. ред. Н. Г. Ничкало, наук. консультант Л. Б. Лук'янова]. – Київ, 2016. – 150 с.**
13. **Лариса Борисівна Лук'янова – педагог, науковець, особистість : біобібліогр. покажч. / упоряд. : Л. Н. Штома ; наук. ред. Н. Г. Ничкало ; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Київ, 2016. – 52 с.**
14. **Професійна освіта України за роки незалежності (1991–2003 рр.) : наук.-допом. бібліограф. покажч. / [упоряд. Л. О. Пономаренко, Л. І. Ніколюк, Л. Н. Штома ; наук. консульт. Н. Г. Ничкало] ; ДНПУ імені В. О. Сухомлинського, ІПППО АПН України. – Київ, 2004. – 254 с.**

ЗМІСТ

Від упорядника 3

**ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ
ІВАНА АНДРІЙОВИЧА ЗЯЗЮНА**

В. П. Андрущенко

**Академік І. А. Зязюн –
видатний вчений у галузі педагогічної майстерності
і сподвижник педагогіки добра 6**

В. Г. Кремень

Гуманістична концепція Івана Зязюна 12

Основні дати життя і діяльності І. А. Зязюна (1938–2014) 19

Матеріали про науково-творчу діяльність вченого 22

Хронологічний покажчик праць І. А. Зязюна 61

Наукова школа І. А. Зязюна 179

ФІЛОСОФСЬКО-ПЕДАГОГІЧНІ РОЗДУМИ АКАДЕМІКА 185

МОЄМУ КОЛЕЗІ – МОЛОДОМУ ВЧИТЕЛЕВІ 192

Іменний покажчик 197

Алфавітний покажчик назв праць І. А. Зязюна 203

Науковий доробок бібліотеки

Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих

НАПН України 225

Інформаційне видання

ІВАН АНДРІЙОВИЧ ЗЯЗЮН: Педагог. Вчений. Філософ

Біобібліографічний покажчик

4-е видання, перероблене і доповнене

- Упорядник* – Л. Н. Штома, завідувач бібліотеки Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, заслужений працівник культури України.
- Наукова редакція* – Н. Г. Ничкало, доктор пед. наук, професор, дійсний член НАПН України, академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України.
- Науковий консультант* – Л. Б. Лук'янова, доктор пед. наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.
- Комп'ютерний набір* – Л. І. Ващенко, фахівець з інформаційних технологій Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих НАПН України.
- Технічний редактор* – Т. С. Меркулова.
- Оригінал-макет* – Т. М. Ветраченко.

Підписано до друку 18 січня 2017 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.
Умовн. друк. аркушів 14,31. Облік видав арк. 9,65.
Віддруковано з оригіналів

Видавництво
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.
01030, м. Київ, вул. Пирогова, 9.
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002
(044) 239-30-26